STEPHEN KING

LIZĖS ISTORIJA

ANTRA KNYGA

Stephen King. Rinktiniai raštai, 51 tomas

LISEY'S STORY
New York, Scribner, 2006

UDK 820(73)-3
Ki-108

www.eridanas.lt

ISBN 978-9986-97-180-1 (2 knyga)
ISBN 978-9986-97-179-5 (bendras)

X. LIZĖ IR ARGUMENTAI PRIEŠ BEPROTYBĘ (GERASIS BROLIS)

1

Argumentai prieš beprotybę subyra šiugždėdami.

Eilutė skambėjo Lizės sąmonėje, kol ji šliaužė iš atsiminimų kertelės į vingiuotos, ilgos studijos vidurį, pavymui savęs palikdama kraujo, kuris išsiliejo iš nosies, burnos ir sumaitotos krūties, dėmes.

Iš kilimo kraujo niekaip neišvalysiu, pamanė ji, ir į galvą, tarsi sureaguodami į pastebėjimą, vėl atklydo žodžiai: *argumentai prieš beprotybę subyra šiugždėdami.*

O taip, šiuos įvykius tikrai lydėjo beprotybė, tačiau vietoj dūzgesio, čežėjimo *arba* šiugždėjimo, ji tegirdėjo savo klyksmą. Bent jau tuomet, kai kankintojo gniaužiamas atidarytuvas prilipo prie kairiosios krūties nelyginant mechaninė dėlė. Lizė suspigo ir apalpo. Džimas Dūlis ją atgaivino antausiu, idant dar kai ką pridurtų, ir leido vėl nuleipti. Tik iš pradžių nudraskė suplyšusią liemenėlę, susegė palaidinukę, prie šios prisegė raštelį su nurodymais, nors Lizė ir taip puikiai atminė, ką jis sakė.

- Tikiuosi, profesorius su manimi susisieks iki aštuntos vakaro, antraip kitą sykį jums skaudės labiau. Tik nebandykite kreiptis pagalbos. Apsitvarkykite *viena pati.* Jei kam nors apie mane prasitarsite, aš jus nužudysiu. - Štai, ką paskelbė Dūlis. Raštelyje pridėjo: *Mums abiem bus gereu, jei užbaisime šitą reikaliuką. Jusu draugas "Zakas"!*

Lizė neįsivaizdavo, kiek laiko ji buvo atsijungusi antrą kartą. Kai atsigaivelėjo iš alpulio, pamatė, jog draiskanomis

virtusi liemenėlė nušveista į šiukšliadėžę, o dešinėje palaidinukės pusėje kybojo prisegtas raštelis. Kairioji permirko krauju. Ji atsegė kelias sagas, dirstelėjo į užantį ir išspaudusi dejonę nukreipė akis šalin. Sužalojimai pasirodė bjauresni už tuos pjūvius, kuriais save apdovanodavo Amanda, įskaitant ir mėginimą išsirėžti bambą. Kalbant apie skausmą... Lizė tegalėjo prisiminti, kad jis buvo klaikus ir visaapimantis.

Dūlis pasiėmė antrankius ir netgi malonėjo palikti vandens stiklinę, kurią ji tučtuojau godžiai ištuštino. Bet kai pabandė atsistoti, kojos ėmė drebėti bei linkti. Todėl iš nišos teko ropoti ant keturių, krauju ir raudonais prakaito lašeliais terliojant Skoto kilimą (jai niekada nepatiko toji balta kaip austrė danga, nes ant šios būdavo matyti kiekvienas nešvarumų trupinėlis). Prie kaktos prilipo plaukai, skruostus sudrėkinusios ašaros išdžiūvo, po šnervėmis, ant lūpų bei smakro sukrešėjo kraujas.

Iš pradžių Lizė manė šliaužianti link telefono, ketinanti paskambinti šerifo pavaduotojui Baterkla... ne, Klaterbakui, nepaisydama Dūlio perspėjimų ir to, kad Kaslo apygardos šerifo kontora nesugebėjo jos apsaugoti. Bet staiga sąmonėje nuskambėjo žodžiai iš eilėraščio,

(*argumentai prieš beprotybę*)

ir ji pastebėjo kedrinę gerosios mamulės skrynią, nutrenktą ant kilimo, tarp laiptų, vedančių žemyn į daržinę, ir rašomojo stalo, kurį Skotas praminė "Drambliuko Dambo blynu" Dėžutės turinys buvo išvirtęs laukan ir kėpsojo nevalyvoje krūvoje. Lizė suprato, kad slinko būtent prie skrynelės. Jai ypač rūpėjo geltonas daikčiukas, užkritęs ant violetinio, perlenkto "Elnio ragų" valgiaraščio.

Argumentai prieš beprotybę subyra šiugždėdami.

Sakinys iš Skoto eilėraščio. Kurdavo juos nedažnai ir dar rečiau spausdindavo - tvirtindavo, esą juos rašo sau, be

to, jo eilės niekuo neypatingos. Tačiau *šios* Lizę žavėjo, nors ji ir ne visai suvokė, ką vyras norėjo tais žodžiais pasakyti. Ypač patiko pirmoji eilutė. Juk kartais įmanoma *išgirsti*, kaip viskas žlunga, subyra ir prasmenga kiaurymėje, į kurią galima žvilgtelėti. Arba įkristi, jei prarasi budrumą.

LKBA, širdele, tu trauki į triušio urvą, tad laikykis.

Matyt, Dūlis atsinešė gerosios mamulės skrynią į studiją, nes galvojo, kad joje aptiks, ką norėjo. Tokie vyrukai, kaip "Zakas Makulas" ir Gerdas Alenas Koulas, dar žinomas, kaip Blondinas arba mesjė Bim Bam Dėl Frezijų, neabejodavo, jog su jų troškimais susijusi *kiekviena* smulkmena, jau nekalbant apie košmarus, fobijas ar vidurnaktį užvaldančius įkvėpimus. Ką Dūlis tikėjosi rasti kedrinėje skrynelėje? Slaptą (gal net užšifruotą) Skoto rankraščių sąrašą? Vienas Dievas žino. Šiaip ar taip, jis apvertė dėžę, viso labo pamatė rinkinį neįdomių (bent jau jam) niekniekių ir našlę Lendon nutempė į studijos gilumą žvilgsniu ieškodamas, kur ją prirakinti. Tam puikiai tiko vamzdžiai po kriaukle.

Lizė teberėpliojo link skrynios turinio, akių neatplėšė nuo geltono, kvadrato formos mezginėlio. Įdomu, ar pati būtų jį atradusi? Veikiausiai ne, kadangi atsiminimai jai stovėjo skersai gerklės. Bet dabar...

Argumentai prieš beprotybę subyra šiugždėdami.

Atrodo. Ir jeigu Lizės branginama purpurinė uždanga nukris, ar ji irgi išgaus liūdną šiugždesį? Na, tai nuostabos nekeltų. Visų pirma šioji marška buvo kone perregima - štai, kiek atsiminimų pro ją pavyko įžiūrėti.

Užteks, Lize, liaukis. Ša.

- Susikišk tuos "ša" į vieną vietą, - užkriokė ji. Sumaitotą krūtį nudegino skausmas. Nūnai, kaip ir amžinatilsį vyras, Lizė žinojo, kokius pojūčius suteikia žaizdos krūtinėje. Mintyse išgirdo Pluto skalijimą, kuris lydėjo Skotą, tą ne-

lemtą naktį išnirusį iš šešėlių, tiesusį ranką, tarytum kruviną gumulą su keistais pagaliukais, miglotai primenančiais pirštus, teigusį, kad jis savo mylimajai dovanoja kruvinąją jygą, vėliau suraižytą ranką mirkiusį silpnos arbatos dubenyje. Jis užsiminė, jog tokį gydymo metodą

(*Polo išradimas*)

sumąstė brolis. Paaiškino, kad visi Lendonai pasižymi gebėjimu sparčiau gyti, nes nieko kito jiems nelieka. Šie prisiminimai susiliejo su vėlyvesniu praeities epizodu, kuriame ji su Skotu sėdėjo po niam niam medžiu. *Kraujas pliaupte pliaupė,* tarstelėjo anuomet dar būsimas vyras. Lizė pasidomėjo, ar Polas išmirkė pjūvius arbatoje, bet Skotas neigiamai papurtė galvą.

Ša, Lize, jis niekada taip nesakė, o tu niekada neklausei.

Ne, vis dėlto *klausė.* Domėjosi įvairiausiais dalykais, ir Skotas stengėsi atsakyti. Ne po niam niam medžiu. Antrąjį vakarą "Elnio raguose", lovoje, kai jie pasimylėjo. Ir kaip ji galėjo užmiršti?

Lizė trumpam prigulė ant balto kaip austrė kilimo.

- Aš ir neužmiršau, - sugriežė dantimis. - Visa tai slypėjo už purpurinės uždangos. Va kur esmė.

Atsipūtusi jį įsmeigė akis į geltonąjį kvadratėlį ir vėl ėmė šliaužti.

Esu tikras, kad gydytis arbata išmokome vėliau.

Jis tysojo šalia, rūkė, stebėjo cigaretės dūmą, kylantį aukštyn ir pranykstantį palubėje. Panašiai, kaip retsykiais išgaruodavo pats Skotas.

Aš žinau, nes anais laikais jau sugebėdavau skaičiuoti trupmenas.

Mokykloje?

Ne, Lize. Balso tonas liudijo, kad jai derėjo pačiai susiprotėti, kaip "Degtukas" Lendonas auklėjo savo atžalas. *Mu-*

du su Polu mokėmės namuose. Valstybines mokyklas tėtis vadindavo "asilų gardais"

Bet tą dieną, kai šokai nuo suoliuko, Polo rankas išraikė rimti pjūviai, tiesa? Ne šiaip įbrėžimai?

Tylėdamas jis spoksojo į aukštyn vinguriuojančius, išsisklaidančius dūmelius, kurie po savęs paliko tik salsvą ir aitroką aromatą. Galų gale šaltai atsiliepė:

Tėtis pjaudavo giliai.

Lizė nežinojo, kaip sureaguoti į abejingą pastebėjimą, todėl nutylėjo.

Po pauzės Skotas pridūrė:

Ei, juk tau rūpi kas kita. Lize, klausk, ko nori. Aš atsakysiu. Bet tu privalai paklausti.

Arba ji neprisiminė, ko pasiteiravo, arba dar nebuvo tam pasiruošusi, tačiau puikiai atminė, kaip jiedu pasišalino iš po niam niam medžio. Skotas apkabino Lizę po baltu kupolu... Kitą sekundę abu jau stypsojo po krintančiu sniegu. Dabar, ant keturių slinkdama link apverstos kedrinės skrynelės,

(*argumentai prieš beprotybę subyra šiugždėdami*)

ji galiausiai leido sau patikėti tuo, ką širdies gilumoje - savo slaptos širdies gilumoje - seniai žinojo. Pasitraukę iš po niam niam medžio, bet prieš persikeldami į sniego šuorus, jie akimirkai atsidūrė kažkokioje kitoje vietoje, kurioje tvyrojo šiluma, vilnijo miglotas rausvas švytėjimas, nestigo paukščių čiulbėjimo ir tropikams būdingų kvapų. Vieną kitą ji atpažino - raudonųjų jostrų, jazminų, bugenvilijų, mimozų, drėgnos žemės, ant kurios jie klūpėjo, aromatus, - bet saldžiausi buvo nežinomi, ir Lizė troško sužinoti, kam jie priklausė. Jau žiojosi paklausti, tačiau Skotas priglaudė delną

(*ša*)

prie jos lūpų. Kaip keistai jie turėtų atrodyti, mąstė Lizė - abu apsirengę žiemiškai, nors aplinkui vyravo tropinis

karštis. Staiga pamatė, kad Skotas išsigandęs, ir po akimirkos vėl išvydo neįprastą spalio pūgą.

Kiek laiko jiedu praleido toje "tarpustotėje"? Tris sekundes? Gal trumpiau. Vienaip ar kitaip Lizė, nūnai ropojanti baltu kilimu, nes neturėjo jėgų atsistoti, apsisprendė pripažinti tiesą. Nors tądien, kai grįžo į "Elnio ragus", beveik save įtikino, kad jai tiesiog pasivaideno.

Nieko panašaus, - suniurnėjo ji. Mes ten buvome persikėlę dar kartą. Tą patį vakarą.

Lizę kankino troškulys, tačiau baro niša liko užnugaryje ir ji slinko tolyn nuo vandens. Mintyse išgirdo, kaip Skotas traukė vieną iš senio Henko dainų, kai sekmadienį jie išvažiavo iš "Elnio ragų": *Kiaurą dieną po dykras braidau be lašelio vandens, gaivaus vandens.*

Nesijaudink, širdele, tu dar atsigersi.

- Ar tikrai? - sušvokštė. - Vandens stiklinė nepakenktų. Man velniškai skauda.

Antrą sykį Skoto balsas galvoje nenuskambėjo, bet atsakymo jai nereikėjo. Pagaliau nusigavusi iki daiktų, išbarstytų aplink kedrinę skrynią, Lizė ištiesė ranką ir suspaudė geltoną, valgiaraštį dengiantį kvadratėlį. Atsigulė ant šono (kurio neskaudėjo), įdėmiai apžiūrėjo kuokštelius ir akučių gijas. Nė nepastebėjo, kaip kruvinais pirštais ištepliojo vilną. Iš tokių kvadratų geroji mamulė buvo sumezgusi tuzinus vilnonių apklotų: rožinius ir pilkus, mėlynus ir geltonus, žalius ir tamsiai oranžinius. Jie nutįsdavo po virbalais, kuriais geroji mamulė darbuodavosi vakarais, įsitaisiusi priešais televizoriaus ekraną. Vaikystėje Lizė tokius apklotus vadino "vilniais" Tekėdamos pusseserės (iš Engeltonų, Darbių, Vigensų, Vošbernų šeimų ir nesuskaičiuojama galybė Debušerų) gaudavo dovanų po vieną "vilnį" Kiekviena Debušerų mergaitė turėjo jų bent po tris. Visus apklotus papildydavo atskiri, tokios pačios spalvos arba rašto kvadratėliai, gerosios

mamulės praminti "džiuguliais" Juos buvo galima įrėminti ir pakabinti ant sienos arba patiesti ant stalo. Skotas dievino geltoną "vilnį", kurį per vestuves jaunavedžiams Lendonams padovanojo geroji mamulė, todėl Lizė išsaugojo džiugulį kedrinėje skrynioje. Šiuo metu ji tysojo kraujuodama ant kilimo, gniauždama gelsvąjį kvadratėlį, atsisakiusi mėginimų užsimiršti. *Jyga! Pabaiga*, pamanė ir pravirko. Kol kas mintys blaškėsi sąmonėje be jokio sąryšio. Bet nieko baisaus. Jas bus įmanoma surikiuoti vėliau. Jei tik reikės.

Ir jei to "vėliau" pavyks sulaukti.

Lendonus, o prieš juos ir Lendro šeimą, sudarė du tipai: nimpos ir grasūs krekulai. Laikui bėgant visuomet paaiškėja, kam tu priklausai.

Nenuostabu, jog Skotas suprato, kas kamuoja Amandą. Apie pjaustytis skatinantį elgesį žinojo iš asmeninės patirties. Kiek kartų save raižė pjūviais? Lizė nenutuokė. Iš randų išskaityti jo gyvenimą, kaip Amandos atveju, nepavykdavo, nes... na, tiesiog nepavykdavo. Vis dėlto vienas susižalojimo epizodas, kurį ji atminė - kai Skotas sudaužė oranžerijos stiklą, - padarė neišdildomą įspūdį. Ašmenimis raižyti odą jis išmoko iš tėvo, pakeldavusio peilį prieš sūnus tik tuomet, kai nepajėgdavo išsklaidyti grasaus krekulo darkydamas savo kūną.

Nimpos ir grasūs krekulai. Laikui bėgant visuomet paaiškėja, kam tu priklausai.

Kas, jeigu Skotui pasisekė išvengti bjauriausio grasaus krekulo?

1995-ųjų gruodį oras klaikiai atšalo, ir jis rimtai sunegalavo. Naujų metų pradžioje Skotas ketino surengti pokalbių vakarus Teksaso, Oklahomos, Naujosios Meksikos ir Arizonos mokyklose (anot jo paties, iškeliauti į "turnė po kaubojiškus kraštus"), tačiau išvykas atšaukė. Agentas klykė iki pamėlynavimo mėgindamas jį perkalbėti (nieko keisto -

ponas Lendonas nuleido į tualetą trijų šimtų tūkstančių dolerių atlygį), bet nesėkmingai. Skotas paskelbė negalįs vykti į turnė, nes susirgo. O taip, jis išties jautėsi prastai ir, žiemai vis giliau leidžiant nagus, Skoto būklė prastėjo. Lizė tai suprato dar lapkritį, kai kažkas

2

Jam kažkas *atsitiko*. Bet bronchitas čia niekuo dėtas, nors Skotas tvirtina kitaip. Jis nekosėja, oda vėsi. Matuotis temperatūrą atsisako, bet Lizė įsitikinusi, kad vyras nekarščiuoja. Mintis, jog pakriko ne tiek fizinė, kiek psichinė būsena, kelia jai siaubą. Kai vieną vienintelį kartą sukaupusi drąsą pasiūlo jam apsilankyti pas gydytoją Bjorną, Skotas *paleidžia nasrus* ir išrėžia, esą ji apsėsta daktarais "kaip visos kitos sukvošusios seserys"

Ir kaip Lizei reaguoti? Kokius konkrečius simptomus jis demonstruoja? Kuris iš gydytojų - netgi toks malonus kaip Rikas Bjornas - rimtai juos vertintų? Kurdamas Skotas nustoja klausytis muzikos. Bėda ta, kad prie stalo prisėda vis rečiau. Užuot rašęs naują romaną (kuris Lizei Lendon, nors ir ne itin įžvalgiai knygų kritikei, labai patinka) sau įprastu sprinterišku greičiu, jis juda į priekį vėžlio žingsniu. Ir svarbiausia... Jėzau Kristau, kur dingo audringas Skoto humoro jausmas? Šis gali erzinti, bet, jam netikėtai pranykus (tuo metu, kai ruduo užleidžia vietą šaltam orui), Lizę nukrato šiurpas. Mintyse jai iškyla seni filmai apie džiungles ir tie kadrai, kai ūmai nutyla čiabuvių būgnai. Skotas pradeda daugiau gerti ir vėliau eina miegoti. Paprastai ji griūna į lovą pirma, bet visuomet pajunta, kada vyras išsitiesia šalia ir koks kvapas dvelkia jam iš burnos. Vaizdas studijos šiukšliadėžėse nė kiek nedžiugina. Nerimui stiprėjant, Lizė jas ima

tikrinti kas dvi ar tris dienas. Dažniausiai matydavo alaus skardines, retsykiais visą jų galybę - Skotas visada mėgo pliaupti alų, - tačiau 1995-ųjų gruodį ir ankstyvą 1996-ųjų sausį išvysta ir viskio butelius. Jį ima kankinti pagirios, ir tai kelia didesnį susirūpinimą nei kiti dalykai. Kartais Skotas klaidžioja po namus - išblyškęs, tylus, negaluojantis - iki popietės, kol pagaliau atkunta. Keletą sykių užsidaręs vonios kambaryje vemia. Iš to, kaip sparčiai vaistinėlėje tuštėja aspirino atsargos, ji žino, jog vyrui plyšta galva. Kas čia keisto, pasakytumėte jūs. Tarp devynių ir vidurnakčio susiverskite į skrandį dėžę alaus arba butelį viskio ir rytą atsiimsite savo. Galbūt, galbūt... tačiau Skotas maukdavo alkoholį nuo seno - dar nuo tų laikų, kai jiedu susipažino "Svetainėje", o savo švarko kišenėje jis laikė atsarginį buteliuką (kuriuo pasidalino su Lize), - bet nepatirdavo nė menkiausių pagirių. Dabar, žvelgiant į tuščią, šiukšliadėžėse riogsančią tarą ir vos keliais puslapiais papildytą "Bėglio medaus mėnesio" rankraštį (pasitaiko dienų, kai puslapių šūsnis nepastorėja nė per nago juodymą), natūraliai kyla klausimas, kiekgi jis iš tiesų geria.

Per šventes ir kalėdinės prekybos šurmulį Lizė trumpam aprimsta. Skotas niekada pernelyg nesižavėdavo pasivaikščiojimais po parduotuves, net ir tada, kai nesisekdavo darbas, bet šiais metais atsiduoda apsipirkimo malonumams su karštligišku džiugesiu. Jis važinėjasi su žmona kiekvieną dieną, padeda brautis pro grūstis Oberno prekybos centre arba Kasl Roko parduotuvėse. Skotą gan dažnai atpažįsta, bet jis linksmai atsisako duoti autografus žmonėms, kurie užuodžia galimybę gauti nepakartojamą dovanėlę, aiškindamas, kad atitrūkęs nuo žmonos ją, ko gero, pamatys tiktai prieš Velykas. Gal humoro jausmą ir prarado, tačiau savitvardos, kaip ir anksčiau, nestokoja, net ir tuomet, kai autografų medžiotojai įkyri. Todėl kurį laiką jis lyg ir atrodo

normalus, nors atšaukė turnė, ėmė smarkiai gerti ir beveik neprisėsdavo prie naujos knygos.

Kalėdos, prieš kurias teko pasikeisti daugybe dovanų, kaip niekad vykusios. Įsidienojus Skotas netgi parsigriauna ją į lovą. Abu vakarieniauja pas Kantą ir Ričį. Prie deserto pastarasis domisi, kada Skotas imsis prodiusuoti savo romano ekranizaciją. “Štai kur uždirbami *rimti* pinigai”, - tvirtina Ričis, matyt, nežinantis, kad iš keturių adaptacijų, trys neišvengė finansinio kracho. Šlamančiųjų uždirbo tiktai “Pabėgusių iš pragaro” kino versija (kurios Lizė nė nesiruošia žiūrėti).

Pakeliui namo skotiškasis humoro jausmas atūžia kaip senas “B-1” bombonešis, ir jis taip komiškai pradeda mėgdžioti Ričį, kad iš juoko žmonos pilvą sutraukia mėšlungis. Sugrįžę ant Šugahilo kalvos, jie *antrą kartą* pasivarto ant lovos. Vakare su malonumu atmindama dienos įvykius Lizė nejučia pagauna save mąstančią, kad, jei Skotas ir serga, kitiems žmonėms nepakenktų užsikrėsti jo liga - pasaulis taptų šaunesne vietele.

Ji pabunda antrą nakties užsimaniusi į tualetą, bet lovoje Skoto neranda (argi ne *déja vu?*). Tik šįsyk jis ne *dingęs*. Lizė pajunta skirtumą, nors nė neleidžia sau įsisąmoninti, ką ji turi omenyje, kai galvoja

(*dingęs*)

apie tai, ką vyras kartais daro, ir vietą, kur jis retsykiais iškeliauja.

Lizė šlapinasi užsimerkusi, klausydamasi, kaip už lango staugia vėjas. Atrodo, šaltas. Tiesa, kol kas ji nenutuokia, ką reiškia tikras šaltis. Sužinos po kelių savaičių - kartu su įvairiausiais kitais dalykais.

Ji pakyla nuo klozeto ir pro vonios kambario langą dirstelį į daržinę bei šios pastogėje įrengtą Skoto sudiją. Jeigu jis kiurkso ten - paprastai taip ir elgdavosi, jei pakirsdavo

viduryje nakties ir nebenustygdavo vietoje, - Lizė pastebės šviesas, gal net išgirs prislopintas, karnavališkai linksmas rokenrolo melodijas. Bet šiąnakt daržinė dunkso aptemusi, o ausis tepasiekia šaižus vėjo gūsių gausmas. Ji truputį sunerimsta. Į sąmonę įsiskverbia mintys,

(*širdies priepuolis*)

kurios pernelyg nemalonios, kad jas norėtųsi apsvarstyti. Ir vis dėlto, žinant, koks... koks *nutolęs* jis buvo pataruoju metu... Užuot nusiūbavusi atgal į miegamąjį, Lizė žengia į antro aukšto koridorių. Pakviečia vyrą vardu, atsakymo neišgirsta, bet holo gale, po durimis, įžiūri auksinį šviesos dryžį. Ausų būgnelius galų gale pakutena tylūs, iš tos pusės atplevenantys garsai. Ne rokenrolas, o kantri muzika. Henkas Viljamsas, senis Henkas, dainuoja “Ko-Ligą”

- Skotai? - vėl sušunka Lizė ir, kai jis neatsiliepia, nuo akių nubraukusi plaukus patraukia į priekį. Į kilimą, vėliau atsidursiantį palėpėje, čeža basos kojos. Ji išsigandusi, nors pati nežino kodėl. Matyt, baimė kažkaip susijusi

(*dingęs*)

su tam tikrais dalykais, esančiais arba turinčiais slypėti praeityje. *Durys užrakintos, raktelis išmestas*, pasakytų tėvukas Debušeras, sužvejojęs frazę telkinyje, iš kurio mes visi geriame ir į kurį sumetame savo tinklus.

- Skotai?

Lizė stypso šalia svečių kambario durų apimta siaubingos nuojautos: Skotas sėdi supamajame krėsle negyvas, veikiausiai prieš save pakėlęs ranką. Ir kaip ji galėjo nenumatyti tokios baigties? Juk nelaimę pranašaujančius simptomus pastebėjo dar prieš mėnesį. Jis įstengė išsilaikyti iki Kalėdų, vardan žmonos, bet dabar...

- Skotai?

Ji pasuka rankeną, stumteli duris, išvysta vyrą supamajame krėsle, kaip ir įsivaizdavo, tačiau Skotas gyvas ir sveikas,

apsisiautęs geltonuoju gerosios mamulės "vilniu" Per televizorių rodo mėgstamą jo filmą: "Paskutinį seansą" Kai tarpduryje išdygsta Lizė, į ekraną įsmeigtos akys nė nekrypteli.

- Skotai? Kaip tu jautiesi?

Vyras spokso į televizorių nemirksėdamas. Ji persigąsta; į sąmonės paviršių išnyra vienas iš keistų Skoto žodžių,

(*nimpa*)

kurį Lizė tučtuojau nugina į pasąmonę ir palydi

(*velniop tą brudo garą*)

miglotu keiksmu. Žengusi į kambarį vėl ištaria jo vardą. Šįsyk Skotas *sumirksi* - ačiū Dievui, - pakreipia galvą ir išsišiepia. Apdovanoja žmoną Lendono šypsena, kurią ji įsimylėjo iš pirmo žvilgsnio. Gal todėl, kad, pakilus lūpų kraštams, juokingai susiaurėdavo akių kampučiai.

- Ei, Lize, - atsiliepia. - Ką čia veiki?

- To paties norėčiau paklausti tavęs. - Ji akimis pasidairo svaigalų - alaus skardinės ar perpus nugerto viskio butelio, - bet nieko nepastebi. Na, ir puiku. - Jau labai vėlu. Negi nežinai, kelinta dabar valanda?

Stoja ilga tylos pauzė. Jis, regis, svarsto, ką atsakyti, ir galiausiai sumurma:

- Mane prižadino vėjas. Šuorai barškino vieną iš stogo latakų. Jie visiškai išblaškė miegą.

Lizė neprataria nė žodžio, tiksliau, paskutinę akimirką sutramdo norą prabilti. Kai gan ilgai išgyveni santuokoje, pavyzdžiui, penkiolika metų, kaip jų atveju, (trukmė, žinoma, priklauso nuo pačių porų), vyras ir žmona užmezga savotišką telepatinį ryšį. Nūnai ji pajunta, kad Skotas ketina pratęsti, todėl tylėdama lūkuriuoja. Iš pradžių rodos, jog nuojauta pasitvirtins. Jis išsižioja, ir tuo momentu lauke ūžteli vėjo gūsis, po kurio pasigirdo tykus tarškėjimas, primenantis metalinių dantų kalenimą. Skotas pasuka galvą garso linkme, vypteli - nemaloniai, kaip paslaptį žinantis žmogus, ir

užsičiaupęs pasižiūri į televizoriaus ekraną, kur labai *jaunas* Džefas Bridžesas kartu su geriausiu draugu važiuoja į Meksiką. Jiems grįžus, Liūtas Semas jau bus miręs.

- Ar dabar užmigtum? - teiraujasi ji ir vėl jaučia, kaip šiurpsta oda, nes vyras į klausimą nereaguoja. - Skotai! - ištaria šiek tiek griežčiau, nei ketino ir, jam atsigręžus (nenoromis, nors filmą matė mažiausiai porą tuzinų kartų), tyliai pakartoja: - Ar dabar užmigtum?

- Galbūt, - nusileidžia jis. Lizė išsigąsta ir nuliūsta pastebėjusi, kad Skotas apimtas baimės. - Jeigu meiliai prie manęs prilipsi.

- Kai taip šalta? Juokauji? Eime. Išjunk televizorių ir drožiame į lovą.

Skotas paklūsta. Kurį laika ji guli, klausosi vėjo ir mėgaujasi nuo vyro sklindančia šiluma.

Paakiuose nušvinta drugeliai. Taip atsitinka beveik visada, kai Lizė ima snūduriuoti. Ji regi raudonus ir juodus drugelius, tamsoje plazdenančius sparnais. Nejučia pagalvoja, kad juos išvys ir merdėdama. Mintis baugina, bet tik truputį.

- Lize? - kažkur iš toli atsklinda Skoto balsas. Jis taip pat pamažu įminga.

- Mm-hmm?

- Jam nepatinka, kai kalbu.

- Kam?

- Nežinau, - tolybėse pasigirsta atsakymas, - Gal vėjui. Lediniam šiauriui, kuris atūžia iš pat...

Sakinį Skotas tikriausiai užbaigia žodžiu “Kanados”, bet ji negali to garantuoti, nes persikelia į miego karalystę kartu su vyru, turbūt pirmą kartą gyvenime. Lizė baiminasi, jog keistas vienalaikiškumas pranašauja mirtį, žada nukelti į tą vietą, kur viešpatauja sapnai, bet nėra meilės, namų ar rankos, galinčios palaikyti tavąją, kai prieš sutemas dangun, sodriai oranžinės saulės kryptimi, purpteli paukščių pulkai.

3

Maždaug dvi savaites ji mėgina save tikinti, jog padėtis gerėja. Vėliau kaltins save, kaip galėjo būti tokia kvaila ir akla, kaip nesuprato, kad Skotas karštligiškai stengėsi laikytis įsikibęs šio pasaulio (ir jos!). Antra vertus, užspeistas į kampą, šiaudo griebiasi kiekvienas.

Kad ir kaip ten būtų, Lizė puoselėja viltis ne be pagrindo. Pirmąją 1996-ųjų savaitę jis praktiškai nustoja gerti. Vieną kitą taurę vyno išlenkia nebent per pietus. Be to, kasdien kinkuoja į studiją. Tik gerokai vėliau - *vėliau, vėliau priburbuliavau,* skanduodavo ji vaikystėje, kai telkinio paplūdimyje statė pirmąsias žodžių pilis - Lizė suvoks, jog per tas dienas jis neparašė nė vieno puslapio. Tiesiog slapčia maukė viskį, kramtė "Serts" mėtinukus ir sau keverzojo beprasmiškus raštelius. Po "Makintoš" kompiuterio klaviatūra ji aptiks laiškinio popieriaus puslapį su atspausdintu užrašu *NUO SKOTO LENDONO STALO*, virš kurio vyras pakraigaliojo: *taigi sakau traktoriaus grandinę tu vėluoji Skutai seni Skutai netgi dabar.* Kai aplink namą įninka gausti šaltas vėjas, atgairinęs nuo pat Jelounaifo, Lizė pagaliau pastebi gilius, pusmėnulio formos rėžius, išvagojusius jo delnus. Pjūvius, kuriuos Skotas tegalėjo sau palikti nagais, mėgindamas išsaugoti gyvybę bei sveiką protą, tarsi alpinistas, per sniegdrabą bandantis išsilaikyti ant *brudinos* uolos atbrailos. Daugiau nei tuziną tuščių viskio butelių ji atras ne iš karto, bet dėl alkoholio, kuris prasprūdo pro akis, savęs negrauš, nes viskio tarą Skotas buvo gerai paslėpęs.

4

Pirmosios 1996-ųjų dienos neįprastai šiltos; pasak vietinių senolių, prasidėjo sausio atlydys. Bet sausio trečią orų prognozių specialistai perspėja, jog netrukus iš baltų centrinės Kanados tyrų atplūs ledinio šalčio banga. Meino gyventojai išgirdo nurodymus iki viršaus prisipildyti degalų bakus, apšildyti vandentiekio vamzdžius ir pasirūpinti, kad šilumos netrūktų gyvūnams. Temperatūra nukris iki dvidešimt penkių laipsnių žemiau nulio, negana to, apylinkėse siautės uraganinis vėjas, dėl kurio žvarba gali sustiprėti iki minus šešiasdešimties ar net septyniasdešimties.*

Lizė pakankamai sunerimusi, tad, nepavykus atkreipti Skoto dėmesio į prognozes, paskambino jųdviejų rangovui. Garis užtikrina, esą Lendonų namas yra sandariausias visame Kasl Vju, pataria prižiūrėti savo giminaičius (ypač Amandą, bet tai savaime suprantama) primena, kad Meine šaltų orų pasitaiko. Iškęsime vieną kitą poliarinę naktį - ir galėsime ramiai laukti pavasario, sako jis.

Tačiau sausio penktąją taip atšalo ir atūžė tokie galingi lediniai vėjai, jog Lizė neabejoja: bjauresnių orų matyti neteko. Netgi vaikystėje, kai ją žavėję žaibai su perkūnijomis, regis, pranašaudavo rimtas audras, o sniego šuorai prilygdavo pūgai. Namuose visų termostatų rodykles ji pasuka iki septyniasdešimt penkių laipsnių, naujoji krosnelė veikia kiauromis paromis, bet kambariuose temperatūra vis vien nepakyla aukščiau šešiasdešimt dviejų.** Vėjo gūsiai ne šiaip kaukia pakraigėse, o žviegia kaip moteris, kurią atšipusiu peiliu neskubėdamas mėsinėja beprotis. Keturiasdešimt

*Maždaug -31,7° C, -51,1° C ir -56,7° C.
**Maždaug 23,9° C ir 16,7° C.

mylių per valandą greitį siekiančios vėtros (iki šešiasdešimt penkių mylių per valandą sustiprėję gūsiai centriniame Meine ir Niu Hempšyre nuverčia radijo bokštelius) pakelia po sausio atlydžio likusį sniegą ir nuneša jį per laukus tarytum šokančius vaiduoklius. Kai šuorai perlieja išorinius langus, grūdėtos dalelės barbena lyg kruša.

Antrąją klaikiai šaltą, Kanadai būdingą naktį Lizė pabunda vidurnaktį ir Skoto vėl neranda lovoje. Aptinka jį svečių kambaryje, kaip ir praėjusį sykį, įsisupusį į geltonąjį gerosios mamulės "vilnį", akimis ryjantį "Paskutinį seansą" Henkas Viljamsas gieda "Ko-ligą", Liūtas Semas jau miręs. Išjudinti vyrą iš sąstingio pasiseka vargais negalais. Lizė klausia, kaip jis jaučiasi, ir Skotas atsako, kad normaliai. Pasiūlo žvilgtelėti pro langą į nuostabų reginį, bet perspėja per ilgai nežiūrėti. "Mano tėtis minėdavo, jog tokie ryškūs vaizdai gali išdeginti akis", - priduria.

Pasakiškas grožis priverčia ją suaikčioti. Danguje, rodos, banguoja gigantiška scenos uždanga, ir jos spalvos be paliovos kinta: žalia virsta purpurine, šioji pašviesėja iki skaisčiai raudonos, kurią savo ruožtu pakeičia keistai kruvinas atspalvis. Lizė nė nežino, kaip jį įvardyti. Rusvas? Ne, tai ne visai tikslu. Kai Skotas timpteli už žmonos pižamos ir paprašo nusigręžti, ji išsprogina akis, nes skaitmeninis vaizdo grotuvo laikrodėlis liudija, jog pro apšerkšnijusį langą į šiaurės pašvaistę Lizė žiopsojo ištisas dešimt minučių.

- Užteks, - sniaukroja jis tarsi per miegą, - Eime į lovą, mažoji Lize.

Ji apsidžiaugia galėdama išjungti prakeiktą filmą, pakelti Skotą iš supamojo krėslo ir išsivesti iš vėsaus kambario. Bet kai jie susikimba rankomis ir nulinguoja koridoriumi, vyras ištaria žodžius, nuo kurių pašiurpsta oda.

Vėjo gausmas panašus į traktoriaus grandinių žvangėjimą, kuris man primena tėtį. Kas, jeigu jis nemiręs?

- Skotai, neskiesk nesąmonių, - atšauna Lizė, tačiau tokie pastebėjimai neskamba absurdiškai vidurnaktį. Ir juo labiau, kai už lango staugia vėjas, o jam tarsi atsako spalvotos dausos.

Jai pakirdus kitą naktį, vėtra lauke tebesiautėja. Svečių kambaryje televizorius išjungtas, bet Skotas vis tiek spokso į ekraną. Kiurkso supamajame krėsle įsisiautęs į geltoną, vilnonį gerosios mamulės apklotą, tačiau į klausimus nereaguoja. Lizės pusėn nepažvelgia.

Jis dingęs.

Virtęs nimpa.

5

Lizė apsivertė ant nugaros ir įbedė akis į studijos stoglangį. Krūtį varstė pulsuojantis skausmas. Nė nesusimąstydama, ką daro, geltonąjį kvadratėlį ji prispaudė prie žaizdos. Iš pradžių diegliai sustiprėjo... tačiau mezginio atraiža savotiškai apramino. Lizė spiginosi į stiklinį stačiakampį sunkiai šnopuodama, užuosdama gaižų prakaitą, ašaras, ant odos džiūstantį kraują. Pro lūpas nejučia išsiveržė dejonė.

Visi Lendonai pasižymi gebėjimu sparčiai gyti, nieko kito mums nelieka. Jeigu tai tiesa - kuo Lizė tikėjo ne be pagrindo, - tuomet dabar jai labiau už viską magėjo priklausyti Lendonų šeimai. Nebebūti Liza Debušer iš Lisbon Folso, mamos ir tėvelio netyčiuku, maže prielipa.

Tu esi viena vienintelė, galvoje nuskambėjo kantrus Skoto tonas. *Lizė Lendon. Mano mažoji Lizė.* Studijoje tvyrojo karštis, kūną raižė skauduliai, ir dabar *ji* troško ledo. Velniop tą balsą - Skotas Lendonas seniai miręs ir palaidotas.

LBKA, širdele, neatlyžo jis. Bet žodžiai tarytum sklido iš tolumos.

Nutolęs atrodė netgi ant "Drambliuko Dambo blyno" stovintis telefonas, kurį pasiekusi Lizė teoriškai galėtų išsikviesti pagalbą. O kas buvo arti? Štai klausimas. Labai paprastas. Kaip ji, aptikusi į aplinką nereaguojančią *seserį*, užmiršo, jog per šaltąją 1996-ųjų bangą matė savo *vyrą*, kuris skendėjo tokioje pačioje būsenoje?

Aš gerai viską prisiminiau, iš pasąmonės gilumos išniro mintis, jai spoksant į stoglangį, prie krūties spaudžiant gelsvą, raustantį mezginį. *Bet galvodama apie tuos įvykius būčiau atgaminusi visą įvykių grandinę - "Elnio ragus" tai, kas nutiko po niam niam medžiu, kokios lemties sulaukė jo brolis Polas, ką pati išgyvenau šaltame svečių kambaryje, už kurio lango tvieskė šiaurės pašvaistė ir gairino ledinis vėjas, turbūt atūžęs iš Kanados, Manitobos ar paties Jelounaifo. Negi tau neaišku, Lize? Viskas tarpusavyje susiję, ir jei tu nuverstum pirmąją domino plytelę...*

- Aš *išprotėčiau*. Kaip *jie*. Kaip Lendonai, o prieš juos Lendro giminė ir dievai žino, kas dar. Nenuostabu, kad jie kuoktelėjo. Kai žinai, jog šalia mūsų pasaulio yra kitas... ir juos skirianti siena tokia *plona*...

Tačiau baisiausia, jog anapus slypėjo jį persekiojęs padaras begaliniu keršu šonu.

- *Ne!* - suspigo ji tuščiai studijai. Klykė nepaisydama kūną draskančio skausmo. - *O ne! Užteks! Užteks! Tegu visa tai užsibaigia!*

Bet Lizė nebegalėjo neigti tiesos, net jei šioji ir baudėsi atimti sveiką protą. Vieta, kur sutemus maistas sugesdavo, netgi tapdavo nuodingas, kur lindėjo Skoto ilgšis, kerša baidyklė,

(*Aš tau parodysiu, kokį garsą jis išspaus, kai atsigręš*)

iš tikrųjų egzistavo.

- Taip, taip, - sukuždėjo Lizė. - Aš ją regėjau savo akimis.

Tysodama tuščioje, regis, vaiduoklių apsėstoje velionio vyro studijoje ji pravirko. Net ir šiuo momentu tiksliai neatminė, kada ją matė... bet žinojo, jog ten *lankėsi*. Suprato viltis sklaidančią tiesą kaip vėžininkai, kurie apsiblaususiu žvilgsniu dėbso į tuščias morfino ampules, nesuvokia, koks dabar paros metas, bet tebejaučia skausmą, besiskverbiantį gilyn į būdraujančius kaulus. Ir *gyvą*. Gyvą, piktavališką, išbadėjusį. Lyg esybę, kurią jos vyras nesėkmingai stengėsi įveikti svaigalais. Juoku. Rašymu. Esybę, kurią Lizė kone įtikėjo išvydusi bedvasėse Skoto akyse, jam kiūtint žvarbiame svečių kambaryje prieš tamsų televizoriaus ekraną. Jis sėdėjo

6

Jis sėdi supamajame krėsle, iki išplėstų akių įsisupęs į geltoną, gyvybe alsuojantį gerosios mamulės "vilnį" Žiūri kiaurai žmoną. Į savo vardą, kurį ji kartoja su stiprėjančiu nerimu, nereaguoja. Lizė nebežino, ką daryti.

Paskambink kam nors, sako sau ir nulekia atgal į miegamąjį. Kanta su Ričiu poilsiauja Floridoje ir namo grįš tiktai įpusėjus vasariui, tačiau Darla su Metu gyvena netoliese. Ji nedelsdama surenka numerį. Nekvaršina galvos, kad prikels seserį, nes jai būtina su kažkuo pakalbėti. Reikia *pagalbos*.

Į skambutį niekas neatsiliepia. Nuožmus šiaurys, nuo kurio šąla kojos (nors ji dėvi flanelinę pižamą ir megztinį), dėl kurio namas girgžda, dejuoja, net kartais gąsdinamai *trrrrakšteli*, (sušildyti kambarių neįstengia rūsyje visu pajėgumu veikianti krosnelė), tas ledinis vėjas, tvoskiantis iš

pat Kanados, matyt, Kasl Vju apylinkėse nutraukė laidus, todėl ragelyje tegirdėti idiotiškas *mmmmm*. Piršto galiuku ji porą sykių išjungia ir įjungia telefoną, tačiau tai nepadeda. Lizė liko viena didžiuliame, sename, Viktorijos epochos name, iškilusiame ant Šugahilo kalvos. Už lango dausos švyti raibuliuojančių spalvų juostomis, o temperatūra nukrito iki arktinio speigo, apie kurį net baugu pagalvoti. Jeigu ji mėgins nusigauti pas Gelovėjus, veikiausiai nušals ausies lezgelį arba pirštą. Galbūt mirtinai sustabarės kaimynų prieangyje nespėjusi jų prikelti. Ne, į tokį šaltį kišti nosies nepatartina.

Lizė nuleidžia ragelį ant svirties ir šiugždėdama šlepetėmis į koridoriaus grindis grįžtą pas vyrą. Jis nė nekrustelėjęs. Kai vidury nakties kambaryje kniaukė šešto dešimtmečio kantri muzika iš "Paskutinio seanso", oda ėjo pagaugais, tačiau tyla kursto tikrą siaubą. Galingi gūsiai vainoja namą, tarytum bandydami jį išversti iš pamatų (sunku patikėti, kad iki šiol nenutrūko elektros laidai - netrukus kambariai vis dėlto turėtų aptemti), ir ji netikėtai sumoja, kodėl vėjo ūžesys kelia palengvėjimą: negirdėti Skoto alsavimo. Iš pažiūros jis lyg ir gyvas - skruostai neišbalę, - bet kaip tuo įsitikinti?

- Brangusis, - suniurna Lizė. - Ar girdi mane? Ar galėtum į mane pažvelgti?

Skotas neatsiliepia ir neatsigręžia, tačiau žvarbiais pirštais palietusi vyro kaklą ji užčiuopia šiltą odą ir pulsuojančią veną arba arteriją. Pajunta dar kai ką. Mintyse išgirsta jo pagalbos šauksmą. Dieną, nors ir šaltą bei vėjuotą (kaip daugumoje "Paskutinio seanso" epizodų), Lizė iš savęs išsišaipys, bet nūnai neabejoja, kad Skotui reikia padėti, kaip Nešvilyje, kai po bepročio šūvio jis drebėdamas tysojo ant karšto asfalto ir meldė ledo.

- Kaip man tau pagelbėti? - murma ji panosėje.

Atsakymus pateikia iš paauglystės laikų išnirusi Darla -

“Didžiapapė pikčiurna”, kaip sykį su nebūdingu sau vulgarumu ją apšaukė perpykusi geroji mamulė.

Tu jam nepadėsi, *kodėl šneki apie* pagalbą, klausia sesuo, ir jos balsas skamba taip tikroviškai, kad Lizė mažne užuodžia “Koti” pudrą, kuria tėvai leido Darlai teptis veido dėmeles, ir girdi, kaip pokšteli kramtomos gumos burbulas. Beje, ji ką tik grįžo nuo žodžių telkinio, kuriame sužvejojo padorų laimikį! *Lize, jis neteko vieno šulo, susipyko su protu, jam atsisuko visi varžteliai, ir tu gali padėti vieninteliu būdu kai vėl ims veikti telefonas, iškviesk vyrukus baltais chalatais.* Nukreipusi akis į vyrą supamajame krėsle, Lizė galvoje girdi Darlos juoką, kupiną paaugliškos paniekos. *Padėti jam,* prunkščia sesuo. *JAM? Gal pati išprotėjai?*

Vis dėlto ji mano, kad sugebėtų.

Tačiau pagalbos būdas gali būti pavojingas. Ir dar neaišku, ar jis suveiks. Lizė sau prisipažįsta, kad pati nestokoja problemų. Kai kuriuos prisiminimus, kaip neįtikėtiną persikėlimą iš po niam niam medžio ir širdį slegiančias tiesas - pavyzdžiui, apie šventąjį brolį Polą - ji nugrūdo už savotiškos sąmonės uždangos. Šioji slepia ir konkrečius garsus

(*pūkšėjimą, o Dieve, tą koktų urzgimą*)

bei vaizdus

(*kryžiai, kapinės, kruvinos šviesos nutvieksti kryžiai*)

Retsykiais Lizė spėlioja, ar “nemąstyk” zona plyti visų žmonių smegeninėse. Atvirai kalbant, ji praverčia. Apsaugo nuo bemiegių naktų. Nes ten galima palikti dulkėti daug įvairiausių smulkmenų ir gluminančio šlamšto. *Ak, mazuoji Ly-y-yze, kaip cu mane sceby-yni, mein gott...* Ką, tokiu atveju, sakytų vaikai?

- Ne-y-yk cen, - burba Lizė, bet supranta, jog šiam raginimui nepaklus. Norėdama išgelbėti Skotą, sugrąžinti į realybę (jei tai išvis įmanoma), ji *privalo* cen ey-y-yci... kad ir kur “ten” būtų.

Ogi čia, visai šalia.

Štai, kas baisiausia.

- Kam geriau žinoti, jei ne tau? - pratrūksta ašaromis Lizė. Bet klausia ne Skoto. Tas persikėlė į nimpų karalystę. Kartą, po niam niam medžiu, kur juodu nuo išorinio pasaulio atskyrė keista spalio sniegdraba, jis paskelbė, esą rašymas prilygsta tam tikrai beprotybės formai. Ji, praktiškoji Lizė, užprotestavo, tačiau Skotas atsakė: *tu nepajėgi įsisąmoninti, ką reiškia "dingti" Tikiuosi, mažoji Lize, kad ir neįstengsi.*

Bet šią naktį, vėjui gairinant iš pat Jelounaifo, padangėms nusidažius beprotiškomis spalvomis, ji jaučia širdyje išsikerojantį suvokimą.

7

Gulėdama velionio vyro studijoje, prie krūties spausdama iškruvintą džiugulį, Lizė pratarė:

- Aš atsisėdau greta krėslo, iš po apkloto išgriebiau jo ranką. - Ji nugurkė seiles. Gerklė išdžiūvo, bet kol kas nusigauti iki vandens neužteko jėgų. - Skoto delnas buvo šiltas, užtat nuo grindų

8

Nuo grindų sklinda šaltis, prasismelkiantis net pro pižamos flanelę ir šilkines kelnaites. Svečių kambaryje, kaip ir kitose antro aukšto patalpose, nuo grindjuosčių sklinda šiluma - ją būtų galima pajusti, ištiesus laisvąją ranką, bet iš to menka nauda. Rūsyje visu pajėgumu veikianti krosnelė siunčia karštį į grindjuostes, iš kurių šiluma pakyla per še-

šis colius nuo grindų ir... pach! Išgaruoja. Dingsta kaip balti ir raudoni dryžiai kirpyklos kartelėje. Kaip aukštyn vingiuojantys cigaretės dūmai. Kaip retsykiais sutuoktiniai.

Spjauk į tą šaltį. Na, ir kas, kad tavo pasturgalis pamėlynuos. Jei gali kažką dėl jo padaryti, nedelsk.

Ką būtent? Nuo ko pradėti?

Atsakymą, rodos, pašnibžda vėjo šuoras. *Nuo arbatos.*

Jis-apie-tai-nepasakojo-nes-aš-neklausiau, išrėžia taip žaibiškai, jog sakinys panašus į keistą, daugiaskiemenį žodį, kuris, beje, byloja netiesą. Skotas išklojo apie gydymąsi arbata tą naktį, "Elnio raguose" Lovoje, po to, kai jie pasimylėjo. Lizė pateikė du ar tris klausimus, tačiau *svarbiausias* pasirodė besąs pirmas. Jis galėjo tiesiog linktelėti arba papurtyti galvą, bet Skotas Lendonas *niekuomet* nesitenkindavo elementariais "taip" arba "ne" Kaip paaiškėjo, jai pavyko nugriauti užtvanką, nes pokalbis vėl pakrypo apie Polą, kurio istorija neatsiejama nuo mirties. O Polo žūtis vedė prie...

- Ne, meldžiu, nereikia, - kužda Lizė ir ūmai pastebi, kad pernelyg stipriai spaudžia jo delną. Skotas, aišku, neprotestuoja. Šnekant Lendonų šeimos kalba, jis dingęs, virtęs nimpa. Skamba juokingai, nelyginant sąmojinga replika iš "Ygaga" laidos.

Ei, Bakai, kur Rojus?

Žinai, Mine, Rojus dingo, virto nimpa!

{Auditorija kvatoja.}

Bet Lizei ne juokas galvoje. Ji ir be savo vidinių balsų supranta, kad Skotas persikėlė į nimpų kraštą. Norint jį susigrąžinti, iš pradžių reikės ten nukeliauti.

- O Dieve, *ne*, - inkščia ji, nes suvokimas, ko teks griebtis, jau plečiasi sąmonėje tarsi milžiniškas, miglos skraistėmis apsisiautęs pavidalas. - O Dieve, o Dieve, ar man būtina?

Viešpats neatsiliepia. Lizei nė nereikia Jo atsakymo. Ji žino, ko privalanti imtis ar bent nuo ko pradėti: pirmiausia turės prisiminti antrąją naktį "Elnio raguose" Pasimylėję jie ėmė snūduriuoti, ir tuo metu Lizė pagalvojo: *juk man maga išgirsti apie šventąjį vyresnįjį brolį, o ne senąjį šėtoną tėtušį. Kas čia blogo? Nagi, paklausk.* Ji taip ir padarė. Sėdėdama ant grindų, gniauždama vyro delną (jau vėstantį), klausydamasi šiaurio staugimo, pro langą akies krašteliu įžiūrėdama raibuliuojančias dangaus spalvas, kilsteli uždangą, už kurios nukišo labiausiai gąsdinančius bei gluminančius atsiminimus, ir mato save klausiančią apie gydymąsi arbata. Girdi, kaip teiraujasi

9

- Kas įvyko vėliau, kai nušokai nuo suoliuko? Polas mirkė pjūvius arbatoje, kaip pats darei mano bute?

Skotas guli šalia, iki strėnų užsitraukęs paklodę, iš po kurios kyšo gaktiplaukių sruogelė. Rūko, anot jo paties, *gardžiąją pokopuliacinę cigaretę.* Kambarį teapšviečia ant naktinio staliuko iškilęs žibintas. Žvelgiant į dūmą, kylantį rausvoje prieblandoje ir prasmengantį tamsoje, sąmonėje sukrebžda pastebėjimas,

(*ar tik aš neišgirdau besisklaidančio oro pūkštelėjimo, kai mes išnirome.... kai pasišalinome iš po niam niam medžio*)

kurį Lizė kaip galėdama stengiasi išvyti iš galvos.

Pauzė užsitęsia. Kai ji nusprendžia atsakymo nebesulauksianti, Skotas vis dėlto prabyla. Sprendžiant iš tono, jis tylėjo, nes mėgino surikiuoti mintis.

- Esu tikras, kad gydytis arbata išmokome vėliau. - Pamąstęs linkteli. - Aš žinau, nes anais laikais jau sugebėdavau

skaičiuoti trupmenas. Viena trečioji plius viena ketvirtoji lygu septynioms dvyliktosioms, ir panašiai. - Skotas išsišiepia, bet Lizė, jau pradedanti neblogai pažinti jo išraiškų repertuarą, mano, jog toji šypsena dirgloka.

- Mokykloje? - pasitikslina.

- Ne, Lize. - Balso intonacija tarsi sako, kad jai derėtų pačiai susiprotėti, kaip Endrius Lendonas augino savo vaikus. Vėl prašnekęs jis ima šiurpiai vaikiškai

(*vis banžiau ir banžiau*)

darkyti žodžius: Mudu su Polu mokėmės namuose. Valstybines mokyklas tėtis vadindavo "asilų gardais" - Skotas nuspriegia pelenus į peleninę, ant naktinio staliuko prislėgusią "Skerdyklą Nr. 5" (šią knygą pasiima, kad ir kur keliautų). Už lango ūžteli vėjo šuoras, ir senoji užeiga sugirgžda.

Lizė nujaučia, jog suklydo pradėjusi Skotą kamantinėti apie brolį - jau verčiau nusisukti ant šono ir sudėti akis, tačiau smalsumas ragina nepasiduoti.

- Bet tą dieną, kai šokai nuo suoliuko, Polo rankas išraikė rimti pjūviai, tiesa? Ne šiaip įbrėžimai? Na, žinai, vaiko akimis žiūrint... vanduo, kuris sruvena iš įtrūkusio vandentiekio vamzdžio, primena potvynį...

Ji prikanda liežuvį. Skotas tylėdamas stebi, kaip palubėje pranyksta vingiuojantys dūmai. Galiausiai prataria šaltu, užtikrintu balsu:

- Tėtis pjaudavo giliai.

Lizė ketina pasakyti kokią tradicinę frazę, kuri užbaigtų pašnekesį (galvoje skalambija pavojaus varpai, perspėjamai tvyksi ištisos raudonų žibintų virtinės), bet Skotas ją aplenkia.

- Ei, juk tau rūpi kas kita. Lize, klausk, ko nori. Aš atsakysiu. Nuo tavęs neslėpsiu jokių paslapčių, - tik ne po to, kas šiandieną įvyko, - bet tu privalai paklausti.

Kas gi šiandieną įvyko, sukasi Lizei ant liežuvio galo. Tačiau ji baiminasi prasižioti, nes supranta galinti nugrimzti į *beprotybės* verpetą. Skotas ją buvo nukėlęs į kažkokią vietą, ir tai - ne lakios vaizduotės padarinys. Pasidomėjus, kas iš tiesų atsitiko, jis atsakys, kaip ir prižadėjo... bet ar ji tikrai nori išgirsti? Mieguistumas, kuris apima po meilės akto, visiškai išsisklaido. Lizė pirmą kartą gyvenime jaučiasi tokia budri.

- Kai nušokai nuo suolelio...

- Tėtis įteikė savo prizą - mane pabučiavo. Taip parodė, kad kruvinoji jyga baigta.

- Taip, tu jau minėjai. Bet kai nušokai nuo suolo, ir tėvas liovėsi pjaustęs Polą... ar jis kažkur pasitraukė, kad užsigydytų žaizdas? Todėl taip greit atsigavo? Todėl po kelių dienų galėjo nueiti į parduotuvę, kur įsigijo “RC kolos” butelius, ir lakstyti aplink namą kurdama savo jygą?

- Ne. - Skotas sumaigo nuorūką į peleninę, riogsančią ant knygos.

Lizę užlieja keistas emocijų mišinys: svaigus palengvėjimas ir nuoširdus nusivylimas. Krūtinėje tarsi išplito juodas audros debesis. Ji tiksliai nežino, ko tikėjosi, bet tas trumpas žodelis “ne” reiškė, kad kvaršinti sau galvos nebereikės...

- Jis negalėjo. - Balsas, kaip ir anksčiau, šaltas, monotoniškas bei užtikrintas. - Polas negalėjo ten nueiti. - Paskutinis žodis nuskamba truputį pabrėžtiniau. - Man teko jį nuvesti.

Atsisukęs Skotas ją apkabina... bet šįsyk niekur neperkelia. Prie Lizės kaklo prispaustas veidas dega nuo tramdomų emocijų.

- Tą vietą mes praminėme Ohoho mėnuliu. Jau nepamenu kodėl. Dažniausiai ji nuostabi. Supjaustytą brolį į Ohoho mėnulį nusiveziau, bet negalėjau to padaryt, kai jį apsėdo grasus krekulas. Palaidojau Polą ten, kai tėtis jį uzmusė. - Užtvanka galutinai subyra, ir Skotas prapliumpa ašaromis.

Jis prislopina gokčiojimą sukąsdamas lūpą, bet kūną kratančio drebulio užgniaužti neįstengia. Kurį laiką Lizė paprasčiausiai spaudžia Skotą savo glėbyje. Po minutės kitos jis paprašo išjungti lemputę ir išgirdęs "kodėl" atsako: - Nes dabar tau papasakosiu likusią istorijos dalį. Aš sugebėsiu. Jei tik mane laikysi... ir jei šnekėsiu tamsoje.

Nors Lizė persigandusi labiau nei tuomet, kai jis pasirodė iš šešėlių atkišęs kruviną kumštį, ji ištiesia ranką ir išjungia žibintą - krūtimi, kurią vėliau sumaitos Džimas Dūlis, brūkšteli per Skoto veidą. Iš pradžių įsivyrauja aklina tamsa, bet netrukus prie jos įpratusios akys įžvelgia miglotus baldus, netgi pastebi balzganą, tarytum haliucinacijose regimą švytėjimą, kuris skelbia, jog pro retėjančius debesis veikiai prasismelks mėnesiena.

- Tavo manymu, tėtis užmušė Polą. Galvoji, būtent taip istorija užsibaigia?

- Skotai, tu pats sakei, kad jį nušovė...

- Bet nenužudė. O taip, jei tėtis būtų atsidūręs teisiamųjų suole, prisiekusieji būtų pareiškę, esą jis - žudikas. Aš žinau, jog tai netiesa, nes viską mačiau savo akimis. - Skotas nutyla. Lizė neabejoja, kad po sekundės vėl pakvips cigarečių dūmai, tačiau prie pakelio jis nesiliečia. Baldų kontūrai paryškėja ir po akimirkos panyra į prieblandą. - Tėtis *galėjo* jį pribaigti. Daugybę kartų. Jei ne aš, Polą *būtų* sudorojęs ne sykį. Bet taip neįvyko. Lize, ar žinai, kas yra eutanazija?

- Kai žmogus numarinamas iš gailesčio?

- Aha. Štai kaip mirė Polas.

Už lovos vėl sušmėžuoja ir tamson nugrimzta baldai.

- Polą apsėdo grasus krekulas taip smarkiai, kad netgi pjūviai nepajėgė jo išsklaidyti.

Lizė pradeda susigaudyti, kur šuo pakastas. Ašmenimis raižydamas sūnus - ir save, be abejo - tėvas tarsi suleisdavo profilaktinių vaistų injekciją.

Tėtis aiškino, kad grasus krekulas peršokdavo porą kartų ir užgriūdavo kurį nors iš Lendonų su dviguba jėga. “Prislėgdavo kaip traktoriaus grandinė - tavo koją”, - sakė jis.

Ji linguoja galva. Nenumano, apie ką Skotas šneka. Iš dalies ir nenori žinoti.

- Gruodžio pabaigoje staiga atšalo, - tęsia jis. - Pirmą kartą tą žiemą. Mes gyvenome fermoje, aplinkui plytėjo atviri laukai, vienintelis kelias vedė į “Mulio” parduotuvę” ir į Martensburgą. Buvome atkirsti nuo pasaulio, supranti?

Lizė sulinksi. Žinoma, kartais tuo keliu atriedėdavo paštininkas, o “Degtukas” Lendonas juo važiuodavo į

(*U. S. Gipsą*)

darbą, bet jokie mokykliniai autobusai nepasirodydavo, nes “mudu su Polu mokėmės namuose” Geltonieji autobusai gabendavo vaikus į “asilų gardus”

- Žemę užklojo storas sniego sluoksnis, bet blogiausia, jog dėl šalčio turėjome sėdėti namie. Tiesa, toji metų pabaiga iš pradžių buvo visai nebloga. Mes bent jau įsigijome eglutę. Pasitaikydavo Kalėdų, kai tėtį apsėsdavo grasus krekulas... arba šiaip prasta nuotaika... ir eglės arba dovanų mes taip ir nesulaukdavome. - Skotas nelinksmai prunkšteli. - Vieną Kūčių naktį jis mus išlaikė iki trijų nakties - iš Apreiškimų knygos skaitė ištraukas apie atidaromus indus, marus, ant įvairių atspalvių žirgų jojančius raitelius, kol galiausiai nušveitė Bibliją į virtuvę ir užriaumojo: *Kas rašo tokias brudinas nesąmones? Ir kokie avigalviai jomis tiki?* Kai tėtį apimdavo šišas staugti, jis galėdavo paleisti gerklę kaip Ahabas paskutinėmis savo dienomis “Pekode” Tačiau Kalėdos, apie kurias šneku, žadėjo būti gana malonios. Žinai, kuo užsiėmėme? Visi drauge nuvažiavome į Pitsburgą apsipirkti, o tėtis netgi nusivedė mus į kiną - žiūrėjome filmą, kuriame Klintas Istvudas vaidino farą ir iššaudė pusę

miesto. Nuo garsų man įsiskaudėjo galvą, nuo spragėsių pilvą ėmė raižyti diegliai, bet nieko nuostabesnio, po velnių, aš dar nebuvau matęs. Grįžęs namo iš karto sėdau rašyti panašią istoriją ir vėliau ją perskaičiau Polui. Tos keverzonės, suprantama, buvo šūdo vertos, bet jis mane pagyrė.

- Šaunus brolis, - atsargiai ištaria Lizė.

Jos pastangos nueina perniek. Skotas nieko negirdi.

Mes puikiai sutarėme ištisus mėnesius, beveik kaip normali šeima, jei tik tokia egzistuoja, kuo aš labai abejoju. Bet... *bet.*

Jis nutyla ir susimąsto. Po pauzelės tęsia.

- Vieną dieną, prieš pat Kalėdas, tupėjau antrame aukšte, savo kambaryje. Odą žnaibė šaltis, šlykštus kaip raganos papas, lauke bet kurią akimirką galėjo pradėti snigti. Aš gulėjau ant lovos ir skaičiau istorijos vadovėlį, kai pažvelgęs pro langą pamačiau tėtį, žygiuojantį per kiemą, nešantį visą glėbį malkų. Nukūriau laiptais žemyn, ketindamas padėti jas sukrauti į pakurų dėžę, kad ant grindų neprikristų žievių - jis visuomet pasiusdavo, jei taip atsitikdavo. O Polas...

10

Polas sėdi už virtuvės stalo, kai jo jaunėlis brolis, vos dešimties metų, per ilgais, kirpėjo rankos prašančiais plaukais, nė nesusirišęs sportbačių raištelių nulekia laiptais apačion. Skotas ruošiasi paklausti, ar jis norės rogutėmis pasivažinėti nuo kalnelio, to, kuris iškilęs už daržinės - tuomet, kai visos malkos atsidurs dėžėje, ir suprantama, jei tėvas jiems nelieps imtis namų ruošos.

Polas Lendonas - lieknas, aukštas, išvaizdus trylikametis, prieš save pasidėjęs atverstą knygą. "Algebros pradmenis". Skotas neabejoja, kad brolis sprendžia lygtis, kol Po-

las atsigręžia. Iki grindų belieka trys laipteliai, kai atsisukęs vyresnėlis puola dešimtmetį, prieš kurį anksčiau nė sykio nebuvo pakėlęs rankos. Nors įvykiai klostosi žaibiškai, Skotas spėja suvokti, kad brolis ne šiaip skaitė arba mokėsi. Ne, jis *tykojo.*

Kai Polas, nutrenkęs kėdę šalin su tokia jėga, jog toji tėškias į sieną, neria link laiptų, jo akyse atsispindi ne tuščias žvilgsnis, o grynas grasus krekulas. Kažkas išsprogo smegenyse ir mėlynus vyzdžius užliejo krauju. Baltymus nusėjo skaisčiai raudoni taškeliai.

Kitas vaikas veikiausiai sustingtų kaip įkaltas ir leistųsi nužudomas monstro, kuris vos prieš valandą buvo brolis, tegalvojantis apie namų darbus arba apie tai, ką jiedu su Skotu galėtų padovanoti tėčiui per Kalėdas, jeigu savo smulkmę sumestų į vieną krūvą. Tačiau Skotas skyrėsi nuo bendraamžių lygiai taip pat, kaip ir pats Polas. Eiliniai vaikiščiai nebūtų išgyvenę kartu su "Degtuku" Lendonu. Būtent patirtis, kurią jis įgijo siekdamas apsisaugoti nuo tėvo beprotystės, ir išgelbėja Skotą. Jis be vargo atpažįsta grasų krekulą, todėl dvejonėms laiko negaišta. Akimoju apsisukęs bando užbėgti į antrą aukštą, bet teįveikia tris laiptų pakopas, kai Polas sučiumpa jį už kojų.

Urgzdamas lyg šuo, į kurio kiemą kažkas įsibrovė, vyresnis brolis apglėbia Skoto blauzdas ir trukteli jas į save. Iš po kojų išslysta tvirtas pagrindas, bet dešimtmetis berniukas spėja įsistverti į turėklus. Jis surinka du žodžius - *tėti, padėk* - ir nutyla. Žino, kad šūksniais išeikvos energiją, kurios reikia, norint išsilaikyti ant laiptų.

Tačiau jėgų jam neužtenka. Polas trejais metais vyresnis, penkiasdešimčia svarų sunkesnis ir daug stipresnis. Be to, išprotėjęs. Atplėšęs brolį nuo turėklų, Polas jį sužalos arba nužudys. Nepadės nė puiki reakcija. Bet vietoj Skoto pamišėlio rankose lieka velvetinės kelnės ir abu sportiniai

bateliai, kuriuos, nušokęs nuo lovos, jaunesnis brolis užmiršo susirišti.

(*"Jeigu anuomet būčiau užmazgęs raištelius, pasakys jis savo žmonai gerokai vėliau, kai jiedu glausis vienas prie kito lovoje, antrajame "Elnio ragų" aukšte, - dabar čia veikiausiai negulėtume. Kartais, Lize, atrodo, kad mano gyvenimą nulėmė pora septinto dydžio nesurištų "Ked" sportbačių."*)

Į Polą įsikūnijęs padaras užkriokia, sugniaužia kelnes, klupteli atbulas ir užkliūna už nuverstos kėdės, ant kurios prieš valandą sėdėjo ir į Dekarto koordinates gilinosi malonus jaunuolis. Vienas sportinis batelis nukrenta ant kauburiuoto linoleumo. Tuo tarpu Skotas kaip įmanydamas mitriau ropščiasi į antrą aukštą. Likęs vienomis kojinėmis paslysta ant glotnios pakopos ir suklumpa. Skylėtos apatinės kelnaitės smukteli, tarpelį tarp sėdmenų nutvilko šaltas skersvėjis. Vos spėjus jam pagalvoti, - *o Dieve, aš nenoriu taip mirti, atkišęs užpakalį vėjui,* - brolis-padaras pašoka, užbliauna ir šveičia kelnes šalin. Jos nučiuožia virtuvės stalu, aplenkia algebros vadovėlį, bet nuverčia cukrinę ant grindų (*Drėbės kaip pakrypusiame laivo kambuze,* pasakytų tėvas). Baidyklė Polo veidu užbilda laiptas, ir Skotas pajunta nagus, kurie sminga į jo kojas. Staiga pasigirsta griausmingas *dunkst* ir kimus, įtūžio kupinas baubimas:

Palik jį ramybėje, brudgalvi! Grasaus krekulo išpera!

Tėtis visiškai iškrito iš galvos. Pasturgalį peršniojęs skersvėjis bylojo, jog pro laukujes duris įžengė malkas nešinas "Degtukas" Lendonas. Vis dėlto Polas jį *sugriebia,* pirštų nagai į odą *įsirėžia,* ir tempiamas atgal Skotas neišsilaiko už turėklų. Jis tikras, kad po akimirkos pajus Polo dantis. Brolį užvaldė *rimtas* grasus krekulas, kur kas bjauresnis už visus, kurių apsėstas tėtis kalbasi su nematomais žmonėmis ir dovanoja kruvinąsias jygas tiek sau, tiek sū-

nums (bet vis rečiau Skotui). Štai kokią velniavą turėdavo galvoje tėtis, kai kvatodavo ir purtydavo galvą išgirdęs vaikų klausimus, kodėl Landro šeima atsisakė visų savo pinigų bei žemių ir iškeliavo iš Prancūzijos. Netrukus Polas jam įkąs, *čia ir dabar. ČY-YA-A IR DA-ABA*

Brolio dantys taip ir nepaliečia jo odos. Kairįjį šoną, virš strėnų, nudegina karštas alsavimas, o kitą sekundę ausis vėl pasiekia dunkstelėjimas - tėtis užsimoja malka, spausdamas ją abiem rankomis, ir iš visų jėgų vožia per vyresnio sūnaus viršugalvį. Duslų garsą palydi čežėjimas, kurį išgauna ant virtuvės linoleumo slystantis Polo kūnas.

Skotas apsiverčia. Jis drybso išsiskėtojęs ant apatinių laiptų pakopų, vienais flaneliniais marškiniais, glaudėmis ir baltomis sportinėmis kojinėmis su skylėmis kulnuose. Viena pėda beveik liečia grindis. Jaučiasi pernelyg pritrenktas, kad apsiverktų. Burnoje nusėda nemalonus prieskonis, tarsi jis ką tik būtų laižęs kiaulės taupyklės vidurius. Paskutinį smūgį tėtis kirto su tokia jėga, jog Skoto vaizduotė nudažo virtuvę Polo krauju. Jis bando surikti, bet iš subliūškusių plaučių įstengia išspausti tiktai cyptelėjimą. Sumirksėjęs įbeda akis į priekį, tačiau kraujo neišvysta. Temato brolį, tysantį veidu į grindis, greta į keturis gabalus ir krūvą smulkių šukelių sutrupėjusios cukrinės. *Šioji tango jau nešoks*, kartais sakydavo tėtis, kai duždavo stiklinė arba lėkštė. Dabar jis tyli ir įsisupęs į darbinį geltoną apsiaustą stovi šalia sąmonę praradusio sūnaus. Ant pečių ir susivėlusių, žilstančių gaurų boluoja sniegas. Viena pirštinėta ranka gniaužia medgalį. Už nugaros kėpso likusios išbarstytos malkos. Pro atviras duris veržiasi skersvėjis. Galų gale Skotas *įžiūri* kraują, tiksliau - plonytę jo giją, nuo kairiosios ausies nudrikusią Polo skruostu.

Tėti, jis mirė?

Endrius Lendonas sviedžia malką į pakurų dėžę ir nuo

kaktos nusibraukia ilgus plaukus. Seniai skustas veido ražienas sudrėkina ištirpusios snaigės.

Ne, gyvas. Taip lengvai jo nepribaigsi. Tėtis nukėblina į prieangį ir užtrenkia duris. Kiekvienu savo judesiu spinduliuoja pasibjaurėjimą, kokį demonstruoja, kai, pavyzdžiui, gauna Oficialius Laiškus su pranešimais apie mokesčius, nuobaudas ar panašius dalykus, o tai reiškia, kad jis išsigandęs.

Tėtis grįžta ir stabteli prie berniuko, susmukusio ant grindų. Pasvyruoja nuo vienos kojos ant kitos ir pakelia akis į jaunesnį sūnų.

Skutai, padėk jį nutempti į rūsį.

Klausinėti, ką jis sumąstė, neprotinga, bet Skotas irgi pašiurpęs iš baimės. Be to, beveik nuogas. Nusileidęs į virtuvę, skubiai užsitraukia kelnes.

Kodėl? Ką tu jam darysi?

Keista, bet antausio tėtis netėškia. Nė neaprėkia.

Kad aš brude priburbuliuočiau, jei žinau. Pamąstysiu, kol jį nuvilksime apačion. Na, judinkis, ko lauki? Jis netrukus atsipeikės.

Polą apsėdo grasus krekulas? Kaip Landro šeimą? Kaip tavo dėdę Teo?

O kaip pats manai? Prilaikyk galvą, jei nenori, kad ji daužytųsi į rūsio laiptus. Kaip sakiau, jis greitai atsigaivelės. Jei vėl pradės siautėti, tau gali atsirūgti. Man taip pat. Grasus krekulas velniškai stiprus.

Skotas paklūsta. Už lango - septintas dešimtmetis, gan veik žmonės vaikščios Mėnulyje, o čia berniukui teko gelbėtis nuo ūmai sulaukėjusio brolio. Tėvas paprasčiausiai susitaiko su faktu. Kaip ir sūnus - po kelių išlementų klausimų. Kai jie nusileidžia į rūsį, Polas sukrunta ir išgauna gomurinius garsus. “Degtukas” Lendonas ima smaugti vyres-

nėlį, apglėbęs jo gerklę. Skotas suspinga iš siaubo ir įsikimba į tėvą.

Tėti, ne!

Lendonas kilsteli vieną ranką, atžagariu smūgiu nubloškia jaunesnį sūnų į stalą, stūksantį viduryje aslos, prislėgtą senovine, mechanine spausdinimo mašina, kurią Polui kažkaip pavyko atgaivinti. Jis net atspausdino kelis Skoto apsakymus - išleido pirmąją jaunesnio brolio knygelę. Paleidimo rankena, kyšanti iš ketvirtį tonos sveriančios pabaisos, skausmingai įsirėžia į nugarą, ir Skotas perkreiptu veidu sukniumba. Tuo metu tėvas vėl įsikimba į Polo gerklę.

Tėti, nežudyk jo! MELDŽIU, NEŽUDYK!

Aš nesiruošiu jo užmušti, neatsigręždamas pareiškia Lendonas. *Turėčiau, tačiau kol kas nepribaigsiu. Elgiuosi kaip kvailys, bet jis yra mano sumautas pirmagimis. Numarinčiau jį tiktai pačiu blogiausiu atveju, kurio, manau, mes sulauksime. Och tu motin mieliausia! Bet ne dabar, velniai rautų. Svarbiausia, neleisti jam atsipeikėti. Tu nieko panašaus anksčiau nematei, o man teko. Gerai, kad virtuvėje stovėjau Polui už nugaros. Čia, rūsyje, galėčiau jį vaikytis porą valandų ir vis vien nepagaučiau. Jis lakstytų sienomis, užsirėpliotų ir iki suknistų lubų. Galiausiai, kai mane nuvargintų...*

Lendonas patraukia rankas nuo Polo gerklės ir įsispitrija į sustingusį jo veidą. Iš ausies, regis, liovėsi sruvenęs kraujas.

Na, štai, kaip tau patinka, nuokruša? Jis vėl atsijungė. Bet neilgam. Prigriebk virvės ringę iš po laiptų. Iš pradžių pasinaudosime ja, tuomet iš daržinės atsinešime grandines. O paskui... velniai žino... viskas priklauso...

Nuo ko, tėti?

Ar jam kada nors buvo taip baisu? Ne. Tėčio žvilgsnis - *supratingas* žvilgsnis, - pakursto dar didesnę baimę.

Nuo tavęs, Skutai. Tu jam padėjai tapti geresniam ne vieną kartą... ko žiūri veršio veizolais? Manai, aš nieko nežinojau? Jė-ė-ėzau, aš galvojau, kad esi protingas vaikis, o ne dvokla. Jis nusispjauna ant aslos. *Tu jam pagelbėjai atsikratyti daugybės negerų dalykų. Galbūt išvarysi ir šitą bjaurastį. Aš dar negirdėjau, kad kas būtų išsklaidęs* rimtą *grasų krekulą... bet man neteko pažinti ir žmonių, kurie turėtų tavo gebėjimus. Kas žino, gal tau pavyks. Galėsi plušėti, kol apsitriesi, kaip pasakytų mano senis. Dabar atnešk virvės ritinį. Ir nestovėk kaip priklijuotas. Jis*

11

- Jis jau kruta, - ištarė Lizė, tysanti ant balto kaip austrė kilimo velionio vyro studijoje. - Jis

12

- Jau kruta, - ištaria Lizė, sėdinti ant šaltų svečių kambario grindų, laikanti vyro delną - šiltą, bet siaubingai glebų. - Skotas pasakė

13

Argumentai prieš beprotybę subyra šiugždėdami;
Tie garsai, kuriuos skleidžia įrašyti negyvi balsai,
Neria į sutrūkusią atsiminimų šachtą.
Kai atsisuku į tave ir klausiu, ar pameni,
Kai atsisuku į tave, gulinčią lovoje

14

Lovoje, kurioje Lizei lemta išgirsti jo istoriją. Lovoje, kartu su Skotu, po dienos įvykių, kurių ji nesugeba paaiškinti. Debesys sklaidosi, ir pro langą smelkiasi mėnesiena. Akies krašteliu beveik įžvelgdama baldus, ji laiko Skotą glėbyje, klausosi pasakojimo, ir nenori - *negali* - patikėti tuo, ką jaunuolis, netrukus tapsiantis sutuoktiniu, sako:

- Tėtis liepė iš po laiptų ištraukt ritinį virvės. "Ir nestovėk, kaip priklijuotas, - suriko. - Jis atsijungė neilgam. Kai atsipeikės"

15

Kai atsipeikės, pamatysi tikrą šlykštūną.

Kaip ir "Skuteri, seni Skutai" arba "grasus krekulas", "šlykštūnas" priklauso savitiems Lendonų šeimos žodeliams, kurie skverbsis į sapnus (ir kalbą) visą likusį vaisingą, bet pernelyg trumpą jo gyvenimą.

Skotas iš po laiptų ištraukia virvės ringę ir ją atneša tėčiui. Šis vikriai supančioja vyresnįjį sūnų Trijų lempučių (kiekvienos galia siekia po septyniasdešimt penkis vatus) šviesoje, ant rūsio mūro krypčioja tėvo šešėlis. Polo rankos už nugaros taip tvirtai surištos, jog menčių iškilumai matyti net pro marškinius. Užgniaužęs baimę, Skotas surinka:

Tėti, tu per stipriai suveržei!

Endrius Lendonas dėbteli į jaunėlį. Išgąsčio kibirkštys, žioruojančios jo akyse, ne vien pašiurpina Skotą, bet ir sukelia jam baimingą pagarbą. Dar vakar berniukas tikėjo, jog

tėtis nebijo nieko, išskyrus mokyklos tarybą ir jos prakeiktus registruotus laiškus.

Tu nieko neišmanai, tad užsičiaupk! Jam negalima leisti blaškytis palaidam. Išsivadavęs gal mūsų ir nespėtų nudobti, bet tik tuo atveju, jeigu jį pribaigčiau. Aš žinau, ką darau.

Nežinai, mąsto Skotas stebėdamas, kaip tėtis virve apvynioja brolio kelius ir kulkšnis. Polas vėl ima muistytis ir urgzti gomuriniu balsu. Tu tik spėji, priduria mintyse. Bet jis supranta, kaip tėtis myli savo sūnų. Galbūt toji meilė ir pasibjaurėtina, bet ji tikra, nuoširdi. Jei "Degtukas" Lendonas savo atžaloms nepuoselėtų karštų jausmų, pasigriebęs malką talžytų Polą, kol užtrankytų negyvai. Skotas nejučia savęs paklausia (mintį pakužda išlikusi kruopelė šalto proto), ar tėtis taip rizikuotų dėl jo, Skuterio, senio Skuto, kuris nedrįso nušokti nuo trijų pėdų aukščio suolelio ir taip nutraukti supjaustyto, kraujuojančio brolio kančių. Papurtęs galvą sau sako, kad grasus krekulas apsėdo ne *jį*.

Bent jau kol kas.

Tėtis pririša Polą prie vieno iš geležinių, rūsio lubas prilaikančių stulpų.

Na, štai, prataria atšlydamas, šnopuodamas kaip kaubojus, kuris rodeo arenoje lasu ką tik sugavo jautuką. *Kuriam laikui virvė jį sulaikys. Skotai, drožk į daržinę. Paimk lengvą grandinę, kuri padėta už durų, ir sunkiąją traktoriaus grandinę - ją rasi aptvare, iš kairės pusės nuo įėjimo, kur suverstos pikapo detalės. Ar supranti, apie ką kalbu?*

Polas, kadarojęs virš virvės, kuri apvijo jo liemenį, ūmai išsitiesia ir pakaušiu vis energingiau ima trankyti stulpą. Nemalonus vaizdas priverčia Skotą susiraukti. Vyresnis brolis įsmeigia į jį akis (vos prieš valandą šios buvo mėlynos), ir taip nenatūraliai stipriai prašiepia lūpas, kad jų kraštai mažne siekia ausų kaušelius.

Skotai, prabyla tėvas.

Pirmą kartą gyvenime sūnus nekreipia į jį dėmesio. Lyg užkerėtas žiopso į pabaisos kaukę virtusį brolio veidą. Polas pro dantis kyšteli liežuvį, kuriuo pamakaluoja tarsi ragaudamas drėgno ir šalto, rūsyje tvyrančio oro.

Smūgis į kaktą vėl nutrenkia Skotą atbulą į spausdinimo mašinos stalą.

Idiote, nespoksok į jį! Žiūrėk į mane! Tas šlykštūnas užhipnotizuos tave, kaip gyvatė paukštį! Verčiau atsipeikėk, Skuteri. Čia ne tavo brolis.

Skotas išsprogina akis į tėvą. Jų užnugaryje, tarytum patvirtindamas "Degtuko" Lendono žodžius, prie stulpo pririštas padaras užriaumoja. Toks krioksmas tikrai negalėjo ištrūkti iš žmogaus krūtinės. Antra vertus, jis ir neprimena žmogaus išgaunamų garsų. Nė iš tolo.

Skoti, atnešk abi grandines. Ir paskubėk. Šie pančiai ilgam jo nenulaikys. Aš keliausiu į savo kambarį ir prigriebsiu šautuvą. Jeigu jis išsivaduos anksčiau, nei atvilksi grandines...

Tėti, nenušauk jo! Nenušauk Polo!

Pagalvosime, ko griebtis, kai grįši.

Bet traktoriaus grandinės per ilgos! Ir per sunkios!

Sukrauk jas į karutį, bukagalvi. Į didįjį. Na, ko lauki?

Dirstelėjęs per petį Skotas mato, jog tėvas atatupstas žengia link laiptų. Juda lėtai, kaip dresuotojas, po vaidinimo paliekantis liūtų narvą. Apačioje, palubėje kadaruojančios lemputės šviesoje, Polas pakaušiu talžo stulpą. Ritmiškas ir spartus trinksėjimas panašus į gręžimo kūjo kalenimą. Tuo pat metu jis mėgina blaškytis į šonus. Dideliam Skoto nustebimui, brolis nekraujuoja ir nepraranda sąmonės. Ko gero, tėvas teisus. Virvės jo ilgam nenulaikys. Jei tik padaras Polo fizionomija nesiliaus bandęs jų ištampyti.

Jis nesugebės, mąsto Skotas traukdamas link laukujų

durų, kur ketina apsiauti batus (tuo tarpu tėvas žygiuoja iš spintos pasiimti šautuvą). *Jis nusižudys, jei nenurims.* Tačiau tuo sunku patikėti prisiminus nežmogišką riaumojimą, kuris išsiveržė iš brolio krūtinės.

Be palto išbėgdamas laukan Skotas galvoja, kad žino, kas nutiko Polui. Kai nuo tėčio gauna pylos, jis gali persikelti į vieną vietą, kur ne sykį vedėsi ir brolį, nukentėjusį nuo "Degtuko" Lendono. Taip, toje vietoje apstu gerų dalykų - nuostabių medžių, gydančio vandens, - bet netrūko ir blogų. Skotas vengia ten keliauti sutemus. Jei tenka, stengiasi elgtis tyliai ir kuo greičiau sugrįžti, nes vaikiška intuicija kužda, kad naktimis į medžioklę išsiruošia pabaisos.

Jeigu jis sugeba nukeliauti į *tą kraštą,* negi taip sunku patikėti, jog kažkas - galbūt grasus krekulas - įsiskverbė į Polą ir persikraustė *čia?* Kažkas, išvydęs jį ir įsidėmėjęs... arba paprasčiausias mikrobas, į smegenis įšliaužęs pro šnerves?

Ir kas dėl to kaltas? Kas ten nusivedė Polą?

Daržinėje Skotas įverčia lengvąją grandinę į karutį. Su darbu susidoroja per kelias sekundes. Kur kas sunkiau sekasi pakrauti klaikiai *didžiū-ūlę* traktoriaus grandinę, kuri nepaliaujamai zaunija savo žvangančia, vien iš geležinių balsių sudaryta kalba. Porą kartų masyvios vijos išslysta iš drebančių rankų, antrąjį sykį iki kraujo nudreskia odą. Galų gale jam beveik pavyksta į karutį užkelti dvidešimties svarų naštą, bet šioji, užuot likusi riogsoti ant dugno, įsiremia į vienračio šoną, ir visas krovinys užgriūna ant Skoto kojų, palaidodamas jas geležinėse grandyse, priversdamas berniuką suspiegti tobulu, skausmą spinduliuojančiu sopranu.

Skuteri, kur tave velniai nešioja, iš namų užbliauna tėtis. *Ar iki dvidešimt pirmo amžiaus dar tave pamatysiu? Pakrutink savo sumautą subinę!*

Skotas pažiūri durų pusėn suapvalėjusiomis, baimės

sklidinomis akimis, kilsteli karutį ir palinksta virš masyvios, tepaluotos grandinių krūvos. Mėlynė išliks ant pėdos ir po mėnesio, be to, ją maus iki gyvenimo pabaigos (atsikratyti sopulio nepadės netgi toji kita vieta), tačiau dabar, po deginančio skausmo pliūpsnio, jis nieko nejaučia. Vėl ima krauti grandis, nekreipdamas dėmesio į skruostais ir sprandu varvančius karšto, dvokiančio prakaito lašus, žinodamas, kad nuaidėjęs šūvis galėtų reikšti viena: Polo smegenys ištaškytos po visą rūsį, ir dėl to kaltas jis, Skotas. Laikas pradeda slėgti kaip materialus daiktas. Lyg rankas svarinanti grandinė. Jis įsitikinęs, jog iš namo netrukus vėl atsklis tėčio šūksnis, bet kai nustumia karutį link žiburėlio, gelsvai nudažiusio virtuvės langą, o riksmas taip ir nepasigirsta, Skotą apima kitokia baimė: Polas vis dėlto išsivadavo iš pančių. Ir smirdanti asla apskreto ne brolio smegenimis, o žarnomis, kurias padaras, įsikūnijęs į vyresnį Endriaus Lendono sūnų, ištraukė iš tėčio pilvo. Polas užrėpliojo į antrą aukštą ir kažkur pasislėpė, bet vos tik Skotas įžengs pro duris, prasidės jygos paieška. Tik šįsyk *jam* lemta tapti prizu.

Taip tvirtina Skoto vaizduotė - prakeikta, kaip paklaikęs mustangas siautėjanti vaizduotė. Kai tėvas iššoka į prieangį, berniukas suspinga, nes vienai sekundei išvysta ne Endrių Lendoną, o Polą, išsišiepusį tarytum goblinas. Jis pakelia rankas mėgindamas apsaugoti veidą, ir jei ne puiki tėčio reakcija, karutis garantuotai būtų nuvirtęs. "Degtukas" Lendonas užsimoja, tarsi norėdamas sūnui užtvoti, ir nuleidžia kumštį. Bausmė palauks. Dabar jam reikia vaiko pagalbos. Taigi užuot trenkęs, tėtis tiesiog spjauna į dešinįjį delną ir jį patrina į kairįjį. Tuomet pasilenkia nepaisydamas šalčio, nors stovi lauke vienmarškinis, ir sugriebia vienračio pirmgalį.

Skuteri, aš jį pakelsiu. Laikyk rankenas, vairuok ir neleisk tam išperai pasvirti ant šono. Man teko dar kartelį Polui užvožti - neturėjau kitos išeities, bet jis atsi-

jungė neilgam. Jei dabar išversime grandines ant žemės, šios nakties tavo brolis neišgyvens. Aš jam neleisiu. Supratai?

Skotas puikiai suvokia, kad vyresniojo brolio gyvybė priklauso nuo karučio, perkrauto grandinėmis, kurios trigubai sunkesnės už dešimtmetį berniuką. Vieną beprotišką akimirką jis rimtai pasvarsto, ar nereikėtų paprasčiausiai sprukti į vėjuotą tamsą, ir kuo greičiau. Galiausiai įsikimba į rankenas. Nė nejaučia, kad iš akių trykšta ašaros. Linkteli tėčiui, ir tas atsako tuo pačiu. Abu aiškiai įsisąmoninę, jog privalo spręsti gyvybės ir mirties klausimą.

Kai suskaičiuosiu iki trijų. Vienas... du... laikyk jį tiesiau, kekšės vaike... trys!

"Degtukas" Lendonas atplėšia karutį nuo žemės - nuo įtampos surinka išpūsdamas baltų garų kamuolėlį. Po pažastimi suplyšta marškiniai, ir pro skylę išnyra kuokštas rausvai gelsvų plaukelių. Pakilęs į orą perkrautas vienratis iš pradžių pakrypsta į kairę, paskui ima svirti dešinėn ir berniukas pamano: *nelinguok, kekšės vaike, tu brudo gare.* Kiekvieną kryptelėjimą jis ištiesina ragindamas save (*ei tu, dvokla, kekšės išpera, grasus krekule, žiūrėk, ką darai*) nepersistengti. Su užduotimi Skotas susidoroja, bet "Degtukas" Lendonas negaišta laiko sveikinimams. Atbulas žengia per slenkstį ir įkandin savęs įvelka krovinį. Skotas šlubčioja iš paskos sunkiai kilnodamas ištinusią pėdą.

Virtuvėje tėtis apsuka karutį ir nustumia jį tiesiai prie rūsio durų, kurias buvo užšovęs skląsčiu. Ratas palieka dryžį išbyrėjusiame cukruje. Skotas niekada to neužmirš.

Skutai, atidaryk duris.

O jeigu jis... ten?

Jeigu jis ištrūko, užversiu jį šituo prakeiktu daiktu. Nori pabandyti išgelbėti brolį? Jei taip, liaukis pliauškęs sumautas nesąmones.

Skotas atstumia skląstį, lėtai praveria duris. Polas už jų nestovi. Išpurtęs jo šešėlis vis dar šliejasi prie stulpo. Berniukas jaučia, kad įtampa truputį atslūgsta.

Traukis į šoną, sūnau.

Jis paklūsta. Tėvas nuvairuoja karutį iki laiptų viršaus, suurzgęs paverčia jį į priekį ir kyšteli koją po dugnu, idant vienratis nekryptų atgal. Grandinės išvirsta su anaiptol ne melodingu žvangesiu, apdrasko kelias pakopas ir nubilda žemyn. Trenkęs karutį šalin, tėtis pats leidžiasi apačion. Laiptų pusiaukelėje sustingusias grandis paspiria pirmyn. Pavymui slenkantis Skotas mato, kad Polo galva svyruoja. Kairioji veido pusė aptekusi krauju, lūpų kamputis be paliovos trukčioja, ant peties boluoja išmuštas dantis.

Ką tu jam padarei, kone sušunka Skotas.

Užtvojau su lenta, atsako tėvas keistai besiteisinančiu balsu. *Jis beveik atsigaivelėjo, o tu vis dar malei šūdą daržinėje. Nesijaudink, kai žmogų apsėda grasus krekulas, jo taip lengvai nesužeisi.*

Skotas beveik jo negirdi. Kruvino Polo vaizdas iš sąmonės ištrina grumtynes virtuvėje. Jis mėgina išnirti iš už tėčio, tačiau tas spėja sūnų nustverti.

Nė nesvajok. Nebent tau knieti atsisveikinti su gyvybe, prataria "Degtukas" Lendonas. Skotą priverčia sustoti ne tiek sunki, petį užgulusį ranka, kiek kraupus, tėvo balsą atmiešęs švelnumas. *Jei pernelyg priartėsi, jis tave užuos. Net ir be sąmonės. Užuos ir atsipeikės.*

Jaunėliui sūnui pakėlus akis, tėtis linkteli.

O taip, jis virto laukiniu žvėrimi. Žmogėdra. Jei nesugalvosime, kaip nulaikyti Polą vietoje, turėsime jį užmušti. Supranti?

Skotas sulinksi ir išspaudžia goktelėjimą, kuris primena asilo bliovimą. Tėvas, demonstruodamas tą patį šiurpų švelnumą, ištiesia ranką, nuo vaiko panosės nubraukia snarglį ir jį nukrato ant aslos.

Tuomet liaukis inkštęs ir padėk nustumti grandines. Prirakinsime jį prie atraminio stulpo ir spausdinimo mašinos stalo. Tas suknistas presas turbūt sveria ne mažiau kaip keturis ar penkis šimtus svarų.

Ką darysime, jeigu Polas sugebės nuo jų nutrūkti?

"Degtukas" Lendonas lėtai palinguoja galva.

Nežinau.

16

Prisiglaudęs prie mylimosios, klausydamasis, kaip vėjo šuoruose girgžda "Elnio ragai", Skotas sako:

- Tų priemonių užteko. Bent jau trims savaitėms. Štai, kur mano brolis Polas praleido Kalėdas, Naujus metus, paskutines tris savo gyvenimo savaites - dvokiančiame rūsyje. - Jis papurto galvą. Lizė jaučia, kaip į odą sučeža plaukai. Drėgni nuo prakaito, kurio netrūksta ir ant veido. Jo lašai taip sumišo su ašaromis, kad vieno neįmanoma atskirti nuo kito.

- Tu neįsivaizduoji, ką teko ištverti per tas tris savaites. Ypač kai tėtis išvažiuodavo į darbą, ir mudu likdavome vieni. Aš ir *tas padaras*...

- Tavo tėvas važiuodavo į *darbą?*

- Na, mums reikėjo kažką valgyti, ar ne? Turėjome mokėti ir už mėšlą, nes malkomis apšildyti viso namo neįstengėme. Nors, Dievas mato, mes mėginome. Svarbiausia, negalėjome leisti, kad žmonės ką nors įtartų. Taip man paaiškino tėtis.

Kurgi ne, niūriai pagalvojo Lizė, tačiau nutylėjo.

- Aš paplasiau jam įpjauti ir išleisti nuodus, bet tėtis atsakė, kad iš to nebus jokios naudos, nes grasus krekulas įsigavo į smegenis. Bet tas padaras mąstyti sugebėjo. Truputį.

Kai tėtis iškeliaudavo į darbą, jis pakviesdavo mane vardu. Šaukdavo, jog sukurs jygą, *šaunią* jygą. Kaip prizą gausiu ledinuką *ir* "RC kolą" Kartais net kalbėdavo panašiai kaip Polas. Aš priglausdavau ausį prie rūsio durų ir klausydavaus, nors žinojau, kad jis pavojingas. Taip sakė *tėtis*. Be to, perspėjo mane nekreipti į jį dėmesio ir laikytis atokiau nuo rūsio. Pirštais užsikimšti ausis, garsiai melstis arba rėkti: *Dėjau ant tavęs, brudo gare, dėjau ant tavęs, močkrušy,* nes tie žodžiai niekuo nesiskyrė nuo maldų ir bent jau jį užčiaupdavo. Prigrasė, kad nesiklausyčiau. Ten, apačioje, sakė tėtis, surakintas ne Polas, o jygos nelabasis iš Kruvinosios Jygos šalies. "Niekas geriau už Lendonus ir Lendro šeimą nežino, kaip nelabasis gali pakerėti, - tvirtino jis. - Pirmiausia užburia tavo protą, o tada praryja širdį." Dažniausiai aš elgdavausi kaip lieptas, bet retsykiais atsistodavau šalia rūsio durų, įtempdavau ausis... ir apsimesdavau, kad girdžiu Polą... nes aš jį mylėjau... norėjau jį susigrąžinti... aišku, nuoširdžiai tuo netikėjau ir skląsčio neatstumdavau...

Jis ilgam nuščiūva. Ilgi, sunkūs plaukai sušiugžda į jos kaklą ir krūtinę. Galiausiai jis prabyla. Šneka nenoromis, vaikišku balsu, vieną kitą kartą sušvepluoja.

- Na, *sykį* atšoviau... bet dulų nepravėriau. Niekuomet jų neatidarydavau likęs vienas namuose. Kai tėtis grįždavo, tas padaras tik klykdavo, žvangindavo grandinėmis, protarpiais ūkaudavo kaip pelėda. Tėtis retsykiais taip pat suūbaudavo... jie tarsi pokštaudavo... tėtis virtuvėje, ir tas... na, žinai... surakintas rūsyje... aš šiulpdavau iš baimės, nes jie ūkdavo kaip apuokai... lyg pamišėliai... ir galvodavau. "Neišplotėjau tik aš vienas, grasaus krekulo neturiu tik aš vienas, bet man dar tik dešimt - ką žmonės pamanytų, jeigu nubėgčiau į "Mulio" parduotuvę ir viską jiems iškločiau?" Tačiau minties lėkti į "Mulį" teko atsisakyti, nes tėtis būtų mane pasivijęs ir partempęs atgal. Jeigu jis būtų darbe... jei žmonės manimi pati-

kėtų ir ateitų į mūsų namus... jie nužudytų brolį... o mane apgyvendintų vargšų prieglaudoje. Pasak tėvo, jei ne jis, mudu su Polu atsidurtume prieglaudoje, kur prižiūrėtojai tavo pimpaliuką užspaudžia gnybtu, kad neprisisiotum į lovą... kur vyresni vaikai... na, vyresniems kiaurą naktį reikia čiulpti...

Jis nutyla, mėgina susitvardyti. Matyt, užstrigo kažkur tarp praeities ir dabarties. Už lango sustiprėja vėjo gūsiai, ir "Elnio ragai" vėl išspaudžia dejonę. Lizė nenori juo tikėti - galbūt Skotas viso labo pasakoja klaikias, vaikystėje regėtas haliucinacijas, - bet širdyje jaučia, jog kiekvienas siaubingas žodis byloja tiesą. Jis pratęsia mažne atgavęs sau įprastą *suaugusiojo* balsą.

- Aš skaičiau, kad psichiatrinėse ligoninėse esti pacientų, kurie, patyrę rimtas priešakinės smegenų skilties traumas, regresuoja iki gyvulių. Bet procesas trunka ne vienerius metus. Mano brolio atveju jis tęsėsi *akimirką*. Ir vos tik Polas peržengė ribą...

Skotas nugurkia seiles. Gerklėje išgauna garsą, panašų į lempos jungiklio spragtelėjimą.

Kai nusileisdavau rūsio laiptais rankose laikydamas lėkštę su mėsa ir daržovėmis - panašiai maistas nešamas stambiems šunimis, pavyzdžiui, dogams arba vokiečių aviganiams, - jis puldavo į priekį, kiek leisdavo prie kaklo ir juosmens pritvirtintos grandinės, taškydavosi seilėmis ir, kai apykaklė įsirėždavo į pasmakrę, trumpam išlėkdavo į orą. Nors ir springdavo, vis vien kaukdavo lyg jygos nelabasis. Įsivaizduoji?

- Taip, - išlemena ji.

- Lėkštę reikėdavo nuleisti ant grindų - niekada neužmiršiu, koks gaižus tvaikas sklisdavo nuo aslos - ir grėbliu ją pastumti į priekį. Pernelyg priartėti prie Polo nedrįsau. Baiminausi jo nagų. Aš ir be tėčio perspėjimo supratau, kad

jis mane sudraskytų į gabalus, jei tik pričiuptų. Ir tai - mano brolis, kuris dovanodavo jygas. Kuris mane mylėjo. Jeigu ne jis, aš nė nebūčiau išgyvenęs iki dešimties. Jeigu ne jis, tėtis būtų mane nužudęs anksčiau, nei sulaukiau penkių. Vien todėl, kad tėtį irgi kankino grasūs krekulai. Mudu su Polu, paremdami vienas kitą, viską ištvėrėme. Supranti?

Lizė linkteli.

- Bet tą sausį, brolis kiūtojo rūsyje, grandinėmis prirakintas prie stulpo ir spausdinimo mašinos stalo. Jo pasaulėlio ribas žymėjo... žymėjo išmatų puslankis. Ištempęs grandinę Polas pritūpdavo... ir išsitriesdavo...

Skotas trumpam prispaudžia delnus prie akių. Ant kaklo matyti išsišovusios gyslos. Jis alsuoja pro burną. Traukia orą į plaučius kimiais, virpančiais kvėptelėjimais. Nūnai Lizė suvokia, kas jį išmokė saugoti sielvartą paslaptyje. Kai Skotas aprimsta, ji paklausia:

- Kaip tavo tėvui pavyko įkalinti Polą grandinėse? Ar pameni?

- Aš prisimenu kiekvieną smulkmeną, bet tai nereiškia, kad viską *žinau*. Pustuzinį kartų jis kažko pridėjo į maistą. Turbūt gyvūnų trankviliantų. Nors aš nenutuokiu, iš kur jų gavo. Polas sučiaumodavo mėsą, bet žalumynų neliesdavo. Paprastai mėsa suteikdavo jam energijos. Pavalgęs imdavo kaukti, loti, strykčioti. Puldavo link durų, kiek leisdavo grandinės, - greičiausiai mėgindavo jas nutraukti, - arba šokinėdavo ir kumščiais trankydavo lubas, kol iškruvindavo krumplius. Galbūt bandė jas pralaužti, o gal tiesiog smaginosi. Retsykiais drybsodavo ant purvinos aslos ir masturbuodavosi.

- Kartkartėmis jis pasiausdavo dešimt-penkiolika minučių ir aprimdavo. Spėju, jog būtent tomis dienomis tėtis į maistą priberdavo trankviliantų. Polas atsisėsdavo murmėdamas, nuvirsdavo ant šono, rankas sukišdavo tarp kojų ir

užmigdavo. Kai taip ėmė kirmyti pirmą kartą, tėtis prie jo pririšo du tvirtus odinius diržus, papildytus sunkiais metaliniais gnybtais. Tą, kuriuo suveržė juosmenį, pritvirtino prie traktoriaus grandinės, o apykaklę - prie lengvosios grandinės, ir abu spaustuvus sulitavo į metalinius žiedus. Štai, kaip Polą supančiojo. Kai brolis pabudo ir suprato esąs įkalintas, jis pašėlo. Nuo riksmų ir trenksmų drebėjo visas namas. - Kuo toliau, tuo aiškiau Skoto balse ji girdėjo nosinę, ištęstą tartį, būdingą kaimiškame krašte įsikūrusiems Pensilvanijos gyventojams. - Mes stebėjome jį nuo laiptų viršaus. Aš meldžiau paleisti brolį, kol jis nenusisuko sprando arba nepasismaugė, bet tėtis patikino, kad jam nieko nenutiks. Ir nesuklydo. Nei Polas nusilaužė sprandą, nei uždusо. Bet žinai, kas atsitiko po trijų savaičių? Iš savo vietos jis pajudino stalą ir metalinį stulpą, įremtą į virtuvės grindis.

Būdavo, tėtis atjungdavo Polą, kad galėčiau jį perkelti į Ohoho mėnulį - ar minėjau, jog taip praminėme tą kitą vietą?

- Minėjai - Lizė tyliai verkė, bet ašarų nešluostė - nenorėjo, kad Skotas pamatytų, kaip jai gaila berniuko iš fermos.

Turėjau brolį ten nusivesti ir pagydyti, kaip tada, kai tėtis jį pjaustė, arba kaip tuomet, kai plokščiareplėmis į save truktelėjo jo akies obuolį, o Polas vis velkė il velkė, nes negalėjo gerai matyti, arba kaip vieną kartą, kai tėtis suriko ant *manęs*: “Skutai, kekšės išpera, sumautas močiažudi”, kadangi išpurvinau čiužinį, ir smūgiu pargriovė ant žemės. Įskilo mano stuburkaulis, todėl kurį laiką vos galėjau paeiti. Bet nukakęs ten... gavau jygą... na, žinai, prizą... ir grįžau visiškai sveikas. Tai išvydęs tėtis mane pabučiavo ir tarė: “Skotai, tu esi ypatingas, vienas iš milijono. Aš tave myliu, mažyli šmiki” Aš pakštelėjau jam į skruostą ir atsakiau: “Tėti, *tu* esi ypatingas, vienas iš milijono. Aš tave myliu, dički šmiki”. Jis prajuko. - Skotas atšlyja. Net ir prieblando-

je ji pastebi, kad mylimojo veide atsispindi vaikiški bruožai, o akyse tviska keistas, nuostabos kupinas žvilgsnis. - Jis taip kvatojo, jog vos nenuvirto nuo kėdės - man pasisekė tėvą *prajuokinti.*

Lizės sąmonėje sūkuriuoja tūkstantis klausimų, bet ji nedrįsta nė vieno pateikti. Nežino, ar *įstengtų.*

Skotas delnais patrina veidą ir pažvelgia į ją. Ūmai vėl tampa savimi. Štai taip, tarsi spragtelėjus pirštais.

- Jėzau, - sumurma, - iki šiol apie tai niekam nepasakojau. Kaip jautiesi klausydamasi?

- Puse bėdos.

- Tu velniškai narsi moteris. Ar jau pradėjai sau tvirtinti, kad aš pliurpiu nesąmones? - Skotas net vypteli. Šypsena neužtikrinta, bet nuoširdi, ir Lizė nesusilaiko nepabučiavusi jo lūpų: iš pradžių vieną kraštelį, paskui kitą.

- O, aš bandžiau. Bet man nepavyko.

- Dėl to, kaip mudu išmygome iš po niam niam medžio?

- Taip vadini persikėlimą?

- Tai Polo žodelis. "Mygti" reiškia kelionę ten arba atgal.

- Panašu į jygą.

- Aha, - pritaria jis. - Arba į "knygą", jei tik pakeistume porą raidžių.

17

Viskas priklauso nuo tavęs, Skutai.

Tėvo žodžiai niekaip neiškrenta iš galvos.

Viskas priklauso nuo tavęs.

Bet Skotui tik dešimt - pareiga išgelbėti brolio gyvybę, sveiką protą, gal net sielą prislegia jį visu sunkumu ir per Kalėdas, Naujuosius metus bei pirmas sausio naktis sutrikdo miegą.

Tu jam padėjai tapti geresniu ne vieną kartą, tu jam pagelbėjai atsikratyti daugybės negerų dalykų.

Gryna tiesa. Vis dėlto atsidurti tokioje padėtyje tenka pirmą sykį. Skotas praranda apetitą, kramsnoja maistą tik tuomet, kai tėtis stovi šalia ir ragina valgyti. Zuikmiegį išblaško net ir tyliausias, iš rūsio atvilnijantis padaro urzgimas, bet gal ir gerai, nes paprastai jis nutraukia baisius, raudoniu nusidažiusius košmarus, kuriuose Skotas regi save vieną Ohoho mėnulyje, visuomet sutemus, kartais kapinėse, prie tam tikro telkinio, tarp galybės akmeninių paminklinių lentų ir medinių kryžių, besiklausantį kvatoklių kikenimo, užuodžiantį švelnų, tarp krūmokšnių besismelkiantį, nūnai puvėkais atsiduodantį vėjelį. Į tamsoje skendintį Ohoho mėnulį nukakti galima, tačiau nepatartina, ir jeigu ten atsiduri vidury nakties, privalai, dėl mieliausios motinos, elgtis tyliai. Bet košmaruose Skotas tai pamiršta ir su pasibaisėjimu girdi save visa gerkle traukiantį "Džambalają"

Galbūt išvarysi ir šitą bjaurastį.

Jau per pirmąjį bandymą, kai atsargiai paliečia knarkiantį, smirdintį, apsitriedusį, prie geležinio stulpo susirangiusį padarą, jis suvokia, kad nieko nepeš. Lygiai taip pat sėkmingai galėtų sušokti čia čia čia, ant pečių užsivertęs fortepijoną. Anksčiau į kitą pasaulį (tiksliau, *šį*, tik išverstą kaip kišenė, vėliau pasakys Lizei) jiedu patekdavo be jokio vargo. Tačiau rūsyje parpianti baidyklė panaši į priekalą, seifą... arba fortepijoną, slegiantį dešimtmečio nugarą.

Skotas atsitraukia link tėčio įsitikinęs, jog sulauks bausmės, bet jos nesibaimindamas. Jaučia, kad nusipelnė antausio. Arba stipresnio smūgio. Bet "Degtukas" Lendonas, kuris sėdi laiptų apačioje, laiko malką ir stebi abu sūnus, ranka neužsimoja. Jis tik nubraukia purvinus, susitaršiusius Skoto plaukus nuo kaklo, ir taip švelniai pabučiuoja sprandą, kad berniukas net suvirpa.

Nenuostabu, Skotai. Grasiam krekului patinka ten lindėti.

Tėti, ar tame kūne Polas išliko?

Nežinau.

Tėvas pasisodina vaiką tarp praskėstų kojų, priglaudžia prie žalios savo liemenės, apkabina Skoto krūtinę ir nuleidžia smakrą ant jo peties. Abu žiūri į miegantį, greta atraminio stulpo susirietusį padarą. Žvelgia į grandines. Į išmatų puslankį, žymintį jo pasaulėlio ribas.

Ką pats manai, Skotai? Ką jauti?

Instinktyvų norą pameluoti berniukas kaipmat užgniaužia. Ne, taip elgtis nedera, bent jau ne dabar, kai nuo tėčio sklinda meilė, aiškiai, kaip naktimis - "WWVA" radijo stoties bangos, tokia pat neapsimestinė kaip jo pyktis ar beprotystė, tik retai matoma ir dar rečiau demonstruojama. Skotas nenoriai prisipažįsta, kad nejaučia nieko.

Mažyli, ilgiau taip gyventi negalime.

Kodėl? Jis gi valgo...

Anksčiau ar vėliau kas nors pas mus atklys ir jį išgirs. Brudinas prekybos agentas ar koks tipas, bandantis įsiūlyti valymo priemones.

Jis nerėks. Grasus krekulas privers jį užsičiaupti.

Gal taip, gal ne. Sunku pasakyti, ką iškrės grasus krekulas. O kur dar smarvė. Aš galiu blaškytis su citrinos kvapo purškikliu iki pamėlynavimo, bet mėšlo tvaikas vis vien prasismelks pro grindis. Svarbiausia... Skotai, negi nematai, kad jis patraukė sumautą preso stalą? Ir stulpą? Motin mieliausia, prakeiktą stulpą?

Vaikas įsispitrija į rūsio gilumą. Iš pradžių negali ir, žinoma, *nenori* patikėti savo akimis. Masyvus stalas su senoviška, penkis šimtus svarų sverianča "Straton" spausdinimo mašina pajudėjo per tris pėdas nuo pirminės vietos, kurioje matyti kvadratinės žymės. Šiurpas nukrato ir pažvelgus į

centrinį stulpą, ties lubomis įsirėmusį į baltą plokštelę. Toji savo ruožtu prilaiko siją, nudrikusią tiesiai po virtuvės stalu. Ant balto metalo jis pastebi dėmę ir supranta, jog būtent iš to taško pasislinko stulpo viršus. Skotas pabando žvilgsniu įvertinti, kokiu kampu pakrypęs statramstis, bet kol kas neįstengia. Jeigu padaras nesiliaus jo trūkčiojęs su antžmogiška jėga... diena iš dienos...

Tėti, ar galiu pamėginti dar kartą?

Endrius Lendonas atsidūsta. Skotas perkreipia kaklą ir įsistebeilija į nekenčiamą, gąsdinantį, mylimą jo veidą.

Tėti?

Mėgink, kol tave tryda suries. Linkiu tau sėkmės.

18

Tyla įsivyravusi karštoje, virš daržinės įrengtoje velionio vyro studijoje, kur tyso sužalota Lizė.

Tyla šaltame kambaryje, iš kurio jos vyras *dingo*.

Tyla ir "Elnio ragų" miegamajame, kuriame jiedu guli, Skotas ir Lizė - ***Dabar mes dviese***.

Galiausiai gyvasis Skotas prabyla, šnekėdamas už tą, kuris 2006-aisiais miręs, ir tą, kuris 1996-aisiais *dingęs*. Argumentai prieš beprotybę ne šiaip subyra; Lizės Lendon požiūriu, jie virsta dulkėmis: niekas nesikeičia

19

Už "Elnio ragų" sienų vėjas tebetvoskia, o debesys pamažu retėja. Svečių kambaryje Skotas čiumpa vandens stiklinę, kurią visur ir visada pasideda prie lovos. Judesys nutraukia hipnozinę regresiją, ir dabar jis ima pasakoti apie

praeitį, užuot ją *išgyvenęs*, dėl ko Lizei nuo širdies nuslenka akmuo.

- Aš bandžiau dar du kartus. - "Bandžiau", o ne "banžiau" - Vis galvodavau, kad jį pražudė paskutinis mano mėginimas. Iki šio vakaro apie tai tik mąstydavau. Bet *išgirdus* save šnekantį apie tuos įvykius, man neapsakomai palengvėjo. Ar tik nebus psichoanalitikai teisūs, aiškindami apie gydomąjį kalbėjimo poveikį?

- Nežinau. - Tiesą sakant, jai nusispjaut, ką sako psichologai. - Tėvas tave kaltino? - *suprantama*, dingteli mintis. Vėlgi ji nesugebėjo įvertinti, kokie painūs savitarpio ryšiai jungė trikampį, egzistavusį atokioje Pensilvanijos fermoje. Nes po dvejonės akimirkos Skotas pakrato galvą.

- Ne. Aš būčiau pasijutęs geriau, jeigu jis būtų mane apglėbęs, kaip po pirmojo bandymo, ir pasakęs, jog dėl to *niekas* nekaltas, nes grasus krekulas smaugia žmogų lyg vėžys arba cerebrinis paralyžius, bet tėtis paprasčiausiai ištiesė ranką, atitraukė mane... pakibau ant jo dilbio tarsi marionetė, kurios virvutes kažkas nupjovė... o paskui... - Prašviesėjusioje prieblandoje Skotas paaiškina, kodėl tylėjo apie savo praeitį, vienu vieninteliu, bauginančiu gestu. Prie lūpų nelyginant šauktuką priglaudžia pirštą: *Šššš*.

Prisiminusi laikus, kai Džodė pastojo ir išsikraustė iš namų, Lizė supratingai linkteli. Skotas ją apdovanoja dėkingumo žvilgsniu.

- Iš viso tris kartus, - pratęsia. - Antrąjį sykį pamėginau praėjus trims ar keturioms dienoms po pirmojo bandymo. Stengiaus iš visų jėgų, tačiau man neišdegė. Tuo metu stulpas jau buvo *akivaizdžiai* pakrypęs. Už pirmo išmatų puslankio nusidriekė antras - jam pavyko dar šiek tiek pastumti stalą. Tėtis išsigando, kad Polas nulauš vieną iš jo kojų, nors tos irgi buvo nulietos iš metalo.

Po antrojo mėginimo pasakiau tėčiui, jog žinau, kodėl

negaliu jo nusivesti į kitą vietą. Bėda ta, kad Polas visuomet drybsodavo atsijungęs, kai man leisdavo prie jo priartėti. “Skuteri, ką tu sumąstei? - atšovė tėtis. - Ketini apkabinti šėliojantį broliuką? Jis nukąs *brudiną* tavo galvą”. Aš ir pats supratau, koks pavojus man gresia. Polas galėjo mane sudraskyti ne tik rūsyje, bet ir Ohoho mėnulyje. Todėl paprašiau tėčio jį *apsvaiginti*, o ne užmigdyti. Norėjau jį apkabinti panašiai, kaip tave po niam niam medžiu.

- Ak, Skotai, - atsidūsta Lizė, bijanti dėl dešimtmečio berniuko, nors žinanti, kad iš tos velniavos jis išsikapstė ir suaugo į jaunuolį, kuris prie jos glaudžiasi.

Tėtis pareiškė, esą mano sumanymas pernelyg pavojingas. “Skutai, tu žaidi su ugnimi”, - perspėjo. Pats puikiai žinojau, bet kitos išeities paprasčiausiai nemačiau. Mes negalėjome ilgiau jo laikyti rūsyje. Tėtis sušiaušė mano plaukus ir paklausė: “Kur dingo tryznius, bijojęs nušokti nuo koridoriaus suoliuko?” Nustebau, kad jis prisiminė mano šuolį - juk anuomet buvo apsėstas grasaus krekulo, - ir visas nušvitau.

Koks slogus vaiko gyvenimas, mąsto Lizė, jeigu jį džiugino galimybė įtikti tokiam pakvaišusiam tipui. Antra vertus, Skotas tebuvo dešimties - mažas berniukas, kuriam draugiją dažniausiai palaikydavo rūsyje įkalintas monstras. Tėvas irgi priklausė pabaisų padermei, tačiau jis bent protarpiais atgaudavo sveiką protą ir sugebėdavo skirti sūnui vieną kitą bučinį.

- O tada... - jis nukreipia akis į tamsias lubas. Danguje sekundei pasirodo mėnulis, kuris blyškiu, žaismingu švytėjimu nutvieskia jo veidą ir vėl pranyksta už debesų sluoksnio. Kai Skotas prabyla, jo balse Lizė ir vėl išgirsta vaikišką intonaciją. - Suplanti, tėtis niekuomet nekamantinėdavo, kur aš keliaudavau ir ką veikdavau, kai nusigaudavau į kitą vietą. Nekvosdavo ir Polo, nors vargu ar brolis daug ką atsiminda-

vo. Bet tuo momentu paklausė: “Skutai, kas bus, kai jis ten atsipeikės? Ar jam netikėtai pagerės? Jei ne, aš niekuo negalėsiu tau padėti”

- Aš daug apie tai galvojau. Vis mąsciau ir mąsciau, kol man užvirė smegenys. - Pasirėmęs alkūne Skotas atsiplėšia nuo lovos ir įsispigina į Lizę. - Kaip ir tėtis, žinojau, jog taip tęstis negali. Dėl stulpo. Ir stalo. Be to, Polas neteko daug svorio. Kadangi valgydavo prastai - daržovių duodavome, bet jis nušveisdavo viską šalin, išskylus bulves ir svogūnus, - jo veidą nusėjo opos. Toje akyje, kurią tėtis sužeidė, raudonį aptraukė balzgana plėvelė. Ėmė kristi dantys, o viena alkūnė išlinko, lyg būtų sulaužyta. Jo būklė nuolat prastėjo. Ne vien todėl, kad rūsyje stigo saulės šviesos, ne vien dėl prasto maisto - Polas nesiliovė savęs talžęs. Suplanti?

Ji sulinksi.

- Taigi man šovė viena mintis, ir aš ją išklojau tėčiui. Jis išrėžė: “Manai, kaip dešimtmetis esi velniškai išmoningas?” Ne, nieko panašaus, atsakiau. Mielai pasinaudočiau geresniu, saugesniu būdu, jei tokį išgirsčiau. Bet jis nieko negalėjo pasiūlyti. “*Aš* manau, jog tu velniškai protingas kaip dešimtmetis, - pasakė. - Ir tau, pasirodo, vis dėlto netrūksta drąsos. Nebent savo sumanymo atsisakysi”

“Neatsisakysiu”, - užtikrinau.

“Nesijaudink, Skuteri, - tarė jis. - Aš stovėsiu laiptų apačioje ir laikysiu savo sumautą šaudyklę

21

Tėtis stovi laiptų apačioje, rankose spaudžia 30-06 kalibro šautuvą. Skotas stypso greta, žiūri į padarą, prirakintą prie metalinio stulpo bei stalo, ir stengiasi sutramdyti virpulį. Dešinėje kelnių kišenėje kyšo plonytis, iš tėvo gautas

švirkštas su plastikiniu, ant adatos užmautu gaubteliu. Jis ir be vyresniojo Lendono perspėjimo supranta, kad instrumentas labai trapus. Jeigu įvyks grumtynės, švirkštas gali sulūžti. Tėtis pasiūlė jį įkišti į parkerio dėžutę, bet iš šios traukiant adatą tektų sugaišti mažiausiai porą papildomų sekundžių, kurios galbūt kainuotų Skotui gyvybę, jei, žinoma, grandinėmis surakintą baidyklę pasisektų perkelti į Ohoho mėnulį. Šautuvą gniaužiantis "Degtukas" Lendonas liks čia. Ohoho mėnulyje, ant Mielosios kalvos, bus tik jie dviese: Skotas ir padaras, įsmukęs į Polą, kaip ranka - į nugvelbtą pirštinę.

Monstras, kadaise buvęs jo broliu, drybso ant aslos. Galva įremta į statramstį, kojos praskėstos. Jis nuogas, tedėvi apatinius Polo marškinėlius. Šlaunys, blauzdos ir pėdos pajuodusios nuo purvo. Sėdmenys ir šonai apskretę išmatomis. Šalia vienos murzinos rankos guli švariai išlaižyta lėkštė. Ant jos kėpsojęs milžiniškas mėsainis prasmego Polo-padaro gerklėje per kelias sekundes, nors Endrius Lendonas kankinosi ištisą pusvalandį, kol jį pagamino. Pirmąjį pastangų vaisių išsviedė pro langą nusprendęs, kad jį prifarširavo per dideliu kiekiu "gardėsių", kitaip sakant, baltų piliulių, savo išvaizda beveik nesiskiriančių nuo "Tams" ar "Rolaids" tablečių, kurias tėtis kartais geria. Kai Skotas paklausė, iš kur jos atsirado, "Degtukas" Lendonas iškošė: *Nekišk, kur nereikia, savo ilgos nosies, jei nenori, kad ją suknežinčiau.* Kai tėvas imdavo žarstyti tokius patarimus, į juos derėdavo įsiklausyti. Piliules jis sutrynė masyvia stikline. Darbavosi šnekėdamas - galbūt su savimi, gal su Skotu, - tuo tarpu rūsyje įkalintas padaras riaumojimu reikalavo vakarienės. *Išmąstyt, kiek prisireiks to mėšlo, kad jis užmigtų, nesunku,* suniurzgė tėtis nuo miltelių kauburio nukreipęs akis į mėsą. *Būtų dar lengviau, jei užsimanyčiau pribaigti tą užknisantį močkrušį. Bet ne, aš, kaip idiotas, su-*

teiksiu jam progą nudobti kitą šmikį, kuriam dar nesu-skystėjo smegenėlės. Ai, velniop, Dievas nekenčia bailių. Mažuoju piršteliu jis stebėtinai dailiai atskyrė baltų miltelių liniją. Sugnybė žiupsnelį, pabėrė lyg druską, įminkė į mėsą. Čiupo dar vieną žiupsnį ir pakartojo procedūrą. Šildyti "kulinarinį šedevrą", pasak jo, nesivargino. Leisdamasis į rūsį paskelbė, esą toji išpera surys mėsą žalią - vis dar šiltą ir tebevirpančią ant kaulo.

Nūnai Skotas šliejasi į tėvą, į kišenę įsikišęs švirkštą, akis įbedęs į grėsmingą, knarkiančią, viršutinę lūpą prašiepusią būtybę. Pro burnos kraštelius sunkiasi seilės. Akys pusiau pramerktos, bet rainelių nematyti. Skotas teįžiūri žvilgančius, glotnius baltymus... *Tik jie visai ne balti,* sukirba mintis.

Nagi, pirmyn, velniai tave griebtų. Tėtis trenkia jam per petį. *Jeigu jau apsisprendei, imkis darbo, kol nepridėjau į kelnes arba negavau sumauto širdies smūgio... o gal manai, kad jis apsimeta atsijungęs?*

Skotas papurto galvą - jis žinotų, jei padaras mėgintų juos apmulkinti, - ir įsmeigia klausiamą žvilgsnį į tėvą.

Kas yra, irzliai teiraujasi tėtis. *Kas tavo galvoje, neskaitant smegenų mėsgalio?*

Ar tu tikrai?

Nori žinoti, ar aš tikrai bijau?

Staiga susidrovėjęs berniukas linkteli.

Taip, aš mirtinai persigandęs. Galvojai, baisu tik tau vienam? Dabar užčiaupk srėbtuvę, ir pirmyn. Metas užbaigti šitą reikalą.

Neaišku kodėl, bet jis pasijunta drąsiau išgirdęs, jog tėvas irgi bijo. Skotas nutipena centrinio statramsčio pusėn, pakeliui prisiliečia prie kišenėje glūdinčio švirkšto, peržengia išorinį fekalijų puslankį. Dar vienas žingsnis, ir jis patenka į vidinį žiedą arba, kitaip tariant, į žvėries irštvą. Čia

dvokia ne tiek išmatomis ar oda su plaukais, kiek kailiu. Padaro penis stambesnis negu Polo. Rausvus pūkelius, nusėjusius brolio slėpsnas, pakeitė šiurkštūs, tankūs gaktiplaukiai. Kojos atrodo taip pat, kaip anksčiau, užtat pėdos keistai sukrypusios į vidų, tarytum būtų persikreipę kulkšnių kaulai. *Kaip lietuje išmirkusios lentos*, pamano Skotas, ir ši mintis anaiptol ne absurdiška.

Galų gale jis pažvelgia į baidyklės veidą - į akis. Vokai beveik nusvirę; įžiūrėti įmanoma tiktai kruvinus baltymus. Alsavimas nepakitęs. Purvinos rankos tebetyso suglebusios, delnais į viršų, lyg į Polą įsikūnijęs monstras būtų nutaręs pasiduoti. Tačiau Skotas žino, kad įžengė į raudonąją zoną. Šiuo momentu dvejoti nevalia. Padaras jį užuos ir kaipmat atsigaivelės. Nepadės netgi "gardėsiai", kurių tėtis prigrūdo į mėsainį. Taigi jeigu jam pavyks *nusivesti* brolį pagrobusią būtybę...

Skotas juda į priekį tarsi ant sumedėjusių kojų. Giliai širdyje neabejoja, kad slenka į mirties glėbį. Jei paklius į Polo-padaro nagus, šalin numygti negalės. Vis dėlto jis priartėja prie dusinančio tvaiko šaltinio, delnais suima mėšlu apkepusius brolio šonus, pagalvoja,

(*Polai, eikš su manimi*)

ir

(*Jyga Ohoho mėnulis gaivaus vandens telkinys*)

ir vieną akimirką, per kurią nudiegia širdį, atrodo, kad jam *pasiseka* persikelti į kitą vietą. Viduje išsikeroja pažįstamas jausmas, kokį sukelia atplūstantys garsai bei vaizdai. Ausis pasiekia vabzdžių ūžesys, šnerves pakutena malonus medžių, iškilusių ant Mielosios kalvos, kvapas. Visa tai bematant išgaruoja, nes padaras suleidžia nagus į Skoto kaklą. Jis išsižioja ir užstaugia, puvėsių smarve nustelbdamas Ohoho mėnulio aromatus. Jaunėlį Polo brolį užvalo pojūtis, tarytum ugnies pliūpsnis būtų išdeginęs raštus, vos įžvelgia-

mus, bet pamažu ryškėjančius... kur? Į kitą vietą jį perkelia ne sąmonė. Tiksliau, *ne vien* sąmonė. Bet dabar nėra laiko apie tai galvoti. Jį *pričiupo*. Tėčio būgštavimai pasitvirtino. Baidyklė košmariškai plačiai pražioja nasrus, apatinį žandikaulį kone nukardama iki

(*žvėrkaulio*)

krūtinkaulio, iškreipdama suodiną fizionomiją į grimasą, iš kurios pranyksta bet kokios užuominos tiek į Polą, tiek į žmogiškumą - kaukę nusimetė grasus krekulas. Berniukas spėja pagalvoti: *Jis vienu kąsniu nurėš man makaulę. Prarys kaip ledinuką.* Priešais žiojėja siaubinga kiauryme virtusi burna, lempučių šviesoje tvyksčioja raudonos akys, ir Skotas supranta, kad nuo mirties išsisukti nelemta. Monstras atlošia galvą, pakaušiu stukteli į stulpą, ir žaibiškai ją palenkia į priekį.

Bet Skotas vėl užmiršo tėtį. Šio ranka, išnirusi iš prieblandos, čiumpa Polą-padarą už plaukų ir kažkaip sugeba trūktelėti į save. Akiratyje pasirodo ir kita ranka, kurios nykštys apsivijęs storiausią šautuvo buožės vietą, o smilius prigludęs prie gaiduko. Tėvas įgrūda vamzdį virš nukarusių baidyklės žandikaulių.

Ne, tėti, spiegia Skotas.

Endrius Lendonas nekreipia dėmesio į riksmą, *negali* sau leisti tokios prabangos. Nors jis gniaužia nemenką kuokštą plaukų, šie po truputį dryksta nuo kumščio. Padaras mauroja, ir iš jo gerklės besiveržiantis garsas kelia siaubą, nes skamba kaip vienas žodis: *Tėti.*

Perduok pragarui mano linkėjimus, sumautas grasus krekule, ištaria "Degtukas" Lendonas ir nuspaudžia gaiduką. Uždaroje rūsio erdvėje 30-06 kalibro šautuvas drioksteli kurtinamai; Skotui ausyse spengs mažiausiai porą valandų. Ant pakaušio ištaršyti būtybės gaurai susiplaiksto lyg po vėjo gūsio, pasvirusį atraminį stulpą nudažo tamsiai raudona

dėmė. Padaro kojos sulinksta kaip po vieno iš galingų smūgių, kokių netrūksta animaciniuose filmukuose. Į Skoto kaklą įsikibusios rankos suvirpa, slysteli aukščiau, po sekundės delnais į viršų tėškias ant aslos. Tėtis apkabina Skotą ir jį pastato.

Kaip laikaisi, Skutai? Dar kvėpuoji?

Man nieko nenutiko. Tau būtinai reikėjo jį užmušti? Gal visai proto netekai?

Skotas pakimba ant tėvo dilbio negalėdamas patikėti tuo, kas atsitiko, nors žinojo, jog tokia įvykių eiga tikėtina. Šiuo momentu jis tetrokšta apalpti. Ir truputį gailisi, kad pats nemirė.

Tėvas pakrato sūnų.

Jis ketino tave nužudyti, ar ne?

A-a-aha.

Žinoma, "aha" velniai griebtų. Jėzau, Skoti, jis iki šaknų nusidraskė plaukus, kad tik dantimis įsikibtų į prakeiktą tavo gerklę!

Aišku, tai tiesa, bet Skotui akivaizdus dar vienas dalykas.

Žiū, tėti. Pažiūrėk į jį!

Kelias sekundes vaikas tebekybo ant tėvo rankos kaip skudurinė lėlė arba marionetė nupjautomis virvelėmis. Galiausiai Lendonas sūnų lėtai nuleidžia, ir Skotas neabejoja, jog tėtis regi tą patį, ką ir jis: paprastą berniuką, nekaltą berniuką, kurį pamišęs gimdytojas ir pastumdėlis jaunėlis brolis grandinėmis surakino rūsyje, marino badu, kol ant kaulų nebeliko mėsos, o veidą nusėjo piktžaizdės, berniuką, kuris taip stengėsi išsivaduoti iš pančių, jog net sugebėjo pastumti metalinį stulpą ir siaubingai sunkų stalą, berniuką, kuris tris košmariškas savaites praleido įkalintas, kol pagaliau sulaukė kulkos į galvą.

Aš matau, atsiliepė tėtis. Už jo balsą niauresnis atrodo tik veidas.

Kodėl jis pasikeitė? Kodėl...

Todėl, avigalvi, kad grasus krekulas išgaravo. Ironišką padėtį pajėgus įvertinti net iki širdies gelmių sukrėstas dešimtmetis, bent jau toks protingas kaip Skotas: dabar, kai Polas tyso negyvas, prirakintas prie rūsio statramsčio, ištaškytomis smegenimis, tėtis pirmą kartą gyvenime prabyla kaip visiškai sveiko proto žmogus. *Jeigu jį kas nors pamatys, aš atsidursiu Veinsburgo kalėjime arba brudiname Rydvilio beprotnamyje. Su sąlyga, kad iš pradžių manęs nenulinčiuos. Mums teks jį palaidoti. Žemė sukietėjusi į ledą, todėl turėsime prakaituoti, kol apsitriesime.*

Aš jį nuvesiu į kitą vietą, pratarią Skotas.

Įdomu kaip? Juk to negalėjai padaryti, kol jis buvo gyvas!

Sūnus nesumąsto, kaip paaiškinti, jog nūnai Polą pavyktų ten perkelti ne sunkiau negu savo drabužius - į Ohoho mėnulį visuomet nukeliauja apsirengęs. Grandinėmis surakintas padaras nebeprimena priekalo, seifo ar fortepijono naštos. Veikiau panėšėja į žalią kukurūzo burbuolės žievelę.

Dabar galiu, tiesiog atsako Skotas.

Ak tu mažas pagyrų puode, suniurna tėtis, tačiau įremia šautuvą į spausdinimo mašinos stalą. Pataršo vaiko plaukus ir atsidūsta. Atrodo kaip žmogus, kuris galėtų nugyventi iki gilios senatvės.

Ką gi, Skoti, bandyk. Niekam tai nepakenks.

Pavojui praėjus, Skotą vėl apima drovumas.

Nusisuk, tėti.

Kokias SUŠIKTAS nesąmonės tu pliauški?

Tėvo tonas skamba grėsmingai, tačiau Skotas nesiruošia nusileisti. Jo nejaudina tai, kad vyriausiasis Lendonas stebės *persikėlimo* momentą. Berniukas paprasčiausiai nenori, jog tėtis žiūrėtų, kaip jis apkabins negyvą brolį. Drovisi ašarų, kurios jau baudžiasi pratrūkti tarsi lietus vėlyvą pavasario popietę, kai tvyro vasarą žadantis karštis.

Prašau, meldžia kone raminančiu balsu. *Prašau, tėti.*

Kurį laiką Skotas neabejoja, kad tėvas šoks į priekį kartu su trimis ant mūrų juoduojančiais šešėliais ir išlikusiam gyvam sūnui užtvos atžagaria ranka - gal net nutrenks į žuvusio brolio glėbį. Tėčio kumščio ragavo ne kartą, ir vien nuo minties apie smūgius vaikas dažniausiai susigūžia, tačiau dabar jis stovi tarp praskėstų Polo kojų ryžtingai spoksodamas į "Degtuko" Lendono akis. Tenka sukaupti visas valios jėgas, bet jam pavyksta. Jiedu išgyveno siaubingas akimirkas, apie kurias kitiems niekada nepasakos: *Šššššš*. Todėl jis nusipelno teisės prašyti nusipelno žvelgti tėčiui į akis laukdamas atsakymo.

Užuot puolęs, Endrius Lendonas giliai įkvėpia, atsidūsta ir apsisuka.

Ateis laikas, kai pradėsi man aiškinti, kada plauti grindis ar valyti išvietę, suniurna. *Skutai, aš suskaičiuosiu iki trisdešimties*

21

- "Aš suskaičiuosiu iki trisdešimties ir atsigręšiu", - sako Skotas. - Esu tikras, jog būtent taip užbaigė sakinį, bet aš jo nebegirdėjau, nes buvau pasišalinęs iš mūsų pasaulio. Kartu su Polu - grandinės liko rūsyje. Kai brolis mirė, į kitą vietą jį perkėliau be jokio vargo. Kertu lažybų, kad tėtis taip ir nesuskaičiavo iki trisdešimties. Turbūt nė nepradėjo, nes išgirdo grandinių žvangesį arba pajuto, kaip prie stulpo ir stalo ūžteli oro srautas, apisuko ir pamatė esąs vienas. Skotas pamažėle atsipalaiduoja. Veidą, rankas, kūną drėkinęs prakaitas džiūsta. Bjauriausius savo praeities epizodus jau išpasakojo.

- Žinai, man rodės... - prabyla Lizė. - Ar tik po gluosniu kažkas nepasigirdo, kai mes... hmm... išnirome laukan?

- Kai mes išmygome.

- Na, taip.

- Kai mes išmygome. Pakartok.

- Kai mes išmygome, - ištaria Lizė mintyse spėliodama, ar jai nepasimaišė protas. O gal pamišimo bacila užsikrėtė nuo *jo?*

Skotas vis dėlto *prisidega* kitą cigaretę. Degtuko liepsnelės šviesoje matyti smalsi jo veido išraiška.

- Lize, ką tu regėjai? Ką pameni?

Ji atsiliepia dvejodama:

- Lyg ir purpurinį šlaitą. Jaučiau pavėsį, tarytum už mūsų būtų stovėję medžiai. Viskas įvyko taip *greitai...* Per tas kelias sekundes aš nespėjau susiorientuoti.

Skotas nusijuokia ir viena ranka ją apkabina.

- Tu kalbi apie Mieląją kalvą.

- Mieląją?

- Ją taip pavadino Polas. Medžiai auga minkštoje dirvoje. Būtent ten ir palaidojau brolį. - Jis pažvelgia į Lizę rimtomis akimis. - Nori pamatyti kapavietę?

22

Lizė užmigo ant studijos grindų nepaisydama skausmo...

Ne. Sumerkti akių, kai kūną varsto tokie diegliai, neįmanoma. Bent jau be vaistų.

Ją tarsi kažkas *apkerėjo.*

Šis žodis kuo puikiausiai nusakė Lizės būseną. Mintyse ji atkūrė du ar net tris praeities epizodus. Tačiau juos pajėgė atgaminti iki tų momentų, kai svečių kambaryje rado vyrą, nugrimzdusį į katatoniją, o “Elnio raguose” išklausė istorijos apie Skoto vaikystę. *Nori pamatyti kapavietę,* pasiteiravo jis, - o taip, - bet tolimesni įvykiai paniro į akinantį

purpurinį švytėjimą, pasislėpė už uždangos, kurią pamėginus kilstelėti aukščiau galvoje perspėjamai nuskambėjo vaikystėje girdėtų vyresniųjų (gerosios mamulės, tėvuko Dendžio, visų seserų) balsai: *Ne, Lize! Užteks! Liaukis!*

Ji sulaikė kvapą. (Kaip tada, kai užeigoje gulėjo su mylimuoju?)

Atsimerkė. (Tiksliai prisiminė, kad išsprogino akis, kai Skotas ją apglėbė.)

Ryškų purpurinį milijardo lubinų tviskėjimą pakeitė skaisti birželio - dvidešimt pirmo amžiaus birželio - šviesa. Kartu su ja grįžo ir skausmas, varstantis suraižytą kairiąją krūtį. Nespėjus Lizei sureaguoti į ryto saulės spindulius ar išgąstingus balsus, primygtinai raginančius nebetyrinėti praeities, daržinėje kažkas sušuko. Nedaug trūko, kad ji būtų suspigusi. Užgniaužti riksmą padėjo tik tai, kad žmogus nesikreipė grėsmingu “poniut”

- Ponia Lendon? - trumpa pauzė. - Ar jūs viršuje?

Vietoj pietietiško akcento tebuvo girdėti įprasta, tęsiama jankiška tarsena: *aaa jūs vie-eršuj?* Į daržinę atklydo šerifo pavaduotojas Alstonas. Jis sakė užsuksiąs ir savo pažadą tesėjo. Štai puikiausia proga iškloti, ką teko išgyventi. Taip, Lizė viršuje, guli ant grindų ir kraujuoja, nes ją sužalojo juodasis inkunkų princas. Savo automobilyje Alstonui derėtų įjungti švyturėlius bei sirenas ir nuvežti sužeistąją į No-Piepą. Krūtį išvagojusią žaizdą reikia susiūti galybe dygsnių, o jai pačiai būtina apsauga kiaurą parą...

Ne, Lize.

Mintis užgimė *jos* sąmonėje (dėl to nekilo jokių abejonių), tvykstelėjo kaip signalinė raketa naktiniame danguje, (na... *beveik* jokių abejonių), bet žodžius ištarė Skoto balsas. Matyt, todėl, kad jie nuskambėtų svariau.

Paklusdama raginimui, Lizė teatsakė:

- Taip, aš čia!

- Viskas gerai?

- O taip, tvarkelė, - atsiliepė Lizė nustebdama, kaip žvaliai skamba jos balsas. Ir čia kalba ta pati moteris, kurios palaidinukė permirkusi krauju, o kairioji krūtis tvinkčiojo lyg... nė nežinia, su kuo palyginti. Ji paprasčiausiai tvinkčiojo.

Laiptų apačioje šerifo pavaduotojas Alstonas maloniai nusijuokė.

- Pakeliui užvažiavau į Keš Kornersą. Ten įvyko nedidelis gaisras. - *Nedy-ydelis ga-ais.* - Padegimu įtariamas Arsonas. - *A-asons.* - Porą trejetą valandų pabūsite viena?

- Be abejo.

- Mobilusis pas jus?

Lizė išties turėjo mobilųjį ir šiuo momentu apgailestavo kalbanti ne telefonu. Jei ir toliau reikės taip stūgauti, ji netrukus apalps.

- Čy-ya-a! - sušuko.

- Tikrai? - truputį įtariai pasitikslino pareigūnas. Dieve, o jeigu užlips į studiją ir ją pamatys? Tuomet įtarimai sustiprės *n* kartų. Tačiau, Alstonui vėl prabilus, jo balsas akivaizdžiai tolo. Ji vos galėjo patikėti, jog tuo apsidžiaugė. Norėjo savo jėgomis užbaigti prasidėjusią velniavą. - Paskambinkite, jei ko prireiks. Aplankysiu jus vėliau. Jeigu kur nors išlėksite, palikite raštelį ir brūkštelėkite, kada maždaug parsigausite atgal, gerai?

Lizė, prieš kurios akis pamažu ryškėjo - bet kol kas miglotai - įvykių eiga, atsiliepė:

- Žinoma. - Iš pradžių jai derėtų nukakti į namą. Bet pirmiausia būtina išgerti šalto vandens, antraip gerklė užsiliepsnos kaip kotedžas iš Keš Kornerso.

- Ponia Lendon, grįždamas užsuksiu į “Patelio” parduotuvę. Jums ką nors nupirkti?

Taip! Pakuotę ledinės “Koka kolos” ir dėžutę lengvų “Salem” cigarečių.

- Ne, dėkui. - Jei pokalbis tęsis, jos balsas ims virpėti. Net jeigu nedrebės, jis vis vien pajus, jog atsitiko kažkas negero.

- Netgi spurgų? Tenykštės labai gardžios.

- Laikausi dietos, - teišdrįso rikteléti ji.

- Ooo, *aišku*, - atsakė Alstonas. - Geros jums dienos, ponia Lendon.

Viešpatie, kada visa tai baigsis, pagalvojo Lizė ir sušuko:

- Jums taip pat, šerifo pavaduotojau!

Dunkst-dunkst-du-dunkst, nutolo žingsniai.

Ji įtempė ausis laukdama variklio ūžesio. Po kurio laiko lyg ir išgirdo užvedamo automobilio burzgėjimą, tik labai tylų. Alstonas veikiausiai pastatė mašiną prie pašto dėžutės ir iki studijos atmynė pėstute.

Lizė pagulėjo minutę kitą kaupdamas jėgas ir pagaliau atsisėdo. Dūlis perrėžė krūtį įstrižai, pjūvis nutįso iki pat pažasties. Gili, vingiuojantis žaizda šiek tiek apkrešo, bet po staigaus judesio ji vėl atsivėrė. Kūną užliejo akinantis skausmas. Lizė suspigo, tačiau tai niekuo nepadėjo. Netgi atvirkščiai. Šonkaulius sušildė šviežio kraujo srovelės, ir ji pajuto, kad akiratį eilinį sykį panūdo užtemdyti juodi sparnai. Mintyse įniko kartoti mantrą, kol pasaulis atgavo apibrėžtus kontūrus: *Privalau visa tai užbaigti, turiu prasiskverbti už purpurinės uždangos. Privalau visa tai užbaigti, turiu prasiskverbti už purpurinės uždangos. Privalau visa tai užbaigti, turiu prasiskverbti už purpurinės uždangos.*

Taip, už purpurinės uždangos. Ant kalvos šlaito tokiu atspalviu tviskėjo lubinai. Jos sąmonėje - sunki marška, kurią Lizė pati surezgė, galbūt Skotui padedant ar bent jau nebyliai pritariant.

Aš sugebėjau pro ją prasmukti ir anksčiau.

Išties? Taip.

Ir įstengsiu tai padaryti dar kartą. Prasibrausiu pro uždangą arba, jei neliks kitos išeities, tiesiog ją nuplėšiu.

Klausimas: Ar po nakties "Elnio raguose" jiedu kada nors šnekėjo apie Ohoho mėnulį? Atrodo, ne. Suprantama, tam tikri kodiniai žodžiai egzistavo ir, Dievas mato, protarpiais jie praslysdavo pro purpurinę uždangą. Pavyzdžiui, tada, kai prekybos centruose ar maisto parduotuvėse jis išgaruodavo tarsi dūmas... jau neminint tos dienos, kai seselė nepastebėjo Skoto *brudinoje* palatos lovoje... o kur dar užuominos į ilgšį, apie kurį jis murmėjo, kai po Gerdo Aleno Koulo šūvio sužeistas išsitiesė automobilių stovėjimo aikštelėje... arba Kentukyje... Bauling Gryne, kur merdėjo...

Liaukis, Lize, sutartinai užgiedojo balsai. *Užteks, mažoji Lize!* Mein gott, *cik nedry-yzzzk!*

Ji iš visų jėgų stengėsi išmesti Ohoho mėnulį iš galvos. Netgi po 96-ųjų žiemos, kai...

- Kai vėl ten lankiausi, - abejingai, bet aiškiai pratarė velionio vyro studijoje. - 1996-ųjų žiemą buvau ten grįžusi. Kad susigrąžinčiau *jį*.

Na, štai, pasaulio pabaiga neatėjo. Vyrai baltais chalatais neišniro iš sienų ir jos neišsivežė. Atvirai kalbant, Lizė pasijuto geriau, bet tuo stebėtis nereikėtų. Jai paaiškėjo, jog tiesa tėra jyga, kuri laukia, kol ją suras.

- Gerai, šį tą jau aptikau - prisiminiau apie Polą. Ar jau dabar galiu atsigerti sumauto vandens?

Draudžiantys balsai nepasigirdo, tad įsirėmusi į "Drambliuko Dambo blyno" kraštą Lizė vargais negalais sugebėjo atsistoti. Prieš akis vėl sušmėžavo tamsūs sparnai, tačiau ji nukorė galvą, idant į varganas smegenėles suplūstų kuo daugiau kraujo, ir šįsyk blogumo jausmas atlėgo greičiau. Lizė nusiūbavo link baro nišos žengdama per savo kruvinus pėd-

sakus. Kiūtino lėtai, kojas statė plačiai tarytum senutė, iš kurios pavogė vaikštynę.

Ji pasiekė tikslą nė nesiteikusi dirstelėti į stiklinę, kėpsančią ant kilimo. Šios liesti nenorėjo. Iš spintelės pasiėmė kitą ir dešiniąja ranka - kairiąja tebespaudė krauju išteptiotą mezginio lopinį - atsuko čiaupą. Šaltas vanduo ištryško akimoju, vamzdžiai beveik nepukšėjo. Lizė atidarė veidrodinės, virš kriauklės kybančios, spintelės dureles ir pamatė tai, ką tikėjosi išvysti: eksedrino buteliuką. Be jokio specialaus gaubtelio, kurio negalėtų nuplėšti vaikai. Ji krūptelėjo, kai, nuėmusi dangtelį užuodė gaižų kvapą, ir patikrino galiojimo datą: **05 LIEPA**. *Na,* pagalvojo, *kas bus, tas bus.*

- Regis, taip pasakė Šekspyras, - sukrenkštė Lizė ir nurijo tris eksedrino tabletes, nors neįsivaizdavo, ar jos numalšins skausmą. Vanduo pasirodė toks dieviškai gardus, kad ji gėrė, kol pilvą sutraukė spazmai. Įsikibusi į kriauklės kraštą trumpam sustingo. Netrukus skrandis streikuoti nustojo. Beliko sumuštą veidą deginantis skausmas ir į sumaitotą krūtį įsismelkęs nepakeliamas tvinkčiojimas. Name turėtų būti stipresnių (bet, aišku, ne ką šviežesnių) vaistų už Skoto nuskausminamuosius, kuriuos jis gerdavo, kai jam skeldavo galvą - vikodino, užsilikusio po paskutinio Amandos priepuolio. Šiek tiek buvo ir pas Darlą. Kanta savo ruožtu namuose laikė triušelei Mendei priklausantį buteliuką perkoseto. Visos seserys daug nesvarstydamos sutarė, jog Amandos nevalia prileisti prie stiprių skausmą malšinančių vaistų. To betrūko, kad negaluodama ji susiverstų į gerklę keleriopai didesnę, nei leistina, dozę. Susimaišytų “Tekilos saulėlydžio” kokteilį.

Lizė nusprendė paieškosianti vikodino truputį vėliau. Kėblindama, kaip ir anksčiau, plačiais žingsniais, vienoje rankoje spausdama puspilnę stiklinę, kitoje gniaužthe dama krauju permirkusi “vilnio” kvadratėlį, ji nukako iki dulkėtos

knygangies, kur prisėdo su viltimi, jog pasenęs eksedrinas vis dėlto prislopins sopulius. Kol lūkuriavo, mintimis grįžo į tą naktį, kai rado Skotą svečių kambaryje - sėdintį krėsle, tačiau *dingusį*.

Anuomet mąsčiau, kad mudu galime pasikliauti tiktai savo jėgomis. Tuo metu vėjas... brudinas vėjas

23

Lizė klausosi nuožmaus aplink namus gairinančio vėjo, klausosi į langą barbenančios krušos ir suvokia, kad jiedu - tiksliau, *ji* gali pasikliauti tiktai savo jėgomis. Atmena naktį Niu Hempšyre, kai gulėjo lovoje nenutuokdama, kiek valandų rodė laikrodis, o šešėlius erzino blausi mėnesiena. Mato, kaip prasižioja, idant pasiteirautų, ar Skotas tikrai įstengtų ją perkelti į Ohoho mėnulį, ir užsičiaupia, nes suvokia, jog tokie klausimai pateikiami mėginant tempti laiką... bet taip elgiasi tie, kuriems su pašnekovu ne pakeliui, ar ne?

Mudu žygiuojame ta pačia kryptimi, prisimena, kaip pagalvojo. *Kitaip būti negali, jeigu mes rengiamės susituokti.*

Tačiau *vienas* klausimas prašyte prašėsi atsakymo. Gal todėl, kad “Elnio raguose” *jai* atėjo eilė šokti nuo suoliuko.

- O jei ten bus naktis? Tu minėjai, kad sutemus iš savo landynių išlenda pabaisos.

Skotas nusišypsojo.

- Nebus.

- Iš kur žinai?

Vis dar išsišiepęs jis pakratė galvą.

- Tiesiog jaučiu. Kaip vaiko šuo jaučia, jog metas pritūpti šalia pašto dėžutės, nes gan greit prie jos pririedės

mokyklinis autobusas. Ohoho mėnulyje - beveik saulėlydis. Kaip paprastai.

Ji nesuprato, ką Skotas bandė pasakyti, bet nutylėjo. Iš patirties žinojo, kad vienas klausimas veda prie kito, o dabar metas kamantinėjimams baigėsi. Todėl Lizė giliai įkvėpė ir tarė:

Tebūnie. Juk mes mėgaujamės priešlaikiniu medaus mėnesiu. Išvesk mane iš Niu Hempšyro. Bet šįsyk tą vietą noriu apžiūrėti geriau.

Skotas į peleninę sutrynė perpus surūkytą cigaretę, švelniai įsikibo į jos rankas, įbedė džiaugsmingai kibirkščiuojančias akis į mylimąją - Lizė puikiai pamena jo pirštų prisilietimą.

- Tu velniškai narsi, širdele. Pasiruošk.

Ir jis mane nusivedė, mąsto ji, sėdėdama svečių kambaryje, laikydama šaltą, išblyškusią, alsuojančia lėle virtusio vyro ranką. Pajunta, kaip veidą nušviečia plati šypsena, ir paklausia savęs, kiek laiko ten praleido. *Jis mane nusivedė, dėl to abejonių nekyla. Bet mes lankėmės Ohoho mėnulyje prieš septyniolika metų, kai abu buvome jauni ir drąsūs, o Skoto ryšys su tikrove - nenutrūkęs. Dabar jis* dingęs.

Tiesa, *kūnas* išliko. Ar tai reiškia, kad jis nebepajėgia ten persikelti fiziškai, kaip vaikystėje? Kaip retsykiais per bendro jų gyvenimo metus? Kaip, pavyzdžiui, Nešvilio ligoninėje, kai seselė pametė jį iš akių?

Vyro pirštai staiga paspaudžia jos delną - labai nežymiai, bet Lizė, mylinti žmona, pajunta. Virš geltono "vilnio" išplėstos, sustiklėjusios akys tebežiopso į tamsų televizoriaus ekraną... bet taip, Skotas suspaudžia jos ranką. Tarsi per milžinišką atstumą. Kita vertus, nors kūnas kiurkso krėsle, jis nuklydęs kažkur labai toli ir toje vietoje galbūt spūsčioja pirštus iš visų jėgų.

Ją ūmai aplanko apvaizda: Skotas išsaugojo atvirą kelią į Ohoho mėnulį, nors neaišku, kiek pastangų jam tai kainavo. Lizė paleidžia vyro ranką, atsiklaupia nekreipdama dėmesio į dilgsėjimą, kuris žnaibo nutirpusias kojas, nepaisydama ledinės, namą drebinančios vėtros. Nusmaukia vilnonį apklotą, rankomis apsiveja Skoto šonus ir suneria pirštus už jo nugaros. Ryžtingai įterpia veidą tarp tuščių vyro akių bei televizoriaus ekrano.

- Įtrauk mane, - sukužda ir papurto suglebusį kūną. Įtrauk mane ten, kur esi.

Jokios reakcijos.

- *Įtrauk mane, velniai griebtų!* - užrėkia Lizė. - *Įtrauk, kur esi, kad galėčiau tave sugrąžinti namo! Nagi, ko lauki! JEI NORI GRĮŽTI, PASIKVIESK MANE TEN, KUR PATS ATSIDŪREI!*

24

- Tu *pasikvietei*, - sumurmėjo Lizė, - ir aš *atėjau*. Kad *brude* prasmegčiau, jei žinau, kaip ten nusigavau. Dabar, kai tu atgulei į kapą, užuot virtęs nimpa svečių kambaryje, niekuomet to nesužinosiu. Bet būtent taip ir atsitiko, tiesa?

Vis dėlto ji *numanė*, kaip vyko persikėlimo procesas. Suvokimas šmėkščiojo sąmonės užkaboryje, pasislėpęs už purpurinės uždangos.

Pradėjo veikti eksedrinas. Silpnumas, nors ir neišnykęs, apslopo tiek, kad ji turbūt sugebėtų nusileisti laiptais neapalpdama ir nenusisukdama sprando. O iš daržinės galėtų nuslinkti į namą, kur rastų *rimtų* vaistukų, su sąlyga, kad jie bus išsaugoję savo gydomąsias savybes. Jau verčiau *būtų*, nes jai teks sutvarkyti ne vieną reikalą ir nukakti į tam tikras vietas. Kai kurios iš jų - siaubingai toli.

- Lize-san, tūkstančio mylių kelionė prasideda nuo pirmo žingsnio, - ištarė ir atšlijo nuo knygangies.

Lėtai vilkdama kojas, Lizė patraukė laiptų pusėn. Kol nuo jų nulingavo, užtruko beveik tris minutes. Rankų neatplėšė nuo turėklų, porą sykių vos neapalpo, bet apačią pasiekė nė karto nesuklupusi. Daržinėje porą minučių pasėdėjo ant vokiškos lovos, idant atgautų kvapą, ir vėl leidosi į ilgą ekspediciją - pajudėjo link užpakalinių namo durų.

XI. LIZĖ IR TELKINYS (ŠŠŠŠŠ - DABAR PRIVALAI ELGTIS TYLIAI)

1

Lizė labiausiai baiminosi, kad galvą susuks vėlyvo ryto karštis ir ji nieko nepešusi apalps pusiaukelėje tarp daržinės bei namo. Tačiau saulė teikėsi pasislėpti už debesies, o perkaitusią odą ir raudonuojantį išpurtusį veidą švelniai paglostė nelauktai dvelktelėjęs vėjelis. Atkėblinus iki prieangio, gili pjautinė, krūtį sudarkiusi žaizda vėl įniko pulsuoti, bet tamsūs sparnai prieš akis nesivaideno. Vieną siaubingą akimirką Lizė neįstengė sugraibyti raktų, bet galiausiai dešiniojoje kelnių kišenėje, po "Klyneks" nosinaite, drebantys pirštai užčiuopė grandinėlę su karuliu - mažučiu sidabriniu elfu. Namie viešpatavo vėsa bei tyla ir, ačiū Dievui, pro duris niekas nesiveržė. Ji tetroško apsišvarinti be jokių trukdžių - be skambučių, svečių, šešių pėdų ūgio šerifo pavaduotojų, užsimaniusių patikrinti, kaip laikosi ponia Lendon. Bet svarbiausia, kad negrįžtų (meldžiu, Viešpatie) juodasis inkunkų princas.

Ji nusiūbavo į kitą virtuvės pusę, iš po kriauklės išgriebė baltą plastikinį dubenį. Lenkiantis kūną perliejo skausmas. Odą sušildė ir palaidinukės draiskanas permerkė vėl paplūdęs kraujas.

Už savo pokštus jis bausmės nesulauks - juk pati žinai, tiesa?

Taip, Lizė žinojo.

Ir tas tipas sugrįš. Kad ir ką žadėjo, kad ir ką sutiktum atiduoti, - jis grįš.

Be jokių abejonių.

Nes Džimas Dūlis, sudarydamas sandėrį su Vudbe-

džiu, ieškodamas Skoto rankraščių, tenori "nutraukti nelemtą bim bam dėl frezijų" Štai kodėl pjaustė krūtį, o ne ausies kaušelį arba pirštą.

- Na, žinoma, - kreipėsi ji į tuščią virtuvę, kurioje prieblandą ūmai išsklaidė iš už debesies išnirusi saulė. - Taip Džimas Dūlis įsivaizduoja nuostabų seksą. Kitą sykį apdoros mano skylutę, jei tik jo nesustabdys farai.

Lize, jį sustabdysi tu.

- Nekvailiok, bhrankioji, - pareiškė besistengdama kuo geriau pamėgdžioti Ža Ža Gabor balsą. Dešiniąja ranka atidarė virš skrudintuvo kybančią spintelę, ištraukė "Lipton" arbatos pakelius ir juos sumetė į baltąjį dubenį. Ten pat nuleido ir kruviną "vilnio" lopinį, aptiktą kedrinėje gerosios mamulės skrynioje, nors nenutuokė, kodėl iki šiol jį nešiojosi. Tuomet nusliūkino laiptų linkme.

Kas čia kvailo? Juk tu sudorojai Blondiną. Galbūt įvertinimo nesulaukei, bet jį nokautavai tu.

- Tai visai kas kita. - Ji sustojo ir pažvelgė į laiptus, prispaudusi dubenį prie dešiniojo šono, kad iš jo neiškristų arbatos dėžutė ir vilnonis mezginys. Rodės, nuo antro aukšto ją skyrė ne mažiau kaip aštuonios mylios. Lizė net pagalvojo, jog palubėje turėtų plaukti debesys.

Jeigu kas kita, kodėl gi ketini lipti į viršų?

- Nes ten yra vikodinas! - sušuko tuščiam namui. - Prakeiktos, skausmą malšinančios piliulės!

Balsas ištarė dar kelis žodžius ir nuščiuvo.

- Teisingai, - sutiko Lizė. - LBKA, širdele, o taip. - Ji nerangiai ėmė kopti laiptais.

2

Pusiaukelėje į antrą aukštą akiratį vėl užtemdė tamsūs sparnai, ir porą sekundžių Lizė buvo tikra, kad praras sąmo-

nę. Ji liepė sau kristi į priekį, ant laiptų, o ne atgal, bet, laimei, akyse veikiai prašviesėjo. Pritūpusi pasidėjo dubenį ant kelių, nukorė galvą ir lėtai suskaičiavo iki šimto. Tik tada ryžosi tęsti kelionę aukštyn. Antrame aukšte, kurį varstė skersvėjai, buvo vėsiau nei virtuvėje, tačiau, kol Lizė įveikė visas pakopas, ji apsipylė prakaitu. Šio lašai varvėjo per krūties pjūvį, tad netrukus tvinkčiojantį skausmą papildė sūrymo sukeltas peršulys. Iš troškulio vėl perdžiūvo gerklė. Na, pastarąjį trukdį galima lengvai pašalinti. Ir kuo greičiau, tuo geriau.

Svyruodama koridoriumi, Lizė dirstelėjo į svečių kambarį. Nuo 1996-ųjų Lendonai jo interjerą keitė du kartus, bet mintyse ji kuo puikiausiai matė juodą supamąjį krėslą su Meino universiteto ženklu ant atlošo... aptemusį televizoriaus ekraną... šarmotus langus, kurio stiklai, reaguodami į šiaurės pašvaistės švytėjimą, keitė spalvas...

Mažoji Lize, palik praeitį ramybėje.

- Praeitis dar *neužsibaigė*, - irzliai suriko ji. - Štai kur esmė, kad ji *brudu* aptikštų!

Atsakymas nepasigirdo, bet Lizė dėl to nekvaršino galvos, nes galiausiai įžengė į pagrindinį miegamąjį ir mažne įvirto į gretimą vonios kambarį - Skotas, niekada negarsėjęs takto pertekliumi, jį praminė “didžiąja šikmene” Lizė nuleido dubenį ant grindų, iš stiklinaitės iškratė du šepetukus (deja, abu priklausančius našlei Lendon), pripildė ją šalto vandens, kurį godžiai išgėrė. Atsigaivinusi nukreipė akis į veidrodį. Panūdo save apžiūrėti. Bent jau veidą.

Vaizdas nepradžiugino. Akys žioravo tarsi mėlynos, tamsiose olose smilkstančios kibirkštys. Paakiuose oda nusidažė tamsiai rudu atspalviu. Nosis kyšojo pakrypusi į kairę. Laimei, įtraukti orą pro šnerves ji galėjo. Panosėje į priešingas kryptis nelyginant groteskiški Fu Manču* ūsai nutį-

*Fu Manču - rytų kovų meistras-nusikaltėlis, 3-čio dešimtmečio filmo veikėjas su ilgais, iki smakro nukarusiais ūsais.

so sukrešėjusio kraujo pluta. *Ei, mamule, aš esu baikerė*, norėjo nusikvatoti ji, bet nepajėgė išspausti nė vieno žodžio. Šiaip ar taip, replika sąmoju netryško.

Lūpos taip ištino, kad sumaitotą jos veidą apdovanojo nepatenkinta išraiška, tarytum klausiančia: "Kodėl manęs nepabučiuoji?"

Nejau išties ketinau apsilankyti "Žaliojoje vejoje" žymaus Hju Alberneso namuose, tokios būklės? Nejaugi? Cha - kai pasirodyčiau gydytojams, jie kaipmat iškviestų greitąją pagalbą, ir aš pati nepastebėčiau, kaip atsidurčiau tikroje ligoninėje, kuri turi intensyvios terapijos skyrių.

Ne, nieko panašaus tu negalvojai. Mąstei apie...

Staiga ji prisiminė Skoto žodžius: *Devyniasdešimt aštuoni procentai to, kas sukasi žmonių smegeninėse - ne jų sumautas reikalas.* Galbūt, o gal ir ne. Vienaip ar kitaip, dabar derėtų elgtis, kaip ir ant laiptų: nulenkti galvą ir neskubėti.

Lizę apėmė neviltis, nes vikodino niekaip nepavyko rasti. Jau buvo besiruošianti atsisakyti savo užmačių - pamanė, kad vaistus išsinešė viena iš merginų, pavasarį valiusių namus, - kai aptiko buteliuką už Skoto multivitaminų. Tabletės (tikras stebuklas!) galiojo iki šio mėnesio.

- Taupumas - ne yda, - sumurmėjo Lizė ir vienu mauku nurijo tris piliules. Plastikinį dubenį pripildė drungnu vandeniu, į kurį įmetė saują arbatos pakelių. Kai baltas dugnas įgavo gintarinę spalvą, ji truktelėjo pečiais ir į skystį suvertė likusius arbatžolių maišelius. Šiems nusėdus tamsėjančiame vandenyje, mintyse nuskambėjo vieno jaunuolio balsas: *Truputį gelia, bet veikia nepriekaištingai.* Taip Skotas sakė kitame gyvenime. Atėjo metas patikrinti, ar jis buvo teisus.

Nuo kabliuko Lizė čiupo švarią plaušinę, pamirkė dube-

nyje ir išgręžė. *Ką tu darai*, paklausė savęs. Negi neaišku? Tebeseka velionio vyro paliktais pėdsakais, kurie vedė į praeitį.

Suplėšytai palaidinukei ji leido nuslysti ant grindų, vos nustygdama vietoje plaušinę priglaudė prie krūties. Peršėjimą pajuto, bet šis, palyginti su erzinančiu prakaito graužuliu, buvo bemaž malonus, kaip žaizdą sutraukiančių vaistų kutenimas.

Tai padeda, Lize. Tikrai padeda.

Kadaise ji tuo tikėjo - iš dalies, - tačiau anuomet, būdama dvidešimt dvejų, daug kuo troško patikėti. Nūnai abejonių nekėlė tiktai Skoto užuominos. Ir Ohoho mėnulis? Taip, ir jis - pasaulis, egzistuojantis už artimiausių durų ir, aišku, už purpurinės, jos sąmonėje pakibusios uždangos. Tik įdomu, kaip garsaus rašytojo merguželė ten nusigaus, jeigu jos vyras miręs?

Lizė išgręžė kraują bei arbatą, vėl panėrė plaušinę į dubenį ir antrą sykį prispaudė prie krūtinės. Skausmas žaizdos nenudegino. *Bet čia ne vaistai*, pagalvojo, *o dar viena rodyklė, žyminti kelią į praeitį*. Balsu pratarė:

- Dar viena jyga.

Glausdama plaušinę prie pjūvio, kita ranka prigriebusi kruviną mezginį - gerosios mamulės džiugulį, - Lizė nubidzeno į miegamąjį ir prisėdo ant lovos. Pažvelgė į sidabrinį kastuvą su išgraviruotu užrašu **PRADŽIA, ŠIPMENO BIBLIOTEKA**. Taip, toje vietoje, kur mentė susidūrė su Blondino pistoletu, o vėliau ir veidu, aiškiai matyti įdubimas. Kastuvą ji tebeturėjo. Išliko ir šitas džiugulys, nors paties geltonojo “vilnio”, į kurį Skotas įsisupdavo šaltomis 1996-ųjų naktimis, seniai nebėra.

Jyga, pabaiga.

- O, kad taip *būtų*, - suniurnėjo Lizė. Plaušinės nuo krūties neatitraukė. Skausmas pamažu blėso, bet jį malšino ne

gydomoji Polo arbata ar pasenęs Skoto aspirinas, o Amandos vikodinas. Kai šio poveikis išgaruos, žaizda vėl įniks mausti. Maža to, po kurio laiko sugrįš krūtį darkęs Džimas Dūlis. Kuo *ji* tuo tarpu užsiims? Ar *galėtų* ką nors nuveikti?

Daryk, ką nori, tik jokiu būdu neužmik.

Aha, miegoti nepatartina.

Tikiuosi, profesorius su manimi susisieks iki aštuntos vakaro, antraip kitą sykį jums skaudės labiau, pareiškė Dūlis, tačiau jis taip viską suorganizavo, kad Lizei lemta nukentėti bet kokiomis aplinkybėmis. Psichopatas liepė jai apsitvarkyti pačiai ir niekam neprasitarti, kas čia įvyko. Kol kas Lizė nurodymui pakluso, bet ne todėl, kad baiminosi mirties. Suvokimas, jog Dūlis vis vien ruošėsi ją užmušti, tam tikra prasme padėjo. Bent jau bus galima atsisakyti mėginimų atvesti jį į protą. O susukus šerifo kontoros numerį... na...

Tu neįstengsi ieškoti jygos, kai namie knibždės farų klaterbakų, - burbtelėjo Lizė. - Be to...

Be to, aš tikiu, kad Skotas dar neištarė paskutinio žodžio.

- Ak, - atsiduso, - kaip gaila, kad nežinau, *ką* jis pasakys.

3

Ji pažiūrėjo į skaitmeninį, ant naktinio staliuko stovintį, laikrodį ir išpūtė akis, pamačiusi, jog dar tik be dvidešimties vienuolika. Diena, regis, tęsėsi tūkstantį metų. Tikriausiai todėl, kad ji ne vieną valandą praleido išgyvendama praeitį. Atsiminimai sujaukė tikrovės pojūtį, patys ryškiausi išvis galėjo užgniaužti laiko suvokimą.

Bet užteks mąstyti apie praeitį. Kas vyko dabar?

Na, tarė sau Lizė, *pažiūrėkime. Pitsburgo karalystėje buvęs inkunkų karalius kankinasi iš baimės, kurią mano velionis vyras praminė "Dvokiančių sėklidžių sindromu" Šerifo pavaduotojas Alstonas Keš Kornerse tiria nedy-ydelio ga-aisro priežastis. Padegimu įtariamas A-asons. Džimas Dūlis? Greičiausiai tūno kur nors miške, "Okso" atidarytuvą įsikišęs į kišenę, drožinėja pagaliuką, laukia, kol pralėks diena. Savo "PT Kruizerį" turbūt pastatė viename iš tuzinų apleistų vietinių daržinių arba prie Giliojo kanalo, už Harlou miestelio ribos. Darla, ko gero, jau važiuoja į oro uostą, iš kur pasiims Kantą. Geroji mamulė pasakytų, kad ji švilpia. O Amanda? Na, ji* dingusi, *širdele. Skotas žinojo, kad anksčiau ar vėliau taip atsitiks. Kone užsakė jai sumautą palatą. Atpažino saviškę, kaip sakoma.*

- Ar aš turėčiau persikelti į Ohoho mėnulį? - prabilo Lizė. - Jis atstoja kitą jygos punktą, ar ne? Skotai, velnio vaike, ir kaip man ten nukakti, kai tu miręs?

Tu vėl skubi.

Aha, paisto, kad nesugebės nusibelsti į tam tikrą vietą, kurios netgi neleido sau ligi galo prisiminti.

Pakelti uždangą ir dirstelėti po jos krašteliu neužteks.

- Man reikės ją nuplėšti, tiesa? - niūriai iškošė.

Įsivyravusią tylą Lizė palaikė teigiamu atsakymu. Ji apsivertė ant šono, griebė sidabrinį kastuvą, ryto saulės spinduliuose sumirgėjo išgraviruoti žodžiai, - kruvinu vilnoniu lopiniu apvyniojo rankeną.

- Gerai, - pasakė. - Aš ją nuplėšiu. Jis paklausė, ar noriu pamatyti kapavietę, ir aš sutikau. Pridūriau: op!

Lizė trumpam susimąstė.

Ne. Sušukau, kaip jis: *oooop!* Ir kas tuomet įvyko? Kas?

Ji užsimerkė, teišvydo akinančią purpurinę skraistę, bet, užuot surikusi iš pykčio, pagalvojo: *LBKA, širdele: laikykis bet kokiomis aplinkybėmis*, ir stipriau suspaudė kastuvo rankeną. Pamatė, kaip juo užsimoja ir kaip miglotoje rugpjūčio saulėje sublyksi mentė. Purpurinė uždanga prasiskyrė prieš ašmenis, atvipo tarsi oda, kurią brūkšteli peilis, tačiau pro ją išsiveržė ne kraujas, o nuostabi oranžinė šviesa, užliejusi širdį bei sąmonę gąsdinančiu džiaugsmo, siaubo bei sielvarto mišiniu. Nieko keisto, kad visus tuos metus Lizė stengėsi užgniaužti prisiminimus. Jie buvo tiesiog nepakeliami. Švytėjimo persmelktas vakaro oras atrodė kaip šilkas, paukščių klykavimas pervėrė ausis nelyginant stiklo karoliukas. Vėjo dvelktelėjimas užtvindė šnerves šimtais egzotiškų kvapų: raudonųjų jostrų, bugenvilijų, rožių ir, o Dieve, naktimis žydinčių stulpenių. Bet geriausiai Lizė atsiminė Skoto kūną, prigludusį prie jos odos, kone sutartinį jųdviejų pulsą - atsiminė, kaip abu nuogi tysojo "Elnio ragų" kambaryje, o kitą akimirką jau klūpėjo tarp purpurinių lubinų, netoli kalvos keteros ir ilgėjančių medžių šešėlių. Virš vieno horizonto kilo oranžinis, išpurtęs, šaltą šviesą skleidžiantis, mėnulis, o link kito leidosi ugnies jūroje skendinti saulė. Lizė pamanė, kad grožis, kurį spinduliavo nuožmūs, tarpusavyje sumišę švytėjimai, jai atims gyvastį.

Gulėdama našlės lovoje, gniauždama kastuvą, gerokai vyresnė Lizė suriko iš džiaugsmo, kurį sužadino prisiminimai, ir sielvarto, kurį pakurstė suvokimas, kad praėjusios dienos nebegrįš. Jos širdyje atsivėrė ir vėl užgijo senos žaizdos. Ant kaklo iššoko gyslos. Ištinusios lūpos prasiskyrė ir įtrūko, kraujas aptaškė boluojančius dantis bei dantenas. Pro akių kraštelius išsruvo ašaros, nuvarvėjusios iki ausų, kur pakibo lyg keisti papuošalai. Galvoje sukosi vienintelė mintis: *Ak, Skotai, mes nebuvome sukurti tokiam grožiui, mes nebuvome sukurti tokiam grožiui, mums* derėjo

ten numirti, o taip, mums derėjo *ten numirti, nuogiems, vienas kito glėbyje, kaip įsimylėjėliams iš romano.*

- Bet mudu išlikome gyvi, - suniurnėjo Lizė. - Skotas laikė mane ir aiškino, jog čia negalima likti ilgam. Jau temo, o kai į Ohoho mėnulį atslinkdavo naktis, pavojų keldavo netgi mielieji medžiai. Jis užsiminė, kad nori man kai ką parodyti

4

- Prieš mums grįžtant, noriu tau kai ką parodyti, - sako jis ir padeda Lizei atsistoti.

- Ak, Skotai, - išgirsta ji savo lemenimą, - ak, Skotai. - Regis, nieko kito išspausti nepajėgia. Tam tikrą prasme, dabartinė būsena primena pirmąjį orgazmo artėjimą, neskaitant to skirtumo, kad nūnai kulminacijos taškas nenumaldomai tolsta.

Skotas ją kažkur veda. Lizė jaučia, kaip šlaunis glosto aukšta žolė. Staiga šią pakeičia ištryptas, tarp lubinų vingiuojantis takelis, kuris driekiasi link medžių, jo pramintų "mielaisiais" Įdomu, mąsto ji, ar ten yra žmonių, o jei taip, kaip jie ištveria šitą grožį? Lizei maga vėl pažvelgti į milžinišką mėnulį, bet ji nedrįsta.

- Tarp medžių netriukšmauk, - perspėja Skotas. - Dar kurį laiką mums jokie nemalonumai negresia, bet atsarga gėdos nedaro, net ir Fėjų miško pakraštyje.

Lizė įsitikinusi, kad sugebėtų nebent šnibždėti. Jai viso labo sekasi išveblenti: *ak, Skotai.*

Jis sustoja greta mielojo medžio, kuris būtų panašus į palmę, jeigu ne žalias, šėriuotas, tarytum kailiu, o ne samanomis apaugęs kamienas.

Viešpatie, tikiuosi, niekas jo nenugriovė, - sumurma

Skotas. - Jis stovėjo aną sykį, kai čia lankiausi - kai tu pasiutai, ir aš ranka sudaužiau oranžerijos stiklą. O, štai! - Lizės palydovas žengia į dešinę nuo takelio. Šalia vieno iš dviejų medžių, rodos, sergėjančių tą vietą, už kurios keliukas prasmego girioje, ji pamato paprastą, iš dviejų lentų sukaltą kryžių. Kauburys neiškilęs - žemė netgi truputį įdubusi, - tačiau kryžius byloja, kad Lizė regi kapą. Ant skersinio puikuojasi dailiai užrašytas žodis: **POLAS**.

- Pirmą kartą rašiau pieštuku. - Jo balsas, nors ir aiškiai girdimas, tarytum sklinda iš tolybių. Paskui išbandžiau šratinuką, bet tas gruoblėtos medienos neįveikė. Su žymekliu sekėsi geriau, deja, laikui bėgant, raidės išbluko. Galiausiai pasinaudojau juodais dažais, kuriuos prigriebiau iš seno, Poliui priklausiusio "Spalvinimo pagal skaičius" rinkinuko.

Ji žvelgia į kryžių sumišusioje blėstančios dienos bei atslenkančios nakties šviesoje ir galvoja: *Tai tiesa. Mes iš tikrųjų buvome trumpam atsidūrę šioje vietoje, kai persikėlėme iš po niam niam medžio. Dabar vėl čia esame.*

- Lize! - Skotas trykšta karštligišku džiūgavimu. Nieko nuostabaus. Juk po brolio mirties savo paslapties niekam negalėjo atskleisti. Čia atklysdavo ir Polo gedėdavo vienas. - Aš tau parodysiu dar kai ką!

Kažkur tyliai suskamba varpelis - dzingtelėjimas lyg ir girdėtas.

- Skotai?

- Ką? - jis klūpi žolėje. - Ką, širdele?

- Ar tu girdėjai?.. - varpelis nutyko. Matyt, garsas pasivaideno. - Nieko. Ką ketini man parodyti? - mintyse priduria: *tarytum man būtų maža to, ką jau išvydau.*

Skotas delnais perbraukia aukštą, prie pat kryžiaus vešančią žolę, bet ten akivaizdžiai nieko neranda. Valiūkiška, džiaugsminga jo šypsena pamažu išblėsta.

- Galbūt kažkas paėmė... - pradeda ir ūmai nuščiūva. Vei-

do bruožai įsitempia, po akimirkos atsipalaiduoja, ir jis bemaž isteriškai nusijuokia. - O, štai kur! Jau galvojau, kad įsidūriau. Po tiek metų! Tai bent būtų pokštas. Laimei, gaubtelis išliko savo vietoje. Žiūrėk!

Lizė galėtų prisiekti, kad niekas neįstengtų atitraukti jos dėmesio nuo žavingo dangaus, rausvai oranžinio rytuose ir vakaruose, o virš galvos įgaunančio keistą žalsvai mėlyną atspalvį, nuo egzotiškų aromatų mišinio ir vėl pasigirdusio tylaus varpelio dzinguliavimo, tačiau akys vis dėlto pakrypsta į Skoto radinį - į švirkštą, kurį jis gavo iš tėvo ir kurį ketino įsmeigti į Polą, kai berniukai būtų čia persikėlę. Metalinės adatos apačioje matyti rūdžių taškeliai, bet šiaip jis atrodo kaip naujas.

- Nieko kito neturėjau, - paaiškina Skotas. - Netgi nuotraukos. Vaikus, lankančius asilų gardą, bet jau retsykiais nufotografuodavo.

- Tu iškasei... iškasei kapą plikomis rankomis?

- Bandžiau. Net išrausiau duobelę. Žemė minkšta, ją kasti nesunku... tačiau rauti žolę, giliai įsišaknijusias piktžoles... o varge... kol su jomis kankinausi, ėmė temti, ir kvatokliai pradėjo...

- Kvatokliai?

- Kaip hienos, tik šlykštesni. Jie gyvena Fėjų miške.

- Taip girią pavadino Polas?

- Ne. Aš. - Jis pamoja į medžius. - Mudu su broliu nematėme kvatoklių iš arti, tik juos girdėjome. Bet regėjome kitus padarus... *aš* regėjau kitus padarus... bent jau vieną... - Skotas šauna žvilgsniu į sutemose sparčiai skęstančius medžius ir takelį, kuris išgaruoja miške. Kai jis vėl prabyla, balso intonaciją atmiešia baimę išduodančios gaidos. - Mes privalome kuo greičiau sugrįžti.

- Tu galėsi mus perkelti atgal, ar ne?

- Tau padedant? Be abejo.

- Papasakosi, kaip jį palaidojai?

- Vėliau, kai parsigausime...

Ji lėtai papurto galvą, priversdama Skotą užsičiaupti.

- Ne. Aš suprantu, kodėl tu nenori vaikų. Jei kada nors pareikši: “Lize, aš persigalvojau ir norėčiau surizikuoti”, mes tai aptartume. Žinant, kas nutiko Polui... ir tau...

- Lize...

- Aptartume tik *tokiu atveju.* Iki tol apie nimpas, grasius krekulus ir šią vietą nesikalbėsime, gerai? - pastebėjusi, kaip Skotas į ją žvelgia, Lizė prašneka švelniau: - Tu čia niekuo dėtas. Nemanyk, kad kiekviena gyvenimo smulkmena susijusi su tavimi. Šįkart bėda *manyje.* Aplinkui taip gražu... - ji apsidairo ir suvirpa. - *Pernelyg* gražu. Jeigu Ohoho mėnulyje praleisčiau per daug laiko, - ar per ilgai apie jį mąstyčiau, - tas grožis išvarytų mane iš proto. Taigi, jeigu mes negalime ilgam čia užsibūti, bent sykį pamėgink *negražbyliauti.* Sakyk, kaip jį palaidojai.

Skotas pasuka galvą į šoną. Ant jo kūno oranžinė saulėlydžio šviesa nudažo liniją: prasidėjusi ties mentikauliu, ji driekiasi per liemenį bei sėdmenų išlinkį ir puslankiu nutįsta ant vienos šlaunies. Jis paliečia kryžių. Aukštoje žolėje tarsi numestas blizgutis tviska stiklinis švirkštas.

- Apklojau Polą žole ir grįžau namo. Nukakti atgal į Ohoho mėnulį negalėjau beveik savaitę. Susirgau. Mane krėtė karštinė. Tėtis iš ryto paruošdavo pusryčius, o vakare, kai po darbo atvažiuodavo namo, išvirdavo sriubos. Mane gąsdino mintis, kad pamatysiu Polo vaiduoklį, bet šio taip ir neišvydau. Pasitaisęs banžiau čia nusigauti su tėčio kastuvu, bet perkelti jo nesugebėjau. Aš galvojau, kad jį bus susplogę žvėrys - kvatokliai arba kiti, - tačiau lavoną radau nepaliestą. Todėl sugrįžau ir tąsyk, prieš keliaudamas, iš palėpės pasiėmiau žaislinį kastuvėlį. Tą pernešti įstengiau. Štai, Lize, kuo iškasiau kapą - raudonu kastuviuku, kuriuo žaisdavome smėlio dėžėje, kai buvome pypliai.

Besileidžianti saulė po truputį blunka iki rausvo atspalvio. Lizė jį apkabina. Skotas atsako tuo pačiu ir sekundei kitai paslepia veidą jos plaukuose.

- Tu labai mylėjai Polą, - prataria ji.

- Jis buvo mano brolis, - teatsako Skotas, ir to užtenka.

Jiems bestovint tirštėjančioje prieblandoje, Lizė kai ką pastebi. Bent jau taip galvoja. Gal lentelę, gulinčią už tos vietos, kur takelis išvingiuoja iš lubinais nusėtos kalvos (kur pamažu sodrėja purpurinis atspalvis)? Ir ne vieną, o dvi.

Negi ten kitas kryžius, spėlioja ji.

- Skotai? Čia *dar kažkas* palaidotas?

- Ką? - nustemba jis. - Ne! Kapinės yra, bet jos toliau. - Pasekęs akimis jos žvilgsnį, Skotas prunkšteli. - Ten ne kryžius, o *rodyklė*. Per vieną iš pirmųjų jygos paieškų ją pastatė Polas. Anuomet, kai galėdavo čia ateiti savo jėgomis. Tas senas ženklas visai iškrito man iš galvos. - Jis atšlyja nuo Lizės, nulekia keliuku, pradingsta tarp medžių. Netikėta įvykių eiga jos nepradžiugina.

- Skotai, jau temsta. Nemanai, kad mums metas grįžti?

- Minutėlę, širdele, minutėlę. - Jis pakelia lentas ir atneša Lizei. Ant vienos iš jų matyti blyškios raidės, kurias įmanoma įskaityti tik prikišus lentelę prie akių.

LINK TELKINIO.

- Telkinio? - paklausia ji.

- Aha, - nusijuokia Skotas, ir būtent tada iš Fėjų miško gūdumos, kur jau įsivyravo naktis, atvilnija dviejų ar trijų kvatoklių kikenimas. Lizei garsai skamba šiurpiau nei bet kas kitas. Tie padarai nė iš tolo neprimena hienų, veikiau panėšėja į *žmones* - pamišėlius, įkalintus tamsiausiose, tolimiausiose vienutėse, kokių netrūkdavo devyniolikto amžiaus beprotnamyje. Ji suleidžia nagus į Skoto ranką ir iškošia norinti *tučtuojau* keliauti atgal.

Tolumoje tyliai sutilindžiuoja varpelis.

- Gerai. - Rodyklės lentas jis nušveičia į piktžoles. Virš jų ūžteli vėjo gūsis, sudrebinęs mieluosius medžius, privertęs juos atsidusti ir paskleisti kvapą - vimdomai šleikštų, gerokai stipresnį už lubinų aromatą. - Kai sutemsta, čia nesaugu. Pavojai negresia prie telkinio, paplūdimio... suoliukų... gal net kapinėse, bet...

Į bendrą chorą įsilieja dar keli kvatokliai. Netrukus jų skaičius išauga iki tuzinų. Vienas kitas žviegia vis spigiau, kol klegesys virsta cypimu, į kurį jai knieti atsiliepti riksmu. Galų gale balsai pažemėja ir protarpiais išspaudžia gergždžiantį, lyg iš po žemių sklindantį, kriokimą.

Skotai, *kas* tai? - sukužda Lizė. Virš jo peties kybo mėnulis - išsipūtęs tarsi dujų balionas. - Žvėrys taip nestaugia.

- Nežinau. Jie laksto ant keturių, bet kartais... ai, tiek to. Aš nesu jų matęs iš arti.

- Ką jie kartais daro?

- Atsistoja. Kaip žmonės. Apsidairo. Klausyk, mesk juos iš galvos. Dabar svarbiausia nusigauti atgal į "Elnio ragus" Juk tu nori grįžti, ar ne?

- Taip!

- Tuomet užsimerk ir įsivaizduok kambarį. Kaip galėdama aiškiau. Tai man padės.

Ji paklūsta, bet vieną gąsdinančią sekundę nieko nemato. Galop mintyse išvysta komodą ir lovą supančius staliukus, kurie išnyra iš prieblandos, kai debesų properšoje sužvilga mėnulis. Regi tapetus, nutapytus vijoklinėmis rožėmis, ir lovos rėmų kontūrus, išgirsta spyruokles, kurios, jiems sujudėjus, dainingai girgžda. Staiga gąsdinantis,

(*Fėjų miške*)

tamsėjančioje girioje skambantis juokas prityksta. Kvapai išsisklaido. Iš dalies Lizei liūdna, jog tenka atsisveikinti su šia vieta, tačiau širdperšą nustelbia palengvėjimas, užval-

dęs kūną (suprantama) ir sąmonę (beveik neabejotinai), bet labiausiai sielą, - nemirtingą, velniai griebtų, jos *sielą*, nes, priešingai nuo tokių individų kaip Skotas Lendonas, gebančių persikelti į Ohoho mėnulį, čionykštės keistenybės bei grožis neskirti paprastiems žmonėmis, kuriems priklausė ir Lizė, nebent visa tai slypi tarp knygos viršelių arba saugioje kino teatro tamsoje.

O aš išvydau tiek mažai, mąsto ji.

- Gerai! - sušunka jis džiaugsmą ir nuostabą spinduliuojančiu balsu. - Lize, tu šau... *nuolė*, - užbaigia Skotas, bet jam nespėjus iki galo ištarti paskutinio žodžio ir nuo mylimosios atitraukti rankų, ji suvokia

5

- Aš suvokiau, kad mes atsidūrėme namuose, - tarė ji ir atsimerkė. Prisiminimai buvo tokie ryškūs, jog Lizė kone tikėjosi pamatyti į mėnesienos prasklaidytas sutemas nugrimzdusį viešbučio kambarį, kuriame prieš dvidešimt septynerius metus jie praleido dvi naktis. Pirštus, iš visų jėgų suspaudusius sidabrinį kastuvą, pavyko atplėšti nuo koto (vieną po kito), tiktai sutelkus valios jėgas. Geltonąjį džiugulį - kruviną, bet veikiantį raminamai - ji vėl priglaudė prie krūties.

Kas nutiko paskui? Negi po to, ką išgyvenote, judu tiesiog atsigulėte ant šonų ir užmigote?

Na, daugmaž taip ir įvyko. Lizė norėjo kuo greičiau užmiršti bendrus potyrius. Kaip ir Skotas, žinoma. Juk tam, kad prašnektų apie praeitį, turėjo sukaupti visą drąsą. Tačiau tuo stebėtis nereikėtų. Vis dėlto ji *pateikė* dar vieną klausimą. Kitą panūdo balsu ištarti rytą, kai jie išvažiavo į Meiną, bet paskutiniu momentu persigalvojo, nes suvokė, jog atsakymą jau žino. Naktį, po sugrįžimo iš Ohoho mėnulio, Lizė

užsimanė sužinoti, ką Skotas turėjo omenyje, kai kalbėdamas apie Polą, šiek tiek anksčiau nei kvatoklių kikenimas nuslopino bet kokį smalsumą, ištarė: *anuomet, kai galėdavo čia ateiti savo jėgomis.*

Jis suglumo.

- Daug metų apie tai negalvojau, - atsiliepė, - bet... taip, galėdavo. Tik turėdavo įdėti daugiau pastangų kaip, pavyzdžiui, aš, atmušdamas beisbolo kamuoliuką. Todėl dažniausiai tuo leisdavo užsiimti man. Laikui bėgant, visiškai prarado šį gebėjimą.

Mašinoje jai knietėjo pasidomėti apie telkinį, link kurio kadaise kelią rodė sulūžęs ženklas. Ar būtent apie jį Skotas šnekėdavo per savo paskaitas? Kadangi atsakymas buvo akivaizdus, Lizė nutylėjo. Klausytojai, be abejo, manė, kad mitų arba kalbos telkinys (iš kurio mes visi geriame, kuriame maudomės ir retsykiais žvejojame), tebuvo metafora, bet Lizė suprato, jog jis iš tikrųjų egzistavo. Suprato, nes pažinojo Skotą. Suprato, nes pati ten lankėsi. Traukiant link jo nuo Mielosios kalvos, reikėtų žygiuoti takeliu, vedančiu į Fėjų mišką, aplenkti Varpelio medį ir kapines.

- Aš ten ėjau, kad parsivesčiau Skotą, - sušnibždėjo ji nepaleisdama iš rankų kastuvo. Ir netikėtai pridūrė: - O Dieve, koks *mėnulis* tada švietė. - Oda taip skausmingai pašiurpo, jog Lizė susirietė lovoje.

Taip, kruvinai oranžinis, svaigus mėnulis, ūmai užgožęs šiaurės pašvaistę bei ledinį šaltį. Seksualus, šelmiškas, paslaptingai žavus mėnulis, nutvieskęs akmeninę slėnio, besidriekiančio šalia telkinio, siaurymę ryškiau, nei ji galėjo tikėtis. Dabar Lizė matė jį taip pat aiškiai, kaip ir anuomet, - pagaliau nudrėskė didžiąją dalį purpurinės uždangos, - bet nujautė, kad daugiau atsiminimų iš sąmonės gilumos neiškapstys. Na, nebent vieną kitą vaizdelį iš asmeninės knygangies. Šiaip ar taip, jai teks grįžti į Ohoho mėnulį.

Bet ar tai įmanoma?

O jeigu jis prisijungęs prie apsigaubusiųjų įkapėmis?

Į sąmonės paviršių pabandė prasibrauti gąsdinantis vaizdas. Ji tarsi per miglą pamatė galybę nebylių figūrų, panašių į lavonus, įsuptus į senamadiškas drobules. Tačiau jos netysojo, o sėdėjo. Ir kvėpavo.

Ją nukratė drebulys. Suraižytą krūtį pervėrė skausmas, kurio nenumalšino netgi vikodinas. Lizė žinojo, kad sopuliai atlėgs, vos tik kūnas nustos virpėti. Pagaliau aprimusi ji vėl sutelkė dėmesį į praktinius dalykus. Esminis klausimas: ar į kitą pasaulį pavyks nusigauti savo jėgomis... nes jai *reikėjo* ten patekti, net jei ir tektų susidurti su įkapėmis apsigaubusiomis figūromis.

Skotas ne tik pats sugebėdavo nukakti į Ohoho mėnulį, bet ir nusivesdavo Polą. Jiems viešint "Elnio raguose", perkėlė ten ir Lizę. Dabar svarbiausia suvokti, kas įvyko po septyniolikos metų, šaltą 1996-ųjų sausio naktį.

- Jis nebuvo visiškai *dingęs*, - murmtelėjo ji. - Pamenu, kaip sugniaužė mano delną. - O taip, ir anuomet Lizės sąmonėje šmėkštelėjo mintis, jog kažkur jis stengiasi spausti iš visų jėgų, bet ar tai reiškė, kad Skotas ją pasikvietė?

- Aš surikau. - Lizė nusišypsojo. - Liepiau mane įtraukti ten, kur jis atsidūrė... visada galvojau, jog taip ir atsitiko.

Nesąmonės, tu niekuomet apie tai negalvojai. Bent jau iki šios dienos, kai tau vos nenurėžė krūties. Tad jei dabar susimąstei apie tuos įvykius, verčiau įtempk smegeninę ir prisimink, ar jis tave įtraukė. Ar įtraukė?

Ji buvo beketinanti padaryti išvadą, kad į šitą klausimą neįmanoma atsakyti (kaip neįmanoma nustatyti, kas atsirado anksčiau - višta ar kiaušinis), kai prisiminė Skoto žodžius: *Lize, tu šaunuolė!*

Taip, 1996-aisiais į Ohoho mėnulį ji nusigavo savo jėgomis. Bet anuomet vyras buvo *gyvas*. Rankos spūstelėjimu,

nors ir menku, jis pranešė atsidūręs kitoje pusėje, bet palikęs žmonai atvirą kelią...

Tas kelias iki šiol atviras, - sukuždėjo Lizė, vėl sugniauždama kastuvo rankeną, - ne kitaip. Nes jis ilgai tam ruošėsi. Privertė mane leistis į *brudiną* jygos paiešką, kad viską atsiminčiau. O vakar rytą, kai gulėjau lovoje su Amanda... ten buvai *tu*, Skotai. Aš žinau. Sakei, manęs laukia kruvinoji jyga... ir prizas... gėrimas... kreipeisi į mane "širdele" Kur dabar esi? Man tavęs reikia, kad galėčiau persikelti į Ohoho mėnulį.

Vietoj atsakymo ji teišgirdo ant sienos tiksintį laikrodį.

Užsimerk, paragino Skotas, *ir įsivaizduok kambarį. Kaip galėdama aiškiau. Tai man padės. Lize, tu šaunuolė.*

- Tikiuosi, - ištarė Lizė tuščiam, saulėtam miegamajam. - Nuoširdžiai tikiuosi.

Vienintele pražūtinga Skoto Lendono yda galima pavadinti jo polinkį per daug galvoti, bet šiuo atžvilgiu Lizė savo vyro nepriminė. Jeigu tą karštą dieną Nešvilyje ji būtų leidusi sau bent trumpam pasinerti į apmąstymus, Skotas garantuotai būtų žuvęs. Lizė nedvejodama griebėsi veiksmų ir kastuvu, kurį nūnai laikė, išgelbėjo jam gyvybę.

Bandžiau čia nusigauti su tėčio kastuvu, bet perkelti jo nesugebėjau.

Ar toji vieta priims sidabrinį kastuvėlį iš Nešvilio?

Taip, nusprendė Lizė. Na, ir puiku. Jai nesinorėjo paleisti medinio įrankio koto.

- Draugai iki mirties, - sušnibždėjo ir užsimerkė.

Jai stengiantis atgaivinti ryškius prisiminimus apie Ohoho mėnulį, susitelkimą netikėtai išblaškė trikdantis klausimas: dar viena erzinanti, dėmesį nukreipianti mintis.

Koks šiuo metu ten paros metas? Diena ar naktis? Skotas visuomet žinodavo, bent taip tvirtindavo, tačiau tu nesi jis.

Sąmonėje nuskambėjo viena iš jo mėgstamų rokenrolo dainų: “Naktimis taip puiku” Ohoho mėnulyje naktimis *baisu*, nes tuomet kvapai įgaudavo puvėsių tvaiką, o maistas galėdavo tave nunuodyti. Kai sutemdavo, iš girios tankmės išnirdavo kvatokliai - baidyklės, lakstančios ant visų keturių, bet kartais atsistojančios kaip žmonės ir apsidairančios. Netrūko ir kitokių, kraupesnių padarų.

Tokių kaip Skoto ilgšis.

Jis labai arti, brangute, štai ką vyras pasakė merdėdamas po deginančia Nešvilio saule. *Girdžiu, kaip jis ėda.* Lizė mėgino atšauti nesuprantanti, ką Skotas turėjo omenyje, bet jis sužnybė žmonos šoną ir pareikalavo: *Nenuvertink mano protinių gebėjimų. Arba savo.*

Nes aš ten lankiausi. Girdėjau kvatoklius ir tikėjau jo aiškinimais, jog miško glūdumoje galima išvysti baisesnių dalykų. Ir Skotas nemelavo. Aš mačiau padarą, apie kurį jis kalbėjo. Mačiau 1996-aisiais, kai nusibeldžiau į Ohoho mėnulį, kad parsivesčiau jį namo. Pastebėjau tik šoną, bet to užteko.

- Jis buvo begalinis, - burbtelėjo Lizė ir staiga su siaubu suvokė, kad išties tuo tikėjo. 1996-ųjų naktį iš šalto svečių kambario ji persikraustė į kitą Skoto pasaulį, takeliu nudrožė į Fėjų mišką ir...

Netoliese užriaumojo variklis. Lizė išsprogino akis ir vos sutramdė riksmą. Netrukus atsipalaidavo pagalvojusi, kad žolę pjauna Herbas Gelovėjus arba Latrelų vaikis, kurį kaimynas retsykiais samdydavosi. Ši realybė neturėjo nieko bendra su ledine 96-ųjų sausio naktimi, kai ji rado Skotą svečių kambaryje, tebealsuojantį, bet visais kitais atžvilgiais *dingusį*.

Net jei ir sugebėčiau ten nukakti, aš neįstengsiu to padaryti, pamanė ji. *Neleis triukšmas.*

Pasaulis mumis persisotino, pamanė ji.

Kas tai parašė, pagalvojo ji ir kaip paprastai tokiais atvejais mintyse pridūrė: *Skotas žinotų*.

Taip, Skotas tikrai žinotų. Lizė prisiminė jį galybėje motelių kambarių, palinkusį virš rašomosios mašinėlės (**SKOTAS IR LIZĖ, ANKSTYVIEJI LAIKAI!**), o vėliau nutviekstą šviesos, sklindančios nuo nešiojamo kompiuterio ekrano. Kartais šalia padėtoje peleninėje smilkdavo cigaretė, retsykiais ant darbastalio stovėdavo gėrimo stiklas, ant kaktos visada krisdavo nepaklusni plaukų sruoga. Lizė prisiminė, kaip šioje lovoje Skotas ją užgriūdavo, kaip jiedu lakstydavo siaubingame Brėmeno name (**LIZĖ IR SKOTAS VOKIETIJOJE!**) nuogi, kvatodami, įsiaistrinę, bet anaiptol ne laimingi, tuo tarpu už lango žiedu dundėdavo lengvieji automobiliai ir sunkvežimiai. Lizė prisiminė, kaip Skotas ją apkabindavo, prisiminė jo kvapą ir čežėjimą, kuris pakutendavo ausį, kai kelias dienas neskustu smakru vyras pasitrindavo į jos skruostą, ir nutarė, kad parduotų savo sielą, taip, savo nemirtingą *brudiną* sielą vien už galimybę išgirsti laukujų durų trinktelėjimą ir jo šūksnį: *Ei, Lize, aš namuose - niekas nesikeičia?*

Ša. Užsimerk.

Čia jos balsas, nors ir *labai* panašus į Skoto. Lizė užsimerkė ir pajuto, kaip pro blakstienas išsiveržė pirmosios šiltos, kone raminančios ašaros. Apie mirtį sužinoma tiek mažai, o svarbiausia, niekas nepasako, kiek laiko turi praeiti, kol mylimiausi žmonės numirs tavo širdyje. *Tai paslaptis*, dingtelėjo Lizei. *Taip ir turėtų būti, nes kam magėtų prisirišti prie kito asmens žinant, koks sunkus bus išsiskyrimas. Tavo širdyje jis merdi pamažu. Lyg augalas, kuris nenumaldomai vysta, jei išsiruoši į ilgą kelionę, bet užmiršti paprašyti kaimyno, kad protarpiais jį palaistytų. Ak, kaip* liūdna...

Ji nenorėjo mąstyti nei apie liūdesį, nei apie sužalotą

krūtį, į kurią vėl ėmė smelktis skausmas. Lizė pasistengė nukreipti mintis į Ohoho mėnulį. Atminė, kaip pasakiškai jautėsi, per vieną akies mirksnį iš minusinės Meino nakties persikėlusi į tropikų kraštą, kur tvyrojo savotiška melancholija atmieštas oras ir malonūs raudonųjų jostrų bei bugenvilijų aromatai. Atminė saulėlydžio ir kylančio mėnulio švytėjimus, varpelio skambėjimą, to paties varpelio...

Iš Gelovėjų kiemo sklindantis žoliapjovės burzgimas keistai nutolo. Kaip ir pro šalį riedančio motociklo krioksmas. Lizė neabejojo sulaukusi kažkokių pokyčių. Versmė vis seko, šulinys pilnėjo, reikalai pagaliau iš vietos pajudėjo. Galbūt pasaulis ja vis dėlto nepersisotino.

O jei, nukakusi į Ohoho mėnulį, pamatysi, jog ten naktis? Su sąlyga, kad tavo pojūčių nepakurstė narkotikai ir svajonės? Kas bus, jei atsidursi tamsoje, ir iš miško išnirs bjaurūs padarai? Tokie kaip Skoto ilgšis?

Tuomet aš grįšiu namo.

Jei spėsi.

Būtent, jei spė...

Staiga raudonis, įsiskverbęs po vokais, patamsėjo iki blausiai purpurinio, mažne juodo atspalvio. Rodės, tarsi prieš akis būtų nukritusi užuolaida. Tačiau pakito ne vien vaizdas. Šnerves netikėtai užliejo nuostabūs, tarpusavyje sumišę gėlių kvapai. Blauzdas ir nugarą įniko badyti žolės stiebeliai.

Ji pasiekė tikslą. Persikėlė. Nusigavo į kitą pasaulį.

- Ne, - neatsimerkdama paprieštaravo Lizė, bet jos protestas buvo vos girdimas, simboliškas.

Tu žinai tiesą, Lize, sušnabždėjo Skotas. *Daug laiko neturi. LBKA, širdele.*

Kadangi balsas neklydo dėl laiko, ji atsimerkė ir atsisėdo savo talentingojo vyro prieglobstyje, į kurį jis dažniausiai nuklysdavo vaikystėje.

Lizė atsisėdo Ohoho mėnulyje.

6

Ją pasitiko ne naktis, bet ir *ne diena*, tačiau tai nė kiek nestebino. Per pirmas dvi keliones Lizė pasiekdavo tikslą prieš pat saulėlydį. Kodėl šis kartas turėtų skirtis nuo ankstesnių?

Virš horizonto, už begalinio lubinų lauko, švytėjo oranžinė saulė. Pažvelgusi į priešingą pusę, ji išvydo kylantį mėnulio skliautą - gerokai didesnį už visus, kuriuos teko regėti per visą gyvenimą.

Juk čia ne mūsų mėnulis.

Prakaituotus plaukų galiukus paglostė vėjelis; kažkur, nelabai toli, sutilindžiavo varpelis. Šitą garsą ji kuo puikiausiai prisiminė.

Negaišk laiko.

Aha, prie telkinio saugu - taip teigė Skotas, - bet, norint iki jo nukakti, reikėjo įveikti Fėjų mišką, kuriame pavojų nestigo. Kelias netolimas, vis dėlto jai derėtų paskubėti.

Ji pusiau tekina leidosi link kalvos keteros, kur vešėjo medžiai, žvilgsniu paieškojo Polo kryžiaus. Galų gale jį išvydo, tik gerokai pakrypusį. Nors daug laiko neturėjo, vis dėlto sustojo ir lentutes ištiesino. Juk taip būtų pasielgęs Skotas. Lizė trumpam nuleido sidabrinį kastuvą (šį išties pavyko perkelti, kartu su geltonuoju lopiniu), nes norėjo, kad abi rankos būtų laisvos. Akivaizdu, jog čia oro netrūko - kruopščiai užtepliotas vienintelis žodis **POLAS** visiškai išbluko.

Atrodo, aš jį tiesinau ir aną kartą, pamanė ji. *96-aisiais. Ir pagalvojau, jog reikėtų paieškoti švirkšto, tik tam nebuvo laiko.*

Kaip ir dabar. Lizė lankėsi Ohoho mėnulyje jau trečią

sykį. Per pirmąją kelionė jokių nemalonių staigmenų nesulaukė, nes, prieš grįždami į "Elnio ragus", jiedu su Skotu viso labo nusigavo iki lūžusio kelio ženklo su užrašu: **LINK TELKINIO**. Tačiau per antrąją, 1996-aisiais, viena brovėsi pro Fėjų mišką. Lizė nė nepriminė, kiek valios jėgų bei narsos pareikalavo tas žygis, nenutuokė, ar telkinys tyvuliavo toli ir ką ten suras. Tiesa, per dabartinę viešnagę nestigs savų sunkumų. Ji pusnuogė, supjaustyta kairiąja krūtimi, kuri vėl ėmė tvinkčioti. Kas žino, kokias baidykles gali privilioti kraujas. Na, bet dėl to nerimauti jau per vėlu.

Jeigu prie manęs kas nors lįs, pagalvojo Lizė suimdama kastuvą už trumpos medinės rankenos, *pavyzdžiui, vienas iš kvatoklių, aš jam užtvosiu "Patikimuoju tauškučiu, kuriuo mažoji Lizė priploja maniakus" - išradimas užpatentuotas 1988-aisiais, autorystės klausimas neišspręstas, visos teisės saugomos.*

Kažkur priešakyje vėl dzingtelėjo varpelis. Basa, iki pusės nuoga, išsiterliojusi krauju, tevilkėdama trumpus džinsinius šortus, dešinėje rankoje laikydama kastuvą su sidabrine mente, Lizė sparčiai nupėdino į tamsą grimztančiu, garso kryptimi vedančiu takeliu. Toje pusėje, maždaug už pusės mylios, turėtų atrasti telkinį. Ten saugu netgi sutemus. Pasiekusi vandenį, ji nusimes likusius drabužius ir nusipraus.

7

Po medžių lapija prieblanda įsivyravo labai greitai. Poreikis judėti kuo mitriau kaip reikiant sustiprėjo, bet, kai vėjas vėl atnešė tilindžiavimo garsus - visai netoliese, - Lizė suprato, kad varpelis kybo po šaka, prie kurios jį jungė tvirtas špagatas, ir sustojo, nustebinta užplūdusių prisiminimų. Ji matė varpelį per praėjusią kelionę, prieš dešimt metų. Bet Skotas nudžiovė skambaliuką gerokai anksčiau, nei jie-

du susituokė. Lizė tiksliai tai žinojo, nes šį tilindžiavimą girdėjo dar 1979-aisiais. Jau anuomet, dar prieš pirmąją išvyką į Ohoho mėnulį, tie garsai skambėjo nemaloniai.

- Aš jam taip ir pasakiau, - sumurmėjo Lizė, permesdama kastuvą į kitą ranką ir nuo kaktos nusibraukdama plaukus. Geltonasis, kvadratinis džiugulys dengė kairįjį petį. Aplinkui tarsi šnabždantys balsai šiugždėjo mielieji medžiai. - Skotas nutylėjo, bet guldau galvą, kad mano žodžius įsidėmėjo.

Ji vėl pajudėjo pirmyn. Keliukas nėrė žemyn ir nuvingiavo į kalvos viršų, kur pro truputį praretėjusias medžių gretas tvieskė ryški raudona šviesa. Dar ne saulėlydis. Gerai. O, štai ir varpelis, linguojantis į šonus pakankamai stipriai, kad išgautų tylius dzingtelėjimus. Kadaise jis kėpsojo šalia kasos aparato, Klyvs Milso "Peto" picerijoje. Nė iš tolo nepanašus į tokį, per kurį reikia užvožti delnu, kaip viešbučių registratūrose, ir kuris tesuskamba kartelį: *dzin!* Veikiau primenantis mokyklinį sidabrinį varpelį - tas tilindžiuodavo, kol jį purtydavai. Čakis Gendronas, virėjas, dažniausiai dirbdavęs toje pačioje pamainoje, kaip ir Lizė, kuri "Pete" praleido metus padavėjos vaidmenyje, *dievino* tą skambutį. Kartais ji net sapnuose girdėdavo erzinantį *dzin dzi ling* kartu su Čakio Gendrono riaumojimu: *Užsakymai, Lize! Nagi, vikriau! Maisto laukia alkani žmonės!* Sykį lovoje papasakojo Skotui, kaip ji nekentė įkyraus Čakio varpelio. Regis, 1979-ųjų pavasarį, nes maždaug tuo metu prakeiktas skambaliukas ir išnyko. Jo dingimo Lizė niekuomet nesiejo su Skotu, net ir tada, kai išgirdo pirmą kartą - tuo momentu dėmesį prikaustė neįtikėtinų potyrių gausa, - o vyras apie tai nekalbėdavo. Bet 1996-aisiais, beieškant Skoto, jos ausis vėl pasiekė seniai pražuvusio Čakio Gendrono varpelio garsai,

(*užsakymai, nagi, vikriau, maisto laukia alkani žmonės*)

ir viskas stojo į savo vietas. Galų gale Skotas Lendonas priklausė tam tipui žmonių, kuriems Oberno "Niekučių" parduotuvė atstojo pokštų visatos centrą. Nieko nuostabaus, jeigu jis nusprendė pajuokauti - nugvelbti ir į Ohoho mėnulį perkelti mylimąją nervinusį varpelį. Pakabinti štai čy-ya-a, kad jis skambėtų vėjelio gūsiuose.

Anąsyk, 1996-aisiais, sidabras buvo kruvinas, iš atsiminimų gilumos atvilnijo šnabždesys.

Taip, ir jis Lizę išgąsdino, tačiau ji nesiliovė judėjusi pirmyn... beje, dabar kraujo nebuvo. Oras, išblukinęs Polo vardą, nublizgino ir sidabrinį varpelį. O špagato atraiža, kurią Skotas pakabino po šaka prieš dvidešimt septynerius metus (su sąlyga, jog čionykštė laiko tėkmė nesiskiria nuo realiosios), visai nusitrynė - netrukus skambaliukas žnegtelės ant tako. Ir pokštas užsibaigs.

Staiga į ją kreipėsi intuicija - prabilo labai aiškiai, tačiau ne žodžiais, o vaizdais. Lizė išvydo save padedančią sidabrinį kastuvą prie Varpelio medžio. Ji taip ir pasielgė. Be jokių dvejonių. Nė neklausė savęs, kam to reikėjo. Įrankis atrodė puikiai, gulėdamas šalia seno gembėto medžio. Sidabrinis varpelis viršuje, sidabrinis kastuvas apačioje. *Kodėl* gi jis atrodė puikiai... na, lygiai taip pat sėkmingai būtų galima paklausti, kodėl egzistavo Ohoho mėnulis. Lizė manė, kad per šią kelionę kastuvas pravers kaip apsisaugojimo priemonė, bet suklydo. Dirstelėjusi į medinį kotą bei žvilgančią mentę paskutinį sykį (daugiau laiko gaišti negalėjo), ji nudrožė į priekį.

8

Takas nuvedė į dar vieną atžalyną. Čia raudona vakaro šviesa priblėso iki oranžinio žioravimo, o tamsesnėse miš-

ko gelmėse įniko kikenti kvatoklis. Dėl gąsdinamai žmogiško balso, kuris pakilo į beprotiškas aukštumas, jos rankų oda nuėjo pagaugais.

Paskubėk, širdele.

- Taip, taip, supratau.

Prie pirmojo kvatoklio prisijungė kitas, ir nors šiurpuliai nukratė nuogą nugarą, ji pamanė, kad jaučiasi visai neblogai. Priešakyje keliukas užsuko už milžiniškos pilkos uolos, kurią Lizė gerai atminė. Dar tolėliau driekėsi gili dauba - o taip, gili bei klaikiai *didžiūū-ūlė*, - ir tyvuliavo telkinys. Ten jokie pavojai nebegrės. Žinoma, prie telkinio baisu... bet ir saugu. Nes...

Lizę ūmai užvaldė įsitikinimas, kad ją kažkas persekioja. Lūkuriuoja, kol užges paskutinė dienos šviesa, ir tuomet išsiverš iš savo priedangos.

Užpuls.

Širdis taip ėmė daužytis, kad sumaitotą krūtį nutvilkė skausmas. Ji metėsi už masyvaus akmeninio iškyšulio. Štai, ir telkinys, kuris tviskėjo priekyje lyg išniręs iš sapno. Bežiūrint į vaiduokliškai blizgantį veidrodį, likusios prisiminimų nuotrupos susijungė į vieną visumą, ir Lizė pasijuto tarsi grįžusi namo.

9

Ji apeina pilkąją uolą ir kaipmat užmiršta ant varpelio pastebėtą, nerimą sukėlusį, kraujo dryžį. Užmiršta ledinio vėjo gairinimą ir pasakišką šiaurės pašvaistę. Akimirkai užmiršta net Skotą, kurį ketina surasti ir parsivesti... jei tiktai jis norės persikelti atgal į realybę. Žvelgiant į vaiduokliškai blizgantį telkinio veidrodį, iš galvos išdulka bet kokios mintys. Nes reginys neapsakomai gražus. Nors čia lankosi pir-

mą kartą, Lizė jaučiasi taip, tarytum būtų grįžusi namo. Ji neišsigąsta, netgi kai pratrūksta kvatoti vienas iš tų *padarų*, kadangi stovi saugioje vietoje. Suvokimas įsismelkia iki kaulų smegenų. Lizė žino tiesą, ir jai nereikia jokių pašalinių patvirtinimų. Ji supranta ir tai, jog apie šią vietą Skotas ne vienerius metus kalbėdavo per paskaitas ir rašydavo knygose.

Be to, intuicija kužda, jog aplinkui viešpatauja liūdesys. Iš šito telkinio mes geriame, čia maudomės, seklumose gaudome žuveles. Kai kurie narsuoliai netgi sėda į trapias medines valtis ir plaukia į tolybes, kur žvejoja stambesnius laimikius. Tai gyvybės telkinys, vaizduotės šaltinis. Lizė tikra, kad kiekvienas jį mato savaip, neskaitant dviejų esminių, bendrų smulkmenų: jis plyti Fėjų miške, už mylios nuo girios pakraščio, ir čia visuomet liūdna. Nes žmones, atklystančius prie pakrantės, sieja ne vien laki vaizduotė. Juos vienija noras

(*pasiduoti*)

laukti. Tiesiog sėdėti... spigintis į svaigias vandens platybes... ir laukti. *Tuojau pasirodys*, galvoji, bet nenutuoki kas būtent. Ir taip belūkuriuojant prabėga metai.

Iš kur tu žinai, Lize?

Matyt, jai pasakė mėnulis, šiaurės pašvaistė, savo šaltu švytėjimu deginusi akis, salsvas rožių bei raudonųjų jostrų, augančių ant Mielosios kalvos, kvapas. Ir, žinoma, Skoto, kuris stengėsi laikytis, laikytis, laikytis atokiau nuo takelio, vingiuojančio gilyn į Fėjų mišką, žvilgsnis.

Girios gilumoje pasigirsta dar keli kvatoklių balsai. Juos trumpam užgožia kažkieno riaumojimas. Už nugaros sutilindžiuoja ir nutyla varpelis.

Man reikėtų paskubėti.

Taip, nors bruzdėjimas visiškai nesiderina prie čionykščių vietų. Jiems būtina kuo greičiau grįžti namo, bet ne dėl grėsmingų laukinių žvėrių, žmogėdrų, trolių ir

(*"vurt"* ir tariamos tikrovės*)

kitų keistų padarų iš Fėjų miško glūdumos, kur tamsu kaip požemiuose ir kur niekada nešviečia saulė. Kuo ilgiau Skotas čia tūnos, tuo bus sunkiau jį išsivesti. Maža to...

Lizė įsivaizduoja žvelgianti į ramų telkinio paviršių bei šaltą mėnulio atspindį ir pagalvoja: *Gali būti, kad reginys mane užburs.*

O taip.

Nuo šlaito veda seni mediniai laipteliai. Greta kiekvienos pakopos kyšo akmeninis stulpas su išraižytu žodžiu. Ohoho mėnulyje Lizė juos perskaityti sugeba, nors žino, jog namuose tų žodžių prasmės nesuvoktų ir atsiminimuose išliktų nebent paprasčiausias: XĆ reiškia *duona.*

Laiptai užsibaigia nuožulnumu, kuris susilieja su prieblandoje spingsinčio balto smėlio paplūdimiu. Uolėtoje daubos įkalnėje iškilę maždaug du šimtai ilgų, išriestų suoliukų. Ant jų tilptų tūkstantis žmonių ar net du tūkstančiai, jeigu jie sėdėtų susiglaudę šonais. Dabar Lizė temato penkiasdešimt ar šešiasdešimt figūrų, dauguma jų pasislėpusios po plonytėmis, įkapes primenančiomis drobulėmis. Bet jei tie žmonės negyvi, kaip jie gali sėdėti? Ar jai tikrai norisi sužinoti atsakymą?

Paplūdimyje išsisklaidę stovi dar pora tuzinų individų. Keletas - šeši ar aštuoni - tyliai braidžioja vandenyje. Kai Lizė nusileidžia laiptais iki įdubusio, gausybės kojų praminto takelio, ji pastebi moterį, kuri pasilenkia ir lėtai, tarsi sapnuodama, ima šlakstytis veidą. Iš atminties gelmių išnyra nelemta diena Nešvilyje, kai, suvokus, jog Blondinas ketina nušauti Skotą, įvykių eiga neapsakomai sulėtėjo. Anuomet Lizė irgi jautėsi kaip sapne.

Staiga ji pamato savo vyrą, kuris sėdi ant akmeninio suolelio, už devynių dešimties eilių nuo kranto. Gerosios ma-

---

*Realybę pakeičiantis narkotikas iš Džefo Muno romano.

mulės "vilnį" išsaugojęs, bet į jį neįsisupęs, nes prie telkinio šilta - tiesiog užklojęs juo kelius ir leidęs klostėms susmegti virš pėdų. Lizė nesupranta, kaip "vilnis" gali vienu metu būti ir čia, ir namuose. *Tam tikri dalykai turbūt yra ypatingi*, mąsto. *Kaip pats Skotas*. O kaipgi ji? Ar Lizės Lendon antrininkė tebekiurkso svečių kambaryje, ant Šugahilo kalvos? Ne, tikriausiai ne. Mažoji Lizė ne tokia išskirtinė kaip jos vyras. Nežinia, į gera tai ar į bloga, bet ji persikėlė į Ohoho mėnulį *visa*. Arba *dingo* iš realybės, priklausomai, apie kurį pasaulį kalbame.

Lizė giliai įkvepia pasiruošusi rikteleti jo vardą. Bet sučiaupti lūpas priverčia intuicijos blyksnis.

Šššš, nutildo save. *Šššš - dabar*

10

Dabar privalai elgtis tyliai, pagalvojo ji, kaip ir 1996-ųjų sausį.

Vaizdas tapatus tam, kurį ji regėjo anąsyk, bet nūnai Lizė viską matė geriau, nes čia atėjo truputį anksčiau. Uolėtame, telkinį apsupusiame slėnyje tik pradėjo ilgėti šešėliai. Savo kontūrais pakrantė kone panėšėjo į moters taliją. Paplūdimyje, kur klubai susiaurėjo iki liemens, bolavo smėlis. Ten, nutolę vieni nuo kitų, stovėjo ir kaip pakerėti į vandenį stebeilijosi keturi žmonės: du vyrai ir dvi moterys. Dar pustuzinis maklinėjo seklumoje. Didžiuma - iki blauzdų. Vienas vyriškis buvo įbridęs iki juosmens. Lizė apgailestavo neįstengianti įžiūrėto jo veido išraiškos. Už braidžiotojų ir stovinčių sausumoje - pastarieji, Lizės įsitikinimu, kol kas neįsidrąsino sušlapti - kilo uolėtas šlaitas su tuzinais, galbūt šimtais akmeninių suoliukų, ant kurių, išsibarstę kaip papuola, sėdėjo ne mažiau kaip pora šimtų žmonių. 96-aisiais

ji regėjo penkias aš šešias dešimtis, bet šį vakarą jų akivaizdžiai buvo daugiau. Kiekvienam aiškiai matomam asmeniui teko keturi, apsigaubę siaubingomis

(*įkapėmis*)

drobulėmis.

Čia yra ir kapinės. Pameni?

- Taip, - sukuždėjo Lizė. Kairiąją krūtį vėl pervėrė deginantis skausmas, bet ji pažiūrėjo į telkinį ir prisiminė supjaustytą Skoto ranką. Prisiminė, kaip sparčiai vyras pagijo po šūvio Nešvilyje, nors beprotis suvarė kulką į plautį, ir kaip tuo stebėjosi gydytojai. Visai netoliese jos laukė daug veiksmingesni vaistai negu vikodinas.

- Taip, - pakartojo ji ir patraukė nuožulniu taku. Įvykiai klostėsi panašiai kaip anąkart, neskaitant vienos liūdesį keliančios smulkmenos: dabar Skotas Lendonas ant suolelio nesėdėjo.

Prie pat balto smėlio Lizė išvydo keliuko atsišakojimą, vedantį kairėn, tolyn nuo telkinio. Pamačius mėnulį, ją vėl užvaldė prisiminimai.

11

Pro plyšį, kuris žioji telkinį supančiose granito sienose, kyla mėnulis - išpurtęs, gigantiškas, kaip ir anuomet, kai būsimas vyras perkėlė ją į Ohoho mėnulį iš “Elnio ragų” miegamojo. Platėjančioje prapjovoje liguistą rausvai oranžinį jo paviršių į nelygias atkarpas suaižo medžių ir kryžių siluetai. Galybės kryžių, atrodo, styrančių kaimiškose kapinėse. Kaip ir tas, kurį Skotas sukalė savo broliui, šitie taip pat mediniai. Nors nemažai jų - gan įspūdingo dydžio, ir keletas net pagražinti puošniais raižiniais, visi atrodo rankų darbo, o dauguma aiškiai nuzulinti. Šen bei ten matyti apva-

lainos paminklinės lentos. Tirštėjant prieblandai, Lizė negali įžiūrėti, ar tarp jų yra akmeninių antkapių, nes mėnesienos fone kapinės juoduoja.

Jeigu kapinės įkurtos čia, *kodėl jis palaidojo Polą* ten? *Todėl, kad brolis mirė apsėstas grasaus krekulo?*

Atsakymo ji nežino, bet dėl to galvos nesuka. Visą dėmesį sutelkia į Skotą. Tas sėdi ant suolelio tarytum vienas iš negausiai į kažkokios sporto šakos rungtynes susirinkusių žiūrovų. Lizė nusprendžia, jog atėjo metas griebtis veiksmų. “Neknapsėk nosimi”, - kaip pasakytų geroji mamulė pademonstruodama savąjį telkinyje sužvejotą laimikį.

Lizė nusigręžia nuo kapinių ir kryžių miško, žengia link akmeninių suolelių, kur sėdi Skotas. Pajutusi standų ir šiek tiek dilgčiojantį smėlio sluoksnį, suvokia, kad kulniuoja basa. Pižamą ir apatines kelnaites tebedėvi, tačiau šlepečių perkelti į Ohoho mėnulį nepavyko. Baltų smiltelių kutenimas malonus, bet drauge keliantis nerimą. Be to, keistai *pažįstamas*. Kai Lizė nusigauna iki pirmųjų akmeninių suoliukų, ji susigaudo, kas pakurstė tokius jausmus. Vaikystėje dažnai sapnuodavo, kaip namuose nematoma skraidžioja ant stebuklingo kilimo. Po šių sapnų pabusdavo įsiaudrinusi, pašiurpusi, nuo prakaito iki pat šaknų peršlapusiais plaukais. Smėlio paklotė lyg stebulingo kilimo paviršius... Lizei dingojasi, kad, jei sulenktų kelius ir atsispirtų, ji nuskristų aukštyn, užuot tiesiog stryktelėjusi.

Aš nulėkčiau virš telkinio kaip laumžirgis, galbūt pirštų galais braukdama vandenį... nulėkčiau ten, kur jis išsilieja į upokšnį, o tas savo ruožtu išplatėja į upę... sklęsčiau žemai... užuosdama nuo vandens kylančią drėgmę, besiverždama pro rūko draiskanas, nudrikusias it šalikai, kol pasiekčiau jūrą... bet ir tuomet nesustočiau... taip, skrisčiau pirmyn, pirmyn, pirmyn...

Mėginimas iš galvos išvyti mintis užvaldžiusią viziją pa-

sirodė viena iš sunkiausių užduočių, kokių Lizei teko imtis per savo gyvenimą. Lygiai taip pat sudėtinga plušėti ištisomis dienomis, o rytais keltis vos po kelių valandų kieto, palaimingo miego. Staiga ji suvokia, kad nuo smėlio persikėlė ant suoliuko, stovinčio trečioje eilėje, spokso vandens pusėn į delną įrėmusi smakrą, stebi, kaip blėsta oranžinis mėnesienos švytėjimas, kuris įgauna gelsvą sviesto atspalvį ir netrukus tampa sidabriškas.

Kiek laiko aš čia sėdėjau, nerimastingai klausia savęs. Nujaučia, jog maždaug tarp penkiolikos minučių ir pusvalandžio, bet net ir tiek yra per ilgai... tiesa, dabar ji pradeda įsisąmoninti, kaip šita vieta veikia žmones.

Pajutusi, kad akys krypsta į telkinį - ramybę spinduliuojantį telkinį, kur, tirštėjančioje vakaro prieblandoje, tebebraidžioja dvi ar trys figūros (viena priklauso moteriai, nešinai masyvų ryšulį arba vaikelį), - Lizė prisiverčia kryptelėti galvą, pažiūrėti į paplūdimį supančius uolėtus šlaitus ir žvaigždes, kurios spingsi tamsėjančioje žydrynėje, virš granito skardžių ir kelių ant daubos pakraščių žaliuojančių medžių. Truputį atsigavusi, ji nusisuka nuo vandens ir vėl išvysta Skotą. Iš kitų žmonių išskiria vyrą be jokio vargo. Sutemose geltonasis “vilnis” tiesiog rėžia akį.

Lizė nupėdina jo linkme, tarsi futbolo stadione iš vieno lygio kyla į kitą. Apeina vieną iš drobulėmis apsigaubusių padarų... pakankamai arti, kad po perregimomis įkapėmis įžvelgtų žmogiškus kontūrus, tuščias akiduobes ir iš po marškos kyšančią ranką.

Moterišką ranką, kurios nagus dengia apsilaupęs raudonų dažų sluoksnis.

Ji pasiekia Skotą šiek tiek pridususi, jausdama, kaip krūtinėje įnirtinga tvinkčioja širdis, nors kopti aukštyn nebuvo labai sunku. Tolumoje savo balsų diapazoną vėl ima demonstruoti kvatokliai, kikenantys iš savų, begalinių pokštų.

Iš miško pusės atsklinda tylus, bet tebegirdimas Čakio Gendrono varpelio tilindžiavimas, ir ji pagalvoja: *Užsakymai, Lize! Nagi, vikriau! Maisto laukia alkani žmonės!*

- Skotai? - sumurma, bet jis nesureaguoja. Kaip pakerėtas žiopso į telkinį, kur mėnesienoje kyla miglelė, vos įžiūrima, it iš burnos išsiveržę garai. Lizė leidžia sau kartelį dirstelėti vandens linkme ir ryžtingai įbeda žvilgsnį į vyrą. Ji žino, kas nutinka, kai per ilgai spiginiesi į telkinį. Savo pamoką įsisavino. Bent taip viliasi. - Skotai, metas namo.

Nieko. Jokios reakcijos. Lizė prisimena pareiškusi, esą jis nepakvaišęs, nes rašymas tėra darbas, o Skotas atsakė: *Tu nepajėgi įsisąmoninti, ką reiškia "dingti" Tikiuosi, mažoji Lize, kad ir neįstengsi.* Bet ji įstengė ir šiuo momentu daug geriau perprato padėtį. Polas Lendonas, kurį apsėdo grasus krekulas, virto siautėjančiu pamišėliu ir surakintas grandinėmis užbaigė savo dienas atokios fermos rūsyje. Jaunesnysis brolis susituokė, savo profesinės veiklos srityje pasiekė stulbinančių rezultatų, bet dabar jam atėjo laikas apmokėti sąskaitas.

Jis tapo katatoniku - daržove. Nuo tokios minties Lizę nukrato drebulys.

- Skotai? - vėl suniurna. Kone tiesiai jam į ausį. Suima abu vyro delnus. Jie šalti ir glotnūs, išblyškę ir suglebę. - Skotai, jei tu mane girdi ir nori grįžti namo, suspausk mano rankas.

Ilgą laiką nieko neįvyksta. Miško gelmėse tegirdėti kvatoklių juokas, iš arčiau atvilnija moteriškas paukščio riksmas. Staiga Lizė kažką pajunta - arba tik įsivaizduoja, arba jo pirštai išties virpteli.

Ji bando sumąstyti, ko griebtis, tačiau tegali galvoti, ko *neturėtų* daryti: jokiu būdu nevalia čia tupėti iki nakties, kuomet ją apakins sidabrinė mėnesiena ir į tamsą nusitemps šešėliai. Šioji vieta prilygsta spąstams. Lizė įsitikinusi, kad

grįžti į tikrovę nepajėgia *nė vienas*, kuris per ilgai užsibūna prie telkinio. Nes jei nesiliausi žiūrėjęs į vandenį, pamatysi viską, ko trokšti. Prarastus mylimuosius, mirusius vaikus, neišnaudotas galimybes - bet ką.

Kuo paplūdimys labiausiai stebina? Tuo, kad ant suoliukų sėdi ne tiek jau daug žmonių. Kad jie nesigrūda petys į petį lyg žiūrovai, stebintys *brudinas* Pasaulio futbolo čempionato rungtynes.

Akies krašteliu Lizė pastebi judesį. Pakėlusi galvą išvysta apkūnų, baltas kelnes ir baltus, atsegtus, plevėsuojančius marškinius dėvintį poną, kuris kulniuoja taku, nuo laiptų vedančiu į paplūdimį. Kairįjį jo skruostą vagoja raudonas pjūvis. Ant keistai suplotos galvos pakaušio styro žili plaukai. Vyriškis apsidairo ir nuo takelio žengia ant smėlio.

Šalia sėdintis Skotas vargais negalais išspaudžia:

- Pateko į avariją.

Lizės širdis suspurda krūtinėje kaip paklaikusi, bet ji neatsigręžia ir stengiasi pernelyg stipriai negniaužti vyro rankų. Leidžia sau tik nežymiai jas spūstelėti.

- Iš kur žinai? - kaip galėdama ramesniu balsu paklausia.

Skotas neatsiliepia. Apkūnusis ponas plevėsuojančiais marškinių skvernais dar kartą abejingai pažvelgia į tylius, ant akmeninių suolelių sutūpusius žmones ir įbrenda į telkinį. Mėnesienoje aplink jį vinguriuoja sidabrinės miglelės gijos. Lizei dar sykį tenka prisiversti nusisukti.

- Skotai, iš kur tu žinai?

Vyras patraukia pečiais, kuriuos, regis, slegia tūkstančio svarų našta, ir iškošia:

- Matyt, telepatiškai.

- Jam pagerės?

Įsivyrauja ilga tylos pauzė. Kai ji galų gale nusprendžia, kad Skotas nebeatsilieps, tas suniurna:

- Turbūt. Žaizda... čia... giliai... - Skotas paliečia galvą. Ko gero, kalba apie kažkokią smegenų traumą, pamano Lizė. - Kartais padėtis... tampa nekontroliuojama.

- Tuomet jie ateina į paplūdimį ir įsitaiso ant suolelių? Įsisupę į paklodes?

Vėl tyla. Lizė išsigąsta, kad juos jungiantis ryšys tuojau nutrūks. Ji kuo puikiausiai suvokia - jaučia kiekviena kūno ląstele, - kokia trapi toji sąsaja.

- Skotai, man rodos, tu nori sugrįžti. Štai kodėl gruodį laikeisi iš paskutiniųjų. Ir būtent todėl atsinešei geltonąjį apklotą. Jo sunku nepastebėti, netgi prieblandoje.

Vyras nukreipia akis žemyn, tarsi pirmą kartą išvydęs "vilnį", ir netikėtai šypteli.

- Lize, tu visuomet... mane gelbėji, - ištaria.

- Nesuprantu, apie ką tu kal...

- Apie Nešvilį. Kai mane pašovė. - Jis gyvėja sulig kiekvienu žodžiu. Pirmą kartą Lizė leidžia sau patikėti, kad jiems galbūt pavyks išsikapstyti. - Aš pasiklydau tamsoje, bet tu mane radai. Man buvo karšta - labai karšta, - ir tu man davei ledo. Pameni?

Ji prisimena jaunesniąją Lizę,

(*kol čia atbėgau, išliejau pusę sumautos kolos*)

prisimena ir tai, kaip Skotas nustojo virpėti, kai kruviną jo liežuvį palietė ledukas. Prisimena kolos spalvos lašus, varvėjusius nuo jo antakių. Viską prisimena.

- Žinoma. Dabar nešdinamės.

Skotas lėtai, bet ryžtingai papurto galvą.

- Man per sunku. Tu, Lize, eik viena.

- Be tavęs? - ji įnirtingai sumirksi. Pajunta, kad pravirko, tik tada, kai ašaros nudegina skruostus.

- Elkis taip pat, kaip Niu Hempšyre. - Skotas kalba kantriai, tačiau nutęsdamas žodžius, lyg juos tariant, būtų reikėję įdėti daug pastangų. Lizė tikra, jog vyras sąmoningai ne-

nori jos suprasti. - Tiesiog užsimerk... sutelk mintis į tą vietą, iš kurios atvykai... *pamatyk* ją... ten ir sugrįši.

- Be *tavęs?* - tūžmingai pakartoja Lizė. Į juos atsigręžia (kaip sulėtintame filme) vyrukas raudonais flaneliniais marškiniais, sėdintis viena eile žemiau.

- Šššš, - atsiliepia Skotas, - tyliau.

- O jeigu aš *netylėsiu?* Čia ne suknista *biblioteka!*

Fėjų miško glūdumoje užstaugia kvatokliai, tarsi išgirdę juokingiausią pasaulyje pokštą, vertą atsidurti Oberno "Niekučių" krautuvėlėje. Nuo telkinio atsklinda plekštelėjimas. Lizė nukreipia žvilgsnį į krantą ir pamato, kad apkūnusis ponas kažkur pradingęs. Bet jai nusispjaut, kur vyriškis prapuolė - paniro po vandeniu ar nukeliavo į kitą matmenį. Dabar svarbiausia sugrąžinti Skotą namo. O taip, Lizė išties visada jį gelbėja. Iškilus pavojui, ją galima pasikviesti kaip Jungtinių Valstijų kavaleriją. Nieko baisaus, dar prieš santuoką Lizė žinojo, kad praktiniuose reikaluose vyras bus niekam tikęs, bet ji turėjo teisę tikėtis šiokios tokios pagalbos, ar ne?

Jo žvilgsnis sminga į vandenį. Kai atslinks naktis, ir mėnulis ims tvieksti vandenyje it paskendusi lempa, Skotas čia pasiliks visiems laikams. Supratimas Lizę gąsdina ir siutina. Atsistojusi ji čiumpa gerosios mamulės "vilnį" Galų gale šis priklausė *jos* giminei ir, jei jau lemta išsiskirti, geltonąjį apklotą Lizė susigrąžins. Net jeigu tai jį įskaudins. *Ypač* jeigu tai jį įskaudins.

Skotas į žmoną nukreipia akis, spinduliuojančias mieguistą nuostabą, kuri dar labiau ją įpykdo.

- Ką gi, - su nervingu nerūpestingumu prabyla Lizė. Tokia intonacija svetima tiek jai, tiek, atrodo, ir šitai vietai. Atsisuka keletas žmonių, kurių ramybė aiškiai sudrumsta. Gali būti, jog tie tipai suirzę. Lai jie prasmenga skradžiai žemę ar bent skradžiai transporto priemonę, kuria keliauja realybėje

(katafalką arba greitąją pagalbą), - tu nori likti čia ir mėgautis svajomis? Tebūnie. Aš grįšiu takeliu...

Skoto veidą pirmą sykį perkreipia akivaizdi emocija. Baimė.

- Ne, Lize! Persikelk namo, ir baigta! Neik taku! Jau vėlu, beveik *naktis!*

- *Šššššš!* - kažkas sušnypščia.

Tiek to, ji užsičiaups. Sugraibiusi geltonojo "vilnio" klostes, Lizė nužingsniuoja žemyn. Atsigręžia, kai iki apačios belieka pora suolelių. Iš dalies tiki, kad jis seks iš paskos. Nors Ohoho mėnulis - velniškai keista vieta, jis *išliko* Skotu, jos vyru, mylimuoju. Mintis apie išsiskyrimą sukirbėjo sąmonėje, bet taip elgtųsi kiti žmonės, o ne jiedu. Skotas nė už ką neleis jai pasišalinti. Vis dėlto metus žvilgsnį per petį paaiškėja, kad jis tebesėdi ant suolelio vienais baltais marškinėliais ir ilgomis žaliomis apatinėmis kelnėmis, suglaudęs kelius, ant krūtinės sunėręs rankas, tarytum šaltų netgi čia, tropiniame karštyje. Skotas nesikelia, ir Lizė pirmą kartą sau pripažįsta, kad jis galbūt *negali.* Jei tai tiesa, ji teturi dvi išeitis: likti paplūdimyje arba grįžti namo viena.

Tu užmiršai trečią variantą. Surizikuok. Mesk kauliukus, kaip sakoma. Blefuok. Nagi, Skotai, jeigu keliauti takeliu iš tikrųjų pavojinga, atplėšk nuo suolo savo nutirpusį pasturgalį ir sustabdyk mane.

Drožiant per smėlį, jai knieti atsigręžti, bet pasukusi galvą Lizė tik parodytų silpnumą. Kvatokliai kikena ne taip toli kaip anksčiau, o tai reiškia, kad padarai, kurie turbūt tyko grobio abipus keliuko, vedančio link Mielosios kalvos, nenumaldomai artėja. Po medžių lapija jau tvyros tamsa, ir Lizę veikiai vėl užvaldys pojūtis, jog kažkas ją persekioja. *Jis labai arti, brangute*, sakė Skotas tą dieną, kai Nešvilyje išsidrėbė ant deginančio asfalto ir bemaž mirtinai nukraujavo. Kai ji mėgino atšauti nieko nesuprantanti, vyras paprašė nenuvertinti jo protinių gebėjimų.

Arba savo pačios.

Klausyk, apie miško baidykles pagalvosi nusigavusi į tankmę. Jei to prireiks. Dabar aišku tik tiek, jog Dendžio Debušero mergytė privalo laikytis... laikytis bet kokiomis aplinkybėmis. Paslaptingojo padaro, kaip minėjo Skotas, neįmanoma apibūdinti, nes jis nuolat keičiasi. LBKA, širdele. Štai, kas tau belieka. Ir žinai, jausmas - visai neblogas.

Ji pajuda takeliu, pamažėle kylančiu link laiptų. Už nugaros

12

- Jis mane pašaukė, - sumurmėjo Lizė. Viena iš moterų, kuri stypsojo pakrantėje, dabar iki kelių stovėjo vandenyje ir svajingai stebeilijosi į horizontą. Jos bendražygė atsisukusi priekaištingai suraukė antakius. Lizė tik po akimirkos susigaudė, ko moteriškė irzta. Žmonės piktindavosi, jei kiti drįsdavo čia kalbėti. Šiuo atžvilgiu - jokių pokyčių. Ohoho mėnulyje, spėjo ji, išvis retai kas kisdavo.

Lizė sulinksėjo tarytum besiraukanti ponia būtų pareikalavusi pasiaiškinti.

- Vyras pakvietė mane vardu. Pabandė mane sustabdyti. Vienas Dievas žino, kiek jėgų atėmė tos pastangos, bet jis vis vien sušuko.

Moteris paplūdimyje, blondinė, kurios plaukai tamsėjo ties šaknimis, tarė:

- Prašau... tylos. Man reikia... pagalvoti.

Lizė kinktelėjo galva, - elkis kaip išmanai, pamanė, nors abejojo, ar blondinė išties pasiners į apmąstymus, - ir įbrido į telkinį. Tikėjosi, kad blauzdas ims žnaibyti šaltis, bet vanduo buvo kone karštas. Kojomis nuvilnijusi kaitra taip

pakuteno tarpkojį, kad ją apėmė seniai nepatirtas lytinis susijaudinimas. Kai vanduo pasiekė juosmenį, Lizė žengė dar pustuzinį žingsnių. Apsidairiusi pamatė, kad nuo artimiausių braidytojų nutolo mažiausiai per dešimt jardų, ir prisiminė, jog, į Ohoho mėnulį atslinkus tamsai, čionykštis maistas pagesdavo. Gal nuodingas tapdavo ir telkinys? O jeigu ne, galbūt iš gelmės išnirdavo grėsmingos būtybės, kurių netrūko ir miške? Pavyzdžiui, rykliai? Kas bus, jei vienas jų nutars, kad nuo kitų pernelyg nutolusi moteris puikiai tinka pietums?

Čia saugu.

Taip, paplūdimyje... o vandenyje? Lizę apėmė paniškas noras nusikepurnėti į krantą, kol į jos koją dantų nespėjo suleisti kokia nors povandeninė baidyklė. Baimę teko užgniaužti. Ji sukorė ilgą kelią - šiose pakrantėse lankėsi jau antrą kartą, be to, krūtį varstė svilinantis peršulys, - todėl atgal nesitrauks. Pirmiausia gaus tai, ko atėjo.

Lizė giliai įkvėpė, nenutuokdama, ko tikėtis, lėtai priklupo, leido vandeniui užlieti krūtis - tiek sveikąją, tiek sužeistąją. Vienai kitai sekundei skausmas taip sustiprėjo, kad jai aptemo akyse. Bet staiga

13

Jis vėl surinka žmonos vardą, garsiai ir paniškai:

- *Lize!*

Šūksnis perveria mieguistą slėnį nelyginant strėlė liepsnojančiu antgaliu. Ji bemaž atsigręžia, nes Skoto balse, be siaubo, girdėti agoniška kančia, bet nuojauta kužda žygiuoti pirmyn, jei Lizė išties trokšta išgelbėti vyrą. Laikas statymams baigėsi. Ji apeina kapines ir kylančio mėnulio šviesoje tviskančius kryžius, ima kopti laiptais ištiesusi nugarą,

pakėlusi galvą, rankose aukštai iškėlusi gerosios mamulės "vilnį", idant nepaslystų ant jo klostės. Žygiuoja užvaldyta beprotiškai pakilios nuotaikos, kokia, jos manymu, apima žmogų, kuris prieš lemtingąjį kauliuko metimą pastato ant kortos viską, kas jam priklauso - namus, automobilį, banko sąskaitą, šunį. Viršuje (bet netoli) stūkso didžiulė pilka uola, žyminti vietą, ties kuria prasideda takas, vedantis atgal link Mielosios kalvos. Danguje žiba keistos žvaigždės, išsidėsčiusios į nepažįstamus žvaigždynus. Kažkur plevena ilgos, spalvotos Šiaurės pašvaistės juostos. Lizė galvoja, kad jų turbūt nebepamatys, bet dėl to nesuka galvos. Ji įveikia paskutinę laiptų pakopą, nedvejodama nupėdina aplink uolą... ir būtent tada Skotas trūkteli žmoną į save. Vyro kūno kvapas anksčiau niekuomet neatrodė toks aromatingas. Lizė su pasimėgavimu jį įtraukia į šnerves ir tą pačią akimirką pajunta, jog kažkas sparčiai juda iš kairės takelio, kuris vingiuoja link lubinų kalvos, pusės.

- Šššššš, Lize, - sušnypščia Skotas, savo lūpomis mažne kutendamas jos ausies kaušelį, - dabar privalai elgtis tyliai, jei nori išgelbėti savo ir mano gyvybę.

Ji be jokių papildomų aiškinimų suvokia, jog susidūrė su Skoto ilgšiu, kurio buvimą jautė daugelį metų - kaip kokios smulkmenos, akies kampeliu pastebimos veidrodyje. Arba, tarkim, kaip šlykščios, rūsyje sergėjamos paslapties. Nūnai toji ištrūko į laisvę. Kairėje, tarp medžių, ekspreso traukinio greičiu, plūsta milžiniška mėsos upė. Ji glotni, bet vietomis išmėtyta tamsiomis dėmėmis - galbūt apgamais, o gal, svarsto Lizė (nenori apie tai galvoti, bet nepajėgia sutramdyti įsišėlusios vaizduotės), piktybiniais odos augliais. Sąmonėje sušmėžavęs gigantiško kirmino vaizdas bematant išgaruoja. Ne, ten ne kirminas. Kad ir kas tai būtų, Lizė jaučia, kaip jis *mąsto*. Mintys - visiškai nežmogiškos, nė trupučio nesuprantamos, bet savo svetimumu gąsdinamai kerinčios...

Jo mintys tėra grasus krekulas, ir niekas kitas, sako ji sau suakmenėjusi iš šalčio, kuris smelkiasi iki kaulų smegenų.

Lizė, nors ir šiurpsta iš baimės, neabejoja esanti teisi. Pro lūpas išspaudžia garsą, garsesnį nei cyptelėjimas ir tylesnį už dejonę. Padaras netikėtai sulėtina tempą tarsi būtų ją išgirdęs.

Skotas, kaip ir žmona, pajunta, kad būtybės greitis sumažėjo. Jo ranka, apsivijusi Lizės krūtinę, dar labiau įsitempia. Prie jos ausies vėl sukruta lūpos:

- Jei dar norime grįžti namo, verčiau nedelskime. - Jis visiškai atsipeikėjęs. Tik neaišku, kas pakursto Skoto budrumą: tai, kad iš akiračio pradingo telkinys, ar siaubas. Tikriausiai ir viena, ir kita. - Ar supratai?

Lizė linkteli. Bet kokį džiaugsmą, jog vyras atsigavo, nuslopina akinanti baimė. Nejau su tuo jam teko gyventi visą gyvenimą? Jei taip, *kaip* jis ištvėrė? Net ir šiuo momentu, užlieta panikos, ji mano žinanti atsakymą. Atitrūkti nuo realybės Skotui neleido ir nuo ilgšio gelbėjo du dalykai. Rašymas. Ir moteris, kurią jis laiko apkabinęs... kuriai kužda į ausį:

- Susitelk, Lize. Nagi, įtempk smegenis.

Ji užsimerkia, išvysta svečių kambarį, įrengtą jųdviejų name. Mato Skotą, sėdintį supamajame krėsle, save, kiurksančią ant žvarbių grindų, gniaužiančią jo delną. Šerkšno aptrauktuose languose raibuliuoja fantastiška, įvairiaspalvė šviesa. Veikiantis televizorius rodo "Paskutinį seansą" Nespalvotoje Liūto Semo biliardinėje vaikinai stumdo rutulius. Automatiniame patefone Henkas Viljamsas dainuoja "Džambalają"

Akimirką Ohoho mėnulis sumirga, tačiau aiškiai girdima melodija nelauktai nutyksta. Lizė atsimerkia. Ji iš visos širdies geidžia pamatyti savo namus, bet milžiniška pilka uola

ir takelis, vinguriuojantis tarp mielųjų medžių, niekur nepranyksta. Aukštybėse tebeplieskia keistos žvaigždės, tačiau kvatokliai užsičiaupia. Aprimsta ir nemaloniai šiurenantys krūmokšniai. Dzinguliuoti liaunasi netgi Čakio Gendrono varpelis. Kvapą, regis, sulaiko visas pasaulis, nes ilgšis sustoja ir įsiklauso. Jis nutolęs nuo abiejų Lendonų vos per penkiasdešimt pėdų. Lizė gali *užuosti* jo kvapą, panašų į bezdalų tvaiką, niekuomet neišsisklaidantį pakelės tualetuose, burbono bei cigaretės dūmų smarvę, padvelkiančią, vos tik spynoje pasuki raktelį ir įžengi į pigaus motelio kambarį, arba sauskelnių, kurias pridirbdavo iškaršusi, papaikusi geroji mamulė, dvoką. Jis sustingsta už artimiausios medžių eilės ir savo tunelio į mišką neberausia. Viešpatie, o jie užstrigę čia ir *negali* grįžti namo.

Skotas šnabžda taip tyliai, kad jo balso praktiškai negirdėti. Lizė ne tiek pajunta, kaip vyro lūpos kutena jautrią ausies odą, kiek *telepatiškai* suvokia tariamus žodžius.

- Viskuo kaltas vilnonis apklotas. Kartais daiktus įmanoma pernešti tiktai į vieną pusę. Paprastai tuos, kurie gali susidvejinti. Tiesiog taip yra, nors aš ir nežinau kodėl. Tas apklotas mus sulaiko lyg inkaras. Išmesk jį.

Lizė praskleidžia rankas ir leidžia "vilniui" nuslysti ant žemės. Apklotas teišgauna švelnutėlį atodūsį (tarsi argumentai prieš beprotybę, kurie subyra šiugždėdami), tačiau ilgšis jį išgirsta. Nesuvokiamų minčių srautas pakinta, ir Lizė jaučia šlykštų beprotiško žvilgsnio spaudimą. Baidyklei pasisukant, su griausmingu driokstelėjimu lūžta vienas medis. Ji užsimerkia ir pamato svečių miegamąjį taip aiškiai, kaip niekada anksčiau gyvenime. Regi kambarį desperatiškai sutelkusi jėgas, lyg pro didinamąjį siaubo lęšį.

- Dabar, - sumurma Skotas, ir įvyksta šis tas neįtikėtino. Lizė pajunta, kaip oras išsiverčia išvirkščias. Ausis ūmai pasiekia Henko Viljamso "Džambalaja" Jis dainuoja

14

Jis dainavo, nes televizorius buvo įjungtas. Dabar Lizė puikiai atminė tą akimirką ir nustebo, kaip išvis galėjo ją užmiršti.

Metas pasitraukti iš Prisiminimų tako metas grįžti namo.

Ei, visi keliaukit atgal į krantą, kaip sakoma. Lizė gavo, ko norėjo - gavo tuo metu, kai mintyse atgaivino šiurpiąją akistatą su ilgšiu. Krūtį tebemaudė, tačiau kūną varstantis tvinkčiojimas atlėgo iki buko sopulio. Ji jautėsi ne prasčiau nei paauglystėje, kai ilgą karštą dieną į odą įsirėždavo per siaura liemenėlė. Keliais įsirėmusi į smėlėtą dugną, iki smakro vandenyje, Lizė pastebėjo, kad mėnulis, kurio apimtys sumažėjo, o bemaž visas paviršius nusidažė sidabriniu švytėjimu, kone pakilo virš aukščiausių kapinių medžių. Jos širdyje išsikerojo baimė: kas bus, jei ilgšis sugrįžo? Jei išgirdo, kaip Lizė apie jį mąsto, ir atšliaužė prie slėnio? Sprendžiant iš to, kad kvatokliai ir kiti bjaurūs padarai gyveno Fėjų miške, pavojai paplūdimyje negrėsė, bet nuojauta tvirtino, jog ilgšio veikiausiai nevaržė jokios taisyklės. Nes jis... kitoks. Sąmonėje nelyginant geležinis varpas nuaidėjo seno siaubo apsakymo pavadinimas: “Tik pašvilpk, vyrut, ir aš tavęs ateisiu” Jį palydėjo mintis apie vienintelę Skoto Lendono knygą, kurios ji neapkentė - apie “Pabėgusius iš pragaro”

Bet prieš grįždama ant smėlio, prieš atsistodama, Lizė prisiminė tai, kas įvyko visai neseniai - kaip pabudo lovoje, kurioje miegojo su Amanda, ir pajuto, jog praeitis bei dabartis tarpusavyje sumišo. Kaip su baime suvokė, jog šalia gulėjo anaiptol ne sesuo, o velionis vyras. Tam tikra prasme,

nuojauta jos neapgavo. Nors greta susirietusi būtybė vilkėjo Mendės naktinius ir šnekėjo Mendės balsu, ji naudojosi savita sutuoktinių kalba bei frazėmis, kurias galėjo žinoti tiktai Skotas.

Tavęs laukia kruvinoji jyga, tarė padaras, ir netrukus į namus įsibrovė juodasis inkunkų princas, į savo šlykščių siurprizų maišelį įsimetęs jos pačios "Okso" atidarytuvą.

Tu susidursi su gera jyga. Ji slepiasi už purpurinės uždangos. Tris pirmuosius punktus jau atradai. Dar keli, ir gausi prizą.

Kokį prizą? Gėrimą. Ji spėjo gausianti kokakolą arba "RC kolą", nes taip jaunesnį brolį apdovanodavo Polas. Tiesa išaiškėjo tik dabar.

Lizė panardino aptalžytą veidą į telkinį ir nė neleidusi sau pagalvoti, ką daro, skubiai nurijo du gurkšnius. Vanduo, kuriame ji stovėjo, kone degino, tačiau į burną patekęs skystis buvo vėsus, saldokas ir gaivinantis. Jai magėjo dar atsigerti, bet intuicija liepė apsiriboti tais dviem sriūbtelėjimais. Dviejų užteko. Lizė palietė lūpas, tinimo beveik neužčiuopė, bet nė kiek nenustebo.

Nė nesistengdama elgtis kuo tyliau (ir nepuoselėdama jokio dėkingumo jausmo, bent jau kol kas) ji nusikapstė atgal į pakrantę. Kelionė atgal, rodės, užtruko visą amžinybę. Seklumoje niekas nebebraidžiojo, paplūdimyje - irgi nė gyvos dvasios. Lizė pamanė išvydusi moterį, su kuria persimetė pora žodžių, ir jos bendražygę ant suoliuko, tačiau to garantuoti negalėjo, nes šiuo metu padangių aukštybėse mėnulis dar nešvytėjo. Nukreipusi žvilgsnį aukščiau ji įsmeigė akis į vieną iš drobule apsigaubusių figūrų, sėdinčią maždaug už tuzino suoliukų nuo vandens. Mėnesiena nutvieskė po perregima marška paslėptos galvos šoną sidabriniu atspalviu. Šį regint, ją užvaldė keistas įsitikinimas: ten Skotas, kuris ją stebėjo. Argi tokia mintis neatrodė savotiškai logiš-

ka? Juk jam užteko noro ir jėgų pasišnekėti su Lize prieš pat aušrą, įsikūnijus į jos seserį katatonikę. O jeigu jis norėjo tarti dar vieną žodį?

Ji užsigeidė pašaukti vyrą vardu, nors tokios užmačios prilygo pavojingai beprotystei. Lizė išsižiojo ir pajuto, kaip akis ėmė gelti nuo šlapių plaukų nuvarvėję lašai. Kažkur tolumoje tyliai sutilindžiavo Čakio Gendrono varpelis.

Būtent tada Skotas į ją kreipėsi. Paskutinį kartą.

Lize.

Neapsakomai švelnus balsas, kviečiantis ją vardu, kviečiantis namo.

Mažoji

15

- Lize, - sako jis. - Širdele.

Skotas įsitaisęs supamajame krėsle, o ji sėdi ant šaltų grindų, bet dreba jis. Staiga Lizė mintyse išgirsta senolės Debušer žodžius - *gąstauti ir virpuliuoti tamsoje*, - ir sumoja, kad vyras styra, nes "vilnis" liko Ohoho mėnulyje. Beje, šalta visame sumautame kambaryje. Jau anksčiau čia buvo žvarbu, bet dabar svečių miegamasis virto *ledaine*. Negana to, išsijungė ir šviesos.

Nuolatinis krosnelės ūžesys nutykęs. Pažiūrėjusi pro šarmotą langą, ji temato fantastiškas Šiaurės pašvaistės spalvas. Gelovėjų lauko žibintas taip pat aptemo. *Nutrūko elektros tiekimas*, dingteli Lizei. Bet ne - televizorius tebeveikia ir vis dar rodo nelemtą filmą. Vaikinai iš Anareno, Teksaso valstijos, tūno biliardinėje, neilgai trukus jie iškeliaus į Meksiką, o kai grįš, Liūtas Semas jau bus negyvas. Įsisupęs į drobulę sėdės ant vieno iš akmeninių suoliukų, nuo kurių atsiveria vaizdas į tel...

- Čia kažkas ne taip, - prataria Skotas. Jo dantys mažumėlę kalena, tačiau balse girdėti sąmyšio gaidelės. - Aš nebuvau įjungęs prakeikto filmo, nes nenorėjau tavęs žadinti. Beje...

Lizė pamena, kad šįsyk, atėjus į kambarį, televizoriaus ekranas juodavo, bet dabar jai rūpi svarbesni dalykai.

- Skotai, ar jis seks paskui mus?

- Ne, mažule. Jis negali, jei gerai neužuodė tavo kvapo arba tavęs neįsidėmėjo... - Skotas nutyla, bet nuo ekrano neatplėšia akių. - Beje, šioje scenoje "Džambalaja" neskamba. Aš mačiau "Paskutinį seansą" gal penkiasdešimt kartų, tai nuostabiausias filmas pasaulyje, neskaitant galbūt "Piliečio Keino", bet biliardinėje "Džambalaja" niekuomet neskambėjo. Stygas brazdina Henkas Viljamsas, be abejo, tačiau jis traukia "Ko-ligą", dainą apie indėnų vadą. O jei veikia televizorius ir vaizdo grotuvas, kur, po velnių, prapuolė šviesa?

Jis atsistoja, spragteli jungiklį. Bet lempos neužsižiebia. Nuožmus šaltas vėjas, atūžęs iš pat Jelounaifo, nutraukė elektros tiekimą Kasl Roke, Kasl Vju, Harlou, Motone, Tašmor Ponde ir vakarinėje Meino dalyje. Vos tik Skotas paliečia bevertį jungiklį, televizorius *aptemsta.* Vaizdas susitraukia iki ryškaus balto taško, kuris pašvyti sekundę kitą ir dingsta. Kitąsyk, kai jis užsimanys peržiūrėti "Paskutinį seansą", paaiškės, kad į vidurį filmo įsiterpė tuščia, dešimties minučių atkarpa, tarytum juostą būtų ištrynęs galingas magnetinis laukas. Jiedu niekada apie tai nekalbės, tačiau supras, jog namo juos energingiau kvietė Lizė, nors kambarį įsivaizdavo abu... būtent *ji* mintyse girdėjo, kaip senasis Henkas dainuoja "Džambalają", o ne "Ko-ligą", ir taip aiškiai matė įjungtus televizorių bei vaizdo grotuvą, kad, grįžus į svečių miegamąjį, tie prietaisai *veikė* beveik pusantros minutės. Net ir be elektros, kuri pranyko visoje Kaslo apygardoje.

Iš pakurų dėžės Skotas prigriebia ąžuolinių medgalių ir

juos sumeta į virtuvės krosnelę. Lizė ant linoleumo ištiesia pripučiamą čiužinį ir jį apkloja. Kai jie atsigula, vyras ją apkabina.

- Aš bijau užmigti, - prisipažįsta Lizė. - Man baisu, kad iš ryto, kai atsibusiu, ugnis nebedegs, o tu vėl būsi dingęs.

Jis papurto galvą.

- Ne, aš atsigavau, bent jau kuriam laikui.

Lizė pažvelgia į vyrą su viltimi ir abejone.

- Tu įsitikinęs ar tiesiog taip sakai, nes nori nuraminti žmonelę?

- Kaip *pati* manai?

Na, dabar Skotas nė iš tolo neprimena to šešėlio, su kuriuo teko gyventi nuo lapkričio, bet jai vis dar sunku patikėti tokiais stebuklingais pokyčiais.

- Tu *atrodai* geriau, bet aš bijau pasikliauti savo akimis.

Krosnelėje griausmingai suspragsėjęs šakalys priverčia ją krūptelėti. Vyras stipriau apglėbia Lizę, kuri savo ruožtu į jį įsikniaubia. Po apklotais šilta, kaip ir jo glėbyje. Tamsoje jai tereikėjo Skoto.

- Šita... šita būsena, kuri kankino mano šeimą... ji užvaldo ir išgaruoja. Kai pranyksta, jautiesi taip, lyg raumenis būtų atleidęs mėšlungis.

- Bet jos reikėtų tikėtis ir ateityje? - klausia Lizė.

- Nebūtinai. - Jo balsą atmiešęs tikrumas taip nustebina žmoną, kad ji pažvelgia į Skoto veidą. Jokio apsimestinumo neįžiūri. Ne, jis nebando paguosti sunerimusios antrosios pusės. - Jei toji būsena vėl mane apims, ji tikriausiai nebebus tokia stipri.

- Apie ją tau pasakojo tėvas?

- Mano senis ne ką teišmanė apie *dingimą*. Anksčiau tos vietos, kur mane radai, trauką jaučiau du kartus. Pirmąsyk prieš metus iki mūsų pažinties - tada man pagelbėjo svaigalai ir roko muzikos mišinys. Antrąkart...

Vokietijoje, - negyvu balsu užbaigia ji.

- Taip, - patvirtina Skotas. - Vokietijoje. Man išsikapstyti padėjai tu.

- Kiek trūko, kad būtum persikėlęs į paplūdimį?

- Nedaug, - paprastai atsako jis, ir Lizę nukrato šaltukas. Brėmene Skotas galėjo *dingti* visam laikui. *Mein Gott.* Bet palyginti su dabartine būsena, tuometinė tebuvo švelnus vėjelis. Šioji priminė uraganą.

Lizė norėtų dar paklausinėti, vis dėlto dabar labiausiai trokšta nepaleisti jo iš rankų ir patikėti, kad viskas susitvarkys. Panašiai knieti tikėti gydytoju, kai tas teigia, esą vėžį pavyko išgydyti.

- Tu tikrai gerai jautiesi? - jai *reikia* dar sykį išgirsti patvirtinimą.

- Aš sveikas drūtas, kaip sakoma.

- O... *tas padaras?* - miglotai nutęsia Lizė, bet Skotas supranta, apie ką ji kalba.

- Mano kvapą ir mintis jis pažįsta ilgą laiką. Po tiek metų mes praktiškai tapome senais draugais. Panorėjęs galėtų mane pričiupti, bet turėtų įdėti pastangų, o mūsų bičiulis gana tingus. Be to... kai kas iš šviesiosios pusės mane sergi. Tokia pusė *egzistuoja.* Turėtum žinoti, nes pati jai priklausai.

- Sykį minėjai, kad užsimanęs sugebėtum jį pakviesti, - sušnibžda Lizė.

- Taip.

- Kartais išties to nori, ar ne?

Jis neneigia žmonos žodžių. Pakraigėse šaltą ilgą natą traukia vėjas, bet čia, priešais virtuvės krosnelę, po apklotais, vyro glėbyje, šilta.

- Pasilik su manimi, - murma ji.

- Pasiliksiu, - prižada Skotas. - Tiek

16

- Tiek, kiek galėsiu, - tarė Lizė.

Vienu metu ji suvokė keletą dalykų. Visų pirma, gulėjo savo miegamajame. Antra, patalynę reikės pakeisti, nes ji grįžo kiaurai permirkusi. Trečia, kūną kratė šiurpas, nors kambaryje ir nebuvo šalta. Ketvirta, sidabrinis kastuvėlis liko Ohoho mėnulyje. Ir penkta, Lizė suprato, kad jei ant suolelio išties sėdėjo velionis vyras, su juo teko susidurti paskutinį kartą; Skotas įsiliejo į drobulėmis apsigaubusių figūrų, nepalaidotų lavonų, gretas.

Tysodama ant šlapios lovos vienais varvančiais šortukais Lizė pratrūko ašaromis. Darbų jai nestigo, veiksmų planas daugmaž aiškėjo - galbūt praskaidrėjusi sąmonė irgi buvo dalis prizo, kuris laukė, suradus paskutinį Skoto jygos punktą, bet iš pradžių derėjo baigti gedėti vyro. Ji prispaudė ranką žemiau kaktos ir taip pagulėjo penkias minutes. Gokčiojo, kol akys galutinai užtino, o gerklė ėmė peršėti. Niekad nemanė, jog taip stipriai jo ilgėsis. Šita mintis buvo sukrečianti. Vis dėlto, nors žaizdotą krūtį truputį tebemaudė, Lizė jautėsi puikiai, džiaugėsi, kad įstengė išgyventi ir buvo pasiruošusi kažkam atspardyti sėdimąją.

Kaip sakoma.

XII. LIZĖ “ŽALIOJOJE VEJOJE” (AUKŠTOSIOS PILIAROŽĖS)

1

Nusitraukdama šlapius šortus ji dirstelėjo į laikrodį, stovintį ant naktinio staliuko, ir nusišypsojo. Ne, laikas - be dešimties minučių dvylika - nepasirodė juokingas, tiesiog į galvą atėjo Skrudžo iš “Kalėdų giesmės” žodžiai: “Dvasios visa tai atliko per vieną naktį” Lizei dingojosi, jog kažkas *reikšmingo* įvyko jos gyvenime per labai trumpą laikotarpį. Daugiausia per pastarąsias kelias valandas.

Tik neužmiršk, jog tu išgyvenai praeities epizodus, o tai užtrunka stebėtinai ilgai. Po akimirkos apmąstymų ji visa gerklę nusikvatojo. Bet kokiam pašaliniam stebėtojui tie garsai būtų skambėję beprotiškai.

Juokis, širdele. Čia nėra nieko, išskyrus mus, zyles, tarė sau Lizė, žingsniuodama į vonios kambarį. Ji vėl nevaržomai sukrizeno ir staiga užsičiaupė pamaniusi, jog kažkur name gali slėptis *Dūlis*. Pavyzdžiui, rūsyje arba vienoje iš daugybės drabužinių. Galbūt jis prakaituoja palėpėje, tiesiai virš galvos? Lizė vyruko visiškai nepažinojo, bet mintis, kad užpuolikas slapstosi šiame name, puikiai derėjo prie to, ką apie jį *pavyko* sužinoti. Dūlis jau įrodė esąs įžūlus kalės vaikas.

Nesijaudink dėl jo. Verčiau pagalvok apie Darlą ir Kantą.

O taip, Lizė spėtų nukakti į “Žaliąją veją” greičiau negu vyresniosios seserys. Labai skubėti nereikėtų, bet tempti gumos taip pat nepatartina. *Neknapsėk nosimi,* sąmonę pervėrė gerosios mamulės žodžiai.

Bet ji negalėjo sau atsakyti papildomos minutės, sugaištos priešais didžiulį, žemę siekiantį, ant miegamojo durų pritvirtintą veidrodį. Įrėmusi rankas į šonus Lizė ramiai, be jokio išankstinio nusistatymo, nužvelgė liauną, eilinį, vidutinio amžiaus kūną ir veidą, kurį Skotas sykį apibūdino kaip žavingą. Bruožai viso labo atrodė pabrinkę, lyg ji būtų ilgai ir labai kietai miegojusi (nes, tarkim, išlenkė dviem trim stikliukais per daug). Šiek tiek papūstos lūpos įgavo keisto juslumo, dėl kurio Lizė jautėsi nesmagiai ir kartu džiugokai. Ji sudvejojo nežinodama, ko griebtis, galop lūpdažių stalčiuke sugraibė rožinę "Revlon" tūbelę. Švelniai ja pasitepė ir linktelėjo. Jeigu žmonės spoksos į jos lūpas - visko gali pasitaikyti, - lai jie turi, į ką žiūrėti. Kam dangstyti tai, ko neįmanoma nuslėpti?

Krūtį, kurią Dūlis išgremžė demonstruodamas maniakišką susikaupimą, tevagojo bjaurus, skaisčiai raudonas įdubimas, spirale vingiuojantis iš po pažasties ir nutrūkstantis virš šonkaulių. Iš pirmo žvilgsnio susidarė įspūdis, kad ji įsipjovė prieš dvi tris savaites, bet dabar pjūvis puikiai gijo. Kitos dvi, ne tokios gilios, žaizdelės virto pora rausvų žymių, iš pažiūros likusių nuo pernelyg standžių liemenėlės dirželių arba - jeigu nestokojate vaizduotės - nuo kūną varžiusių virvių. Skirtumas tarp dabartinio vaizdo ir to košmaro, kurį ji išvydo, kai atgavo sąmonę, stulbino.

Visi Lendonai pasižymi gebėjimu sparčiai gyti, velniai griebtų, - suniurnėjo Lizė ir žengė į dušinę.

2

Ji pasistengė nusiprausti kuo greičiau. Peršulys, dilgsintis krūtyje, nuo liemenėlės atbaidė. Lizė užsitempė dukslias kelnes ir apsivilko palaidus marškinėlius. Ant pastarųjų už-

simetė liemenę, idant aplinkiniai nežiopsotų į spenelius, jei tiktai vaikinai vargintųsi žvalgytis į penkiasdešimtmetės krūtinę. Anot Skoto, jie tikrai nenukreiptų žvilgsnio šalin. Kartą, senais gerais laikais, jis pasakė, jog heteroseksualūs vyrai spoksodavo į bet kokią moteriškos lyties būtybę, kurios amžius siekdavo maždaug nuo keturiolikos ir aštuoniasdešimt keturių metų. Viskuo kalta uždara, akis ir varpą sujungusi grandinė, tvirtino Skotas, ir smegenys čia niekuo dėtos.

Lygiai vidurdienį Lizė nusileido į pirmą aukštą, nužvelgė svetainę ir ant kavos staliuko pamatė cigarečių pakelį. Noras rūkyti praėjo. Iš sandėliuko ji čiupo naują "Skipi" riešutų sviesto ąsotėlį (giliai širdyje baiminosi, kad už durų, kampe, tykos Džimas Dūlis), iš šaldytuvo išgriebė žemuogių džemą. Susitepė kelias baltos duonos riekeles ir prieš paskambindama profesoriui Vudbedžiui sučiaumojo porą gardžių kąsnių. Kaslo apygardos šerifo kontora pasiėmė grasinantį "Zako Makulo" laišką, bet Lizė visuomet gerai įsimindavo skaičius, o įsidėmėti šitą numerį buvo vieni juokai. Iš vienos eilutės pusės - Pitsburgo kodas, iš kitos - aštuoniasdešimt vienas ir aštuoniasdešimt aštuoni. Jai knietėjo pasišnekėti arba su inkunkų karaliumi, arba su karaliene. Svarbiausia, kad neįsijungtų autoatsakiklis. Žinutę palikti galima, bet neaišku, ar, iškilus būtinybei, ji pasiektų reikiamas ausis.

Lizė veltui nerimavo. Ragelį pakėlė pats Vudbedis, tačiau atsiliepė anaiptol ne karališku balsu. Jis prabilo romiai ir budriai.

- Alio?

- Sveiki, profesoriau. Jums skambina Liza Lendon.

- Aš nenoriu su jumis kalbėtis. Kreipiausi į savo teisininką, ir jis pasakė, kad man ne...

- Atvėskite, - pasiūlė ji ir ilgesingai pažiūrėjo į sumuštinį. Ne, šnekėtis pilna burna nederėtų. Antra vertus, tai reiškė, kad pokalbis neužtruks. - Aš neketinu jums kelti rūpesčių. Nebus jokių policininkų ar teisininkų, jeigu man padarysite mažutėlę paslaugą.

- Kokią? - įtariai pasitikslino Vudbedis. Na, Lizė jo kaltinti negalėjo.

- Gal būti, kad šiandieną sulauksite skambučio iš savo bičiulio Džimo Dūlio...

- Tas tipas man *ne draugas!* - užbliovė profesorius.

Kurgi ne, pagalvojo Lizė. *Netrukus pats tuo įtikėsi.*

- Tebūnie sugėrovas. Atsitiktinis pažįstamas. Koks skirtumas? Jeigu jis paskambins, perduokite, kad aš persigalvojau, gerai? Kad atgavau sveiką protą ir aštuntą vakaro mielai su juo susitikčiau savo vyro studijoje.

Ponia Lendon, jūs šnekate kaip žmogus, pasiruošęs įsivelti į rimtus nemalonumus.

- Kam geriau žinoti, jei ne jums! - Lizė nebepajėgė atitraukti žvilgsnio nuo sumuštinio. Garsiai sugurgė pilvas. - Profesoriau, jis greičiausiai su jumis nesusisieks. Tokiu atveju jūs išlipsite iš balos sausas. Jeigu jis paskambins, ir jūs perduosite mano žinią, vėlgi galėsite mėgautis ramiu gyvenimu. Bet jei sužinosiu, jog Dūlis skambtelėjo, o jūs jam nepranešėte, ko prašiau, neištarėte, "Ji persigalvojo ir nori aštuntą vakaro su jumis susitikti Skoto studijoje", tuomet, sere... ui, kokią pirtį jums užkursiu.

- Nieko jūs nepadarysite. Mano teisininkas tvirtina...

- Meskite jo kalbas iš galvos. Būkit protingas ir paklausykite, ką *aš* sakau. Vyras man paliko dvidešimt milijonų dolerių. Įsivaizduojat, kokia krūva pinigų? Jeigu nuspręsiu jus iškrušti per subinę, kitus trejus metus triesite krauju. Supratot?

Lizė nuleido ragelį anksčiau nei jis spėjo atsakyti, atsikando sumuštinio, šaldytuve sužvejojo citrininį “Kul-Eid”, pagalvojo apie stiklinę, bet, užuot ją paėmusi, atsigėrė tiesiai iš ąsočio.

Niam niam!

3

Dūlis nieko nepeštų, jei per artimiausias keletą valandų mėgintų jai prisiskambinti. Laimei, Lizė žinojo, kurį numerį jis rinktų. Ji grįžo į daržinę, užsuko į savo kabinetą, iki galo taip ir neapstatytą, prisėdo ant paprastos virtuvinės taburetės (normalios kėdės, vienos iš tų, kurios statomos prie rašomųjų stalų, užsisakyti nespėjo, kaip ir daugumos kitų dalykų), autoatsakiklyje paspaudė įrašymo mygtuką ir daug nemąstydama prabilo. Iš Ohoho mėnulio grįžo ne tiek su konkrečiu planu, kiek su jo apmatais. Be to, neabejojo, kad jeigu ji deramai atliks savo vaidmenį, Džimas Dūlis bus priverstas atitinkamai suvaidinti savąjį. *Aš pašvilpsiu, ir tu, vyrut, ateisi*, dingtelėjo jai.

- Zakai... pone Dūli... čia Lizė. Jeigu mane girdite, reiškia, aš išvykusi į Oberno ligoninę, kur paguldyta mano sesuo. Šnekėjau su profesoriumi, ir *labai* džiaugiuosi, kad reikalai taip puikiai juda į priekį. Aštuntą vakaro sėdėsiu savo vyro studijoje. Jeigu nerimaujate dėl policijos, paskambinkite man septintą, ir mudu ką nors suorganizuosime. Priešais namą ar net krūmuose, kitoje kelio pusėje, gali stovėti šerifo pavaduotojo automobilis, tad būkite atsargus. Lauksiu jūsų žinučių.

Ji būgštavo, kad neužteks juostelės, kuri įrašo išsiunčiamą pranešimą, bet nerimavo be reikalo. Ir kaip Džimas Dūlis reaguos, jei surinkęs numerį turės išklausyti jos žodžius?

Atsižvelgiant į dabartinį jo pamišimo laipsnį, sunku prognozuoti. Ar vyrukas atsisakys tylos įžadų ir paskambins profesoriui į Pitsburgą? Galbūt. Tačiau perduos Vudbedis jos žinią ar ne, taip pat neįmanoma nuspėti. Dūlis gali nuspręsti, kad ji pasiruošusi derėtis, arba pagalvoti, jog Lizė bando vedžioti jį už nosies, bet kam tai rūpi? Svarbiausia, kad jis suirztų ir imtų smalsauti - pasijustų kaip, jos nuomone, žuvis, kuri stebi vandens paviršiumi strykčiojantį masalą.

Prie durų palikti raštelio Lizė nedrįso, nes anksčiau už Dūlį jį galėjo perskaityti kažkuris iš šerifo pavaduotojų - Bokmanas arba Alstonas. Ne, persistengti nereikėtų. Šiuo momentu ji padarė viską, ką pajėgė.

Lize, nejau tikrai tikiesi jį pamatyti aštuntą vakaro? Manai, nelemtas prietranka užlėks laiptais į Skoto studiją trykšdamas pasitikėjimu?

Vargu ar jis *atlėks*, ir juo labiau spinduliuodamas pasitikėjimą - iš Dūlio galima tikėtis tiktai beprotiškų veiksmų, - tačiau jis neabejotinai ateis. Elgsis atsargiai kaip laukinis žvėris, dairysis spąstų, iš miško, ko gero, išsėlins įpusėjus popietei. Vis dėlto giliai širdyje žinos, jog čia - ne pinklės, kurias ji paspendė kartu su šerifo kontora ar net valstijos policija. Suvoks iš įsiteikiančio Lizės tono, ir po atliktos egzekucijos pagrįstai manys, kad jo auka velniškai įbauginta. Ji išklausė savo žinutę du kartus ir patenkinta linktelėjo. O taip, iš pažiūros balsas priklausė moteriai, kuri paprasčiausiai siekė užbaigti kažkokį varginantį reikalą, bet Dūlis greičiausiai išgirs ir baimės bei skausmo gaidas. Nes vyrukas vylėsi jų sulaukti, negana to, jis buvo kuoktelėjęs.

Lizės manymu, dabartinę padėtį nulėmė dar vienas faktorius. Ji gavo savo gėrimą, nukako iki paskutinio jygos punkto, ir tai įkvėpė savotiškos, pirmykščiams žmonėms būdingos stiprybės. Nežinia, ar jos užteks ilgam, bet tokiais klausimais nevertėjo kvaršinti galvos, nes dalelę jėgos - truputį

pirmykščio keistumo - pasisekė perkelti į autoatsakiklio juostą. Jei Dūlis paskambins, jis sureaguos taip, kaip Lizė norėjo.

4

Mobilusis tebegulėjo "BMW" salone, nūnai visiškai įkrautas. Ji nutarė grįžti į daržinę ir pakoreguoti pranešimą, tiksliau sakant, pridėti mobiliojo telefono numerį, bet staiga prisiminė, jog pastarojo nežino. *Brangute, aš taip retai sau skambinu*, pagalvojo Lizė ir vėl visa gerkle nusikvatojo.

Link gatvės ji riedėjo lėtai, su viltimi, kad šalikelėje šerifo pavaduotojo Alstono neras. Tačiau jis buvo savo vietoje, aukštesnis ir stambesnis, nei išliko prisiminimuose, panašus į pirmykštį žvėrį. Lizė išlipo iš mašinos, mostelėjo ranka tarsi atiduodama pagarbą. Išvydęs ponios Lendon veidą, policininkas neužstaugė ir nepuolė kviesti pastiprinimo, o paprasčiausiai nusišypsojo ir pats priglaudė kelis pirštus prie smilkinio.

Ji, aišku, svarstė, ar nereikėtų suriesti kokios nors pasakėlės, jei aptiktų šerifo pavaduotoją budėjimo vietoje. Galbūt sumeluoti, kad "Zakas Makulas" su ja susisiekė ir paskelbė ketinąs grįžti namučio, į Vakarų Virdžiniją, palikti rašytojo našlelę ramybėje, nes čy-ya-a per daug jankių fa-*rų*. Šnekėtų be kaimietiškos tarties, suprantama, ir įtikinamai, ypač dabar, kai ją apėmusi pamaldi dėkingumo būsena. Vis dėlto Lizė nusprendė, kad pūsti miglos į akis neverta. O jeigu jos istorija privers šerifo pareigas atliekantį Klateršmaką... Klaterbaką ir jo pavaduotojus įsitempti ir pagalvoti, jog Džimas Dūlis siekia užliūliuoti jų budrumą? Ne, verčiau leisti įvykiams tekėti sava vaga. "Zakas Makulas" kartą jau sugebėjo prasibrauti į namus. Turbūt prasmuktų ir dar sykį.

Jei jį pričiuptų, visos problemos išsispręstų... bet, atvirai kalbant, tokia išeitis jos nebetenkino.

Šiaip ar taip, Lizė nenorėjo apsimeluoti prieš Alstoną arba Bokmaną. Tuodu buvo policininkai, kurie iš visų jėgų mėgino ją apsaugoti ir, beje, abu pasirodė besantys labai mieli drimbos.

- Kaip sekasi, ponia Lendon?

- Neblogai. Aš trumpam išvykstu į Oberną. Ligoninėje aplankysiu seserį.

- Užjaučiu. Į kurią trauksite? "CMG" ar "Kingdom"?

- Į "Žaliąją veją"

Sprendžiant iš to, kaip suvirpėjo ir įsitempė policininko veidas, jis žinojo, apie ką Lizė kalbėjo.

- Gaila, gaila... na, bent jau diena tinkama pasivažinėjimui. Tik patarčiau grįžti prieš sutemas. Per radiją girdėjau, kad į mūsų kraštus atslenka rimta audra.

Lizė apsidairė ir vyptelėjo skirdama savo šypseną dienai, kuri išties buvo vasariškai graži (kol kas), bei šerifo pavaduotojui Alstonui.

- Pasistengsiu. Ačiū už perspėjimą.

- Nėra už ką. Ei, jūsų nosis truputį patinusi. Kažkas įkando?

- Žinote, uodai žmones mėgsta, - atsakė Lizė. - Spuogelį įtaisė ir prie lūpos. Matote?

Alstonas įsispitrijo į jos burną, kurią ne taip seniai atžagaria ranka talžė Dūlis.

- Ne, nieko neįžiūriu.

- Puiku. Vadinas, suveikė benadrilas. Tikiuosi, nuo vaistų manęs neapims miegas.

- Jeigu apims, sustokite šalikelėje, gerai? Nerizikuokite.

- Klausau, tėveli, - burbtelėjo Lizė, ir Alstonas nusijuokė. Netgi mažumėlę išraudo.

- Beje, ponia Lendon...

- Lize.

- Taip, mem. Lize. Su manimi susisiekė Endis. Jis norėtų, jog užsuktumėte į šerifo kontorą, kada jums bus patogu, ir pateiktumėte oficialų prašymą ištirti šitą reikalą. Na, žinote, užpildyti dokumentus, kuriuos įsegtume į bylą. Galėtumėte tai padaryti?

- Taip. Kai iš Oberno keliausiu atgal.

- Ponia Len... Lize, atskleisiu jums paslaptį. Kai prognozuojama liūtis, abi mūsų sekretorės anksčiau išeina iš darbo. Jos gyvena netoli Motono, o tenykščiai keliai nuolat užtvindomi. Jiems reikia naujų pralaidų.

Lizė truktelėjo pečiais.

- Pažiūrėsime. - Pridūrė demonstratyviai pažvelgusi į laikrodį. - Oho, kaip bėga laikas. Man metas į kelią. Jei prisireiks užsukti į tualetą, nesivaržykite. Pareigūne Alstonai...

- Džojau. Jeigu jūs - Lizė, kreipkitės į mane Džojumi.

Ji iškėlė nykštį.

- Tebūnie, Džojau. Prie užpakalinių durų po prieangio laipteliu padėtas raktas. Apčiuopomis nesunkiai jį rasite.

- Na, aš esu kvalifikuotas tyrėjas, - rimta veido išraiška pareiškė jis.

Lizė prajuko ir pakėlė ranką. Šerifo pavaduotojas Alstonas, stovėdamas saulėkaitoje, greta pašto dėžutės, kurioje ji aptiko nudobtą Gelovėjų katiną, išsišiepė ir atsakė tuo pačiu.

5

Pakeliui į Oberną Lizė kurį laiką mąstė, kaip Alstonas į ją spoksojo, kai jiedu šnekėjosi prie įvažiavimo į Lendonų valdas. Jau seniai nebuvo patraukusi vyro žvilgsnio, bylojančio: *Brangute, tu žavinga.* Bet šiandieną jo sulaukė. Šerifo pavaduotojui įspūdžio negadino netgi patinusi nosis. Nuostabu. *Nuostabu.*

- Kosmetinė operacija, kurią jums atliks Džimo Dūlio kumštis, - nusijuokė ji. - Gal tokią laidą įsiūlyti kabelinės televizijos kanalui?

Jos burnoje nusėdo neapsakomai malonus prieskonis. Lizė buvo tikra, jog labai nustebtų, jei dabar užsimanytų cigaretės. Galbūt kokiam nors kanalui reikėtų iškloti ir apie šiuos vaistus, veiksmingai padedančius mesti rūkyti?

6

"Žaliąją veją" Lizė pasiekė be dešimties minučių puse dviejų. Pamatyti Darlos mašinos nesitikėjo, bet vis vien su palengvėjimu atsiduso, kai jos neišvydo tarp tuzino stovėjimo aikštelėje išsibarsčiusių atvykėlių automobilių. Gerai, kad abi vyresnes seseris nuo grėsmingo, pamišusio Džimo Dūlio tebeskyrė nemenkas atstumas. Lizė prisiminė, kaip vaikystėje (maždaug dvylikos trylikos metų) ponui Silveriui padėdavo rūšiuoti bulves - kaip jis visuomet įspėdavo prieš stojant šalia rūšiavimo agregato užsitempti kelnes ir pasiraitoti rankoves. *Jei toji mažylė tave sugriebs, ji nutrauks visus drabužius.* Lizė įsiminė jo žodžius visam gyvenimui, nes suprato, kad senasis Maksas Silveris baiminosi ne tiek dėl drapanų, kiek dėl jos sveikatos. Amanda buvo neatsiejama nuo visų pastarųjų įvykių. Įsiliejo į juos tą dieną, kai jaunėlė sesutė be didelio užsidegimo ėmė tvarkyti vyro studiją. Lizė su tuo susitaikė. Bet Darla ir Kanta tik komplikuotų padėtį. Gal Dievas parodys gerumą ir jas sulaikys "Pūgoje", kur abi seserys *ilgai* doros omarus, juos užsigerdamos baltu vynu su gazuotu vandeniu?

Prieš išlipdama laukan Lizė dešiniosios rankos pirštais švelniai palietė kairiąją krūtį. Krūptelėjo iš anksto, nes tikėjosi sulaukti akinančio skausmo dūrio. Tačiau tepajuto silpną dilgsėjimą. *Fantastika*, pagalvojo. *Lyg liesčiau prieš*

savaitę atsiradusią mėlynę. Lize, jei pradėsi abejoti Oho-ho mėnulio tikroviškumu, prisimink, kaip Dūlis sumaitojo tavo krūtį vos prieš penkias valandas, ir kas liko iš žaizdų.

Ji atidarė dureles, išniro iš salono, užrakino automobilį "protingu rakteliu" ir apsižvalgė, idant įsidėmėtų šitą vietą. Pati tiksliai nežinojo, kodėl taip pasielgė. Tiesiog stengėsi vykdyti miglotą savo planą, tarsi pagal receptą, rastą virėjos knygoje, pirmą kartą kepdama duoną.

Ką tik išgudronuota ir suliniuota, svečių mašinoms skirta aikštelė labai priminė tą, kurioje prieš aštuoniolika metų sukniubo jos vyras. Galvoje pasigirdo vaiduokliškas profesoriaus asistento Rodžerio Dešmilo, dar žinomo, kaip pietietis seilius, balsas: *Gal dabar žygiuojame per ana tą aikštelę į Nelson Holą, kur pasimėgausime oro kondicionieriais?* Čia nebuvo jokio Nelson Holo. Šis egzistavo Praeities karalystėje, kaip ir žmogus, kuris, iškasdamas žemių žiupsnį, iškilmingai pradėjo Šipmeno bibliotekos statybas.

Už dailiai pakirptų gyvatvorių dunksojo ne anglų kalbos fakulteto pastatas, o glotnus, iš plytų ir stiklo suręstas dvidešimt pirmo amžiaus beprotnamis, kur jos vyras galėjo užbaigti savo dienas, jeigu jo nebūtų įveikusi kažkokia spora, gydytojų iš Bauling Gryno galiausiai pavadinta pneumonija (žmogaus, apie kurio lemtį "New York Times" išklos pirmame puslapyje, mirties liudijime niekas nenorėjo rašyti, kad jis atsisveikino su gyvenimu dėl "nežinomų priežasčių").

Prie pat gyvatvorės žaliavo ąžuolas; Lizė pastatė "BMW" lapijos šešėlyje, nors - o taip - vakaruose puikiai matė tirštėjančius debesis, tad galbūt šerifo pavaduotojas Alstonas dėl audros nesuklydo. Jei medis čia stūksotų vienas, jis taptų tobulu žymekliu, bet palei krūmus driekėsi jų eilė, ir Lizei visi atrodė daugmaž vienodi... na, ir kas, velniai griebtų?

Ji pajudėjo iš vietos, žengė centrinio pastato kryptimi, tačiau kažkoks vidinis balselis, kuris nė iš tolo nepriminė mintyse girdimų murmėjimo variacijų, primygtinai paragino dar kartelį žvilgtelėti į savo mašiną ir jos stovėjimo vietą. Gal "BMW" reikėtų perstatyti, pamanė ji, bet tokio konkretaus nurodymo balsas neįgarsino. Lizė nutarė apžiūrėti automobilį iš visų pusių. Pasak tėvo, taip elgtis derėdavo prieš ilgas išvykas - patikrinti, ar vietomis nenusitrynė padangų protektorius, ar dega užpakalinis žibintas, ar iki žemės nenukaro duslintuvas. Tiesa, dabar ji nenutuokė, į *ką* žvelgianti.

Matyt, aš tik stengiuos vilkinti laiką, nes bijau su ja susitikti.

Ne, ne čia esmė. Lizė nujautė, jog turėtų atlikti kažką svarbaus.

Ji permetė akimis numerį (5761RD), pagražintą idiotišku paukščiu (naru), ir visiškai išblukusį, ant buferio priklijuotą, Džodės juokais dovanotą lipduką su užrašu: JĖZUS MANE MYLI, AŠ ŽINAU LABAI GERAI, ŠTAI KODĖL NESIRUOŠIU VAŽINĖTI LĖTAI.

To neužtenka, įkyriai zirzė balselis. Staiga tolimajame aikštelės kampe, beveik po gyvatvore, Lizė išvydo kai ką įdomaus. Tuščią žalią butelį. Veikiausiai nuo alaus. Arba čionykščiai valytojai jo nepastebėjo, arba jie dar nepradėjo kuopti šių vietų. Prie jo nulėkusi Lizė čiupo už kakliuko, iš kurio padvelkė gaižus tam tikro kultūrinio augalo kvapas. Ant mažumėlę nublankusios etiketės šiepėsi vilkšunis. Užrašas skelbė, esą šioje taroje kitados buvo aukščiausios kokybės "Šiaurės vilko" alus. Lizė nukulniavo atgal iki savo automobilio ir padėjo butelį ant asfalto, tiesiai po naru, nupieštu ant numerio lentelės.

Kremo spalvos "BMW" - ne, to neužteko.

Kremo spalvos "BMW", kėpsantis ąžuolo paunksnėje - ne, to vis vien neužteko.

Kremo spalvos “BMW”, kėpsantis ąžuolo paunksnėje, ir tuščias “Šiaurės vilko” alaus butelis, nuleistas po numeriu 5761RD bei naru, šiek tiek į kairę nuo buferio lipduko su sąmojingu užrašu - to užteks.

Vos ne vos.

Ir *kodėl?*

Atsakymas Lizei nė velnio nerūpėjo.

Ji nuskubėjo į centrinį pastatą.

7

Pasimatyti su Amanda jai leido be jokių trukdžių, nors popietinės lankymo valandos prasidėdavo tik antrą, o šiuo momentu laikrodis rodė pusę dviejų. Dėl daktaro Hju Alberneso - ir Skoto, savaime suprantama - “Žaliojoje vejoje” Lizė tapo savotiška garsenybe. Prisistačiusi registratūroje, kurią užgožė gigantiška, pagal naujaamžininkų stilių nutapyta freska - galybė rankas sunėrusių, kaip pakerėtų į naktinį dangų žiopsančių vaikų, - po dešimties minučių Lizė jau sėdėjo šalia sesers, vidiniame Amandos palatos kiemelyje, iš plastikinio puodelio siurbčiojo nenusakomo skonio punšą ir stebėjo kroketo varžybas, surengtas banguojančioje, šitai įstaigai, be abejo, vardą suteikusioje vejoje. Už akiračio ribų monotoniškai kriokė žoliapjovė. Budinti seselė pasiteiravo, ar Amanda irgi norėtų “vabaliukų sulčių”, ir jos tylėjimą palaikė sutikimo ženklu. Nūnai puodelis nepaliestas stovėjo ant staliuko, tuo tarpu Mendė, aprengta mėtos žalsvumo pižama su tokios pačios spalvos išplautus plaukus supynusiu kaspinu, bereikšmiu žvilgsniu spiginosi į tolumą - kiaurai kroketo žaidėjus, pagalvojo Lizė. Rankas ji laikė sunertas, tačiau ant kairiojo delno aiškiai buvo matyti atgrasaus pjūvio kilpa ir blizganti tepaliuko dėmelė. Lizė

tris sykius bandė užmegzti pokalbį su seserimi, bet toji neišspaudė nė garso. Anot seselės, tuo stebėtis nereikėjo. Šiuo metu Amanda į aplinką nereagavo - jokių žinučių nepriėmė, patraukė pietauti arba atostogauti, nuklydo į asteroidų juostą. Ji kėlė rūpesčių visą gyvenimą, bet šįkart pasiekė naujas aukštumas.

O Lizė, po šešių valandų savo vyro studijoje laukianti svečių, tam neturėjo laiko. Ji gurkštelėjo beskonio skysčio apgailestaudama, jog negali suvilgyti gerklės kokakola, kurią ligoniams draudė gerti dėl kofeino, ir nuleido puodelį ant stalo. Apsidairiusi įsitikino, kad jos visiškai vienos, pasviro į priekį ir išnėrė sesers rankas - kai palietė gleivėtą tepalą ir žaizdų rumbus, vos nekrūptelėjo. Jei Amandai ir suskaudo, ji to neparodė. Veidas išliko be jokios išraiškos, tarytum Mendė miegotų atsimerkusi.

- Amanda, - prabilo Lizė bergždžiai mėgindama užmegzti ryšį akimis, - paklausyk manęs. Tu norėjai padėti iškuopti viską, ką paliko Skotas. Man tavo pagalba labai reikalinga.

Jokio atsakymo.

- Prie manęs prikibo vienas nemalonus tipas, tikras beprotis, kaip tas kalės vaikas Koulas iš Nešvilio, bet aš viena su juo nesusidorosiu. Privalai grįžti iš ten, kur esi, ir man padėti.

Tyla. Amanda tebespoksojo kiaurai kroketo žaidėjus. Kažkur ūžė žoliapjovė. Plastikiniai puodeliai su "vabaliukų sultimis" stovėjo ant stalo, kuris neturėjo kampų. Vietinėje įstaigoje kampai buvo *verboten**, kaip ir kofeinas.

- Žinai, triušele Mende, ką aš manau? Tu greičiausiai sėdi ant akmeninio suoliuko, greta kitų nuo realybės atitrūkusių daržovių ir vėpsai į telkinį. Per vieną iš apsilankymų paplūdimyje Skotas turbūt tave pastebėjo ir sau tarė: "O, mėgėja save papjaustyti. Aš atpažįstu tokius žmones, nes tai

*Uždrausti (vok.).

pačiai padermei priklausė mano tėtis. Po velnių, juk ir *aš* jai priklausau". Kertu lažybų, kad jis pagalvojo: "Toji poniutė gan greitai sugrįš čia visam laikui, jei tiktai niekas neįkiš pagalio į jos ratus, kaip sakoma" Mende, ar aš teisi?

Vėlgi atsakymo ji neišgirdo.

- Neįsivaizduoju, ar Skotas numatė Džimą Dūlį, bet jis nuspėjo, jog tu atsidursi "Žaliojoje vejoje" Tikrų tikriausiai, kaip ir tai, kad mėšlas prie mėšlo limpa. Pameni, Mende, taip sakydavo Dendis? Kai geroji mamulė užrėkdavo, jis atšaudavo, neva "mėšlas" nėra tikras keiksmažodis, kaip ir "velnias" Prisimeni?

Amanda bereikšmiu, siutinančiu žvilgsniu tebedėbsojo į lauką.

Lizė pagalvojo apie šaltą, drauge su Skotu svečių kambaryje praleistą naktį, kai už lango staugė vėjas ir raibuliuojančiomis spalvomis liepsnojo dangus. Kone priglaudusi lūpas prie seșers ausies, ji sukuždėjo:

- Jei tu girdi, ką sakau, suspausk mano pirštus. Iš visų jėgų.

Laukimo sekundės užsitęsė. Lizė jau buvo netenkanti vilties, kai pajuto menkutį spustelėjimą. Galbūt tai tik nevalingas raumenų mėšlungis, o gal viskuo kalta įsiaudrinusi vaizduotė, bet ne, Lizė neabejojo, kad kažkur tolybėse Amanda išgirdo, kaip sesuo šaukia jos vardą. Kviečia grįžti namo.

- Puiku. - Širdis taip įniko spurdėti, jog, rodės, tuojau iššoks iš krūtinės. - Vis šiokia tokia pažanga. Mende, aš ateisiu pas tave. Ateisiu tavęs parsivesti namo, ir tu man padėsi. Ar girdi? *Tu privalai man padėti.*

Lizė užsimerkė, tvirčiau sugniaužė sesers rankas žinodama, kad jai, ko gero, kelia skausmą, bet dėl to nesukdama galvos. Amanda galės skųstis vėliau, kai - arba jeigu - atgaus balsą. Ei, bet iš jo sukurtas pasaulis, kartą pareiškė Skotas.

Ji susitelkė ir mintyse pasistengė kuo aiškiau išvysti telkinį. Pamatė uolėtą slėnį, baltą paplūdimio juostą, akmeninius suoliukus, vos įžiūrimais puslankiais kylančius į šlaitą, pralaužą granito sienoje ir į kapines vedantį takelį, tarytum liežuvį gerklėje. Regėjo skaisčiai žydrą vandenį bei tūkstančius nuo saulės spindulių žioruojančių taškelių. Telkinį Lizė įsivaizdavo vidurdienį, nes Ohoho mėnulis, kuriame tvyro pavakarės prieblanda, jai įkyrėjo iki gyvo kaulo.

Dabar, tarė sau ir ėmė laukti, kol pasikeis oras, o "Žaliosios vejos" garsai išblės. Akimirką atrodė, kad jie iš tikrųjų prityko, bet netrukus ji suvokė apsigaunanti. Lizei atsimerkus, akiratyje išdygo vidinis kiemelis, staliukas apvaliu paviršiumi ir puodelis "vabaliukų sulčių". Amanda tebesėdėjo nugrimzdusi į katatonijos gelmes, išglebusi savo mėtų spalvos pižamoje, kuri buvo susegta lipukais, o ne sagomis, nes pastarąsias ligoniai galėjo praryti. Amanda su žaliu, plaukus supynusiu kaspinu ir akyse tyvuliuojančiais vandenynais.

Lizę trumpam apniko siaubingos dvejonės. Gal viskas, ką teko patirti, tebuvo *jos* liguistos sąmonės pakurstytos iliuzijos - neskaitant, žinoma, Džimo Dūlio užpuolimo. Už V. K. Endrius* romanų ribų tokios sumautos šeimos kaip Lendonai neegzistavo, kaip ir į Ohoho mėnulį panašios vietos, su kuriomis susidurti įmanoma nebent vaikiškose pasakų knygelėse. Ji buvo ištekėjusi už rašytojo, nūnai mirusio, ir baigta. Sykį Skotą išgelbėjo, bet kai prieš aštuonerius metus Kentukyje jį pakirto liga, Lizė nieko nebegalėjo padaryti. Juk kastuvu mikrobų nepriplosi, ar ne?

Ji šiek tiek atleido pirštus ir daug negalvodama vėl suspaudė Amandos delnus. Užprotestavo stipri jos širdis ir tvirta valia. *Ne! Visa tai tikra! Ohoho mėnulis ne mažiau*

---

*V. K. Endrius (1923-1986) - amerikiečių rašytoja, savo knygose sujungusi gotikinį siaubą ir šeimyninę sagą.

realus negu mūsų pasaulis! Aš ten lankiausi 1979-aisiais, prieš vestuves. Dar kartą viešėjau 1996-aisiais, kai Skotą reikėjo surasti ir parsivesti namo. Prie telkinio buvau nuklydusi ir šį rytą. Jei apims abejonės, prisimink, kokį mėsgalį Džimas Dūlis paliko iš mano krūties ir kaip aš jaučiuosi dabar. Į Ohoho mėnulį negaliu persikelti, nes...

- "Vilnis", - sumurmėjo Lizė. - Jis minėjo, kad vilnonis apklotas mus sulaiko lyg inkaras, nors pats nežinojo kodėl. Ar mus čia laikai *tu*, Mende? Kažkokia persigandusi, užsispyrusi tavo sąmonės dalis bando sutureti *mane?*

Lizė atsakymo nesulaukė, bet nusprendė esanti teisi. Viena Amandos dalis troško, kad sesuo ją ištemptų iš paplūdimio, tačiau kita nė trupučio nenorėjo gelbėtis. Pastarajai terūpėjo visiems laikams atsiriboti nuo purvino pasaulio ir jo problemų. Kas gali būti geriau nei maitintis per vamzdelį, triesti į sauskelnes, šiltas popietes praleisti vidiniame kiemelyje dėvint pižama su lipukais vietoj sagų, spoksant į žalias vejas ir kroketo žaidėjus? Beje, į ką Mendė *išties* žiūrėjo?

Į telkinį.

Rytą, dieną ir prieš saulėlydį, kai telkinys tviskėdavo žvaigždžių šviesoje bei mėnesienoje, o nuo vandens paviršiaus tarsi sapnų nuotrupos, regimos amnezijos kankinamoje sąmonėje, kildavo garų gijos.

Lizė burnoje tebejautė salsvą prieskonį, kaip paprastai atsikėlus iš ryto. *Jis užsiliko po maudynių telkinyje,* pagalvojo. *Tai mano prizas. Gėrimas. Du gurkšniai. Vienas man ir...*

- Ir vienas tau, - ištarė balsu. Veiksmų planas tapo toks akivaizdus, kad ji nusistebėjo, kodėl gaišo tiek laiko. Nepaleisdama Amandos rankų, Lizė palinko į priekį ir įsistebeilijo į jos fizionomiją. Blausus žvilgsnis iš po lygiai pakirptų žilstančių kirpčiukų pervėrė akiratį užstojusį veidą kiaurai.

Tik tuomet, kai Lizė įsikibo į Mendės alkūnes ir priglaudė lūpas prie jos burnos, sesers akis išplėtė supratimas ji ėmė muistytis, tačiau per vėlai. Paskutiniam gurkšniui iš telkinio nutekėjus priešinga kryptimi, Lizės gomurį *užliejo* saldumas. Liežuviu ji praskyrė Amandos lūpas, pajuto, kaip išgertas vanduo plūstelėjo į sesers burną, ir taip aiškiai išvydo telkinį, kad, lyginant su dabartiniu reginiu, pirmasis vaizdas, dėl kurio teko sukaupti visas valios jėgas, atrodė varganas ir neryškus. Šnerves užtvindė raudonųjų jostrų bei bugenvilijų kvapai, sumišę su sodriu, keistai melancholišku, mielųjų alyvmedžių aromatu, liudijančiu, jog uolėtoje dauboje viešpatauja diena. Karštas, susigulėjęs smėlis šildė basas kojas. Sportiniai bateliai čia nepersikėlė, priešingai nuo jos pačios. Lizė

8

Lizė grįžo į Ohoho mėnulį. Dabar stovėjo ant suslėgto, pėdas kaitinančio smėlio. Šįsyk skaisti saulė tvieskė aukštai danguje, ir nuo spindulių vandens paviršiuje žioravo ne tūkstančiai, o milijonai taškelių. Nes telkinys atrodė neapsakomai *platus*. Akimirką Lizė žvelgė į jį kaip pakerėta. Priešakyje išvydusi masyvų seno burlaivio korpusą, staiga suprato tai, ką Amandos lovoje pasakė vaiduoklis.

Kokį prizą, klausė ji, o būtybė, kurioje, regis, susiliejo Skotas su Amanda, atsakė: *Gėrimą*. Pasitikslinus, kokakolą ar "RC kolą", padaras atšovė: *Ša. Mes norime stebėti aukštąsias piliarožes*.

Lizė, aišku, pagalvojo apie gėlės, bet ji užmiršo, jog kadaise tuodu žodžiai turėjo visai kitokią reikšmę. Stebuklingą.

Tviskančio vandens paviršiuje besisupantis laivas - štai, apie ką Amanda kalbėjo... nes paskutinį sakinį ištarė *sesuo.*

Skotas negalėjo žinoti apie nuostabųjį vaikystės svajonių burlaivį.

Ji regėjo ne visą telkinį, o tiktai įlanką, kurioje inkarą buvo nuleidęs vienintelis laivas. Šiuo plaukiodavo narsios piratės, pasiryžusios ieškoti lobių ir vaikinų. Kas gi jų kapitonė? Na, žinoma, drąsioji Amanda Debušer. Juk kadaise anas burlaivis įkūnijo Mendės fantazijas. Anuomet, kai ji dar nebuvo tapusi pikčiurna (išoriškai) ir bailiuke (viduje).

Ša. Mes norime stebėti "Aukštąsias piliarožes"

Ak, Amanda, kone sielvartingai pamanė Lizė. Iš šito telkinio, vaizduotės šaltinio, mes visi gerdavome, ir kiekvienas jį matydavo truputį kitaip. Dabartinis variantas - Amandos vaikystės prieglobstis. Ant šlaito tebesidriekė akmeninių suoliukų eilės, todėl Lizė padarė išvadą, kad jie egzistavo visose čionykščių realybių versijose. Šiandieną ten sėdėjo ir į vandenį svajingai spoksojo dvidešimt ar trisdešimt žmonių. Dar tiek pat buvo apsigaubę drobulėmis. Dieną pastarieji nemaloniai priminė vabzdžius, kuriuos į kokonus įsupo milžiniški vorai.

Ji veikiai pastebėjo Amandą, įsitaisiusią maždaug dvyliktoje suolelių eilėje. Einant link sesers, teko aplenkti vieną iš gąsdinančių, po įkapėmis pasislėpusių figūrų. Galop Lizė prisėdo šalia Mendės ir vėl suėmė jos rankas - švarut švarutėles, nesubjaurotas jokių randų. Belaikant jas, Amanda lėtai, bet užtikrintai suspaudė jaunėlės sesutės pirštus. Lizę aplankė keistas tikrumo jausmas. Mendei nebūtinas papildomas vandens gurkšnis. Be to, jos nereikės įkalbinėti murktelėti į telkinį ir pasinaudoti gydomosiomis šio savybėmis. Sesuo pati geidė grįžti namo. Dalis jos laukė gelbėtojų kaip mieganti pasakų princesė... arba įkalinta narsuolė piratė. Įdomu, kiek iš žmonių, neapsigaubusių perregimomis marškomis, atsidūrė tokioje pačioje padėtyje? Lizė matė ramius jų veidus ir į tolumą įbestus žvilgsnius, bet gal

vienas kitas viduje klykė ir meldė, kad kas nors padėtų surasti kelią namo?

Lizė, tegalinti ištiesti pagalbos ranką seseriai - *galbūt* - sudrebėjo ir šiurpinančią mintį išvijo iš galvos.

- Amanda, - ištarė, - mes trauksime atgal, tačiau tu privalai man pagelbėti.

Iš pradžių Mendė tylėjo. Galiausiai atsiliepė tykiu, vos girdimu balsu, tarsi per miegus:

- L-y-yze? Ar tu gėrei... tą mėšliną punšą?

Nesusilaikiusi Lizė prunkštelėjo.

- Šiek tiek. Iš mandagumo. Dabar pažvelk į mane.

- Negaliu. Aš žiūriu į "Aukštąsias piliarožes" Tapsiu pirate... ir išplauksiu... - jos balsas vis labiau tilo, - už jūrų marių... ieškoti lobių... į Kanibalų salas...

- Tu viso labo įsivaizduoji. - Lizė pyktelėjo ant savęs dėl to, kad atkirto pernelyg šiurkščiai. Jautėsi taip, lyg būtų čiupusi kardą, idant užmuštų ant žolės ramiai gulintį kūdikį - vaikystės svajonę. - Ši vieta nenori tavęs paleisti, todėl ir rodo laivą, kuris tėra... jyga.

Mendės atsakymas ją nustebino ir netgi *įskaudino:*

- Skotas minėjo, kad tu pabandysi čia ateiti, jei man tavęs prireiks.

- Kada jis taip sakė?

- Jam patiko vietinės apylinkės. - Amanda giliai atsiduso. - Praminė jas Ohojos nuliu ar kažkaip panašiai. Tikino, kad jį lengva pamėgti. Per daug lengva.

- Mende, *kada jis taip sakė?* - Lizei knietėjo ją supurtyti.

Amanda, rodės, sukaupė visas valios jėgas... ir nusišypsojo.

- Kai paskutinį kartą susipjausčiau. Grįžti namo mane privertė Skotas. Jis tvirtino, kad.... kad jums visiems manęs reikia.

Lizei prašviesėjo akys. Be abejo, iš to jokios naudos, tačiau sužinojusi tiesą ji pasijuto geriau. Tik kodėl Skotas nieko nepasakojo savo žmonai? Nes Lizę gąsdino Ohoho mėnulis ir čia gyvenantys padarai - tiksliau, viena konkreti baidyklė? Taip. Nes vyras buvo tikras, kad praslinkus kuriam laikui ji viską pati supras? Vėlgi, taip.

Amanda nukreipė akis į laivą, kuris sūpavosi įlankoje, jos telkinio versijoje. Lizė pakratė seserį už peties.

- Mende, tu privalai man padėti. Vienas beprotis trokšta mane sužaloti, ir aš noriu, kad padėtum įkišti pagalį jam į ratus. Man reikalinga tavo pagalba! *Nedelsiant!*

Sesuo atsigręžė į Lizę nutaisiusi bemaž komišką nuostabos išraišką. Nuo žemutinio suoliuko atsisuko durtinį dėvinti moteris, laikanti išsišiepusio, švarpliadančio vaiko nuotrauką. Ji prabilo tęsiamu, mieguistu, apmaudžiu balsu:

- Tyliau... aš noriu... apmąstyti... savo poelgį...

- Nekišk nosies ne į savo reikalus, - atrėžė Lizė ir vėl pažvelgė į Amandą. Toji, laimei, akių į šoną nukreipusi nebuvo.

- Lize, kas?..

- Pamišėlis. Pasirodė ant mano slenksčio, nes užsigeidė prakeiktų Skoto rankraščių. Bet dabar savo dėmesį jis sutelkė į mane. Šį rytą kaip reikiant mane aptalžė. Egzekucijas pratęs, jeigu aš ne... jeigu *mes* ne... - Amanda vėl įbedė žvilgsnį į burlaivį, nuleidusį inkarą įlankoje, tad Lizė abiem delnais suėmė jos veidą, kurį ryžtingai pasuko į save. - Ei, klausykis, išstypėle.

- Nevadink manęs išsty...

- Jei klausysies, nevadinsiu. Žinai, kokia mašina važinėju? Pameni, kaip atrodo mano "BMW"?

- Taip, bet...

Amandos akys vis bandė pakrypti į vandens pusę. Lizė vėl buvo bepasukanti jos galvą, bet intuicija pašnibždėjo, kad

ji ne ką tepeštų. Ištempti seserį namo įmanoma tiktai pasitelkus įtaigų balsą bei valią. Ir tik tuo atveju, jei Mendė pati norės grįžti.

- Tas tipelis... jis neapsiribos mušimu. Jei nepadėsi, gali būti, jog sumautas beprotis mane nužudys.

Sesuo nustebo ir suglumo

- *Nužudys?*

- Taip. *Taip.* Prižadu, kad viską tau papasakosiu, bet tik ne čia. Jei per ilgai užsisėdėsime paplūdimyje, aš pati, ko gero, įsitaisysiu greta tavęs ir užbaigsiu savo dienas žiopsodama į "Aukštąsias piliarožes" - Lizė nemanė prasilenkusi su tiesa. Ji jautė telkinio trauką. Jeigu leisis užburiama vaizdo, dvidešimt metų prabėgs kaip dvidešimt minučių, o jos su triušele Mende taip ir kiurksos ant suoliuko laukdamos, kol galės įlipti į laivą, kuris kvietė pas save, bet iš vietos nejudėjo.

- Ar man teks gerti tą mėšliną punšą? Tas... - naršydama atminties gelmes, Amanda suraukė kaktą. Staiga raukšlelės išsilygino. - Tas vabaliukų sūūūūūltis?

Vaikiškai ištęstas žodis dar sykį prajuokino Lizę, ir moteris su durtiniu bei nuotrauka rankose vėl atsigręžė. Amanda pradžiugino seserį apdovanodama nepažįstamąją įžūliu žvilgsniu - *ko vėpsai, kale* - ir iškeldama vidurinįjį pirštą.

- Na, mažoji Lize, ar teks?

- Nebus jokio punšo, jokių vabaliukų sulčių. Pažadu. Nagi, pagalvok apie mano automobilį. Tu tikrai prisimeni, kokios jis spalvos?

- Kreminės. - Amandos lūpos įsitempė, o veidas įgavo išraišką, tarytum sakančią: še tau, tiesa, nori to ar ne. Ją pamačiusi Lizė nušvito. - Kai jį pirkai, perspėjau, jog dėl tokio atspalvio ant mašinos aiškiai matysis purvas, bet tu manęs nepaklausei.

- Ar pameni buferio lipduką?

- Su pašaipiu užrašu apie Jėzų? Taip. Anksčiau ar vėliau koks nors perpykęs krikščionis jį nuplėš. Gal dar padailins bagažinę keliais įbrėžimais.

Iš viršaus atsklido priekaištingas vyriškas balsas:

- Jeigu jūs norite kalbėtis, eikite kur nors kitur.

Lizė nesivargino pasukti galvos ar rodyti didžiojo piršto.

- Ten parašyta: JĖZUS MANE MYLI, AŠ ŽINAU LABAI GERAI, ŠTAI KODĖL NESIRUOŠIU VAŽINĖTI LĖTAI. Užsimerk, Amanda, ir įsivaizduok mano mašiną. Pamatyk ją iš užpakalio, kad prieš akis būtų lipdukas. Pamatyk medžio paunksnėje. Šešėlis virpa, nes lapiją drebina vėjas. Ar sugebėsi?

- Ta-a-aip... tikriausiai... - šnairuodama ji paskutinį sykį pažiūri į laivą. - Jei tik galėsiu tau padėti ir sustabdyti žmogų, kuris siekia tave įskaudinti... nors nesuprantu, kuo čia dėtas Skotas. Jis mirė prieš dvejus metus... bet... žinai, kažką man sakė apie geltonąjį vilnonį gerosios mamulės apklotą ir norėjo, kad jo žodžius perduočiau tau. Aišku, aš to nepadariau. Daug ką iš tų atvejų užmiršau... turbūt tyčia.

- Mende, apie kokius *atvejus* šneki?

Amanda dėbtelėjo į Lizę, tarytum jaunėlė sesutė būtų visiška paikšelė.

- Kalbu apie tuos sykius, kai *susipjaustydavau.* Po paskutinio karto - po bandymo išsirėžti bambą - mes atsidūrėme čia. - Ji pirštu skruoste įspaudė duobutę. - Jis užsiminė apie kažkokią istoriją. *Tavo*, Lizės, istoriją. Ir apie vilnonį apklotą. Tik jį vadino “vilniu” ir... Joga? Jaga? Jėga? Gal aš paprasčiausiai susapnavau mūsų pokalbį?

Netikėtos naujienos sukrėtė Lizę, bet iš pusiausvyros neišvedė. Jeigu ji ketino iš čia ištraukti Amandą - ir save pačią, - griebtis veiksmų derėjo *tučtuojau.*

Tiek to, Mende. Užsimerk ir išvysk mano mašiną. Kiekvieną prakeiktą smulkmeną, kokią tik įstengsi pamatyti. Visa kita atliksiu aš.

Tikiuosi, dingtelėjo į galvą mintis. Kai Amanda užsimerkė, ji pasekė vyresnės sesers pavyzdžiu ir stipriai suspaudė šios pirštus. Dabar žinojo, kodėl jautė nenumaldomą poreikį įsidėmėti savo automobilį: kad galėtų persikelti į stovėjimo aikštelę, o ne grįžti į Amandos palatą, įrengtą uždarame "Žaliosios vejos" skyriuje.

Į sąmonę įsismelkė "BMW" vaizdas (Amanda neklydo, toji spalva buvo klaiki). Šį reginį ji užleido Mendei, o pati susitelkė ties numeriu 5761RD bei svarbiausiu dalyku: "Šiaurės vilko" alaus buteliu, padėtu ant asfalto, truputį į kairę nuo lipduko, skelbiančio, esą JĖZUS MANE MYLI, AŠ ŽINAU LABAI GERAI. Lizei vaizdelis atrodė tobulas, tačiau unikalus vietinio oro kvapas nepakito, o ausis pasiekė tylus šiugždėjimas, kurį skleidė suglebusias laivo bures glostantis vėjelis. Sėdimąją tebevėsino akmeninis suoliuko paviršius. Ją pervėrė panikos dilgsnis. *O jei šįkart sugrįžti nepavyks?*

Kažkur tolybėse pasigirdo irzlus Amandos murmesys:

- Ot, velnias. Pamiršau, kad ant numerio lentelės nupieštas sumautas naras.

Po akimirkos burių šnarėjimas įsiliejo į žoliapjovės riaumojimą ir veikiai pranyko. Tik dabar variklio krioksmas atvilnijo iš toliau, nes...

Lizė atsimerkė. Ji ir Amanda stypsojo mašinų stovėjimo aikštelėje, už "BMW" Vyresnioji sesuo tebelaikė jos rankas, akių vokų neatplėšė - nuo įtampos kaktą išvagojo gili raukšlė. Mendė vis dar vilkėjo mėtų spalvos pižama su lipukais vietoj sagų, tačiau buvo basa, ir Lizė suprato, kad budinti seselė, užklydusi į vidinį palatos kiemelį, aptiks du tuščius krėslus, porą plastikinių puodelių su vabaliukų sultimis, šlepetes ir sportinius batelius, kuriuose liko kojinės.

Ir tuomet, neilgai trukus, seselė puls skambinti pavojaus varpais.

Kasl Roko ir Niu Hempšyro pusėje nugriaudėjo perkūnija. Link “Žaliosios vejos” artėjo vasaros audra.

- Amanda! - sušuko Lizė ūmai apimta baimės, kad sesuo atsimerks, ir jos akyse, kaip anksčiau, viso labo tyvuliuos bekraščiai, tušti vandenynai.

Tačiau Mendės akyse, nors ir truputį išplėstose, atsispindėjo sąmoningas žvilgsnis. Ji dirstelėjo į stovėjimo aikštelę, į “BMW”, į jaunėlę seserį, galop nužiūrėjo save.

- Lize, liaukis gniaužusi rankas, - paprašė. - Man siaubingai skauda. Ei, aš turiu kažkuo apsirengti, nes dėviu tik sumautą permatomą pižamą ir esu be apatinių kelnaičių, jau nekalbant apie liemenėlę.

- Mes gausime tau drabužių, - prižadėjo Lizė. Antrąsyk persmelkta panikos dūrio, plojo per dešinę kelnių kišenę ir su palengvėjimu atsidūsėjo. Piniginė savo vietoje. Džiaugsmingos akimirkos ilgai nesitęsė. “Protingas raktelis”, kurį visada nešiodavosi kairėje palaidinukės kišenėje, pradingo. Arba nepersikėlė į Ohoho mėnulį ir liko kiemelyje, prie Mendės palatos, kartu su sportiniais bateliais bei kojinėmis, arba...

- Lize! - suriko Amanda griebdama sau už rankos.

- Ką? *Ką?* - ji apsidairė, bet aikštelėje, be jųdviejų, kol kas nebuvo nė gyvos dvasios.

- *Aš jau atsigaivelėjau!* - kimiai užkrankė vyresnioji sesuo. Iš jos akių ištryško ašaros.

- Žinau. - Lizė nejučia nusišypsojo, nors ramybės ir nedavė pranykęs raktas. - Velniškai nuostabu.

- Aš atsinešiu drabužius. - Amanda žengė centrinio pastato kryptimi. Lizė vos spėjo ją sučiupti už delno. Kaip moteris, kuri prieš kelias minutes buvo panirusi į katatoniją, triušelė Mendė atrodė gyvybinga lyg upėtakis prieš saulėlydį.

- Užmiršk drapanas. Jei ten grįši, garantuoju, kad nakvosi savo palatoje. Labai to nori?

- *Ne!*

- Gerai. Nes man tavęs reikia. Deja, mums gali tekti sėsti į miesto autobusą.

Amanda kone suspigo:

- *Aš turėčiau lipti į autobusą apsirengusi kaip suknista striptizo šokėja?*

- Mende, mano mašinos raktas prapuolė. Jis liko palatos prieangyje arba ant suoliuko... tu prisimeni suoliukus?

Nenoromis linktelėjusi, Amanda paklausė:

- Argi po užpakaliniu buferiu tu nebuvai pritvirtinusi magnetinio daikčiuko, kuriame laikei atsarginį raktą? Ir kurio spalva, beje, puikiai derėjo prie šiaurinio klimato?

Pašaipos Lizė beveik neišgirdo. Skotas padovanojo "magnetinį daikčiuką" per gimtadienį, prieš penkerius ar šešerius metus. Įsigijusi "BMW", atsarginį naujo automobilio raktą ji padėjo į metalinę dėžutę. Šioji turėtų būti po užpakaliniu buferiu, nebent kur nors nukrito. Lizė priklupo ant vieno kelio, pagraibė po kėbulu. Iš pradžių nieko nerado ir jau buvo benusimenanti, kai pirštų galais užčiuopė išganingąjį "magnetinį daikčiuką"

- Amanda, aš tave myliu. Tu genijus.

- Nieko panašaus, - atsakė Mendė su tokiu orumu, kokį pajėgė demonstruoti basa moteris, dėvinti žalią, perregimą pižamą. - Aš esu vyresnė tavo sesuo. Na, ar jau galėtume nerti į saloną? Nuo asfalto karštis trenkia netgi šešėlyje.

- Žinoma, žinoma. - Lizė atrakino dureles atsarginiu raktu. - Mums reikėtų iš čia išsinešdinti, tik... o Jėzau, baisu net pagalvoti... - ji nutilo, prunkštelėjo ir papurtė galvą.

- Kas yra? - pasiteiravo Amanda savuoju ypatinguoju tonu, kurį nutaisęs žmogus iš tiesų griežtai reikalauja atsakymo: *Tučtuojau sakyk, kas atsitiko?*

- Nieko. Na... aš prisiminiau, ką man sakė tėtis, kai gavau vairuotojo pažymėjimą. Vieną dieną iš Vaito paplūdimio

parvežiau pulką vaikų... tu pameni Vaitą, ar ne? - jos abi jau sėdėjo salone. Automobilis atbulas lėtai riedėjo iš paunksnės. Kol kas šioje pasaulio dalyje vyravo ramybė, ir Lizė nė trupučio netroško jos drumsti.

Amanda sušnarpštė ir atsargiai, kad neprisiliestų prie rankų žaizdelių, prisisegė diržą.

- Vaitą? Cha! Ten tebuvo žvyrduobė, į kurią sutekėdavo šaltinio vanduo. - Veide blykstelėjusią panieką ištirpdė ilgesinga išraiška. - Ji nė iš tolo neprilygo Piečio smėliui.

- Taip vadinai tą vietą? - paklausė smalsumui neatsispyrusi Lizė. Ji sustojo prie išvažiavimo iš aikštelės. Prieš pasukdama kairėn, į Mino aveniu, ir nuriedėdama Kasl Roko kryptimi, automobilių sraute turėjo sulaukti spragos. Judėjimas buvo didelis, ir jai teko grumtis su noru nulėkti į dešinę pusę - vien tam, kad kuo greičiau *atitoltų* nuo "Žaliosios vejos"

- Be abejo, - apmaudžiai atšovė Mendė. - Į Piečio uostą "Aukštosios piliarožės" atplaukdavo pasipildyti atsargų. Ten piratės susitikdavo su savo vaikinais. Negi neprisimeni?

- Kažką lyg ir pamenu. - Lizė mintyse ėmė spėlioti, ar už nugaros pasigirs pavojaus signalas, kai seselė pamatys, jog Amanda išgaravo. Greičiausiai ne. Kas norės gąsdinti pacientus? Tarp mašinų pastebėjusi plyšį, ji nuspaudė "BMW" akceleratorių ir iš kažkokio nekantraus vairuotojo, kuris buvo priverstas sumažinti greitį net penkiomis myliomis per valandą, užsidirbo priekaištingą pyptelėjimą.

Pikčiurnai, greičiausiai seniai nesiskutusiam vyrukui beisbolo kepuraite, Mendė parodė dvigubai įžeidžiantį gestą - nė neatsisukdama iki pečių lygio iškėlė kumštį ir pamostagavo viduriniu pirštu.

- Puiki technika, - tarstelėjo Lizė. - Vieną dieną už tokius pokštus tave išprievartaus ir nudobs.

Amanda suktai pažvairavo į seserį.

- Tik pažiūrėkite, kas kalba! - praktiškai be jokios pauzės pasidomėjo: - Ką gi Dendis tau sakė, kai grįžai iš Vaito? Guldau galvą, kad kokią nors kvailystę.

- Jis pamatė, kaip išlipu iš senojo "Pontiako" be sportbačių ar sandalų ir įspėjo, jog Meino valstijoje įstatymai draudžia vairuoti basam. - Sulig paskutiniu žvilgsniu Lizė kaltai nudūrė akis į savo kojų pirštus.

Vyresnioji sesuo keistai sukrenkštė. Lizė pamanė, kad Mendė apsiašarojo ar bent mėgino pravirkti, bet staiga suvokė girdinti kikenimą. Ji ir pati nusišypsojo - iš dalies todėl, jog priešakyje pasirodė 202-asis kelias, išvaduosiantis jas iš miesto kamščių.

- Na, ir begalvis! - kreksėdama išspaudė Amanda. - Senas mielas kvailys! Dendis Deivas Debušeras, kurio galvoje buvo košė vietoj smegenų! Ar žinai, ką jis kartą sakė *man?*

- Ne, ką?

- Nusispjauk, jei tau maga išgirsti.

Lizė spūstelėjo langą nuleidžiantį mygtuką, paleido spjūvį laukan ir plaštaka nusivalė vis dar patinusią apatinę lūpą.

- Ką, Mende?

- Sakė, kad pastosiu, jei bučiuosiu vaikiną išsižiojusi.

- Skiedi!

- Gryna tiesa. Žinai, kas įdomiausia?

- Kas?

- Esu tikra, kad jis pats tuo *tikėjo!*

Jos prapliupo kvatoti.

XII. LIZĖ IR AMANDA (SESERŲ REIKALAI)

1

Susigrąžinusi Mendę Lizė nebenutuokė, ko toliau imtis. Iki apsilankymo "Žaliojoje vejoje" visi plano etapai atrodė daugmaž aiškūs, bet dabar, kai virš Niu Hempšyro ėmė telktis audros debesys, o jos abi iškeliavo Kasl Roko kryptimi, artimiausią ateitį apgaubė migla. Dėl Dievo meilės, ji tiesiog pagrobė katatonikę seserį iš vieno geriausių Meino beprotnamių!

Amanda nė iš tolo nepriminė pakvaišusios; visos Lizės baimės, kad ją vėl apims katatonijos būsena, veikiai išsisklaidė. Amanda Debušer jau daugelį metų nedemonstravo tokio proto aštrumo. Išklausiusi, kas nutiko tarp jaunėlės sesutės ir Džimo "Zako" Dūlio, ji tarė:

- Taigi iš pradžių jis gviešėsi Skoto rankraščių, bet dabar persekioja tave kaip eilinis nukvankėlis, kuriam sukietėja skriaudžiant moteris. Kaip prietranka Reideris iš Vičitos.

Lizė linktelėjo. Dūlis jos neišprievartavo, bet jam išties sukietėjo, o taip. Šiuo momentu labiausiai stebino, kaip tiksliai ir glaustai Mendė įvertino padėtį, netgi rado taiklų palyginimą su Reideriu... kurio pavardės Lizė tikrai nebūtų atsiminusi. Be abejo, Amanda turėjo pranašumą - ji galėjo pažvelgti į visus įvykius iš tam tikro atstumo. Tačiau prašviesėjusi jos sąmonė tiesiog stulbino.

Priešais iškilo ženklas su užrašu: KASL ROKAS - 15. Kai "BMW" jį aplenkė, saulė pasislėpė už debesų. Amanda prabilo gerokai tyliau:

Tu nori sudoroti persekiotoją anksčiau, nei jis prigriebs tave, ar ne? Užmušti jį, o kūną išspirti į kitą pasaulį. - Iš priekio atsklido griaustinio trenksmas. Lizė lūkuriavo. *Ką mes darome,* mąstė, *aptariame seserų reikalus?*

- Kodėl, Lize? Neskaitant to, kad gali?

- Jis mane įskaudino. Tas šunsnukis *prisikniso* prie manęs. - Ji abejojo, ar kalbėjo kaip geroji mažoji Lizė, bet jeigu seserys, spręsdamos savo reikalus, privalo viena kitai sakyti tiesą, tuomet Mendei teks ją išklausyti. - Žinai, brangute, ką pasakysiu: kitą kartą, kai Dūlis panūs mane užpulti, tuos norus aš jam išmušiu.

Kurį laiką Amanda spoksojo į vingiuojantį kelią, sunėrusi rankas po mažute krūtine. Galiausiai panosėje suniurnėjo:

- Tu visuomet buvai lyg plieno strypas, įspraustas į jo nugarkaulį.

Lizė atsigręžė į seserį ne šiaip nustebusi, o priblokšta.

- *Ką?*

- Taip sakė Skotas. O jis tave pažinojo. - Mendė kilstelėjo vieną ranką ir nužvelgusi raudoną randelį pažiūrėjo į Lizę. - Pribaik tą tipą, - tarė su vaikišku nerūpestingumu. - Aš tam neprieštarauju.

2

Lizė garsiai nurijo seiles, išgirdo, kaip sučeža perdžiūvusi gerklė.

- Klausyk, aš dar nesumąsčiau, ką darysiu. Kol kas maklinėju tamsoje, iš anksto nieko nesu suplanavusi.

- Netikiu. - Amandos balse nuskambėjo žaismingos gaidelės. - Tu palikai žinutes, kuriose jo prašei aštuntą vakaro užsukti į Skoto studiją - vieną įrašei į autoatsakiklį, kitą perdavei profesoriui iš Pitsburgo, tam atvejui, jeigu Dūlis ten

paskambins. Ketini jį nužudyti, na, ir puiku. Ei, tu leidai farams parodyti savo galimybes, teisingai? - nespėjus Lizei atsiliepti, tęsė: - Aišku, kad leidai. Bet vyrukas prasmuko pro pat jų nosis. Ir vos nenupjovė tavo krūties su atidarytuvu, kurį rado *tavo* namuose.

Įveikusi kelio linkį, Lizė atsidūrė už vos pasivelkančio rąstvežio, kaip ir tą dieną, kai drauge su Darla, paguldžiusios Amandą į "Žaliąją veją", važiavo namo. Ji nuspaudė stabdį, vėl apimta kaltės jausmo, kad vairuoja basa. Senais įsitikinimais neįmanoma lengvai nusikratyti.

- Skoto stuburas buvo velniškai tvirtas, - pasakė Lizė.

- Aha, bet savo stiprybės perteklių jis išeikvojo mėgindamas išgyventi vaikystėje.

- Ką apie tai žinai?

- Nieko. Jis niekuomet nepasakodavo apie jaunas dienas. Bet nejau manai, jog aš nieko nepastebėjau? Darla su Kanta gal ir aklos, bet tik ne aš. Ir Skotas puikiai matė, kad jis man - kaip atversta knyga. Mudu suvokėme vienas kitą kaip du žmonės, kurie per rimtų išgertuvių vakarėlį vieninteliai išliko blaivūs. Gal todėl jis manimi taip rūpinosi. Ir man aišku dar kai kas.

- Kas?

- Jei tuojau pat neaplenksi vilkiko, uždusiu išmetamosiomis dujomis.

- Aš matau per trumpą kelio atkarpą.

- Ji *užtektinai* ilga. Be to, Dievas nekenčia bailių. - Po trumpos pauzės pridūrė: - Štai dar vienas dalykas, kurį žino tokie žmonės kaip mudu su Skotu.

- Mende...

- Nagi, lenk! Aš *užtrokšiu!*

- Nemanau, kad spėsiu...

- Lizė *įsimylėjo*, Lizė *įsimylėjo*, Lizė plius Zakiukas lygu karšta M-E-I-L...

- Išstypėle, nuo tavęs mane verčia vemti.

Amanda prajuko.

- Ei, mažoji Lize, ar savo vaikinukui dovanosi bučinuką?

- Jei kas nors važiuos iš priekio...

- Pirma *įsimyli*, paskui keli *vestuvių* puotą, vėliau prigimdai *vaikučių* guotą...

Neleisdama sau pagalvoti ką daranti, Lizė basa koja nuspaudė akceleratorių ir pasuko vairą. "BMW" susilygino su rąstvežio kabina, kai priešais, ant kalvos keteros, pasirodė kitas vilkikas.

- Po velnių, kas nors duokit man užsitraukti "žolės", nes dabar mums "šakės" - Amanda nebekrizeno, o juokėsi visa gerkle. Jaunėlė sesuo taip pat kvatojo. - Lize, spausk iki dugno!

Ji pakluso. "BMW" su stebėtina energija ūžtelėjo pirmyn ir grįžo į savo juostą kur kas anksčiau, nei pro šalį prabildėjo iš priekio artėjęs rąstvežis. Jei greta sėdėtų Darla, ji neabejotinai klyktų kaip pakvaišusi.

- Patenkinta? - kreipėsi Lizė į seserį.

- Taip. - Amanda paglostė kairiąją jos ranką, priversdama atpalaiduoti vairą gniaužiančius pirštus. - Džiaugiuosi, kad esu čia. Džiaugiuosi, kad mane ištraukei. Dalis manęs norėjo ten likti, bet kita, gerokai didesnė, ilgėjosi namų... ir baiminosi, jog netrukus man jie neberūpės. Tad... ačiū tau, Lize.

- Dėkok Skotui. Jis žinojo, jog tau prireiks pagalbos.

- Žinojo, kad jos reikės ir tau. - Amandos tonas sušvelnėjo. - O padėti galėtų tik toji sesuo, kuriai trūksta daugiau nei vieno šulo. Manau, jis buvo tuo tikras.

Lizė trumpam nukreipė akis į Mendę.

- Judu su Skotu apie mane kalbėjote? Paplūdimyje?

- Taip. Ir čia, ir ten. Visko nepamenu, bet vargu ar tai svarbu. Mes sakėme vienas kitam, kaip stipriai tave mylime.

Atsiliepti Lizei sutrukdė užplūdusios emocijos. Ji geidė pravirkti, bet tuomet nebūtų mačiusi kelio. Galbūt ašarų jau išliejo užtektinai. Nors tai nereiškė, kad jos išseko.

3

Kurį laiką seserys važiavo tylėdamos. Už Pigvokito stovyklavietės plentas visiškai ištuštėjo. Virš galvos tebešvytėjo dangaus žydrynė, tačiau saulė pradingo už atplaukiančių debesų. Kol kas diena išliko giedra, bet šešėliai prapuolė. Amanda prašneko su sau nebūdingu mąsliu smalsumu:

- Ar būtum manęs atėjusi, jei tau nereikėtų bendrininkės?

- Na, bent jau norėčiau taip galvoti, - pasvarsčiusi atsakė Lizė.

Mendė pakėlė artimiausią sesers ranką, pakštelėjo į ją - švelnus bučinys panėšėjo į drugelio sparnų prisilietimą - ir nuleido ant vairo.

- Ir aš norėčiau taip manyti, - tarė. - Žinai, Pietys - keista vieta. Kai ten esi, ji atrodo tikroviška, kaip ir mūsų pasaulis, tik *daug* geresnė. Bet grįžus čia... - ji patraukė pečiais. Ilgesingai, pamanė Lizė. - Tuomet Pietys praranda savo realumą ir tampa perregimas kaip mėnesiena.

Lizė prisiminė, kaip "Elnio raguose" gulėjo lovoje ir stebėjo mėnulio pastangas išnirti iš už debesų. Klausėsi būsimo vyro pasakojimo, paskui su juo iškeliavo. *Dingo.*

- Kaip Skotas vadino tą vietą? - paklausė Amanda.

- Ohoho mėnuliu.

- Beveik nesuklydau.

- Beveik.

- Manau, dauguma vaikų bėga į tokius pasaulius, jei kažko išsigąsta, jaučiasi vieniši arba paprasčiausiai nuobodžiauja. Pramina juos Niekados šalimi, Grafyste... ar Oho-

ho mėnuliu, jeigu jiems netrūksta vaizduotės. Didžiuma tas vietas užmiršta. Bet vienas kitas talentas - kaip Skotas, - įkinko savo svajones, paverčia jas darbiniais arkliukais.

- Tau pačiai nestigo talento. Argi ne tu sugalvojai Pietį? Mergaitės iš mūsų namų pramogaudavo tavo išmąstytame pasaulėlyje ne vienerius *metus*. Sabato kelyje gal net dabar rastume mergyčių, kurios iki šiol žaidžia vienoje iš Piečio versijų.

Amanda nusijuokė ir papurtė galvą.

- Tokie žmonės kaip aš neturėtų kirsti ribos, skiriančios tuodu pasaulius. Dėl savo vaizduotės aš tik pakliuvau į bėdą.

- Mende, tai netiesa...

- Tiesa. Papaikėlių namai užgrūsti į mane panašiais tipais. Ne *mes* įkinkome savo svajones, o *jos* - mus. Pliekia švelniais, žavingais botagais, ir mes bėgame... bėgame... visuomet vienoje vietoje... nes laivas... na, burės niekada neišsiskleidžia, o laivas nepakelia inkaro...

Lizė surizikavo dar sykį į ją žvilgtelėti. Amandos skruostais tekėjo ašaros. Galbūt jos netikšdavo ant akmeninių suoliukų, bet čia... taip, čia raudos atspindėdavo *brudiną* žmogaus būseną.

- Aš žinojau, jog ten pateksiu, - pratęsė Mendė. - Žinojau dar tada, kai mudvi blaškėmės Skoto studijoje... kai idiotiškoje užrašų knygelėje keverzojau bereikšmius skaičius... aš *žinojau...*

- Tavo knygelė man atstojo raktą, - tarė Lizė, prisimindama puslapiuose ir viršelyje įspaustus žodžius - *AUKŠTOSIOS PILIAROŽĖS* ir **mein gott**... atrodė, lyg būtų radusi žinutę butelyje. Arba eilinę jygą - *Lize, štai, kur aš esu, meldžiu, surask mane.*

- Rimtai?

- Taip.

- Kaip keista. Užrašų knygeles - tiek, kad jų užtektų iki gyvenimo pabaigos - man padovanojo Skotas. Per gimtadienį.

- Tikrai?

- Aha, likus metams iki mirties. Sakė, kad jos gali praversti. - Amanda išspaudė šypseną. - Atrodo, taip ir atsitiko.

Taip, atsiliepė Lizė mintyse spėliodama, ar frazė **mein gott** užrašyta ant visų viršelių. Mažytėmis tamsiomis raidelėmis, po firmos ženklu. Vieną diena ji patikrins. Jei tik drauge su Mende iš šitos košės ištrūks gyvos.

4

Kai Kasl Roko centre Lizė sulėtino greitį ir pasiruošė sukti link šerifo kontoros, Amanda suspaudė sesers ranką ir paklausė, ką, dėl Dievo meilės, ji daro. Atsakymą išklausė su stiprėjančia nuostaba.

- Ką *man* siūlai veikti, kol pati rašysi prašymą ir pildysi dokumentus? - dygiai pasiteiravo. - Sėdėti ant suolelio priešais gyvūnų registracijos centrą viena pižama, aplinkiniams demonstruoti savo styrančius spenelius ir šaldyti nuogą tarpkojį? Gal smaksoti čia ir klausytis radijo? Kaip ketini pasiaiškinti, kodėl vaikštai basa? O jei kas nors iš "Žaliosios vejos" paskambino į šerifo kontorą ir perspėjo "farus", kad rašytojo našlė viešėjo pas savo seserį, ir dabar jos abi pradingo?

Pritrenkta Lizė išvertė akis, kaip pasakytų smegenų gausa nepasižymėjęs jos tėvas. Sutelkusi dėmesį į tai, kaip iškrapštyti Mendę iš kito pasaulio bei prigriebti Džimą Dūlį, visiškai užmiršo, kad jos abi gan menkai apsirengusios, ir nė neapsvarstė galimų Didžiojo Pabėgimo pasekmių. Šiuo momentu "BMW" stovėjo aikštelėje, priešais mūrinį šerifo

biuro pastatą, tarp pakrypusių, ant asfalto nubraižytų linijų, valstijos policijos automobilio ir "Fordo" sedano apsuptyje. Ant pastarojo sparno puikavosi užrašas: KASLO APYGARDOS ŠERIFO SKYRIUS. Lizę apėmė klaustrofobijos pojūtis. Sąmonėje sukirbėjo kantri dainos pavadinimas - "Ką aš sau galvojau?"

Padėtis, be abejo, absurdiška. Ji nebuvo bėglė, "Žalioji pieva" neturėjo nieko bendra su įkalinimo įstaiga, o Amanda - ne kalinė. Bet tos basos kojos... išties, kaip reikės paaiškinti, kodėl ji slampinėja basa? Ir...

Aš išvis nemąsčiau, ką darau. Tik stengiausi iš vieno etapo žengti į kitą. Tarsi vykdydama recepte pažymėtus punktus. Dabar atverčiau kitą virėjos vadovo puslapį ir pamačiau, kad jis tuščias.

- Beje, - tęsė Mendė, - nepamiršk Darlos ir Kantos. Šįryt, Lize, tu puikiai pasirodei, aš tavęs nekritikuoju, bet...

- Žinoma, kad kritikuoji. Ir tu teisi. Jeigu mes dar neįklimpome į mėšlo krūvą, tai netrukus ten atsidursime. Aš nenorėjau važiuoti į tavo namus, nes baiminausi, jog Dūlis gali juos stebėti...

- Jis apie mane žino?

Jei neapsirinku, jūs ketinate tvarkyti kažkokius reikalus su sesutėmis. Teisingai?

- Man rodos... - Lizė nutilo. Ne, išsisukinėti nederėtų. - *Taip*, žino.

- Bet jis ne magas, ne didysis Karnakas, ir vienu metu negali būti dviejose vietose.

- Sutinku. O aš nenoriu, kad mūsų akistatoje dalyvautų "farai"

- Lize, pavažiuojame iki Akiračio. Iki Žaviojo Akiračio.

Taip vietiniai vadino virš Kaslo ežero ir Mažojo tvenkinio įrengtą piknikų aikštelę, iš kur kelias vesdavo į Kasl Roko draustinį. Ten netrūko vietos lengviesiems automobi-

liams, stovėjo netgi keli "Portosan" kilnojami tualetai. Įpusėjus popietei, griaudžiant perkūnijai, Akiratis greičiausiai bus tuščias. Geresnės vietelės, kur būtų galima pamąstyti, nuodugniai įvertinti padėtį ir pratempti šiek tiek laiko, nesurasi. Gal Amanda *iš tikrųjų* priklausė genijų kastai?

- Verčiau nešdinamės iš Centrinės gatvės, - pasakė Mendė, timptelėjusi pižamos apykaklę. Nes jaučiuosi kaip striptizo šokėja bažnyčioje.

Lizė atsargiai išvairavo "BMW" į pagrindinį kelią - nūnai, užsigeidusi pasitraukti nuo šerifo kontoros, ji kažkodėl įtikėjo, kad paklius į nedidelę avariją ir susitikimo su policija neišvengs, - pasuko į vakarus ir po dešimties minučių pasiekė ženklą, ant kurio perskaitė:

KASL ROKO DRAUSTINIS
GALIMA RENGTI PIKNIKUS
IR NAUDOTIS TUALETU
NUO GEGUŽĖS IKI SPALIO
PARKAS UŽSIDARO PRIEŠ SAULĖLYDĮ
JŪSŲ PAČIŲ SAUGUMUI,
AJERUS RINKTI DRAUDŽIAMA

5

Stovėjimo aikštelėje, be Lizės "BMW", nebuvo jokios kitos mašinos. Apleistoje, piknikams skirtoje erdvėje jos neišvydo nė vieno turisto, besisvaiginančio gamta (arba "Monpelję Gold" vynu). Amanda nukulniavo prie staliukų. Jos padai atrodė rožiniai; po žalia pižama, netgi pasislėpus saulei, jaunesnioji sesuo aiškiai įžiūrėjo nuogą kūną.

- Mende, ar tu tikrai manai...

- Jei kas nors pasirodys, spruksiu atgal į saloną. - Amanda pažvelgė per petį ir išsišiepė. - Ateik. Žolė *glotnutėlė*.

Lizė ant pirštų galiukų nutipeno iki asfaltuotos aikštelės pakraščio ir žengė ant žolės. Iš Skoto telkinio Mendė išgriebė nuostabią žuvelę - šiuo atveju žodis "glotnutėlė" tiko kaip niekas kitas. O vakaruose regimas vaizdas pervėrė tiek akis, tiek širdį. Pro dantytas Baltojo kalnyno smailes veržėsi juodi audros debesys. Ant aukštų šlaitų, tose vietose, kur šniokštė lietus, Lizė suskaičiavo septynias tamsias dėmes. Aptemusioje dausų dalyje tvyksčiojo žaibai. Žydroje spragoje, tarp dviejų kamuolinių debesų, tarsi juos sujungiantis pasakiškas tiltas, driekėsi dvigubas, virš Kranmoro kalno pakibęs vaivorykštės puslankis. Lizei bežiūrint, vienas plyšys užsitraukė, bet netrukus virš kažkokio kalno, kurio pavadinimo ji nežinojo, atsivėrė kitas, ir prieš akis vėl nušvito vaivorykštės spalvos. Apačioje tyvuliavo purvinai pilkas Kaslo ežeras, šalia jo, it juoda negyvos žąsies akis, plytėjo Mažasis tvenkinys. Vėjas stiprėjo, tačiau jis buvo neįtikėtinai šiltas. Kai gūsiai ties smilkiniais ėmė plazdenti plaukus, Lizė iškėlė rankas tarytum jai magėtų nuskristi - ne ant stebuklingo kilimo, o į pagalbą pasitelkus įprastą vasaros audrą.

- Mende! - sušuko ji. - Kaip aš džiaugiuosi, kad esu gyva!

- Aš taip pat, - rimtai atsiliepė Amanda ir ištiesė rankas. Vėjas sutaršė žilstančias jos sruogas kaip ilgus mergaitės plaukus. Lizė suėmė sesers pirštus, atsargiai, kad nepaliestų žaizdų, bet jausdama, kaip viduje išsikeroja nežabotos emocijos. Virš galvos driokstelėjo griaustinis, suūžė šilto vėjo šuorai, už devyniasdešimties mylių į vakarus pirmykščius kalnų tarpeklius užtvindė audros debesys. Amanda ir Lizė ėmė suktis ratu, nepaleisdamos viena kitos rankų, basos strykčiodamos žolėje.

Taip! - užstaugė Lizė, idant perrėktų perkūno trenksmą.

- *Kas* taip? - šūksniu paklausė Mendė. Ji vėl juokėsi.

Taip, aš ketinu jį nužudyti!

- *Ką tau sakiau! Aš padėsiu!*

Prapliupo lyti, ir seserys kvatodamos, laikydamos delnus virš galvų, nuskuodė atgal prie automobilio.

6

Jos pasislėpė salone anksčiau, nei žemę užliejo pirmoji iš pustuzinio popietės liūčių, todėl rimtai nepermirko. Jei būtų truputį uždelsusios, mašinoje sėdėtų kiaurai šlapios, nes, praėjus vos pusei minutės nuo pirmųjų lašų, artimiausias, už dvidešimties jardų stovintis, staliukas pradingo iš akių. Lietus buvo šaltas, o "BMW" viduje tvyrojo šiluma, todėl priekinis stiklas kaipmat aprasojo. Lizė užvedė variklį ir įjungė lango šildytuvą. Amanda griebė jos mobilųjį.

- Metas susisiekti su panele Brikele. - Ji ištarė vaikystėje Darlai suteiktą pravardę, kurios Lizė negirdėjo daugelį metų.

Laikrodis rodė po trijų. Labai abejotina, ar Kanta su Darla (dar žinoma, kaip panelė Brikelė - ak, kaip ji nekentė šitos pravardės) tebesėdi užkandinėje.

- Spėju, kad jos jau pakeliui į Oberną, - sumurmėjo Lizė.

- Aha, tikriausiai, - atsiliepė Amanda tokiu tonu, tarsi kalbėtų su vaiku. - Štai kodėl paskambinsiu į panelės Brikelės mobilųjį.

Dėl to, kad nedraugauju su technologijomis, kaltas Skotas, norėjo atšauti Lizė. *Po jo mirties šioje srityje vis labiau regresuoju. Aš netgi nenusipirkau DVD grotuvo, nors juos turi visi.*

Tačiau balsu ji pasakė:

- Jeigu tu Darlą pavadinsi panele Brikele, ji nutrauks ryšį nespėjusi suvokti, su kuo šneka.

Aš nesiruošiu to daryti. - Amanda įbedė žvilgsnį į pliaupiančią liūtį, kuri priekinį "BMW" langą pavertė stiklo upe. - Ar žinai, kodėl mudvi su Kanta ją taip praminėme ir kodėl pravardė Darlą skaudino?

- Ne.

- Būdama trejų ar ketverių, ji turėjo guminę raudoną lėlytę, *tikrąją* panelę Brikelę. Darla dievino tą seną žaislą. Vieną šaltą naktį paliko lėlę ant radiatoriaus, ir ši išsilydė. Sumautas plikagalvi Kristau, na, ir smarvė pasklido.

Lizė kaip įmanydama mėgino sulaikyti juoką, bet visos pastangos nuėjo vėjais. Kadangi gerklė buvo sutraukta, o burna - užčiaupta, prunkštimas išsiveržė pro nosį kartu su įspūdingo dydžio pirštus aptaškiusiu snargliu.

- Fu-u-ui, kaip žavinga, metas arbatėlei su užkandžiais, madam, - tarstelėjo Amanda.

- Dėklėje yra "Klyneks" nosinaitės, - pasakė Lizė nurausdama iki plaukų šaknų. - Gal paduosi? - mintyse pamačiusi ant radiatoriaus besilydančią panelę Brikelę ir išgirdusi vieną riebiausių Dendžio keiksmų - *sumautas plikagalvi Kristau*, - ji vėl prajuko, nors ir suvokė, kad smagumas atmieštas liūdesiu tarsi saldžiarūgščiu prieskoniu, kurio pridėjo valdingas suaugusios Darlos būdas ir joje slypinti, marmeladu išsitepliojusi, gan dažnai siuntanti ir nuolat kažko *reikalaujanti* mergytė.

- Ei, nusivalyk pirštus į vairą. - Amanda irgi krizeno. Mobilųjį laikė įspaudusi į pilvą. - Aš tuojau apsisiusiosiu.

- Mende, jei prišlapinsi į pižamines kelnes, jos išsilydys. Duokš tas prakeiktas nosinaites.

Tebekvatodama vyresnioji sesuo atidarė dėklę ir ištraukė "Klyneks" pakelį.

- Manai, pajėgsi su ja susisiekti? - paklausė Lizė. - Kai taip lyja?

- Jei tik jos telefonas įjungtas. Tiesą sakant, Darla niekuomet jo neišjungia, nebent sėdi kino teatre. Bendrauju su ja beveik kasdieną - kartais du sykius per dieną, jei Metas išvyksta pasimėgauti dėstymo orgijomis. Supranti, kartais Medija skambina Darlai, o ši man perduoda, ką ji sakė. Pastaruoju metu Darla yra vienintelė mūsų šeimoje, su kuria Medija šnekasi.

Lizė išpūtė akis, nes nė nenutuokė, kad seserys kalbėdavosi apie vaidingąją Amandos dukterį - bent jau Darla niekada to neminėdavo. Ji panūdo iškamantinėti smulkmenas, tačiau suvokė, jog dabar tam ne pats tinkamiausias laikas.

- Ir ką tu jai sakysi?

- Tiesiog klausykis. Aš kai ką sumąsčiau, bet bijau tau pasakoti - baiminuos, jog mano žodžiai praras... ne, nežinau. Šviežumą? Įtaigumą? Man tereikia, kad jos nusitrenktų kuo toliau nuo šitų kraštų ir nepakliūtų...

- ...į Makso Silverio bulvių rūšiuotoją? - užbaigė Lizė. Savu metu pas poną Silverį teko darbuotis visoms seserims: pririnkusios statinaitę bulvių, gaudavo po ketvertuką, bet iš panagių nešvarumus valydavo iki vasario.

Amanda įbedė į ją veriantį žvilgsnį ir nusišypsojo.

- Aha, panašiai. Darla ir Kanta retsykiais gali erzinti, bet aš jas myliu. Prisipažįstu, esu kalta. Nenoriu, kad jos būtų sužalotos, nes netinkamu metu atsidūrė netinkamoje vietoje.

- Aš taip pat nenoriu, - švelniai pritarė Lizė.

Į stogą ir priekinį stiklą subarbeno kruša, bet netrukus ją vėl pakeitė liūties šuorai.

Mendė paplekšnojo jai per ranką.

- Žinau, mažoji.

Ne mažoji Lize, o paprasčiausiai “mažoji” Kada paskutinį sykį Amanda ją taip vadino? Beje, vienintelė iš visų.

7

Dėl žaizdotų rankų, suvesti numerį Mendei sekėsi nekaip. Pirmą kartą suklydo ir turėjo imtis darbo iš naujo. Mobiliojo ekranėlyje nušvitus teisingiems skaičiams, ji spūstelėjo mygtuką SKAMBINTI ir mažąjį "Motorola" aparatą priglaudė prie ausies.

Lietus mažumėlę susilpnėjo, ir Lizė vėl įžvelgė pikniko stalelį. Kiekgi sekundžių praėjo nuo to momento, kai vyresnioji sesuo pabandė užmegzti ryšį? Pakėlusi antakius ji įsmeigė akis į Amandą. Toji jau buvo bepurtanti galvą, bet staiga išsitiesė ir kilstelėjo dešinįjį smilių, tarytum prabangiame restorane kviesdama padavėją.

- Darla?.. Tu girdi mane?.. Žinai, kas šneka?.. *Taip!* Taip, *tikrai!*

Mendė iškišo liežuvį ir išsprogdino akis, nebyliai, tačiau negailestingai taikliai mėgdžiodama Darlos reakciją. Tokia išraiška paprastai nušvisdavo viktorinos dalyvių, užsidirbusių premijinį klausimą, veiduose.

- Taip, ji šalia ma... Darla, *lėčiau!* Iš pradžių aš negalėjau kalbėti, o dabar neįstengiu įterpti nė žodelio! Leisiu tau pabendrauti su Lize...

Šįsyk Amanda klausėsi ilgiau, protarpiais sulinksėdavo ir nykščiu patekšnodavo pirštus lyg sakydama: pliurpk, kiek širdis geidžia, *kvar kvar kvar.*

- Mm-hmm, pasakysiu. - Nė nepridengdama delnu telefono - matyt, norėjo, jog Darla išgirstų, kaip perduodama jos žinutė, - Amanda tarė: - Lize, mudvi vis dar oro uoste. Kantos lėktuvą sulaikė Bostoną užgriuvusi audra. Argi ne apmaudu?

Mendė iškėlė nykštį ir vėl sutelkė dėmesį į pokalbį.

- Gerai, kad spėjau su jumis susisiekti, kol dar nepajudėjote iš vietos. Manęs "Žaliojoje vejoje" neberastumėte. Mudvi su Lize esame Deryje, Akadijos psichinės sveikatos centre... teisingai, *Deryje.*

Ji paklausė, kinktelėjo galva.

- Aha, *tikras* stebuklas. Nežinau kaip, bet aš išgirdau Lizės balsą ir paprasčiausiai atsipeikėjau. Paskutinis dalykas, kurį pamenu - kaip mane vežėte į No-Piepos ligoninę. O paskui... tiesiog išgirdau, kaip Lizė mane šaukia, ir, rodės, pabudau iš gilaus miego. Gydytojai iš "Žaliosios vejos" nusiuntė mane į Derį atlikti smegenų testus, kurie turbūt kainuos krūvą šlamančiųjų...

Ji vėl įsiklausė.

- Taip, brangute, aš *mielai* pasisveikinčiau su Kanta. Esu tikra, kad Lizė irgi neatsisakytų su ja pašnekėti, bet mus jau kviečia, o kabinete, kur pilna medicininės įrangos, mobilusis neveiks. Manau, jūs į Derį nusigautumėte prieš septynias, vėliausiai aštuntą...

Tuo momentu padangės vėl prakiuro. Pratrūkusi liūtis sumišo su kruša, ir mašinos saloną trumpam užtvindė duslus ledokšnių barškesys. Amanda pirmą sykį atrodė visiškai sutrikusi. Ji pažiūrėjo į jaunėlę seserį, paniškai išplėtė akis. Pirštu dūrė į "BMW" stogą, iš kur atsklido barbenimas. Pakrutino lūpas nebyliai ištardama: *ji klausia, koks čia garsas.*

Lizė nedvejodama čiupo telefoną ir jį prispaudė prie ausies. Ryšys netrūkinėjo, nors už lango siautė vėtra (kas žino, gal būtent jai reikėtų dėkoti už galimybę šnekėti mobiliuoju). Iš ragelio veržėsi įsiaudrinę, džiaugsmingi Darlos ir Kantos balsai. Fone netgi buvo girdėti garsiakalbis, skelbiantis, esą dėl prasto oro reisai atidedami.

- Darla, čia Lizė. Amanda atsigavo. Visiškai. Argi tai nenuostabu?

- Netikiu savo ausimis!

Verčiau vieną kartą pamatyti, nei šimtą kartų išgirsti. Atlėkite į Derį.

- Lize, koks ten *triukšmas?* Primena lietaus šniokštimą!

- Kitoje koridoriaus pusėje įrengtas hidroterapijos kabinetas, - nerūpestingai sumelavo Lizė. *Vėliau mes nė už ką neįstengsime paaiškinti, kodėl pūtėme miglą,* pagalvojo. *Net per milijoną metų.*

Akimirkai įsivyravo tyla, kurią papildė tiktai liūties ošimas. Galų gale Darla atsiliepė:

- Jeigu ji išties puikiai jaučiasi, mudvi su Kanta iš pradžių užsuksime į "Pūgą" Iki Derio - ilgas kelias, o mes abi išbadėjusios.

Lizė ūmai įniršo, bet po sekundės kitos vos netrinktelėjo sau kumščiu į tarpuakį. Kuo ilgiau jos užtruks, tuo geriau, ar ne? Vis dėlto skriaudžiamo žmogaus irzlumas, prasisunkęs į Darlos balsą, nuteikė ją nemaloniai. Antra vertus, jos buvo seserys, ir savo reikalus kažkaip turėjo sutvarkyti.

- Kodėl gi ne? - pratarė. Atsisukusi į Amandą, nykščio galu palietė išriesto smiliaus pagalvėlę: *tvarkelė.* Mendė nusišypsojo ir linktelėjo. - Mes niekur nepabėgsime.

Na, nebent užsuksime į Ohoho mėnulį, kad atsikratytume pamišėlio lavonu. Jei tik mums pasiseks. Jeigu įvykiai klostysis, kaip mes tikimės.

- Ar galėtum perduoti telefoną Mendei? - Darla vis dar burbuliavo dirgliu tonu, tarytum nebūtų mačiusi šiurpaus katatoniško sąstingio - tarytum ją būtų ėmę graužti įtarimai, jog Amanda apsimetinėjo. - Su ja pašnekėti norėtų Kanta.

- Žinoma. - Įteikdama vyresnei seseriai mobilųjį, Lizė be garso ištarė: *Kantata.*

Mendė užtikrino Kantą, kad, taip, ji sveika, ir taip, tai stebuklas; ne, ji neprieštaraus, jeigu Darla su Kantata laiky-

sis pirminio plano ir papietaus "Pūgoje"; ne, joms tikrai nebūtina užsukti į Kasl Vju ko nors paimti iš Amandos namų. Ji turi visko, ko reikia, tuo pasirūpino Lizė.

Pokalbiui artėjant į pabaigą, lyti netikėtai nustojo, lyg Dievas danguje būtų užsukęs kranelį. Lizei į galvą šovė keista mintis: tokiais trumpais, nuožmiais šuorais pliaupdavo Ohoho mėnulyje.

Aš iš ten ištrūkau, bet nelabai toli, pamanė ir suvokė burnoje tebejaučianti saldų prieskonį.

Amandai pareiškus, kad ji myli Kantatą, ir nutraukus ryšį, debesų properšoje nutvisko birželio drėgmę pervėręs saulės spindulys. Virš Kaslo ežero pakibo vaivorykštė. *Kaip pažadas*, dingtelėjo Lizei, *kuriuo nori, bet ne visai gali patikėti.*

8

Vaivorykštės stebėjimą nutraukė Amandos murmesys. Toji susisiekė su telefonų tinklo informacijos biuru, kurio paprašė "Žaliosios vejos" numerio. Skaičius smiliumi pakeverzojo ant aprūkusio "BMW" stiklo.

- Dėmelės pasiliks net ir tada, kai priekinis langas atšils, - priekaištingai suburbėjo Lizė. - Man teks jas plauti "Vindeks" skysčiu. Vidurinėje dėklėje guli šratinukas - kodėl jo nepaprašei?

- Todėl kad aš katatonikė, - atšovė Mendė ištiesdama mobilųjį.

- Kam aš turėčiau skambinti?

- Lyg nežinotum.

- *Amanda...*

- Lize, kalbėti reikės tau. Aš neįsivaizduoju, į ką kreiptis. Nė nenutuokiu, kaip ten mane įkišote. - Ji trumpam nu-

tilo, pirštų galais pacaksėjo į pižamines kelnes. Padanges vėl aptraukė vienalytis debesų sluoksnis, ir lauke įsitvyrojo prieblanda. Rodės, jog vaivorykštė tebuvo sapnas. - Atvirai kalbant, žinau, - galiausiai prabilo. - Tik čia ne jūsų, o Skoto nuopelnas. Jis kažkaip pasirūpino, kad ligoninėje man atsirastų vieta.

Lizė palinksėjo galva. Išsižioti nedrįso, idant neprišnekėtų, ko nereikia.

- Kada? Po paskutinio mano priepuolio? Po mudviejų susitikimo Pietyje, kurį jis vadino Ohohojos mėnuliu?

Jaunėlė sesuo nesivargino jos taisyti.

- Jis užkalbėjo dantis gydytojui Hju Albernesui. Peržvelgęs tavo ligos istoriją tas sutiko, jog tau gresia rimti nemalonumai. Kai šįsyk pakvaišai, daktaras tave apžiūrėjo ir priėmė į "Žaliąją veją" Tu išties nieko nepameni?

- Ne.

Lizė paėmė mobilųjį, įbedė akis į numerį, užrašytą ant dalinai atšilusio priekinio stiklo.

- Aš nenumanau, ką jam sakyti.

- Pagalvok, mažoji, ką pasakytų *Skotas?*

Ir vėl *mažoji.* "BMW" užliejo dar vienas, vos dvidešimt sekundžių užtrukęs lietaus šuoras. Kol lašai įnirtingai barbeno į stogą, Lizė nejučia susimąstė apie paskaitas ir pranešimus, kuriuos Skotas skaitydavo, kai ji lydėdavo vyrą (pastarasis juos praminė *angažementais*). Neskaitant to, kas 1988-aisiais nutiko Nešvilyje, ji visuomet puikiai leisdavo laiką. Kodėl ne? Skotas rėždavo klausytojams patinkančias kalbas, o Lizė pareigingai šypsodavosi ir tam tikrais momentais paplodavo. O, ir kartais be garso tardavo "ačiū", jeigu ją kas nors pristatydavo. Kartais jis gaudavo suvenyrų ir šiuos perduodavo žmonai. Kartais žiūrovai juos abu nufotografuodavo, kartais tokie žmonės kaip Tonis Edingtonas - Tuonys, - turintys aprašyti Skoto pasirodymą, paminėdavo ją savo straipsniuose, kartais - ne. Kar-

tais brūkštelėdavo jos vardą su klaidomis, o sykį įvardijo kaip Skoto Lendono *gyvenimo draugę*. Na, ir kas? Lizė nekreipė dėmesio į smulkmenas, nes mokėjo nesinervinti ir būti tyli, bet ji *nepriminė* mergaitės iš Sakio apsakymo*, ir nepasižymėjo improvizaciniais gabumais...

- Klausyk, Amanda, tu klysti, jei manai, kad pajėgsiu įsijausti į Skoto kailį. Garbės žodis, aš neišmanau, kaip meluoti. Gal pati šnektelėtum su daktaru Albernesu? Praneštum, kad gerai jautiesi... - Lizė pabandė atiduoti mobilųjį.

Mendė pakėlė aukštyn sužalotas rankas.

- Kad ir ką sakyčiau, iš to nebūtų jokios naudos. Juk aš *išprotėjusi*. Tu - ne tik sveiko proto, bet ir esi garsaus rašytojo našlė. Ne, Lize, skambinti teks tau. Priversk Albernesą pasitraukti mums iš kelio. Nedelsiant.

9

Lizė surinko numerį ir iš pradžių jautėsi panašiai, kaip ketvirtadienį - tą užsitęsusią dieną, kai ėmė ieškoti jygos punktų - skambindama į "Žaliąją veją" Vėlgi kitame laido gale ragelį pakėlė Kasandra, o Lizė išgirdo migdančią muziką, kai jos paprašė lukteleti. Tiesa, šįsyk, išgirdusi ponios Lendon balsą, registratūros darbuotoja akivaizdžiai apsidžiaugė ir pasakė, kad ją sujungs su daktaro Alberneso namais.

- Tik niekur nesitraukite, - paliepė ir užleido vietą melodijai, atrodo, Donos Samer dainai "Mielai su tavimi pasimylėčiau, mažuli", senam disko stiliaus originalui, dar nepatyrusiam muzikinės lobotomijos. Nurodymas "tik niekur nesitraukite" skambėjo grėsmingai, bet tai, kad Hju Albernesas sėdi namuose... na, ši naujiena suteikė vilties, ar ne?

*Sakis - britų rašytojo Hektoro Hju Monro (1870-1916), išgarsėjusio trumpais apsakymais, slapyvardis.

Jis galėjo paskambinti "farams" tiek iš savo namų, tiek iš darbo kabineto. O gal su policija susisiekė budintis gydytojas? Ir ką tu išklosi, kai jis atsilieps? Ką, velniai griebtų, "pribursi"?

Ką sakytų Skotas?

Skotas pareikštų, esą realybę įkūnija Ralfas.

O taip, teisingai.

Lizė šyptelėjo prisiminusi, kaip vyras matavo žingsniais viešbučio kambarį... kur? Linkolne? Nebraskos valstijoje? Ne, veikiau Omahoje. Nes jie apsistojo mielame viešbučio numeryje, kuris gal net priklausė liukso kambariams. Skotas skaitė laikraštį, kai po durų apačia praslydo redaktoriaus atsiųstas faksas. Karsonas Forėjus norėjo, jog trečiame savo naujo romano juodraštyje jis kai ką pakeistų. Pačios knygos Lizė neatminė, žinojo tik tiek, kad ji buvo viena iš paskutinių, kurias Skotas retsykiais vadindavo "Už širdies griebiančios Lendono meilės istorijos" Šiaip ar taip, Karsonas, bendradarbiavęs su jos vyru *ištisą amžinybę*, kaip pasakytų Dendis Debušeras, manė, jog epizodas, kai du pagrindiniai veikėjai atsitiktinai susitinka po dvidešimties metų, neįtikimas. "Siužetas, senas bičiuli, mažumėlę trūkinėja per siūles", parašė jis.

- Patrūkčiok štai čia, senas bičiuli, - burbtelėjo Skotas, griebdamas sau už tarpkojo. (Ar tik tuo momentu ant jo kaktos neužkrito žavingai nepaklusni plaukų sruoga? Taip, taip.) Nespėjus jai ištarti raminančių žodelių, vyras stvėrė laikraštį, pabaksnojo pirštu į paskutinį puslapį ir apybraižų skirsnyje, "Keistame pasaulyje", parodė vieną straipsnį. Antraštė skelbė: ŠUO RANDA KELIĄ NAMO PO 3 METŲ. Autorius pasakojo apie borderkolį, vardu Ralfas, pasimetusį Port Šarlotėje, Floridos valstijoje, kur atostogavo jo šeimininkai. Po trejų metų šuo pasirodė prie gimtųjų namų,

stovinčių Judžine, Oregono valstijoje, slenksčio - sulysęs, be apykaklės, su viena kita nuospauda, bet šiaip sveikas. Tiesiog atpėdino takeliu, vedančiu link laukujų durų, pritūpė prieangyje ir lojimu pasiprašė įleidžiamas.

- Ką, tavo manymu, pagalvotų mesjė Karsonas Forėjus, jei tokį įvykį aprašyčiau savo knygoje? - paklausė Skotas ir nuo kaktos nubraukė plaukus (sruogos, žinoma, iš karto nusviro žemyn). - Atsiųstų faksą su aiškinimu, neva *siužetas, senas bičiuli, mažumėlę trūkinėja per siūles?*

Lizė, kurią pralinksmino jo apmaudas ir sujaudino istorija apie Ralfą, grįžusį namo po tiek metų (ir vienas Dievas žino, kiek nuotykių išgyvenusį), pritarė, jog būtent taip Karsonas sureaguotų.

Skotas vėl čiupo laikraštį, piktai dėbtelėjo į Ralfo, atgavusio sportišką išvaizdą, papuošto nauja apykakle bei turkišku raštu išmarginta skarele, nuotrauką ir nušveitė jį šalin.

- Žinai, Lize, ką tau pasakysiu. Romanistai priversti dirbti velniškai sunkiomis sąlygomis. Realybę įkūnija Ralfas, neaišku kaip sugebėjęs grįžti namo po trejų metų. Bet rašytojas negali papasakoti tokios istorijos! Nes ji, senas bičiuli, *trūkinėja per siūles!*

Išliejęs tulžį, Skotas, kiek ji prisiminė, sėdo prie stalo ir perrašė redaktoriaus paminėtus puslapius.

Muzikėlė nutyko.

- Ponia Lendon? - vėl prabilo Kasandra.

- Taip, aš klausau, - aprimusi tarė Lizė. Skoto lūpomis bylojo tiesa. Realybę įkūnijo girtuoklis, loterijoje išlošęs septyniasdešimt milijonų dolerių ir pinigais perpus pasidalinęs su savo mėgstamu barmenu. Mergaitė iš Teksaso, išgyvenusi šulinyje, kuriame įkalinta tūnojo šešias dienas. Studentas iš Kankuno, iškritęs iš penkto aukšto balkono, bet viso labo susilaužęs riešą. Realybę įkūnijo Ralfas.

- Aš jus sujungiu, - pasakė Kasandra.

Pasigirdo dvigubas spragtelėjimas, ir į Lizę kreipėsi Hju Albernesas - labai sunerimęs, tačiau, regis, neapimtas panikos:

- Ponia Lendon? Kur jūs?

- Pakeliui į savo sesers namus. Juos pasieksime po dvidešimties minučių.

- Amanda su jumis?

- Taip. - Lizė nusprendė atsakyti į jo klausimus, bet į smulkmenas nesigilinti. Iš dalies todėl, kad smalsavo sužinoti, ko jis teirausis.

- Ponia Lendon...

- Lize.

Lize, šią popietę "Žaliojoje vejoje" pilna sudirgusių žmonių - daktaras Štainas, budintis terapeutas, seselė Barel, vadovaujanti Eklio fligeliui, Džošas Felanas, mūsų negausios, bet nepriekaištingai pareigas atliekančios saugumo komandos viršininkas.

Alberneso prakalba skambėjo kaip klausimas (*Ką jūs padarėte?*) ir kaip kaltinimas (*Jūs siaubingai išgąsdinote mūsų darbuotojus!*), todėl ji nutarė atsakyti. Glaustai. Sau pačiai kasti duobės nevertėjo.

- Na, taip. Atleiskite. Man *labai* nemalonu, kad pridariau tiek rūpesčių. Amanda primygtinai reikalavo ją išsivežti ir prašė neskambinti į "Žaliąją veją", kol nenutolsime. Tokiomis aplinkybėmis nusprendžiau jai neprieštarauti. Taip elgtis siūlė sveikas protas.

Mendė energingai iškėlė nykštį, bet Lizė nesileido išblaškoma. Gal daktaras Albernesas ir *didžiū-ūlis* Skoto kūrybos gerbėjas, tačiau dėl jo gebėjimo ištraukti iš žmonių tai, apie ką jie nenorėdavo kalbėti, nekilo jokių abejonių.

Sprendžiant iš balso, Hju Albernesas įsiaudrino.

- Ponia Lendon... Lize... jūsų sesuo reaguoja į aplinką? Atgavo sąmoningą būseną?

Siūlau pačiam įsitikinti, atsiliepė Lizė ir telefoną perdavė Amandai. Toji nutaisė sunerimusią veido išraišką, bet mobilųjį paėmė.

Lizė be garso tarė: *Atsargiai.*

10

- Alio? Daktare Albernesai? - Mendė prabilo lėtai, bet aiškiai. - Taip, čia aš. - Ji pasiklausė. - Amanda Debušer, teisingai. - Pasiklausė. - Mano vidurinis vardas yra Džordžetė. - Pasiklausė. - 1946-ųjų liepą. Vadinas, man dar nėra šešiasdešimties. - Pasiklausė. - Turiu vieną vaiką, dukterį, vardu Intermedija. Sutrumpintai - Medija. - Pasiklausė. Džordžas Bušas, deja. Man rodos, tas žmogus susitapatina su Dievu ir kelia ne mažesnę grėsmė negu jo išvardinti valstybės priešai. - Pasiklausė. Nežymiai krestelėjo galva. - Aš... dabar nenorėčiau į tai gilintis. Pakalbėkite su Lize. - Ji atidavė telefoną, akimis melsdama gero ar bent patenkinamo įvertinimo už savo pastangas. Jaunesnioji sesuo energingai sulinksėjo. Amanda susmuko sėdynėje lyg po ilgų ir varginančių lenktynių.

- ...tebesiklausote? - suciepsėjo mobilusis, kai Lizė priglaudė jį prie ausies.

- Čia Lizė, daktare Albernesai.

- Lize, *kas atsitiko?*

- Man teks pasakoti glaustai, dakta...

- Hju. Prašau kreiptis į mane vardu.

Lizė sėdėjo už vairo išsitiesusi kaip styga. Nūnai leido sau atsipalaiduoti ir nugara įsiremti į odinį, maloniai glotnų atlošą. Daktaras pageidavo, kad ji numotų ranka į oficialias mandagybes. Jų santykiai vėl tapo bičiuliški. Žinoma, budrumo prarasti nevalia, tačiau viskas klostėsi neblogai.

- Aš apsilankiau pas seserį - mudvi sėdėjome vidiniame kiemelyje, - ir ji paprasčiausiai atsigavo.

Pasirodė šlubčiodama, be apykaklės, bet šiaip sveika, pamanė Lizė ir turėjo sutelkti visas jėgas, kad užgniaužtų beprotiško juoko protrūkį. Kitoje ežero pusėje dausas nutvieskė žaibas. Rodės, jis blykčiojo ir galvoje.

- Nieko panašaus nesu girdėjęs, - prisipažino Hju Albernesas. Jis neklausė, todėl Lizė tylėjo. - O kaip jūs... hmm... pasitraukėte?

- Atleiskit?

- Kaip nepastebėtos prasmukote pro Eklio fligelio registratūrą?

Realybę įkūnija Ralfas, priminė sau Lizė. Neva sutrikusiu balsu atsakė: - Niekas mūsų neprašė išsiregistruoti - visi atrodė užsiėmę savo darbais. Mes tiesiog išėjome.

- O kaipgi durys?

- Jos buvo atviros.

- Kad mane kur... - Albernesas užsičiaupė ir prisivertė susitvardyti.

Lizė kantriai lūkuriavo suprasdama, jog pašnekesys dar neužsibaigė.

- Seselės rado raktų ryšulį, automobilio raktelį ir šlepetes. Be to, sportinius batelius su kojinėmis.

Kuriam laikui Lizė sutelkė mintis į raktų ryšulį. Nė nesuvokė, jog šie irgi pradingo. Na, išsiduoti daktarui Albernesui nederėtų.

- Atsarginį mašinos raktelį laikau magnetinėje dėžutėje, po užpakaliniu buferiu. Kalbant apie ryšulį... - Lizė pabandė daugiau ar mažiau nuoširdžiai nusijuokti. Nežinia, ar jai pavyko, tačiau Amanda bent jau pastebimai neišblyško. - O, kaip gailėsiuos, kad juos pamečiau. Tikiuosi, jūsų personalas radinius išsaugos?

- Be abejo, bet mums reikėtų pasimatyti su panele Debušer ir atlikti tam tikras procedūras, jeigu norite, kad ją

perleistume jūsų globai. - Daktaro Alberneso balsas liudijo, jog tokia mintis kėlė pasibaisėjimą, bet klausiamos intonacijos Lizė neišgirdo. Nors ir nestygdama vietoje, ji kantriai laukė. Tolimojoje Kaslo ežero pusėje dangus vėl pajuodo. Plento pusėn artėjo dar vienas škvalas. Ji norėjo kuo greičiau atsisveikinti su daktaru Albernesu, bet nuleisti telefono kol kas nesiruošė. Nujautė, jog pokalbis pasiekė kulminacinį tašką.

- Lize, - galiausiai prabilo jis, - kodėl jūs su seserimi palikote *apavą*?

- Tiesą sakant, nežinau. Amanda reikalavo nešdintis, eiti basomis ir mesti šalin raktus...

Nes juos turėdamos galėjote nepraslysti pro metalo detektorių. Atsižvelgiant į jūsų sesers būklę, keista, kad ji išvis... tiek to, tęskite.

Lizė nusigręžė nuo liūties, kuri užliejo kalvas, iškilusias kitoje Kaslo ežero pusėje.

- Amanda, ar pameni, kodėl prašei, kad išeitume basos? - paklausė ir prieš save atkišo telefoną.

- Ne, - garsiai atsakė Mendė ir po sekundės pridūrė: - Tik tiek, kad norėjau pasivaikščioti po žolę. Glotnutėlę žolę.

- Girdėjote? - pasiteiravo Lizė daktaro.

- Jai knietėjo basai paslankioti per žolę?

- Taip. Esu tikra, kad ne tik. Ji reikalavo labai primygtinai.

- Ir jūs paklusote?

- Hju, ji yra vyresnė mano sesuo - tiksliau, *vyriausioji*. Prisipažįstu, aš taip apsidžiaugiau, kai ji grįžo į Žemės planetą, kad galvoje susijaukė visos mintys.

- Bet man... *mums*... reikia ją apžiūrėti. Įsitikinti, ar ji išties pagijo.

- Nieko prieš, jei tikrinimo procedūroms ją pristatysiu rytoj?

Amanda taip įnirtingai ėmė purtyti galvą, kad išsiplaikstė jos plaukai. Iš baimės suapvalėjo akys. Lizė lygiai taip pat energingai sulinkčiojo savąja.

- Būtų puiku, - atsakė daktaras Albernesas. Jo balse pasigirdo nuoširdus palengvėjimas. Lizę pervėrė kaltės jausmas, nes ji žinojo meluojanti. Tačiau, jeigu nutari laikytis bet kokiomis aplinkybės, kai kurių dalykų neišvengsi. - Rytoj, antrą dienos, atvykčiau į "Žaliąją veją" ir pasišnekėčiau su jumis abiem. Laikas jums tinka?

- Žinoma. - *Su sąlyga, kad rytoj, antrą, mes dar būsime gyvos.*

- Ką gi, gerai. Man tik įdomu... - tiesiai virš jų, debesų, sluoksnyje sušvysčiojo akinančios žaibo strėlės, kurios kitoje plento pusėje į kažką smigo. Lizė išgirdo traškėjimą, užuodė elektros iškrovą ir degėsių tvaiką. Ji pirmą kartą gyvenime iš taip arti matė žaibą. Amanda suspigo, bet jos balsą nustelbė kurtinantis griaustinio riaumojimas.

- *Kas ten?* - užrėkė Albernesas. Ryšis, kaip ir anksčiau, buvo nepriekaištingas, bet daktaras, kurį Lizės vyras prieš penkerius metus įprašė priimti Mendę į savo reabilitacijos centrą, atrodė siaubingai nutolęs.

- Žaibas su perkūnija, - ramiai atsakė ji. - Mus, Hju, užgriuvo rimta audra.

Verčiau sustokite šalikelėje.

- Taip ir padariau. Žinote, gal aš išjungsiu telefoną. To betrūko, kad jis mane nutrenktų elektra. Pasimatysime rytoj...

- Eklio fligelyje.

- Taip, antrą valandą. Su Amanda. Ačiū... - Lizė susigūžė, nes virš galvos vėl sublykčiojo žaibas, laimei, šįsyk ne taip rėžiantis akis. Jį lydėjęs griaustinis, nors ir trankus, išsprogdinti ausų būgnelių nesibaudė. - ...ačiū už supratimą. - Nė neatsisveikinusi ji nuspaudė mygtuką BAIGTI. Automo-

bilį ėmė nuožmiai talžyti lietaus šuorai, kurie, rodės, tik ir laukė, kol nutrūks pokalbis. Iš akiračio pranyko ne vien pikniko staliukas, bet ir “BMW” kapotas.

Amanda suspaudė jos petį, ir Lizė prisiminė dar vieną kantri dainą, prasidedančią tvirtinimu, esą jeigu dirbsi išsijuosęs, tavo pirštai taps kaulėti.

- Aš ten negrįšiu! *Nė už ką!*

- Susimildama, Mende, man skauda!

Sesuo patraukė ranką, bet atgal neatšlijo. Jos akys skaisčiai žibėjo.

- Atgal aš negrįšiu.

- Grįši. Tik tam, kad pasikalbėtum su daktaru Albernesu.

- Ne...

Užsičiaupk ir paklausyk!

Amanda sumirksėjo ir atšoko, priblokšta tūžmingo Lizės balso.

- Mudviem su Darla teko tave ten apgyvendinti. Neturėjome kitos išeities. Tu virtai besiseiliojančiu, besišlapinančiu mėsos gabalu. Tuo tarpu Skotas, kuris žinojo, kas tau nutiks, pasirūpino tavimi ne viename pasaulyje, o *dviejuose*. Tu man *skolinga*, triušele Mende. Štai kodėl šį vakarą padėsi man, o rytoj - sau. Ir aš nenoriu girdėti nieko, išskyrus “Taip, Lize”. Aišku?

- Taip, Lize, - sumurmėjo Amanda. Nudūrusi akis į žaizdotas savo rankas ji vėl suriko: - Kas, jeigu jie mane nugrūs į tą palatą? Vieną užrakins kambaryje, plaus kūną kempinėmis, vers gerti vabaliukų sultis?

- To nebus. Jie *negali*. Tu patekai į ligoninę savanoriškai - tai yra leidimą suteikėme mes su Darla, nes pati buvai išėjusi laukais.

Mendė graudžiai prunkštelėjo.

- Taip sakydavo Skotas. Kartais, kai matydavo, jog kažkas perdėm riečia nosį, pridurdavo “dėl savo paikumo”

- Aha, - pritarė Lizė ne be sielvarto dūrio, - pamenu. Bet dabar svarbiausia, jog tu jautiesi gerai. - Ji suėmė vieną Amandos ranką, priminė sau, kad pirštų stipriai negniaužtų. - Rytoj tu nuvyksi į "Žaliąją veją" ir savo žavesiu pritrenksi daktarėlį.

- Pabandysiu, - atsakė Mendė. - Bet ne todėl, kad jaučiuosi tau skolinga.

- Ne?

- Todėl, kad aš tave myliu, - su naiviu orumu ištarė ji ir tyliai sulemeno: - Tu man draugiją palaikysi?

- Savaime suprantama.

- Galbūt... galbūt tavo vaikinas mus pričiups, ir dėl "Žaliosios vejos" galvų sukti nebereikės.

- Juk prašiau jo nevadinti mano vaikinu.

Amanda blausiai šyptelėjo.

- Pasistengsiu, jei užmirši tą mėšliną "triušelę Mendę"

Lizė prajuko.

- Gal jau važiuojam? - pasiūlė Amanda. - Lietus silpnėja. Beje, įjunk šildytuvą. Čia šalta.

Ji įvykdė sesers prašymą, atbulą "BMW" išvairavo iš stovėjimo aikštelės ir pasuko į plentą.

- Keliausime į tavo namus, - pasakė. - Dūlis, ko gero, jų nestebi, jei ten pliaupia ne silpnesnė liūtis negu čia. Net jeigu tūno kur nors netoliese, ką gi jis pamatys? Iš pradžių užsuksime į tavo namučius, paskui trauksime į manuosius. Dvi vidutinio amžiaus moterys. Nejau jis išsigąstų dviejų vidutinio amžiaus moterų?

- Mažai tikėtina, - atsakė Amanda. - Bet aš džiaugiuosi, kad Kantą ir panelę Brikelę išsiuntėme į ilgą išvyką.

Lizė jai pritarė, nors ir žinojo, kaip Liusė Rikardo iš serialo "Aš myliu Liusę", kad artimiausiu metu teks daug aiškintis. "BMW" nuriedėjo ištuštėjusiu plentu. Ji vylėsi, jog kelio nepastos ant asfalto nuvirtęs medis, bet nujautė, kad

kliūčių gali neišvengti. Danguje piktai tebesitrankė griaustinis.

- Aš pasiieškosiu drabužių, - kalbėjo Mendė. - Šaldiklyje turiu porą svarų maltos mėsos. Atšildysiu ją mikrobangų krosnelėje, nes jaučiuosi *išbadėjusi.*

- *Mano* mikrobangų krosnelėje, - neatplėšdama akių nuo kelio pridėjo Lizė. Lyti nustojo, bet priešakyje vis dar plaukė tamsūs debesys. *Juodi, kaip piktadarį vaidinančio teatro aktoriaus skrybėlė*, pasakytų Skotas. Ją vėl apniko liguistas ilgesys, sruvenantis į tuščią širdies kertę, kurios užpildyti nebeįmanoma - kurioje slypėjo neišsipildantys troškimai.

- Ar girdėjai mane? - paklausė Amanda, ir Lizė suvokė, jog sesuo tebešneka. Prieš dvidešimt keturias valandas baiminosi, kad Mendė išvis nebekalbės, o dabar nebekreipė į ją dėmesio. Bet argi tokia padėtis kažkuo neįprasta?

- Ne, - prisipažino Lizė. - Nepyk.

- Tu nesikeiti. Kaip visada nuklydai... - Amanda prikando liežuvį ir sumišusi nukreipė akis į langą.

- Kaip visada nuklydau į savo pasaulėlį? - nusišypsojo Lizė.

- Atleisk.

- Neatsiprašinėk. - "BMW" įveikė kelio vingį, ir Lizė staigiai pasuko vairą, kad aplenktų ilgą, ant plento nukritusią eglės šaką. Ji pasvarstė, ar nereikėtų sustoti ir kliuvinį nušveisti į šalikėlę, bet galiausiai nusprendė palikti šitą darbą kitiems vairuotojams. Galbūt su šaka pirmas susidurs psichopatas, kurį jos ruošėsi prigriebti. - Jei mąstai apie Ohoho mėnulį, tas pasaulis nėra mano. Atrodo, kiekvienas, ten nusigaunantis, mato jį savaip. Ką tu sakei?

- Užsiminiau, kad galiu pasiūlyti dar vieną reikalingą dalyką. Nebent jį jau turi, nes esi pasirengusi bet kokioms aplinkybėms.

Pritrenkta Lizė įsispitrijo į seserį.

- Ką?

- Aš kalbėjau apie ginklą, - paaiškino Amanda.

11

Ant slenksčio, po verandos stogeliu - todėl apsaugotas nuo lietaus, - gulėjo baltas, pailgas vokas. *Čia jau lankėsi Dūlis*, šovė Lizei gąsdinanti mintis, tačiau vokelis, kurį ji aptiko po to, kai pašto dėžutėje rado katino lavoną, iš abiejų pusių buvo tuščias. Ant šito užrašytas Amandos vardas. Lizė įteikė jį seseriai. Mendė dėbtelėjo į užrašą, apvertė voką, perskaitė puošniai išraitytą kompanijos pavadinimą - *Hallmark* - ir paniekinamai iškošė:

- Čarlzas.

Akimirką Lizė nesuprato, apie ką Amanda šneka. Galop prisiminė, jog kadaise, prieš panirdama į katatoniją, ji turėjo mylimąjį.

Balbatūną, pagalvojo ir kimiai sukrenkštė.

- Lize? - Amandos antakiai pašoko aukštyn.

Tiesiog įsivaizdavau, kaip Kanta su panele Brikele rūksta į Derį. Žinau, tai nejuokinga, bet...

- O, jų kelionė savotiškai komiška, - pastebėjo Mendė. - Kaip tikriausiai iš šis laiškas. - Ji atplėšė voką, ištraukė atviruką. - Dieve. Mano. Tik pažiūrėk. Ką iššiko šunėkas.

- Duokš.

Amanda padavė jai atviruką. Ant viršaus Lizė išvydo švarpliadantį bernioką - "Hallmark" kompanijoje dirbančių dailininkų nuomone, įžūlų, kietą, tačiau žavų vaikiną (apsmukęs megztinis, lopais nusėti džinsai), - laikantį apvytusią gėlę. "Oje, atleisk", skelbė užrašas po nutrintais sportiniais šelmio bateliais. Vidinėje dalyje perskaitė:

Žinau, kad užgavau tave,
Bet liūdesys graužia ir mane!
Siunčiu atviruką norėdamas atsiprašyt,
Kaip tu kankinies, man skaudu matyt!

Nusišypsok ir aromatą rožių įkvėpk,
Pavasarį į širdį įsileisk ir pralinksmėk!
Šiandien dėl manęs tu jautiesi prastai,
Bet tikiuos, kad rytoj tebebūsim draugais!

Apačioje:
Tavo draugas (Amžiams! Nepamiršk gerų laikų!!)
Čarlzas "Čalris" Korivo.

Lizė kaip įmanydama stengėsi išsaugoti rimtą veido išraišką, bet nesusitvardė ir pratrūko žvingauti. Amanda prie jos prisijungė. Seserys stovėjo prieangyje ir kvatojo. Kai juoko priepuolis šiek tiek atlėgo, Mendė išsitiesė ir pareiškė lietaus permerktam kiemui, laikydama atviruką priešais, tarsi dainų sąsiuvinį:

- Brangusis Čarlzai, nedrįstu aš ilgiau dvejot, todėl prašau - į subinę man pabučiuok.

Plyšdama iš juoko, Lizė šonu taip trenkėsi į namo sieną, kad lango rėmuose sudrebėjo stiklas. Amanda išdidžiai nusišypsojo ir nusileido nuo laiptelių. Dar už poros trijų žingsnių kilstelėjo dekoratyvinį elfą, sergėjantį rožių krūmus, ir iš po jo sužvejojo atsarginį raktą. Kol stovėjo pasilenkusi, Čarlio Korivo atviruku energingai nusišluostė žalių pižaminių kelnių užpakalį.

Užmiršusi baimę, kad iš miško jas gali stebėti Džimas Dūlis, išmetusi jį iš galvos, Lizė susmuko verandoje. Iš juoko švokštė, nes prarado kvapą. Kai dar gyveno su Skotu, taip stipriai kvatojo vieną du kartus. O gal nė sykio.

12

Savo autoatsakiklyje Amanda rado vieną žinutę, laimei, nuo Darlos, o ne nuo Dūlio.

- Lize! - nuskambėjo džiugus jos balsas. - Nežinau, kaip tau pavyko, bet... ohoho! Mes pakeliui į Derį! Aš tave myliu! Tu šaunuolė!

Mintyse Lizė išgirdo Skotą, sakantį “tu šaunuolė”, ir noras juoktis pamažu atslūgo.

Ginklas pasirodė besąs 22 kalibro revolveris “Patfainderis”. Kai Mendė jį įbruko seseriai, buožė prilipo prie delno kaip nulieta. Amanda laikė šaudyklę miegamajame, ant viršutinės drabužių spintos lentynos, paslėptą batų dėžėje. Truputį pasikrapščiusi Lizė sugebėjo atlaužti būgną.

- O Jėzau, tavo žaisliukas *užtaisytas!*

Dausos vėl prakiuro, tarytum kažkas aukštybėse būtų pasipiktinęs šventvagiškais jos žodžiais. Netrukus langus ir lietvamzdžius įniko barškenti kruša.

- Ką vienai gyvenančiai moteriškei daryti, jeigu į jos namus įsibrautų prievartautojas? - paklausė Amanda. - Atstatyti neužtaisytą ginklą ir sušukti: *puf?* Lize, susek, gerai? Mendė, jau užsitempusi džinsus, atsuko kaulėtą nugarą. - Kiekvieną sykį, kai bandau sukabinti liemenėlės kabliukus, rankas perveria *velniškas* skausmas. Ir kodėl manęs bent kartelį nepanardinai į savo telkinį?

- Aš užtektinai privargau, kol tave nuo jo atitraukiau. Vaizduoti krikštytoją nejaučiau jokio noro. - Lizė susegė kabliukus. - Užsimesk raudoną palaidinukę su gėlėmis. Su ja atrodai nuostabiai.

- Bet per audinį matyti mano pilvas.

- Amanda, tu *neturi* pilvo.

- Klys... vardan Jėzaus, Marijos ir staliaus Juozapo, kodėl tu išimi *šovinius?*

- Nenoriu persišauti kelio girnelės. - Visas tūteles Lizė sukišo į džinsų kišenę. - Užtaisysiu jį vėliau. - Tik nežinia, ar sugebės nukreipti vamzdį į Džimą Dūlį ir paspausti gaiduką. Galbūt. Jei prisimins atidarytuvą.

Tu tikrai ketini juo atsikratyti, tiesa?

Be abejo. Pirma, Dūlis ją sužalojo. Antra, jis kėlė rimtą grėsmę. Ir pagaliau trečia, niekam kitam šitos užduoties patikėti neįmanoma. Vis dėlto Lizė tebežvelgė į revolverį lyg pakerėta. Pradėjus rašyti vieną romaną, atrodo, "Reliktus", Skotui teko pasigilinti į šautines žaizdas, o ji padarė klaidą dirstelėjusi į aplanką, pilną šlykščių nuotraukų. Iki tol nė nesuvokė, kaip Skotui pasisekė Nešvilyje. Jeigu Koulo kulka būtų suskaldžiusi šonkaulį...

- Kodėl jo neįdedi į batų dėžę? - paklausė Amanda, vietoj susegamos palaidinukės, kuri taip patiko Lizei, užsitraukdama marškinėlius su nešvankiu užrašu: PABUČIUOK MANE, KUR SMIRDA - SUSITIKSIME MOTONE. - Ten sumesti ir atsarginiai šoviniai. Gali užklijuoti ją lipnia juosta, kol iš šaldiklio iškrapštysiu mėsą.

- Mende, iš kur gavai ginklą?

- Čarlzas davė. - Amanda atsigręžė į veidrodį, panaršiusi rankinę susirado šepetį ir ėmė tūžmingai braukyti plaukus. - Pernai.

Lizė į dėžę nuleido revolverį, panašų į pistoletą, iš kurio Gerdas Alenas Koulas šovė į jos vyrą, ir pasukusi galvą į veidrodį nužvelgė sesers atspindį.

- Aš miegojau su juo du, kartais tris, sykius per savaitę ištisus ketverius metus, - tarė Mendė. - Sakyčiau, mes palaikėme gan intymius ryšius, ar ne?

- Taip.

- Be to, visus ketverius metus skalbdavau Čarlio apatinius, sykį per savaitę grandydavau viršugalvį, kad tamsių jo kostiumų nebjaurotų pleiskanos. Tokie dalykai kur kas intymesni negu pasidulkinimas. Kaip *tu* galvoji?

- Taikliai pastebėta.

- Aha, - atsiduso Amanda. - Ir po ketverių metų kaip išsiskyrimo dovaną gaunu atviruką. Toji moteris, kurią Čarlis susirado *Senžene*, gali jį pasilaikyti.

Iš džiaugsmo Lizei magėjo suploti delnais. Ne, ji nemanė, kad Mendei reikėjo išsimaudyti telkinyje.

- Išraukime mėsą iš šaldiklio ir keliaujame į tavo namus, - pasiūlė Amanda. - Aš *mirštu* iš alkio.

13

Artėjant prie "Patelio" krautuvėlės, iš už debesų išniro saulė, ir priešais tarsi pasakiški vartai nušvito vaivorykštė.

- Žinai, ko norėčiau vakarienei? - prabilo Amanda.

- Ne, ko?

- Didžiulio, sultingo mėsainio iš "Hamburger Helper" pakelio. Spėju, jog tavo namuose tokio maisto nerasiu.

- Būtum radus anksčiau, - kaltai šyptelėjo Lizė. - Aš jį suvalgiau.

- Sustok prie "Patelio". Aš nusipirksiu dėžutę.

Lizė pakluso. Mendė, neklausydama prieštaravimų, iš savo namų pasiėmė grynųjų pinigų, kuriuos slėpė virtuvėje, mėlyname ąsotyje. Nūnai iš kišenės ji išžvejojo suglamžytą penkinę.

- Na, mažoji, konkrečių pageidavimų turėsi?

- Imk bet ką, tik ne sūrainio pyragą, - paprašė Lizė.

XIV. LIZĖ IR SKOTAS (ŠIRDELE)

1

Penkiolika minučių po septintos Lizę pervėrė stiprus nuojautos dūris. Ne pirmą kartą gyvenime. Toks jausmas buvo apėmęs dar bent porą sykių. Bauling Gryne, atsidūrus ligoninėje, kur nuvežė Skotą, susmukusį per priėmimą Anglų kalbos fakultete. Ir, aišku, tą rytą, kai teko skristi į Nešvilį - kai sudužo dantų šepetėlių stiklinė. Trečiąkart apniko, pradėjus sklaidytis juodiems audros debesims ir properšose nutviskus auksinei saulės šviesai. Ji su Amanda buvo Skoto studijoje, antrame daržinės aukšte. Lizė vartė popierius ant vyro stalo, dar žinomo kaip "Drambliuko Dambo blynas" Kol kas nieko įdomaus nerado, išskyrus pakelį ne visai padorių prancūziškų atvirukų su prilipdyta popieriaus skiautele, ant kurios Skotas pakraigliojo: *Kas atsiuntė ŠITUOS?* Greta aptemusio kompiuterio ekrano gulėjo batų dėžė su revolveriu. Dangčio Lizė nepakėlė, tačiau lipnią juostelę perrėžė nagu. Amanda slankiojo nišoje, kur stovėjo televizorius bei grotuvas, papildytas keliomis kolonėlėmis. Protarpiais Mendė imdavo niurnėti dėl netvarkingų lentynų ir ant jų padrikai suverstų daiktų. Kartą balsu nusistebėjo, kaip Skotas sugebėdavo *ką nors* čia surasti.

Štai tada į širdį ir įsismelkė nujautimas. Lizė užtrenkė stalčių, kurį tyrinėjo, ir atsisėdo krėsle su aukšta atkalte. Ji užsimerkė įsitikinusi, jog netrukus kažkas paaiškės. Staiga mintyse išgirdo dainą. Sąmonėje tarsi įsijungė automatinis patefonas ir nuskambėjo nosinis, bet neabejotinai džiaugs-

mingas Henko Viljamso balsas: “*Aš išeinu, sudie, Džo, hei ho, hei ho, piroga plauksim pelkėtu užtakiu...*

- Lize! - sušuko Amanda iš nišos, kur Skotas klausydavosi muzikos arba per vaizdo grotuvą žiūrėdavo filmus. Jei tik jų neįsijungdavo vidurnaktį, svečių kambaryje. Lizė savo ruožtu tegirdėjo, ką sakė profesorius iš Prato koledžo Anglų kalbos fakulteto - iš Bauling Gryno, esančio vos už šešiasdešimties mylių nuo Nešvilio. Pasiekiamo ranka, poniut.

Manau, jums derėtų kuo skubiau čia atvykti, telefonu pareiškė profesorius Mydas. *Jūsų vyras sunegalavo. Deja, labai stipriai.*

“*O, Ivona, mieliausioji mano, hei ho, hei ho...*”

- Lize! - džiugiai tarsi radusi pinigėlį riktelėjo Amanda. Kas galėtų patikėti, kad vos prieš aštuonias valandas ji buvo visiškai neveiksni. Niekas, mem, niekas, sere.

Dvasios visa tai atliko per vieną naktį, pamanė ji. *Aha, dvasios.*

Daktaras Džansenas tvirtina, kad būtina operacija. Vadina ją torakotomija.

Lizė pagalvojo: *Vaikinai iš Meksikos grįžo į Anareną. Grįžo namo.*

Prašytume konkrečiau kokie vaikinai? Nespalvoti. Džefas Bridžesas ir Timotis Botomsas. Vyrukai iš “Paskutinio seanso”

Tame filme jie visada jauni, toptelėjo jai, *O Liūtas Semas visada miršta.*

- Lize?

Ji atsimerkė, spindinčiomis akimis pažvelgė į vyresniąją seserį, išdygusią nišos tarpduryje. Rankoje Mendė, be abejo, laikė “Paskutinio seanso” vaizdo kasetę. Lizę užvaldė pojūtis, primenantis tą, kuris apima, kai... na, kai grįžti namo, hei ho, hei ho.

- Lize, brangute, ar tu gerai jautiesi?

Nuoširdus susirūpinimas, *brudinas motiniškumas*, buvo toks neįprastas Amandai, kad Lizę apėmė nerealumo jausmas.

- Puikiai, - atsakė ji. - Leidau pailsėti akims.

- Nieko prieš, jei pažiūrėčiau filmą? Radau jį tarp kitų Skoto kasečių. Daugumoje įrašytas tikras šlamštas, bet šitą visuomet norėjau pamatyti, tik niekaip negaudavau. Galbūt jis padės truputį atsipalaiduoti.

- Žiūrėk. Bet turiu įspėti, kad viduryje juostos filmą nutraukia tuščia kelių minučių atkarpa. Tą kasetę mes įsigijome labai seniai.

Amanda įbedė akis į dėžutės viršelį.

- Džefas Bridžesas atrodo kaip *vaikas*.

- Išties, - vangiai atsiliepė Lizė.

- O Benas Džonsonas jau miręs... - Mendė užsikirto. - Gal verčiau padėsiu kasetę į vietą. Dar neišgirsim, kaip pasirodys tavo vaik... kaip pasirodys Džimas Dūlis.

Lizė nukėlė batų dėžės dangtį, ištraukė revolverį ir nukreipė vamzdį laiptų, vedančių į daržinę, pusėn.

- Aš užrakinau duris nuo išorinių laiptų, - tarė. - Patekti į studiją jis gali vieninteliu keliu, kurį atidžiai stebiu.

- Kas, jeigu Dūlis apačioje sukels gaisrą? - nervingai paklausė Amanda.

- Jis nenori manęs pačirškinti - taip nepatirs jokio malonumo. - *Be to,* mintyse pridūrė Lizė, *aš galiu persikelti į tam tikrą vietą. Kol burnoje tebejausiu saldų prieskonį. Manau, be jokio vargo ten nusivesčiau ir tave, Mende.* To malonaus prieskonio nenustelbė net pora “Hamburger Helper” mėsainių ir dvi vyšnių skonio “Kul-Eid” stiklinės.

- Na, jei aš tikrai netrukdysiu...

- Ar tau rodos, kad mokausi baigiamiesiems egzaminams? Pirmyn, nesivaržyk.

Amanda pradingo nišoje.

- Tikiuosi, vaizdo grotuvas tebeveikia. - Ji kalbėjo kaip moteris, aptikusi prisukamą gramofoną ir krūvą senovinių vinilinių plokštelių.

Lizė peržvelgė ne vieną "Drambliuko Dambo blyno" stalčių, bet juos tikrino prisiverstinai, nes buvo tikra, jog čia nieko įdomaus neras. Tik ne stalčiuose, ne dokumentų spintelėje, ne kietuosiuose kompiuterių diskuose. Na, gal ir atkapstytų kokį menkutį lobį, skirtą pasiučiausiems inkunkams, kolekcionieriams ir akademikams, kurie savo užimamą padėtį didžiąja dalimi palaikydavo tuo, kad vieni kitų žurnaluose, pilnuose paprastiems žmonėms nesuvokiamų frazių, literatūriškai iš bambos krapštydavo nešvarumus; ambicingiems, mokslais savo smegenis užgrūdusiems liurbiams, kurie nebesuvokdavo, ką išties reiškė knygos arba pats skaitymas, ir ištisus dešimtmečius su pasitenkinimu smulkmeniškai nagrinėdavo kokio nors išnašas dievinančio idioto kūrybą. Patys tikriausi turtai daržinėje neslypėjo. Skoto Lendono darbai, eilinių skaitytojų džiaugsmas, - žmonių, iš Los Andželo skrendančių į Sidnėjų, užstrigusių ligoninių priimamuosiuose, dykinėjančių ilgomis, lietingomis vasaros atostogų dienomis, romaną kartkartėmis išmainančių į dėlionę, kurią jie bandydavo sudėti saulės nutviekstoje verandoje, - visi tie darbai jau buvo išleisti. Paskutinė knyga, "Paslaptingasis perlas", dienos šviesa išvydo po jo mirties.

Ne, Lize, išgirdo ji kuždesį ir iš pradžių pamanė, jog šis priklausė Skotui. Paskui kažkodėl nusprendė - kokia beprotiška mintis, - kad į ją kreipėsi senis Henkas. Tikra *kvailystė!* Juk balsas nė nebuvo vyriškas. Gal sąmonę persmelkė gerosios mamulė šnabždesys?

Skotas norėjo, kad jo žodžius perduočiau tau. Užsiminė apie kažkokią istoriją.

Ne, taip sakė ne geroji mamulė - tiesa, geltonasis jos ap-

klotas kažkur figūravo, - o Amanda. Jos sėdėjo ant akmeninio suoliuko, žvelgė į “Aukštosiomis piliarožėmis” pavadintą laivą, kuris siūbavo vandenyje nuleidęs inkarą, tačiau burių taip ir nepakeldavo. Iki šiol Lizė nė nesuvokė, kokie panašūs vyriausiosios sesers ir jų motinos balsai. Ir...

Užsiminė apie kažkokią istoriją. Tavo, Lizės, *istoriją.*

Ar Amanda tikrai taip kalbėjo? Dabar tie įvykiai priminė sapną, tačiau ji, nors ir dvejodama, nutarė, kad išties girdėjo šituos sesers žodžius.

Ir apie vilnonį apklotą. Tik...

- Tik jį vadino “vilniu”, - sumurmėjo Lizė. - Ir jyga, o ne ... joga ar jaga.

- Lize? - iš kito kambario sušuko Mendė. - Kažką sakei?

- Šnekėjau su savimi.

- Būsi turtinga. - Amanda nutilo, ir nišoje pasigirdo filmo garso takelis. Lizei rodės, kad ji atminė visas melodijas ir kiekvieno motyvo gaidas.

Skotai, jeigu tu palikai man istorija, kurgi ji? Kertu lažybų, kad ne čia, ne studijoje. Ir ne daržinėje - ten tėra netikros jygos, kaip “Aikas grįžta namo”

Ne, ji šiek tiek klydo. Apačioje buvo radusi du tikrus prizus: sidabrinį kastuvą ir kedrinę gerosios mamulės skrynią, nukištą po vokiška lova. Su džiugulio lopinėliu. Ar būtent tai Amanda ir turėjo omenyje?

Vargu bau. Skrynelėje *glūdėjo* istorija, bet ne vienos Lizės, o *jų abiejų* - ***Skotas & Lizė: dabar mes dviese***. Kokia gi *jos* istorija? Ir *kur?*

Beje, paskutinį klausimą galima pritaikyti ir juodajam inkunkų princui. Kur *tas* prapuolęs? Nei Lizės, nei Amandos autoatsakiklyje pranešimo nepaliko. Telefonu į namus jai žinutę atsiuntė tiktai šerifo pavaduotojas Alstonas.

- Ponia Lendon, audra miestui padarė daug žalos, ypač pietiniam rajonui. Kai tik galės, kas nors, - tikiuos, aš pats

arba Denas Bokmanas, - pas jus užsuks. O dabar nepamirškite užrakinti durų ir neįsileiskite jokių žmonių, kurių neįstengsite atpažinti. Tai yra liepkite jiems nusiimti kepures arba atsmaukti gobtuvus, net jeigu lauke pils kaip iš kibiro, gerai? Iš rankų nepaleiskite mobiliojo. Prisiminkit, pavojaus atveju reikia nuspausti GREITĄJĮ JUNGIMĄ ir vienetuką. Iš karto susisieksite su šerifo kontora.

- Nuostabu, mūsų kraujas nė nespės sukrešėti, kol jie atvažiuos, pakomentavo Amanda. - Galės greičiau atlikti DNR testus.

Lizė nutylėjo. Ji neketino leisti Kaslo apygardos farams susidoroti su Džimu Dūliu. Jau veikiau pastarąjį priverstų persirėžti gerklę jos "Okso" atidarytuvu.

Daržinės autoatsakiklyje, GAUTŲ ŽINUČIŲ langelyje žvilgėjo skaičius **1**, bet kai Lizė įjungė aparatą, po trijų tylos sekundžių ausis tepasiekė tylus kvėptelėjimas ir nutraukiamo ryšio spragsėjimas. Galbūt kažkas surinko ne tą numerį, juk taip nutikdavo nuolat, tačiau Lizė buvo tikra, kad skambino Džimas Dūlis.

Ji atsilošė krėsle, pirštu perbraukė 22 kalibro revolverį iki guma aptraukto apsodo, pakėlė ginklą ir nesunkiai atlaužė būgną (šiam darbui reikalingi įgūdžiai atsirasdavo vos po kelių treniruočių). Į lizdus įkišo šovinius ir grąžino būgną į vietą, išgaudama tylų *trekšt*.

Kitame kambaryje iš kažko nusijuokė filmą žiūrinti Amanda. Lizė nejučia šyptelėjo. Ji nemanė, kad Skotas visa tai suplanavo iki menkiausių smulkmenų; jis nė neruošdavo planelių savo knygoms, nors kai kurios iš jų buvo itin painios. Iš anksto apmąstant kiekvieną siužeto vingį, išgaruotų bet koks malonumas, aiškindavo Skotas ir pridėdavo, esą knygų rašymas jam prilygo pastangoms atsekti, kur veda žolėje skaisčiai spindinti gija. Kai kada ji nutrūkdavo. Bet retsykiais - jei pasisekdavo, jei tau užtekdavo drąsos bei ryžto

- nuvingiuodavo iki lobio. Ne, ne pinigų, kuriuos gaudavai už romaną. Didžiausią turtą įkūnijo pats kūrinys. Lizės manymu, tuo tikrai nepatikėtų nė vienas iš visų pasaulio rodžerių dešmilų, o džozefai vudebedžiai, žinoma, įsivaizduotų kažką tauresnio. Bet ji ilgą laiką gyveno su vyru ir jo žodžiais neabejojo. Rašydamas knygą, Skotas leisdavosi į jygos paiešką. Tačiau jis niekada neužsimindavo (Lizė ir pati pasąmoningai suprasdavo), kad, jeigu siūlas nesutrūkdavo, tai visuomet vesdavo į paplūdimį. Iki telkinio, prie kurio mes einame atsigerti, užmesti savo tinklus, paplaukioti, kartais ir nuskęsti.

Ar jis žinojo? Ar jis žinojo *priėjęs liepto galą?*

Lizė šiek tiek išsitiesė mėgindama prisiminti, ar Skotas ją atkalbinėjo nuo kelionės į Pratą - nedidelę, bet gana garsią, liberalią menų mokyklą, kur jis pirmą ir paskutinį kartą skaitė ištrauką iš "Paslaptingojo perlo" Per vidurį priėmimo Skotas sukniubo. Po pusantros valandos Lizė jau sėdėjo lėktuve, o vienas iš klausytojų, širdies ir kraujagyslių chirurgas, kurį į skaitymo valandėlę atitempė žmona, operavo jos vyrą, siekdamas išgelbėti jam gyvybę ar bent išsaugoti šią pakankamai ilgai, kad spėtų Skotą perkelti į didesnę ligoninę.

Ar jis žinojo? Ar jis tyčia stengėsi mane sulaikyti namuose, nes žinojo, kas laukia?

Na, ji *ne visai* tuo tikėjo, antra vertus, argi, sulaukusi profesoriaus Mydo skambučio, nesuprato, jog Skotas kažką nujautė? Jei ne akistatą su ilgšiu, tai tokią baigtį? Ar ne todėl finansiniai jų reikalai ir atitinkami dokumentai buvo idealiai tvarkingi? Ar ne todėl jis pasirūpino problemomis, kurios ateityje turėjo iškilti Amandai?

Manau, jums derėtų išvykti nieko nedelsiant. Bet iš pradžių privalote suteikti leidimą operacijai, pareiškė profesorius Mydas. Lizė taip ir padarė. Susisiekė su užsako-

mųjų reisų kompanija, kai tik baigė šnekėti su anoniminiu balsu iš Bauling Gryno bendruomenės ligoninės. Tenykščiam funkcionieriui prisistatė esanti Skoto Lendono žmona, Liza, pasakė leidžianti daktarui Džansenui atlikti torakotomiją (šį žodį vos sugebėjo ištarti) ir "visas būtinas procedūras" Su užsakomųjų reisų bendrove bendravo drąsiau. Jai reikėjo sparčiausio lėktuvo. Ar "Galfstrymas" greitesnis už "Lyrą"? Gerai. Tuomet išnuomokite "Galfstrymą"

Studijos nišoje, nespalvotame "Paskutinio seanso" pasaulyje, kur Anarenas įkūnijo gimtuosius namus, o Džefas Bridžesas su Timočiu Botomsu visuomet išliks jauni vaikinai, senis Henkas dainavo apie narsųjį indėnų vadą Ko-ligą.

Už lango oras įgavo rausvumo kaip prieš saulėlydį viename mitiniame krašte, kurį kitados atrado pora išsigandusių berniukų iš Pensilvanijos.

Ponia Lendon, visa tai įvyko žaibiškai. Deja, į jūsų klausimus atsakyti negalėsiu. Tikiuosi, daugiau informacijos jums suteiks daktaras Džansenas.

Tačiau nieko doro pastarasis nepaaiškino. Daktaras atliko torakotomiją, bet operacija atsakymų irgi nepateikė.

Aš nesuvokiau, ką jam darė, mąstė Lizė žvelgdama į raudoną saulę, artėjančią link vakarinių kalvų. *Nenutuokiau, ką reiškia "torakotomija" ir kas vyksta... vis dėlto žinojau, ko tikėtis, nors visus prisiminimus stengiaus paslėpti už purpurinės uždangos.*

Lėktuvui tebeskrendant, lakūnai pasirūpino, kad jos lauktų limuzinas. "Galfstrymas" nusileido po vienuoliktos, o šlakbetonio blokų rinkinį, kurį vietiniai vadino ligonine, Lizė pasiekė po vidurnakčio. Dieną tvyrojusi kaitra taip ir neišsisklaidė. Kai vairuotojas atidarė dureles, ji pasijuto taip, tarsi ištiesusi rankas ir sugniaužusi kumščius iš oro galėtų išspausti vandenį.

Neužmiršk lojimo - regis, spoksodamas į mėnulį skalijo kiekvienas Bauling Gryno šuo - ir, o Dieve, tikras déja vu, *koridoriaus grindis valančio pagyvenusio vyriškio bei dviejų maždaug aštuoniasdešimtmečių senučių, iš pažiūros tikrų dvynių, kurios sėdėjo laukiamajame. O priešakyje*

2

Priešakyje ji išvysta du liftus pilkšvai melsvomis durimis. Šalia vieno jų išdygęs stovas su lentele, skelbiančia: NEVEIKIA. Lizė užsimerkia ir ranka aklai įsiremia į sieną, sekundę kitą neabejodama, jog tuojau apalps. Nieko keisto. Atrodė, kad ji ne vien nukeliavo daugybę mylių, bet ir grįžo į praeitį. Čia ne 2004-ųjų Bauling Grynas, o 1988-ųjų Nešvilis. Vyrui iškilo nemalonumų dėl plaučio, bet šįsyk kaltinti reikėtų 22 kalibro revolverį. Beprotis į jį suvarė kulką, kurią būtų papildęs dar keliomis, jeigu ne ponia Lendon, mitriai užsimojusi sidabriniu kastuvu.

Lizė laukia, kol kas nors pasiteiraus, ar ji gerai jaučiasi, gal net suims už pečių ir privers išsitiesti ant drebančių kojų, tačiau ausis tekutena nuo elektrinio valytuvo sklindantis dūzgimas ir švelnus, kažkur tolumoje girdimas tilindžiavimas, privertęs atsiminti varpelį, kartais suskambantį už purpurinės marškos, kuria uždengė tam tikrus praeities epizodus.

Ji praplėšia vokus ir pamato, kad registratūroje nieko nėra. Už langelio, pažymėtu žodžiu INFORMACIJA, šviesu, vadinas, kažkas turėtų čia budėti, tik jis arba ji iš savo vietos trumpam pasitraukė, galbūt panūdo užsukti į tualetą. Senutės dvynės varto iš pirmo žvilgsnio irgi tapačių laukiamojo žurnalų puslapius. Lauke, už pagrindinių durų, it kokia egzotiš-

ka jūrų gelmių žuvis kėpso geltonus žibintus įjungęs jos limuzinas. Šioje durų pusėje pirmąją naujos dienos valandą snūduriuoja miestelio ligoninė. Lizė supranta turėsianti pasikliauti savo jėgomis, jei tiktai nepradės kam nors *kabinti akių*, kaip pasakytų Dendis. Ją užvaldo ne baimė, susierzinimas ar sąmyšis, o širdį veriantis sielvartas. Vėliau, kai skris į Meiną su karste įkalintais vyro palaikais, ji pagalvos: *Štai, kuomet sumojau, kad iš tos vietos jis neištrūks gyvas. Kad jo laukia paskutinioji. Taip tvirtino mano nuojauta, kurią, esu tikra, pakurstė stovas, iškilęs priešais vieną liftą. Brudinas ženklas: NEVEIKIA. O, taip.*

Lizė galėtų pasidairyti ligoninės plano arba paklausti valytojo, kur reikėtų eiti, bet nusprendžia, jog kelią suras pati. Jei operacija baigta, Skotą, be jokių abejonių, paguldė į intensyvios terapijos skyrių, o šis, aišku, įkurtas trečiame aukšte. Lizę perveria toks stiprus intuicijos dūris, kad ji bemaž tikisi pastebėti virš laiptų plevenantį stebuklingą kilimą, kvadratinį medvilninės drobės lopinį, išmargintą žodžiais AUKŠČIAUSIOS KOKYBĖS PILSBERIO MILTAI. Žinoma, jokie skraidantys kilimai virš pakopų nekybo. Užlipus iki trečio aukšto aikštelės, Lizės kūnas žliaugia prakaitu, krūtinėje kaip pašėlusi daužosi širdis. Bet ant durų išties yra užrašas: BGBL INTENSYVIOS TERAPIJOS SKYRIUS, ir jausmas, kad ji regi sapną, kuriame praeitis įsilieja į dabartį, dar labiau sustiprėja.

Jis guli 319-oje palatoje. Lizė tuo įsitikinusi, nors ir mato, jog nuo praėjusio karto, kai ligoninėje lankė sužeistą vyrą, medicinos įstaigose daug kas pasikeitė. Akivaizdžiausia permaina - už kiekvienos palatos sumontuoti televizoriaus ekranai, kuriuose švyti įvairūs raudoni bei žali rodmenys. O, ir vardai su pavardėmis: DŽONAS KOLVETIS, ADRIANAS DAMBARTONAS, RIČARDAS TAUSONAS, ELIZABETA VANDERVO (*Lizutė Vandervo - na, ir sunku iš-*

tarti, sušmėžuoja mintis jos sąmonėje), FRANKLINAS DREITONAS. Artėdama prie 319-ojo numerio ji galvoja: *Pro tarpdurį nugara į mane išnirs seselė, kuri rankose laikys Skoto padėklą. Aš nenorėsiu merginos išgąsdinti, bet ji vis vien krūptelės ir padėklą išmes. Lėkštės ir kavos puodelis, tie užsigrūdinę kavinės senbuviai, nenukentės, užtat sulčių stiklinė ištikš į milijoną šukių.*

Tačiau dabar vidurnaktis, o ne rytas, virš galvos nesisuka ventiliatorių mentės, ir ant monitoriaus, įtvirtinto virš 319-osios palatos durų, užrašytas visai kitas vardas: TOMAS JANEZAS. Taip ir neatsikračiusi *déja vu* pojūčio, ji dirsteli į kambarį ir lovoje pamato pilvotą vyriškį, tarsi į krantą išmestą banginį - Tomą Janezą. Lizę apninka jausmas, kuris greičiausiai nutvilko ūmai atsibudusius lunatikus. Ji su stiprėjančia baime ir nuostaba apsižvalgo, paklausia savęs: *Ką aš čia veikiu? Jei kas nors mane pastebės šiame skyriuje, sulauksiu rimtų nemalonumų.* Staiga mintyse išgirsta: TORAKOTOMIJA... IŠ PRADŽIŲ PRIVALOTE SUTEIKTI LEIDIMĄ OPERACIJAI. Ji kone mato žodį OPERACIJA, kuris pulsuoja ryškiai raudonomis, tarytum krauju varvančiomis raidėmis. Užuot pasišalinusi, Lizė nupėdina link ryškiau apšviestos koridoriaus vietos, kur turėtų stovėti budinčių seselių stalas. Galvoje sukirba siaubinga mintis,

(*o jeigu jis jau...*)

bet Lizė ją nugrūda į sąmonės užkaborius.

Koridoriaus viduryje už stalo įsitaisiusi seselė, ant kurios uniformos kvailioja “Warner Bros.” animacinių filmukų veikėjai, kažką rašo ant išskleistų diagramų. Kita moteris pusbalsiu murma į mikrofoną, prisegtą prie tradiciškesnių, baltų seselės apdarų atvarto - matyt, nuo monitoriaus nuskaito duomenis. Už jųdviejų, ant sudedamos kėdutės, kiūto raudongalvis, smakrą įrėmęs į savo baltų marškinių krūtinę. Ant jo atkaltės kabo tamsus, kaip ir kelnės, kostiuminis

švarkas. Batus jis nusispyręs, kaklaraiščio galas kyšo iš švarko kišenės. Rankos glebiai sunertos ant pilvo. Lizę kankina nuojauta, jog vyras neapleis Bauling Gryno bendruomenės ligoninės gyvas, bet ji nė neįtaria žvelgianti į daktarą, kuris operavo Skotą ir prailgino jo gyvenimą tiek, kad po dvidešimt penkių neblogų, - po velnių, veikiau nuostabių, - kartu praleistų metų jie galėtų vienas kitam pasakyti sudie. Miegantis jaunuolis, jos nuomone, ne vyresnis kaip septyniolikos - turbūt kažkurios iš seselių sūnus.

- Atleiskite, - prabyla Lizė. Abi sesutės sutartinai stryk- teli iš savo vietų. Šįsyk pavyksta išgąsdinti porą vietoj vienos. Moteris su mikrofonu į juostelę įrašys šūksnį "Oooo...", bet Lizei tai nė motais. - Aš esu Liza Lendon. Kiek suprantu, mano vyras, Skotas...

- O taip, ponia Lendon, - atsiliepia seselė, ant kurios krūtinės Elmeris Fadas iš šratinio šautuvo taikosi į triušį Kvanką, o ančiukas Dafis į juodu spokso iš slėnio. - Daktaras Džansenas jūsų laukė. Jis suteikė pirmąją pagalbą.

Lizė vis dar nepajėgia įsisąmoninti, kas atsitiko. Iš dalies galbūt todėl, kad neturėjo laiko medicininių terminų žodyne pažiūrėti, ką reiškia "torakotomija"

- Skotas... jis apalpo? Neteko sąmonės?

- Daktaras Džansenas viską jums papasakos. Žinote, kad jis atliko ne vien torakotomiją, bet ir parietalinę pleurektomiją?

Pleure... *ką?* Nesivargindama gilintis į smulkmenas, ji paprasčiausiai linkteli. Tuo metu į mikrofoną duomenis diktavusi seselė papurto miegantį raudongalvį. Kai tas krūpteli ir atsimerkia, Lizė suvokia klydusi dėl jo amžiaus. Vaikinas atrodo pakankamai suaugęs, kad turėtų teisę bare nusipirkti stipresnio gėrimo. Bet, aišku, ji neišgirs iš seselių, jog būtent šis jaunuolis pjovė Skoto krūtinę, ar ne?

- Ar operacija... - išsižioja Lizė nenutuokdama, į kurį iš trijulės kreipiasi. Jos balse girdėti nevilties gaidos. - Ar operacija pasisekė?

Seselė, pasipuošusi animacinių filmukų veikėjais, trumpam sudvejoja, ir jos akyse, kurias pašnekovė tučtuojau nukreipia šalin, Lizė įskaito savo baimes. Galų gale moteris vėl pažiūri į ponią Lendon ir prataria:

- Tai daktaras Džansenas. Jis jūsų laukė.

3

Apsiblausęs Džanseno žvilgsnis veikiai prablaivėja. Gebėjimu pabudus mitriai įvertinti padėtį turbūt pasižymi visi gydytojai, kaip ir policininkai su ugniagesiais. *Priešingai negu rašytojai*, mąsto ji. *Su Skotu buvo įmanoma susišnekėti tik tuomet, kai jis išgerdavo antrą puodelį kavos.*

Lizė sumoja pagalvojusi apie vyrą būtuoju laiku. Gyvaplaukius ant sprando nutvilko ir rankų odą pašiurpina šalčio banga, o šią palydi malonus, bet drauge gąsdinantis lengvumo pojūtis. Rodos, kad ji tuojau nuplevens it balionas, kurio virvutę kažkas perkirpo. Nuplevens

(*ša, mažoji Lize, ša*)

į kitą vietą. Gal mėnulį. Lizė į delnus suvaro nagus, idant išsilaikytų ant kojų.

Džansenas kažką murma seselei, dėvinčiai uniformą su animacinių filmukų veikėjais. Toji pasiklauso ir linkteli.

Visa tai, aišku, pateiksite rašytine forma?

- Anksčiau, nei laikrodis išmuš antrą nakties, - užtikrina daktaras.

- Jūs tikrai to norite? - neatlyžta moteris. Veltis į ginčus nesiruošia, tiesiog stengiasi įsitikinti, kad viską teisingai suprato.

- Taip, - atsako jis ir klausia Lizės, ar toji pasirengusi užlipti į Altono skyrių, kur paguldytas Skotas. Ji patikina nekantraujanti ten nusigauti.

- Ką gi... - Džanseno veide nušvinta pailsusi, bet ne itin nuoširdi šypsena. - Tikiuosi, apsiavėte iškyloms tinkamus batus, nes kopti reikės į penktą aukštą.

Jiems pajudėjus laiptų kryptimi - pro TOMĄ JANEZĄ ir ELIZABETĄ VANDERVO, - seselė su ant uniformos užklijuotais animacinių filmukų veikėjais, pakelia telefono ragelį. Gerokai vėliau Lizė supras, jog Džansenas liepė jai paskambinti į viršų ir pasakyti, kad Skotą atjungtų nuo respiratoriaus. Jei tiktai jis atsigaivelėjo... jei tik įstengs atpažinti žmoną ir išgirsti jos tariamą sudie. Gal net sugebės pats atsisveikinti, su sąlyga, jog Dievas malonės leisti jam įkvėpti užtektinai oro. Vėliau Lizė supras, kad respiratoriaus atjungimas sutrumpino Skoto gyvenimą nuo kelių valandų iki minučių. Džanseno nuomone, tokie mainai buvo sąžiningi, nes Skotui Lendonui vis vien nelemta pasveikti. Vėliau Lizė supras, jog mažojoje bendruomenės ligoninėje jį paguldė į pasmerktųjų skyrių.

Vėliau.

4

Kol jiedu prakaituoja lėtai lipdami į penktą aukštą, Džansenas pasidalina savo menkomis žiniomis. Jis nė negali paaiškinti, kas išties nutiko Skotui. Per torakotomiją, sako daktaras, tiesiog pašalinami susikaupę skysčiai. Per kitą panašią procedūrą iš krūtinplėvės ertmių išsiurbiamas oras.

- Apie kurį plautį jūs šnekate? - klausia Lizė, ir Džansenas išgąsdina ją atsakydamas:

- Apie abu.

5

Būtent tada daktaras teiraujasi, kiek laiko Skotas sirgo ir ar jis kreipėsi į gydytoją. Ji pareiškia, kad vyras į nieką *nesikreipė*, nes dėl jokių negalavimų nesiskundė. Na, taip, pastarąsias dešimt dienų Skotui mažumėlę varvėjo nosis, protarpiais jis pakosėdavo ir nusičiaudėdavo. Tik tiek. Nė negėrė "Alerest", vaistų nuo alergijos, nors kartais pagalvodavo, kaip ir Lizė, kad gal reikėtų. Vėlyvą pavasarį ir vasaros pradžioje ją kankindavo panašūs simptomai.

- Jokio gilaus kosulio negirdėjote? - klausia Džansenas, kai jie priartėja prie penktojo aukšto aikštelės. - Gilaus ir sauso kaip rytinis rūkoriaus kosulys? Beje, atleiskit dėl liftų.

- Nieko baisaus, - atsiliepia ji, nors vos susilaiko nepuškavusi. Skotas *pakosėdavo*, kaip minėjau, tačiau labai lengvai. Anksčiau rūkydavo, bet cigaretės rankoje nelaikė jau daugelį metų. - Lizė trumpam susimąsto. - Na, paskutines porą dienų lyg ir atsikrenkšdavo truputį stipriau, vieną naktį mane net pažadino...

- Vakar?

- Taip. Bet jis išgėrė vandens, ir kosulys atlėgo. - Džansenas atidaro duris į kitą tylų ligoninės koridorių, tačiau Lizė spūsteli daktaro pirštus ir jį sustabdo. - Klausykit, kitados Skotas būtų galėjęs atbūti pustuzinį tokių renginių kaip vakarykštis, net jeigu jį krėstų šimto keturių laipsnių karštis*. Per aplodismentus būtų radęs dingstį, kaip trumpam pasišalinti, susileidęs vaistų ir pratęsęs skaitymą. Bet tie laikai baigėsi prieš penkerius ar septynerius metus. Jeigu Skotas būtų manęs, kad rimtai susirgo, jis paprasčiausiai būtų paskambinęs profesoriui Mydui, kuris vadovauja Anglų kalbos fakultetui ir *atšaukęs* tą *brudi*.... prakeiktą išvyką.

---

*40° C.

- Ponia Lendon, į ligoninę jūsų vyras pateko turėdamas šimto šešių laipsnių temperatūrą*.

Į nepatikimai jauną daktaro Džanseno veidą Lizė įsispokso su siaubu, bet jaučia, kad jis sako tiesą. Po kurio laiko, be abejo, atskiros detalės sulips į vieną bendrą vaizdą. Įvairių žmonių parodymai ir tam tikri prisiminimai, kurie vis baudėsi išplaukti iš užmaršties gilumos, atskleis viską, ką jai reikia žinoti.

Skotas užsakomuoju reisu iš Portlendo nulėkė į Bostoną. Tuomet sėdo į "Junaited" kompanijos orlaivį ir išskrido į Kentukį. Lėktuvo palydovė, gavusi jo autografą, vėliau tvirtino žurnalistui, jog ponas Lendonas "praktiškai be paliovos" kosėjo ir buvo nusidažęs raudoniu. "Kai paklausiau, ar jis gerai jaučiasi, ponas Lendonas atsakė, kad peršalo, bet išgėręs porą aspirino tablečių atsigaus", tvirtino stiuardesė.

Frederikas Boretas, magistrantas, kuris svečią pasitiko oro uoste, taip pat pranešė girdėjęs nuolatinį kosulį. Skotas paprašė jo užsukti į "Naktinę pelėdą", kur nusipirko "Naikil" sirupo buteliuką. "Rodos, ėmiau gripuoti", tarė jis Borentui, o tas atsakė nekantraująs išgirsti naujos knygos ištrauką ir pasidomėjo, ar svečiui užteks jėgų skaityti. "Galiu garantuoti, jog tavęs laukia netikėtumas", užtikrino Skotas.

Borentas nustebo ir apsidžiaugė. Kaip didžiuma tą vakarą pono Lendono pasirodymą stebėjusių žiūrovų. Anot Bauling Gryno "Daily News", jis skaitė "kerinčiai", porą sykių mandagiai kostelėjo, bet išdžiūvusią gerklę nesunkiai sudrėkino keliais vandens gurkšneliais. Gerokai vėliau kalbėdamas su Lize daktaras Džansenas išsidavė, kad jį pribloškė Skoto gyvybingumas. Ne kas kitas, o jo nuostaba ir žinutė, kurią telefonu perdavė anglų kalbos fakulteto galva, trumpam įplėšė ją apgaubusią susivaldymo skraistę. Po skaitymo valandėlės, prieš pat priėmimą, Skotas paprašė profesoriaus

*Maždaug 41,1° C.

Mydo: “Paskambinkit mano žmonai. Pasakykit, kad jai gali tekti čia atskristi, nes po saulėlydžio aš užkandau sunkiai virškinamo maisto. Mes taip tarpusavyje juokaujame”

6

Lizė nejučia iškloja daktarui slapčiausią savo baimę:

- Skotas mirs, ar ne?

Gydytojas pavejoja, ir ji mato, jog Džansenas - ne vaikas, nors atrodo jaunai.

- Aš norėčiau, kad judu susitiktumėte, - po ilgos pauzės išgirsta Lizė. Ponas Lendonas kol kas yra sąmoningos būklės, bet ji gali ilgai nesitęsti. Jūs eisite su manimi?

Džansenas sparčiu žingsniu nudrožia pirmyn. Sustoja prie seselių stalo, už kurio sėdintis sanitaras pakelia akis nuo žurnalo apie šiuolaikinę geriatriją. Daktaras į jį kreipiasi. Tuodu bendrauja pusbalsiu, bet koridoriuje labai tylu, ir Lizė išgirsta, kaip sanitaras ištaria tris šiurpą pakurstančius žodžius:

- Jis jos laukia.

Koridoriaus gale ant dviejų uždarytų durų švyti oranžiniai žodžiai:

ALTONO IZOLIATORIUS
PRIEŠ ĮEIDAMI KREIPKITĖS Į SESELĘ
IMKITĖS VISŲ ATSARGUMO PRIEMONIŲ
JŪSŲ SAUGUMUI
PACIENTŲ SAUGUMUI
GALI BŪTI REIKALINGOS PIRŠTINĖS IR KAUKĖ

Į kairę nuo tarpdurio iš sienos kyšo praustuvė. Daktaras Džansenas nusiplauna rankas, tą patį liepia padaryti Lizei.

Dešinėje pusėje, ant stalo su ratukais, sudėtos marlinės kaukės, permatomuose paketuose užklijuotos lateksto pirštinės, geltoni, išsitempiantys batų apvalkalai, kurie guli dėžėje su užrašu ant šono: TINKA VISIEMS DYDŽIAMS, ir tvarkinga krūvelė žalių operacinių chalatų.

- Izoliatorius... - nutęsia ji. - Jėzau, jūs galvojate, jog mano vyras užsikrėtė brudinu Andromedos štamu.

Džansenas išsisuka nuo tiesaus atsakymo.

- Galbūt jis susirgo egzotiška pneumonijos atmaina ar net paukščių gripu. Kad ir kaip ten būtų, mes neįstengiame nustatyti negalavimų priežasties, ir jie...

Daktaras nežino, kaip užbaigti, tad Lizė ištiesia pagalbos ranką.

- Jo dainelė sudainuota. Kaip sakoma.

- Kaukės, ponia Lendon, turėtų užtekti, nebent jūs esate įsipjovusi. Bet aš nepastebėjau...

- Dėl pjūvių jaudintis neverta. Ir kaukės man nereikės. - Ji pastumia kairiąsias duris Džansenui nespėjus paprieštarauti. - Jeigu liga būtų persiduodanti, aš jau būčiau ja užsikrėtusi.

Daktaras nuseka iš paskos į Altono izoliatorių, nosį ir burną paslėpęs po žaliu marlės lopiniu.

7

Penktojo aukšto koridoriaus gale tėra keturios palatos ir tik prie vienos iš jų švyti monitorius - tik iš vienos sklinda medicininės įrangos pypsėjimas, kurį papildo švelnus, nuolatinis deguonies srauto šniokštimas. Ekrane, po skaičiukais, žyminčiais siaubingai spartų pulsą - 178 - ir klaikiai žemą kraujo spaudimą - 79 ir 44, - ji perskaito: SKOTAS LENDONAS.

Durys pusiau praviros. Ant jų matyti ženklas su oranžine liepsnele ir ją perbraukusiu "X" Žemiau pastarojo ryškiai raudonas užrašas skelbia: JOKIOS UGNIES, JOKIŲ KIBIRKŠČIŲ. Lizė - ne rašytoja ir juo labiau ne poetė, tačiau tie žodžiai jai byloja, kaip viskas užsibaigia. Jų santuoką perbraukė linija, kokia esti po sudedamų skaičių stulpeliu. *Jokios ugnies, jokių kibirkščių.*

Skotas, kuris su ja atsisveikino kaip visad begėdišku šūksniu "Ei, storuliuke, iki pasimatymo" ir griausmingu "Flamin Groovies" retroroku, besiveržiančiu pro senojo "Fordo" langus, žvelgia į žmoną iš savo lovos. Jo veidas baltas kaip pienas. Užtat akys gyvos ir pernelyg skaisčiai švytinčios. Jos dega lyg kamine įkalintos pelėdos veizolai. Skotas guli ant šono. Respiratorius nustumtas nuo gulto, tačiau Lizė ant vamzdelio mato skreplio glitėsius ir supranta,

(*ša, mažoji Lize*),

jog tose žaliose gleivėse, kurių niekas nesugebės identifikuoti, net ir su tobuliausiais pasaulyje elektroniniais mikroskopais, net ir pasitelkus išsamiausias duomenų bazes, pilna bakterijų arba virusų.

- Ei, Lize...

Skotas prabyla pašnabždomis - *tyliai, lyg vėjo dvelktelėjimas po durimis*, kaip pasakytų senasis Dendis, - tačiau Lizė jį išgirsta ir žengia prie lovos. Po vyro kaklu šnypščia atversta deguonies kaukė. Iš krūtinės, kurią bjauroja ką tik susiūti pjūviai, panašūs į vaiko ranka pieštus paukščio kontūrus, kyšo du plastikiniai vamzdeliai. Styrantys iš nugaros atrodo groteskiškai didžiuliai, palyginti su priešakiniais. Nerimo graužiamai Lizei dingojas, kad jie ne ką mažesni už radiatoriaus žarneles. Už perregimų apvalkalų ji mato miglotą skystį ir kruvinus audinių gabaliukus, tekančius į prietaisą, kuris dunkso ant lovos ir savo išvaizda primena lagaminą. Čia ne Nešvilis, ir Skotą pakirto ne 22 kalibro kulka.

Nors širdis įnirtingai protestuoja, vieno žvilgsnio užtenka, kad Lizė įsisąmonintų tiesą: saulėtekio jis nebesulauks.

- Skotai... - ji priklumpa šalia lovos, šaltais pirštais suima įkaitusį vyro delną. - Į kokį *brudą* tu įmaknojai?

- Lize. - Jam pavyksta spustelėti žmonos ranką. Skotas alsuoja dusliai švokšdamas, kaip ir tą nelemtą dieną automobilių stovėjimo aikštelėje. Ji nujaučia, ką išgirsianti, ir po akimirkos įtarimai pasitvirtina. - Lize, man taip karšta. Ledo?.. Prašau...

Ji pakelia akis į stalą, bet ant šio nieko neišvysta. Tuomet per petį pažvelgia į gydytoją, nūnai virtusį kaukėtuoju raudongalviu keršytoju.

- Daktare... - prabyla ir staiga sumoja, kad nežino, kaip į jį kreiptis. - Atleiskit, jūsų pavardė iškrito man iš galvos.

- Natūralu, ponia Lendon. Aš esu Džansenas.

- Ar mano vyras gali gauti ledo? Jis sako...

- Taip, be abejo. Aš pats atnešiu. - Gydytojas nedelsdamas pasišalina. Akivaizdu, kad jam reikėjo dingsties palikti juodu vienus.

Skotas vėl suspaudžia jos delną.

- Išeinu, - vos girdimai sukužda. - Atleisk. Aš tave myliu.

- Ne, Skotai! - rikteli Lizė ir visai ne vietoje prideda: - Ledas! Tau tuojau atneš ledo.

Sutelkęs jėgų likučius - iš gerklės veržiasi dar garsesnis švykštimas - jis pakelia ranką ir deginančiu pirštu brūkšteli per žmonos skruostą. Lizei iš akių pasrūva ašaros. Ji žino, ko turėtų paklausti. Paniškas balselis, visuomet ją vadinantis *mažąja* Lize, klykia reikalaudamas tylėti, bet triukšmingų raginimų ji nepaiso. Kiekvienoje ilgoje santuokoje plaka dvi širdys. Šviesi ir tamsi. Dabar tenka įsiklausyti į pastarosios pulsavimą.

Lizė pasvyra arčiau į karštį, plūstantį nuo merdinčio vyro. Užuodžia miglotus, nuo ryto užsilikusius skutimosi putų

bei šampūno kvapelius. Lūpomis paliečia svilinantį jo ausies kaušelį ir sušnabžda:

- *Eik*, Skotai. Jei nėra kitos išeities, nusigauk iki brudino telkinio. Kai pasirodęs daktaras neras tavęs lovoje, aš ką nors sugalvosiu. Svarbiausia, kad nurėpliotum iki telkinio ir pasveiktum. Padaryk tai dėl manęs, velniai tave griebtų!

- Negaliu, - suvapa jis ir pradeda sausai krenkšti. Rodos, jog kosulys sudraskys jį iš vidaus, bet Skotas kažkaip įstengia susitvardyti. Kodėl? Nes jam maga tarti paskutinį žodį. Netgi dabar, pirmą valandą nakties, gulėdamas mirties patale, tuščiame ligoninės izoliatoriuje, provincialiame Kentukio miestelyje, jis ketina tarti paskutinį žodį. - Man... nepavyks.

- Tuomet eisiu *aš!* Tik padėk!

Skotas papurto galvą.

- Skersai kelio... kuris veda link telkinio... guli *tas padaras*.

Ji kaipmat susigaudo, apie ką vyras šneka. Bejėgiškai dirsteli į vandens stiklinę, kur retsykiais įmanoma įžvelgti keršąją baidyklę. Ir veidrodyje akies krašteliu. Tiktai gilią naktį. Tada, kai esi apimtas sąmyšio, kankiniesi iš skausmo arba tave užvaldo ir viena, ir kita. Senąjį Skoto "bičiulį" Skoto *ilgšį*.

- Mie... ga. - Iš yrančių vyro plaučių sklinda keistas garsas. Lizė pamano, kad jis springsta, ir tiesia ranką link iškvietimo mygtuko, bet pastebėjusi ironišką žvilgsnį suvokia, jog Skotas juokiasi ar bent mėgina prajukti. - Miega... skersai takelio... Šonas... dangaus... - jis užverčia karštligiškai spindinčias akis į lubas. Lizės įsitikinimu, Skotas bando pasakyti, esą padaro šonas iškilęs lig dangaus.

Jis suima deguonies kaukę, bet šios pakelti nepajėgia. Lizė ja uždengia vyro nosį ir burną. Porą kartų giliai įkvėpęs, Skotas gestu paprašo kaukę nuimti. Ji paklūsta. Kuriam laikui, galbūt minutei, jo balsas sustiprėja.

- Į Ohoho mėnulį persikėliau iš lėktuvo, - su šiokia tokia nuostaba ištaria. - Anksčiau to daręs nebuvau. Galvojau, kad nukrisiu iš aukštybių, bet kaip visada atsidūriau ant Mielosios kalvos. Dar sykį ten nukeliavau iš oro uosto tualeto. Paskutinį kartą... iš poilsio kambario, prieš pat skaitymą. Bet senis Fredis... iš vietos taip ir nepakrutėjo.

Jėzau Kristau, tam padarui jis netgi suteikė vardą.

- Į paplūdimį nukakti negalėjau, tad nurijau kelias uogas... paprastai jos sveikatai nekenkia, bet...

Jam pritrūksta kvapo. Lizė vėl priglaudžia kaukę prie vyro veido.

- Bet tu pavėlavai, - sako ji, kol Skotas alsuoja. - Suvalgei jas po saulėlydžio.

Jis linkteli.

- Tiesiog nesugalvojai, ką dar galėtum daryti.

Dar vienas kinktelėjimas galva. Skotas mostu prašo nutraukti kaukę.

- Per skaitymą tu jauteisi puikiai! - sušunka Lizė. - Profesorius Mydas tvirtino, kad buvai velniškai *nuostabus!*

Skoto veidą perkreipia šypsena, ko gero, liūdniausia iš visų, kokias ji regėjo.

- Nuo lapų nulaižiau rasą, - išlemena. - Kai ten pakliuvau iš poilsio kambario. Maniau...

- Manei, kad ji turės gydomųjų savybių. Kaip telkinys.

Jo akys, įsmeigtos į žmonos veidą, atsako: *Taip.*

- Ir tu išties pasijutai geriau. Trumpam.

- Aha, trumpam. Bet dabar... - Skotas liūdnai patraukia pečiais ir į šoną pasuka galvą. Šįsyk, užuot sausai kosėjęs, užkriokia, ir Lizė su siaubu pastebi, jog vamzdelių turinys nusidažo sodresniu raudoniu. Truputį atsigaivelėjęs vyras vėl griebia jos ranką. - Aš pasiklydau tamsoje, - suniurna, - bet tu mane atradai.

- Skotai, ne...

Jis linkteli. *Taip.*

Matuodama mane žvilgsniu, tu matei visumą... Aprimk... Niekas... - Skotas vangiai iškelia laisvosios rankos pirštą ir ore nubrėžia apskritimą: *Niekas nesikeičia.* Žiūrėdamas į ją švelniai šypsosi.

- Nepasiduok, Skotai! Nepasiduok!

- Nepasiduok... - jis pakinkuoja galva, tarytum Lizė galiausiai būtų supratusi, ko tikėtis. - Lauk, kol pasikeis vėjas...

- Ne, Skotai! Ledas! - sušunka ji neišmanydama, ką dar sakyti. - Palauk *ledo!*

Jis ištaria "mažule" ir "širdele" Palatoje įsitvyro tyla, kurią drumsčia tiktai nenutrūkstantis, iš deguonies kaukės vilnijantis oro šnypštimas. Lizė prispaudžia delnus prie savo veido

8

ir atitraukusi juos išvydo, kad oda visiškai sausa. Ji išpūtė akis, nors labai nustebusi nesijautė. Be to, suvokė, kad širdį užliejo palengvėjimas. Regis, gedėjimo metas užsibaigė. Skoto studijoje, žinoma, darbų netrūko, juodvi su Amanda tik pradėjo čia tvarkytis, - užtat per pastarąsias dvi tris dienas Lizei pasisekė iškuopti nemažai *savo* mėšlo. Ji palietė sužeistąją krūtį, tačiau skausmo beveik nepajuto. *Savaiminis išgijimas, pakylėtas į naują lygmenį,* pagalvojo ir šyptelėjo.

Kitame kambaryje nuskambėjo apmaudus Mendės riksmas:

- Avigalvi, palik tą kalę ramybėje! Negi nematai, kad ji niekam tikusi? - įtempusi ausis Lizė pasiklausė ir sumojo, jog Džeisė ką tik įkalbėjo Sonį ją vesti. Filmas beveik baigėsi.

Matyt, Amanda pagreitintai prasuko dalį juostos, nusprendė ji, tačiau pažvelgusi į stoglangį prislėgusią tamsą, suprato, kad klydo. Lizė sėdėjo už “Drambliuko Dambo blyno” ilgiau nei pusantros valandos, dar kartą išgyvendama praeities epizodus. *Nukreipė akis į savo vidų*, kaip pasakytų naujaamžininkai. Ir kokias išvadas padarė? Jos vyras miręs. Taškas. Miręs ir dingęs. Skotas nelaukė savo antrosios pusės Ohoho mėnulyje, nestovėjo kelyje, vedančiame į paplūdimį, nesėdėjo ant akmeninio suoliuko, nebuvo įsisupęs į šiurpinančią drobulę. Jis visiems laikams pranyko iš Ohoho mėnulio. Kaip Hekas Finas išsidangino į Indėnų teritoriją.

Kas gi sukėlė lemtingąjį negalavimą? Mirties liudijimas skelbė, esą Skotą Lendoną pakirto pneumonija. Ji nepuolė tam prieštarauti. Gydytojai galėjo užrašyti “mirtinai sukandžiojo antys”, bet esmė išliktų tokia pati: Skotas su gyvenimu atsisveikino. Šiaip ar taip, Lizė nesiliovė spėliojusi, *kas* pražudė vyrą. Gėlė, kurią jis nurovė ir pauostė? Vabalas, siurbtuką suvaręs jam po oda, kai savuosiuose griausmo namuose paraudonavo ir už horizonto nugrimzdo saulė? Ar neaiškios kilmės liga jis užsikrėtė per trumpą apsilankymą Ohoho mėnulyje, likus savaitei ar net mėnesiui iki paskutinės išvykos į Kentukį? O gal virusas tūnojo organizme ištisus dešimtmečius ir laukė savo dienos kaip uždelsto veikimo bomba? Galbūt bakterija glūdėjo žemių kruopelėje, užstrigusioje panagėje, kol Skotas rausė brolio kapą? Vos vienas prakeiktas mikrobas, kuris drunijo daugelį metų ir galiausiai pabudo, kai prie kompiuterio sėdintis Lizės vyras išmąstė tam tikrai knygos vietai reikalingą žodį ir patenkintas spragtelėjo pirštais. Gal... siaubinga mintis, bet kas žino... gal per vieną iš viešnagių pati Lizė į šitą pasaulį perkėlė mirtinus nuodus. Pavyzdžiui, slypinčius žiedadulkėje, kurią Skotas nulaižė pabučiavęs jos nosies galiuką.

Ot velnias, ji nė nepajuto, kaip apsiverkė.

Kairiajame viršutiniame stalčiuje Lizė buvo pastebėjusi naują "Klyneks" pakelį. Nūnai jį sugraibė, ištraukė kelias nosinaites ir nusišluostė akis. Kitame kambaryje Timotis Botomsas suriko: "Kalės vaikai, jis gi *šlavė!*" Iš visko sprendžiant, laikas eilinį sykį nerangiai stryktelėjo į priekį. Filme beliko paskutinė scena. Sonis grįžta pas trenerio žmoną. Vidutinio amžiaus mylimąją. Šituos kadrus lydi titrai.

Ant stalo dzingtelėjo telefonas. Lizė suprato, ką reiškia tas garselis, lygiai taip pat, kaip žinojo, ką Skotas norėjo pasakyti, kai prieš pat mirtį pasukaliojo pirštą - parodė gestą, tvirtinantį: *Niekas nesikeičia.*

Telefonas nebeveikė. Kažkas perkirpo arba nutraukė laidus. Į Lendonų valdas prasmuko Dūlis. Pas ją į svečius atklydo juodasis inkunkų princas.

XV. LIZĖ IR ILGŠIS (PAFKO PRIE SIENOS)

1

- Amanda, ateik!
- Minutėlę, filmas tuojau...
- *Ateik čia!*

Lizė pakėlė ragelį, bet neišgirdusi jokio signalo nuleido jį į vietą. Dėl tolimesnės įvykių eigos klausimų nekilo. Suvokimas visą laiką tūnojo jos sąmonėje kaip saldus prieskonis - burnoje. Netrukus užges šviesos, ir jei prieš sutemstant Amanda nespės pasirodyti...

Bet sesuo jau stovėjo nišos ir ilgojo, didžiojo kambario tarpduryje. Netikėtai susenusiame jos veide atsispindėjo baimė. Vaizdo kasetėje trenerio žmona tuojau į sieną svies arbatinuką, niršdama ant drebančių savo rankų. Lizė nė kiek nenustebo pamačiusi, kad jos pirštai irgi virpa. Ji čiupo 22 kalibro revolverį. Stebėdama jaunėlės sesers veiksmus, Amanda dar labiau išsigando. Kaip moteriškė, kuri, įsisąmoninusi, kas gresia, staiga užsigeidė persikelti į Filadelfiją. Arba panirti į katatoniją. *Per vėlu, Mende*, pamanė Lizė.

- Atėjo Dūlis?
- Taip.

Tolumoje tarsi pritardamas sudundėjo griaustinis.

- Lize, iš kur tu ži...
- Nes jis nupjovė telefono laidą.
- O mobilusis...
- Liko mašinoje. Neilgai trukus užges lemputės. - Ji nusigavo iki masyviojo raudonmedžio stalo - *tikro "Drambliuko Dambo blyno"*, pagalvojo, *tokio didžiulio, kad ant*

brudino jo paviršiaus galėtų nusileisti reaktyvinis naikintuvas. Nuo sesers Lizę teskyrė aštuoni žingsniai baltu kilimu, ištepliotu kaštoninėmis sudžiūvusio jos kraujo dėmėmis.

Kai ji pasiekė Amandą, šviesos tebedegė, ir Lizę vieną sekundės dalį apėmė dvejonė. Gal vis dėlto telefono laidus sutraukė medžio šaka, kurią nurovė popietės audra?

Gal... bet šaka čia niekuo dėta.

Ji pabandė įbrukti revolverį Amandai, bet sesuo jo neėmė. Ginklas dusliai nukrito ant kilimo, o Lizė įsitempė laukdama driokstelėjimo ir Mendės riksmo, nes kulka, žinoma, pervers jos kulkšnį. Užuot iššovęs, revolveris savo vienintele, idiotiška akimi įsistebeilijo į tolumą. Kai Lizė pasilenkė, idant jį prigriebtų, apačioje pasigirdo trenksmas, iš kurio sprendžiant, į daržinę atklydęs nekviestas svečias užkliuvo už kažkokio daikto ir jį apvertė. Tarkim, kartono dėžę - vieną iš daugumos, - užpildytą praktiškai vien tuščiais puslapiais.

Nukreipusi žvilgsnį į vyresniąją seserį, Lizė pamatė, jog Amanda spaudžia rankas prie pilvo. Jos veidas išblyško, akys virto tamsiais baimės šaltiniais.

- Aš neįstengsiu nulaikyti ginklo, - sušnibždėjo Mendė. - Mano rankos... matai? - ji atvertė delnus ir parodė pjūvius.

- Imk tą *brudiną* revolverį, - liepė Lizė. - Šauti vis vien nereikės.

Šįsyk Amanda nenoriai suėmė guminę rankeną.

- Pažadi?

- Ne, - atsakė Lizė. - Iš dalies.

Ji žvilgtelėjo į laiptus, vedančius žemyn į pirmą daržinės aukštą. Anas studijos galas skendėjo tirštesnėje prieblandoje ir atrodė grėsmingesnis, ypač dabar, kai Amanda gniaužė ginklą. Nepatikimoji Amanda, kuri galėtų iškrėsti bet ką. Nors vieną iš dviejų kartų ji padarydavo, ko paprašyta.

- Koks tavo planas? - pakuždomis paklausė Mendė. Kitame kambaryje vėl uždainavo senis Henkas. Vadinas, ekrane jau slinko titrai.

Lizė priglaudė pirštą prie lūpų - *šššššš*...

(dabar privalai elgtis tyliai)

ir atsitraukė nuo Amandos. Vieną žingsnį, du, tris, keturis. Ji atsidūrė viduryje kambario, pusiaukelėje tarp "Drambliuko Dambo blyno" ir nišos tarpdurio, kur stovėjo vyresnioji sesuo, pakreipusi vamzdį į krauju išterliotą kilimą. Nugriaudėjo perkūnija. Iš televizoriaus tebesklido kantri muzika. Apačioje - mirtina tyla.

- Nemanau, kad jis daržinėje, - šnipštelėjo Mendė.

Lizė vėl atbulomis žengė link raudonmedžio stalo. Ji jautėsi sudirgusi ir kone vibravo iš įtampos, tačiau sveikas protas tikino, jog Amanda gali būti teisi. Telefonas išsijungė, bet čia, Kasl Vju, laidai nutrūkdavo bent porą sykių per mėnesį. Ypač per audras arba kai jos praūždavo. Tas trenksmas, kurį Lizė išgirdo, kai lenkėsi paimti ginklą... ar ji tikrai kažką *girdėjo?* Galbūt kaltinti derėtų įsiaudrinusią vaizduotę?

Vargu ar ten kas nors yr... - pradėjo Amanda, bet neužbaigė, nes tuo momentu visos lemputės aptemo.

2

Porai sekundžių - neapsakomai užsitęsusių sekundžių - Lizė apako. Ji išplūdo save, kad iš "BMW" salono nepasiėmė žibintuvėlio. Ir ką sau *galvojo?* Dabar tegalėjo stovėti vietoje ir pasirūpinti, kad Amanda taip pat išliktų sustingusi.

- Mende, nejudėk!

- Kur jis? - verksmingai paklausė sesuo. - *Kur jis?*

- Nagi čia, poniut, - iš aklinos tamsos, pakibusios virš

laiptų, lengvabūdiškai atsiliepė Dūlis. - Savo akinukais kuo puikiausiai jus matau. Jūsų figūrėlės žalios, bet lengvai įžiūrimos.

- Jis skiedžia, - atrėžė Lizė grimzdama į neviltį. Ji nesitikėjo, jog pakvaišėlis turės naktinio matymo akinius.

- Oi, poniut, kad aš skradžiai prasmegčiau, jei meluoju. - Balsas tebesklido nuo viršutinės laiptų aikštelės, akiratyje sušmėžavo blausūs žmogaus kontūrai. Lizė neįžvelgė popierinio siaubų maišelio, bet, o Jėzau, girdėjo jo čežėjimą. - Regiu jus taip aiškiai, kad suprasčiau, kieno rankoje dreba žaislinė šaudyklė. Ogi poniutės Skiedros. Ei, poniut Skiedra, noriu, kad numestumėte ginklą ant grindų. Tučtuojau. - Jo balsas nuskambėjo veriamai ir čaižiai tarsi kirtis botagu. - Ar girdit, ką sakau? *Meskit!*

Diena galutinai užleido vietą nakties metui. Mėnulis dar nepakilo arba jį užtemdė debesys, tačiau aplinkinių šviesų užteko, kad būtų galima pastebėti, kaip Amanda leidžia revolverį. Kol kas nemeta, bet leidžia. Šiuo metu Lizė labiau už viską troško pati jį spausti, tačiau...

Man prisireiks abiejų laisvų rankų, kad, sulaukusi tinkamo momento, galėčiau tave, kalės vaike, sugriebti.

- Ne, Mende, nepaleisk revolverio. Tau vis vien neteks į jį šauti. Mūsų planas ne toks.

- Šveiskit pliauškynę ant žemės, poniut. *Štai*, koks planas.

- Jis nekviestas atsibeldžia į mano namus, - pratęsė Lizė, - tave pravardžiuoja ir reikalauja numesti ginklą? *Tavo nuosavą ginklą?*

Miglota pamėklė, kuria virto vyresnioji sesuo, vėl pakėlė revolverį. Neatstatė jo į dėmę, juoduojančią šešėliuose, tiesiog įbedė vamzdį į lubas. Bet svarbiausia, kad pirštų neatgniaužė. Ir ryžtingai išsitiesė.

- Juk liepiau *mesti!* - mažne užriaumojo blausi figūra, ta-

čiau Dūlio balse pasigirdusios gaidelės liudijo, kad jis suprato mūšį pralaimėjęs.

- Ne! - suriko Amanda. - Nesulauksi! Tu... nešdinkis iš čia! Palik mano seserį ramybėje!

- Nepaliks, - Dūliui už akių užbėgo Lizė. - Nes jis kuoktelėjęs.

- Prikaskit liežuvį, - suniurzgė atvykėlis. - Gal užmiršote, kad jus matau lyg apšviestas?

- Bet tu, bičiuli, *išties* pamišęs. Kaip vyrukas, kuris Nešvilyje šovė į mano vyrą. Gerdas Alenas Koulas. Esi apie jį girdėjęs? Aišku, kad esi. Apie Skotą žinai *viską*. Iš tokių tipų kaip tu, Džimi, mes juokdavomės.

- Užteks, poniut...

- Praminėme jus kosmoso kaubojais. Jų padermei priklauso ir Koulas, ir tu pats. Be abejo, Džimas Dūlis suktesnis, nuožmesnis - nes vyresnis, - bet kitais atžvilgiais nuo nukvankėlio iš Nešvilio nesiskiria. Kosmoso kaubojai visur vienodi. Jūs blaškotės po *brudiną* Paukščių Taką...

Nedrįskite *taip* kalbėti. - Dūlis vėl bemaž užkriokė, bet šįkart ne dėl vaizdo. - Aš atėjau sutvarkyti *reikalus*. - Popierinis maišelis sutraškėjo, ir Lizė pamatė, jog šešėlis krustelėjo. Laiptų aikštelė buvo už penkiasdešimties pėdų nuo stalo, tamsiausioje ilgojo kambario dalyje. Dūlis judėjo pirmyn tarsi jį fiziškai trauktų našlės Lendon žodžiai. Laimei, per pokalbį jos akys visiškai įprato prie tamsos. Dar pora žingsnių, ir prašmatnūs, paštu užsakyti akiniai atvykėliui nebesuteiks jokio pranašumo. Jų šansai susilygins. Bent jau regėjimo prasme.

- Kodėl? Aš sakau tiesą. - Staiga Lizė suvokė žinanti apie Džimą Dūlį arba Zaką Makulą, arba juodąjį inkunkų princą viską, ką reikėjo. Tiesą atskleidė saldus, burnoje užsilikęs prieskonis.

- Lize, neprovokuok jo, - drebančiu balsu paprašė Amanda.

- Šitą darbą jis atlieka už mane. Visas provokacijas sukelia perkaitusios, ištežusios mūsų bičiulio smegenėlės. Dūlis toks pat paklaikęs, kaip ir Koulas.

- Aš neturiu su juo *nieko bendra!*

Kiekvieną nervo galiuką nutvilkė... ne, kiekviename nervo galiuke *išsprogo* apvaizda. Dūlis galėjo sužinoti apie Blondiną skaitydamas straipsnius apie savo mylimą rašytoją, tačiau Lizė įsitikinusi, kad su Koulu jis susipažino kitaip. Ir dabar viskas stojo į savo vietas.

- Tu niekada nekalėjai "Bruši Mauntin" kalėjime. Tiesiog pūtei miglą Vudbedžiui į akis. Gyreisi savo sugėrovui. Bet už grotų vis dėlto sėdėjai. Beprotnamyje. Kartu su Koulu.

- Užsikimškit srėbtuvę, poniut! Verčiau užsičiaupkit ir klausykit, ką sakau!

- Lize, *liaukis!* - suspigo Amanda.

Ji nekreipė jokio dėmesio nei į vieną, nei į kitą.

- Ar judu aptarinėjote Skoto Lendono romanus, kuriuos labiausiai mėgote... žinoma, kai Koulas būdavo prišertas vaistais tiek, kad sugebėtų bendrauti? Kertu lažybų, jog tik apie tai ir pliurpdavote. Jam patiko "Pabėgę iš pragaro", ar ne? O tau "Kapitono duktė" Cha, porelė kosmoso kaubojų, plepančių apie knygas, kol bus paremontuotos *brudinos* raketos valdymo sistemos...

- *Užteks,* pasakiau! - jis išplaukė iš tamsos nelyginant akvalangą užsimaukšlinęs naras, kuris iš juodų vandens gelmių nusigavo į seklumą. Tik narai prie krūtinių nespausdavo popierinių maišelių, tarsi mėgindami apsaugoti savo širdis nuo žiaurių per daug žinančių našlių smūgių. - Daugiau perspėjimų nesulauksit...

Lizė nuleido jo žodžius negirdomis. Nė nematė, ar Amanda vis dar laiko revolverį, bet dėl to nesuko galvos. Ją apėmė ekstazė.

- Judu su Koulu šnekėdavote apie Skoto romanus per

grupinės terapijos seansus, teisingai? Apie tėviškus dalykus. Tau išėjus į laisvę, atsirado Vudbrudas, kaip tėtis iš Skoto Lendono knygos. Vienas iš *gerųjų* tėčių. Kai tave išrašė iš *paklaikėlių namų*. Kai tave išrašė iš *spieglių lizdelio*. Kai tave išrašė iš *kvatoklių akademijos*, kaip sakom...

Sužvigęs Dūlis nutrenkė šalin maišelį (tas žvangtelėjo į grindis) ir puolė Lizę, kuri spėjo pagalvoti: *Taip, štai kodėl man reikėjo laisvų rankų.*

Amanda taip pat paleido gerklę ir savo staugimu nustelbė jo riksmą. Iš trijulės ramybę išsaugojo tiktai Lizė, net ji vienintelė tiksliai žinojo, ką daranti... nors ne visai nutuokė kodėl. Užuot sprukusi, išskėtė rankas ir leido Dūliui ją užgriūti tarytum karščio pliūpsniui.

3

Jis neabejotinai būtų partrenkęs Lizę ant grindų, jei ne stalas. Kai užpuolikas visu svoriu ją prislėgė, šnerves pakuteno nuo jo gyvaplaukių trenkiantis prakaitas. Į smilkinį įsispaudė akinių išlinkis, po kairiąja ausimi kažkas tyliai sukaleno.

Dantys, susigaudė Lizė. *Mano kaklo siekiantys dantys.*

Jos sėdimoji susidūrė su ilgojo "Drambliuko Dambo blyno" kraštu. Amanda vėl suriko. Studiją sudrebino šūvio griausmas ir pervėrė akinantis blyksnis.

- *Palik ją ramybėje, nuopisa!*

Rėžė kaip reikiant, bet iššovė į lubas, pamanė Lizė ir dar tvirčiau apkabino Dūlio kaklą. Pamišėlis savo ruožtu lenkė ją žemyn nelyginant šokėjas, atliekantis paskutinį itin aistringo tango judesį. Lizė užuodė parako dūmus - nuo drioksmo spengė ausyse, - jautė ir beveik visiškai sukietėjusi jo penį.

- Džimai, - sušnabždėjo, - aš tau duosiu, ko geidi. Leisk tau duoti, ko geidi.

Jis akivaizdžiai sutriko ir mažumėlę atleido gniaužtus. Staiga, sustūgusi it pjaunama katė, Amanda nusileido ant užpuoliko nugaros, o Lizė vos neišsikėtojo ant stalo. Stuburas įspėjamai sutraškėjo. Nūnai ji pakankamai gerai įžvelgė miglotą ovalo formos veidą, kad pamatytų, koks Dūlis išsigandęs. *Negi jis visą laiką manęs bijojo*, mintyse savęs paklausė.

Na, mažoji Lize, dabar arba niekada.

Už išsipūtusių akinių apskritimų ji pasistengė įžiūrėti akis ir prie jų prikaustė savo žvilgsnį. Amanda tebespiegė kaip katė, strykčiojanti ant įkaitusios keptuvės, ir talžė Dūlio pečius. Abiem kumščiais. Vadinasi, kartelį iššovusi į lubas, nusviedė ginklą šalin. Ką gi, gal taip netgi geriau.

- Džimai. - Dieve, tuodu kūnai ją sutrėkš. - *Džimai.*

Pakvaišėlio galva pasviro į priekį, lyg ją būtų pritraukusi Lizės valios jėga. Vis dėlto akimirką ji abejojo, ar įstengs Dūlį pasiekti. Galiausiai desperatiškai persikreipė - kaip *Pafko prie sienos**, pasakytų Skotas, velniai žino, ką cituodamas - ir savo tikslą įgyvendino. Prisispaudė prie jo veido, užuodė po vakarienės likusį mėsos bei svogūnų tvaiką, liežuviu praskyrė Dūlio lūpas ir stipriau į šias įsisiurbusi perleido jam antrąjį telkinyje nurytą gurkšnį. Pajuto, kaip gomuriu pasklido saldumas. Aplinka ėmė raibuliuoti, sienos veikiai tapo perregimos, ir ją užliejo tarpusavyje sumišę kito pasaulio aromatai: raudonųjų jostrų, bugenvilijų, rožių ir naktimis žydinčių stulpenių.

- Oooop, - iškvėpė jam į burną. Tarsi laukdamas šito žodžio, rašomasis stalas ištežo ir po sekundės visiškai pranyko. Ji išsitiesė ant žemės, kartu nusitempdama ir Džimą Dūlį. Tebeklykianti Amanda užgriuvo juos abu.

Jyga, pagalvojo Lizė. *Jyga, pabaiga.*

---

*Dono DeLilo apysaka, kurioje aprašomas beisbolo pasaulyje žymiausias kamuoliuko atmušimas (Pafko - beisbolininkas, gaudęs tą kamuoliuką).

4

Lizė nusileido ant storos žolės paklotės, tokios pažįstamos, tarsi ant jos būtų varčiusis visą gyvenimą. Vos spėjo pastebėti mieluosius medžius, kai kūną prislėgęs svoris privertė atsikratyti oro likučiais, kurie ištrūko iš plaučių triukšmingai ūžtelėdami. Prieš akis, saulėlydžio šviesoje, įniko raibuliuoti juodos dėmelės.

Ji būtų apalpusi, jeigu Dūlis nebūtų nusiridenęs. Pamišėlis nusipurtė Amandą nuo pečių lyg erzinantį kačiuką. Jis pašoko, įsmeigė akis į kalvos šlaitą, nuklotą purpurinių lubinų kilimu, atsisukęs į priešingą pusę pažiūrėjo į mieluosius medžius, iškilusius pakraštyje girios, kurią Polas ir Skotas Lendonai praminė Fėjų mišku. Lizę pritrenkė Dūlio išvaizda. Jo galva priminė plaukuotą, oda aptrauktą kaukolę. Po akimirkos ji susigaudė, jog tokias asociacijas sukėlė veido prakaulumas, vakaro šešėliai ir tai, kad akinių lęšiai į Ohoho mėnulį nepersikėlė. Pro skyles spoksojo išsiplėtusios akys. Žemiau jų atsivėrė burna. Tarp lūpų sidabrinėmis gijomis vingiavo seilės.

- Tu visada... dievinai... Skoto knygas, - išspaudė Lizė tarytum pridususi bėgikė. Laimei, kuo toliau, tuo lengviau kvėpavo, akiratį išmarginę juodi taškeliai irgi po truputį pranyko. - Kaip, ponuli Dūli, tau patinka mano vyro *pasaulis?*

- Kur?.. - prabilo jis, bet nepajėgė užbaigti.

- Ohoho mėnulyje, prie Fėjų miško ir Polo, Skoto brolio, kapo.

Lizė žinojo, jog atgavęs nuovoką, jei tik šią išvis turėjo, Dūlis kels jai (ir Amandai) ne mažesnę grėsmę nei Skoto studijoje, tačiau leido sau sekundę kitą pasigrožėti purpuri-

niu šlaitu bei tamsėjančiu dangumi. Vėlgi saulė leidosi oranžinės ugnies jūroje, o kitoje dangaus skliauto pusėje kilo mėnulio pilnatis. Kaip ir anksčiau, rodės, kad šalto sidabro ir kaitros mišinys atims jai gyvybę savo karštligišku grožiu. Žinoma, dabar didesnį nerimą kurstė ne pastarasis. Ant Lizės peties nusileido įdegusi ranka.

- Ei, poniut, ką jūs man padarėte? - paklausė Dūlis išsproginęs akis tuščiuose rėmeliuose. - Bandote mane užihiponozot? Pasvajokit.

- Nieko panašaus. Tau knietėjo gauti viską, kas priklausė Skotui, ar ne? Juk atsidurti šioje vietoje kur kas smagiau negu užgrobti neišspausdintus apsakymus arba pjaustyti moterį jos pačios atidarytuvu. Pažiūrėk! Visai kitas pasaulis! Atgijęs vaizduotės kūrinys! Tikrove virtę sapnai! Aišku, miške pavojinga - naktį pavojinga *visur*. Jau beveik sutemo, bet aš tikra, jog toks narsus pakvaišęs žaliūkas kaip tu...

Iš jo žvilgsnio Lizė suprato, kad beprotis ketina ją nužudyti, ir riktelėjo sesers vardą. Sunerimo, be abejo, bet ir ėmė prunkšti. Juokėsi iš Dūlio, nieko nepaisydama. Visų pirma, su bestikliais akiniais jis atrodė idiotiškai, bet svarbiausia, mintyse ji netikėtai išgirdo kulminacinę barzdoto anekdoto apie viešnamį frazę: *Ei, vyrukai, jūsų bičiuliai leisgyviai!* Lizė dar labiau prajuko, kai suvokė, jog paties anekdoto neatminė.

Staiga ji vėl prarado kvapą ir nūnai tegalėjo gargti.

5

Į jo fizionomiją Lizė suvarė savo trumpus nagus ir viename skruoste paliko tris kraujuojančius rėžius, tačiau Dūlio pirštai tik dar stipriau suspaudė jos gerklę. Lizės krioksmas panėšėjo į kažkokio primityvaus mechaninio įtaiso, pavyz-

džiui, pono Silverio bulvių rūšiuoklės, tarp kurios krumpliaračių pateko purvo, išgaunamą garsą.

Amanda, kur tave velnias nešioja, pamanė ji. Mendė išdygo akiratyje tarsi išgirdusi sesers mintis. Kumščiais talžydama Dūlio nugarą nieko doro nepešė, todėl dabar priklupo, žaizdotomis rankomis griebė už jo šakumo... ir *pasuko.*

Užstaugęs pamišėlis nutrenkė Lizę šalin. Ji išsikėtojo ant nugaros aukštoje žolėje ir svirduliuodama, švokšdama, mėgindama įkvėpti orą į liepsnų svilinamą gerklę, atsistojo. Dūlis siūbavo ant kojų nukoręs galvą, abiem delnais susiėmęs už paslėpsnių. Skausmą spinduliuojanti poza pakurstė Lizei prisiminimus apie mokyklos laikus, kai ant sūpynių įvyko nelaimingas atsitikimas, o Darla dalykiškai pastebėjo: "Tai *viena* iš priežasčių, kodėl džiaugiuosi, kad nesu berniukas"

Amanda jį puolė.

- *Mende, ne!* - suriko Lizė, tačiau pavėlavo. Net ir sužeistas, Dūlis reagavo pasibaisėtinai mitriai. Jis be jokio vargo išvengė Mendės ir jai smogė kaulėtu kumščiu. Nusiplėšęs beverčius akinius, sviedė juos į žolę: *nublenkė* juos. Iš žydrų akių išgaravo bet kokios užuominos į sveiką protą. Pamišėlis niekuo nesiskyrė nuo knygoje "Pabėgę iš pragaro" aprašyto negyvėlio, kuris siekdamas keršto ropštėsi iš šulinio.

- Aš nežinau, kur mes atsidūrėme, bet galiu, poniut užtikrinti, kad jūs namo negrįšite.

- Jei manęs nesugausi, namo negrįši *tu*, - atkirto Lizė ir vėl nusijuokė. Nors širdį stingdė baimė, netgi siaubas, ji jautėsi puikiai, nes suprato, kad juokas atstojo peilį. Sulig kiekvienu kvatojimo protrūkiu ašmenų smaigalys smigo vis giliau į jo kūną.

- Kale, - užriaumojo Dūlis, - nedrįsk *man* rodyti dantų!

Lizė apsisuko ir leidosi bėgti link takelio, kuris vedė į mišką, tačiau teįveikusi porą žingsnių išgirdo, kaip Dūlis suriko iš skausmo. Ji pažvelgė per petį ir pamatė, kad beprotis klūpi. Iš bicepso kažkas išlindo, o rankovė sparčiai tamsėjo. Jis svyruodamas atsistojo, nusikeikė, patimpčiojo svetimkūnį bet ištraukti neįstengė. Lizė pamatė geltoną nuo objekto nuvingiuojančią liniją. Dūlis dar sykį sustūgo ir laisvąja ranka įsikibo į iškyšulį.

Ją netikėtai nutvilkė apvaizda, pernelyg aiški, kad keltų nepasitikėjimą. Žaliūkas mėgino bėgti iš paskos, bet Amanda spėjo jį nugriauti. Dūlis nusileido tiesiai ant medinio ženklo, rodančio kelią link Polo kapo. Skersinis pervėrė ranką nelyginant milžiniškas smeigtukas. Galų gale pakvaišėlis jį iškrapštė ir nutrenkė ant žemės. Iš atviros žaizdos paplūdo kraujas, ir raudonis išplito iki pat alkūnės. Lizė žinojo privalanti atkreipti Dūlio dėmesį į save, antraip savo įniršiu jis užlietų Amandą, bejėgiškai susmukusią ant žolės.

- *Pagauk mane, jei gali, tu smarvės neturi*, - užgiedojo ji vaikišką skanduotę. Keista, kad išvis ją prisiminė. Lizė kyštelėjo Dūliui liežuvį ir prie smilkinių pasukiojo pirštus.

- Kale! *Nuokruša!* - jis puolė.

Lizė paraitė kulnus. Ji nebesijuokė, nes linksmumą nustelbė baimė, bet šiepėsi net ir tuomet, kai pasiekė takelį ir nurūko į Fėjų mišką, kur jau tvyrojo naktis.

6

Rodyklė su užrašu **LINK TELKINIO** kažkur dingo, bet Lizei driuokiant miglotai balsva tako linija, kuri, rodės, pleveno tarp tamsių aplinkinių atžalynų, priešakyje nuskambėjo kikenimas. *Kvatokliai*, pamanė ji ir surizikavo dirstelėti per petį spėliodama, ar Dūlis, išgirdęs tuos mažulius, nepersigalvos dėl...

Bet ne. Persekiotojas, matomas mirguliuojančioje, blėstančioje dienos šviesoje, ją tebesivijo ir lėkė stulbinamai greitai, nors kairiąją rankovę, nuo riešo iki peties, išterliojo jau krešantis kraujas. Lizė užkliuvo už medžio šaknies ir vos neprarado pusiausvyros, kurią išsaugoti dalinai padėjo suvokimas, kad, jeigu ji sudribtų, Dūlis užgriūtų bėglę ne vėliau kaip po penkių sekundžių. Prieš išleisdama paskutinį kvapą Lizė tejaustų jo alsavimą, teužuostų gaižėjantį medžių, kurie naktimis pasikeisdavo, aromatą, tegirdėtų beprotišką į hienas panašių, girios glūdumoje gyvenančių baidyklių kvatojimą.

Mano ausis pasiekia jo švokštimas, nes mus skiriantis tarpas vis trumpėja. Net jeigu kuisiu visu greičiu, - nors jėgų vis vien užtektų neilgam, - Dūlis lėks šiek tiek sparčiau. Kodėl jo nepristabdo skausmas, kurį sukėlė kiaušus sugniaužusi Amanda? Kodėl jis nebėga lėčiau - juk prarado nemažai kraujo?

Atsakymai į šiuos klausimus buvo akivaizdūs. Dėl žaizdų Dūlio apsisukimai *sulėtėję*. Jeigu ne jos, pamišėlis jau būtų savo auką pričiupęs. Lizė driuokė įjungusi trečią pavarą. Pabandė surasti ketvirtą, bet nesėkmingai. Matyt, pastarosios *neturėjo*. Už nugaros nenumaldomai garsėjo kimus Džimo Dūlio puškavimas. Po minutės, gal net anksčiau, persekiotojo pirštai čiuptelės ją už apykaklės.

Arba už plaukų.

7

Takelis pakrypo ir trumpam nudriko įkalnėn; šešėliai tapo tirštesni. Ji pamanė, kad galbūt truputį atitrūko nuo Dūlio. Per petį žvalgytis nedrįso, širdyje meldėsi, jog sesuo nemėgintų jų sekti. Ant Mielosios kalvos arba prie paplūdi-

mio gal ir saugu, bet tik ne miško tankmėse. Čia didžiausią grėsmę kėlė anaiptol ne Džimas Dūlis. Staiga Lizė išgirdo svajingai tilindžiuojant varpelį, kurį aname gyvenime nugvelbė Skotas ir kuris kybojo po medžio, žaliuojančio ant kito kalvagūbrio, šaka.

Priešakyje ji pamatė šviesą ne oranžinį raudonį, o blėstančią, rausvą vakaro žarą. Šioji skverbėsi pro retėjančius medžius. Išryškėjo ir į šlaitą vedančio takelio kontūrai. Už kitos keteros jis ners žemyn ir nuvingiuos pro tankesnį atžalyną, kol pasieks masyviąją uolą bei paplūdimį.

Man neišdegs, pagalvojo Lizė. Jos gerklę draskė karštas alsavimas, į šoną įsimetė dieglys. *Jis pagaus mane greičiau, nei įveiksiu pusę šlaito.*

Sąmonėje nuskambėjo pašaipus, pykčiu atmieštas, Skoto balsas. *Tu sukorei tokį kelią ne tam, kad pralaimėtum. Pirmyn, širdele. LBKA.*

Taip. LBKA. Laikykis bet kokiomis aplinkybėmis, ir ypač dabartinėmis. Mostaguodama rankomis, šlapiais plaukais, kurių prakaituotos sruogos prilipo prie kaukolės, Lizė nuskuodė į kalvą. Orą į plaučius traukė didžiuliais gurkšniais, išpūsdavo garsiu šniokštimu. Jai magėjo burnoje pajusti malonų saldumą, deja, paskutinį iš telkinio siurbtelėtą lašą teko atiduoti *brudinam*, įkandin lekiančiam prietrankai, ir dabar gomurį dilgino vario bei išsekimo prieskonis. Dūlis artėjo, tačiau nestaugė, nes taupė kvapą persekiojimui. Į šoną įsismelkęs skausmas sustiprėjo. Iš dešinės ir po akimirkos iš kairės pusės pasigirdo meilus, aukštu balsu išspaustas niūniavimas. Kvatokliai ėmė kikenti arčiau, tarsi užsigeidę stebėti žudynes. Salsvas medžių aromatas ūmai tapo aitrus kaip tvaikas suplėkusių chna miltelių, kuriuos ji su Darla rado senolės Debušer vonios kambaryje, kai močiutė mirė, kaip nuodų dvokas. Ir...

Ne, taip trenkia ne nuo medžių.

Kvatokliai nelauktai užsičiaupė. Lizė girdėjo tiktai iš paskos bildančio Dūlio šnopavimą. Mintyse išvydo, kaip Skotas ją apkabino, visu kūnu prisispaudė ir sušnypštė: *Šššš, Lize, dabar privalai elgtis tyliai, jei nori išgelbėti savo ir mano gyvybę.*

Tas padaras nedrybso skersai kelio, kaip 2004-aisiais, kai jis bandė nukakti į paplūdimį, dingtelėjo jai. *Šįsyk juda palei takelį, kaip tada, kuomet čia persikėliau norėdama jį parsivesti namo. Žiemą, vėtrai ūžiant iš pat Jelounaifo.*

Vos tik akiratyje sušmėžavo varpelis, tebekybantis po išpuvusia špagato atraiža, vis dar įžiūrimas gęstančioje dienos šviesoje, kuri sklido iš už vingio, Džimas Dūlis sukaupė visas jėgas, šoko pirmyn, ir Lizė *išties* pajuto jo pirštus, nuslystančius per palaidinukės nugarą, bandančius už ko nors, pavyzdžiui, už liemenėlės, įsikibti. Ji vos per plauką sutramdė pro lūpas beištrūkstantį klyksmą, ir netikėtai sau pačiai sugebėjo paspartinti žingsnį. Greičiu Dūliui vis vien neprilygo, tačiau jis, laimei, vėl užkliuvo ir tėškėsi ant žemės bliaudamas:

- *Tu, KALE!*

Lizė neabejojo, jog pakvaišėlis labai gailėsis surikęs.

Bet turbūt neilgai.

8

Nuo Varpelio medžio, nūnai pervadinto į Varpelio-Kastuvo medį, vėl ataidėjo drovus dindiliavimas.

(*Užsakymai, Lize! Nagi, vikriau!*)

Štai ir sidabrinis Skoto kastuvas. Kai Lizė jį čia padėjo, - paklusdama stipriai nuojautai, kurią pagaliau perprato, - kvatokliai žviegė lyg apimti isterijos. Fėjų miške įsiviešpa-

tavo tyla, o šią drumstė tik jos dvėsavimas ir persekiotojo keiksmai. Ilgšis miegojo ar bent snaudė, tačiau Dūlio riksmai jį prižadino.

Gal taip ir turėjo atsitikti, bet tai nereiškė, kad įvykiams lemta susiklostyti be jokių trukdžių. Lizę apėmė siaubas pajutus ne visai svetimas, iš jos pasąmonės išnyrančias mintis, tarsi rankas, kurios apgraibomis tikrino išklibusias lentas arba bandė kilstelėti šulinio dangtį. Ji suvokė prisimenanti per daug kraupių, vienu ar kitu metu į užmaršties gilumą nugrūstų dalykų: porą kruvinų dantų, aptiktų kino teatro tualete, du mažus vaikus, raudančius vienas kito glėbyje prie parduotuvės durų, vyro, tysojusio mirties patale, svilinusio ją deginančiu žvilgsniu, kvapą, senolę Debušer, susmukusią kieme, prieš mirtį kelis sykius patrūkčiojusia koją.

Klaikios mintys. Klaikūs vaizdai - vieni iš tų, kurie tave prižadina gilią naktį, kai mėnulis jau nusileidęs, kai visos vaistų atsargos išeikvotos, kai neaišku, kokią valandą rodo laikrodis.

Kitaip tariant, vien tik grasus krekulas. Štai už tų medžių.

Ir *dabar*...

Visuomet tobulu, niekada nesibaigiančiu *šiuo momentu*

9

Švokšdama, dusdama, jausdama, kaip ausyse griausmingai tvinksi pulsas, Lizė pasilenkia ir sugriebia kastuvą. Jos rankos, puikiai atlikusios savo darbą prieš aštuoniolika metų, žino, ką reikės daryti, nors galvoje išsikeroja netekties, skausmo, širdį veriančios nevilties vaizdiniai. Dūlis artėja. Plūstis liovėsi, bet jo alsavimas vis garsesnis. Nors *jos* be-

protis ginklo neturi, lemiama akistata bus pavojingesnė nei susidūrimas su Blondinu, nes jei Dūlis įsikibs į Lizės rankas anksčiau, negu ji atsigręš...

Savo ketinimų persekiotojas neįgyvendina. Ji užsimoja sidabriniu kastuvu, kiek leidžia jėgos, tarytum smūgiuotoja, kuri per beisbolo rungtynes ruošiasi atmušti be jokių gudrybių sviestą kamuoliuką. Mentėje tvyksteli blėstančios rausvos žaros atspindys, ašmenys užkabina varpelį. Tas paskutinį sykį ištaria: "*DZING!*" ir su išpuvusio špagato atraiža nuskrieja į sutemas. Lyg sulėtintame filme matydama, kaip kastuvas šauna pirmyn ir į viršų, Lizė pagalvoja: *Ok, tu, brudų brude! Na, ir skelsiu!* Plokščioji mentės dalis ūmai įsirėžia į atlekiančio Džimo Dūlio fizionomiją, bet, užuot išgavusi trakštelėjimą, kokį ji atminė iš Nešvilio laikų, prislopintai *sužvanga.* Pamišėlis užkriokia iš nuostabos ir skausmo. Nuo smūgio jis nulekia tarp medžių. Mataruodamas rankomis nesėkmingai bando išlaikyti pusiausvyrą. Lizė spėja pastebėti, kad jo nosis - kaip kadaise ir Koulo, - persikreipusi į šoną, iš burnos ant smakro pliaupia kraujas. Dešinėje, netoli tos vietos, kur blaškosi atsistoti mėginantis Dūlis, ji pastebi judesį, kurį regint rodos, kad sukruta milžinas. Niaurios ir siaubingai liūdnos mintys, kirbančios jos sąmonėje, trumpam tampa dar rūškanesnės. *Jos mane pražudys,* mąsto Lizė, *arba išvarys iš proto.* Staiga slegiantis minčių srautas šiek tiek pakeičia savo eigą, tuo pat metu krypteli ir už medžių slenkantis padaras. Pasigirsta laužomų šakų, medžių, krūmokšnių braškesys, ir po sekundės į akiratį išnyra *jis*, Skoto ilgšis. Lizė sumoja, kad, bent sykį pamačius tą baidyklę, praeitis ir ateitis virsta sapnais. Išvydus *ilgšį*, belieka... o Viešpatie, belieka vienintelis *dabarties* momentas, ištęstas lyg agoniškai skambanti, niekuomet nenutylanti nata.

Nespėjus Lizei sumoti, kas vyksta, ir, žinoma, nespėjus tam pasiruošti, - nors, kalbant apie ilgšį, *pasiruošimo* sąvoka keldavo juoką, - prieš akis pasirodė keršasis padaras. Gyvas įsikūnijimas to, ką Skotas praminė grasiu krekulu. Ji pamatė gigantišką, žvynuotą, tarsi sueižėjusiai gyvatės odai priklausantį šoną, kuris iškilo virš medžių - vienus sulenkė, kitus nulaužė, porą storiausių, regis, perskrodė kiaurai. Savaime suprantama, tai buvo neįmanoma, tačiau optinis įspūdis įsigėrė iki širdies gelmių. Kvapo Lizė neužuodė, užtat girdėjo nemalonų pukšnojimą, kokį išgautų mėsą dorojanti kapoklė. Dangų aptemdė virš aukščiausių medžių iškilusi lopiniuota galva. Pro lapiją įsispoksojo akis - negyva, bet sąmoninga, juoda it šulinio vanduo, plati lyg išmatų duobė. Mėsingame, milžiniškame, aukos besidairančiame snukyje žiojėjo plyšys. Ji intuityviai suvokė, kad būtybės, kurios papuldavo į padaro ryklę, nemirdavo - jos likdavo gyvos, tačiau niekada nesiliaudavo klykusios.

Pati Lizė neįstengė išspausti nė garselio. Apimta keistos ramybės, ji žengė du žingsnius atgal. Kastuvas sidabrine mente, nuo kurios vėl varvėjo bepročio kraujas, išsprūdo iš pirštų ir nukrito ant takelio. Sąmonę pervėrė mintis: *Jis mane regi... ir nuo šiol* nebeleis *man ramiai gyventi.*

Monstras pasistojo piestu - beformis, kiek akys užmato nusidriekęs pavidalas, ant kurio drėgnos plėvėtos odos padrikais lopiniais želė plaukai. Tarp brūzgynų nutįsusį kūną apšvietė rausva vakaro žara ir sidabrinis mėnesienos žvilgesys.

Savo veizolą padaras nukreipė nuo Lizės į spiegiantį, pro medžius prasibrauti bandantį mažylį - Džimą Dūlį sutrėkšta

nosimi, ištinusiu paakiu, sumaitota burna, iš kurios sruvo kraujas. Pastarasis išterliojo ir plaukus. Pastebėjęs, kas į jį dėbso, pamišėlis užriaumojo garsiau. Rankos, kilusios pridengti sveikąją akį, nusviro prie šonų. Lizė suprato, jog Dūlis prarado paskutinius jėgų likučius, bet, nepaisant nieko, pajuto jam gailestį, gąsdinamai stiprios, ir, žmogiškos harmonijos prasme, bemaž nepakeliamos empatijos dilgsnį. Tą akimirką ji troško išgelbėti Dūlį, nors pati vėliau neabejotinai būtų žuvusi nuo jo rankos. Vis dėlto, kai mintyse sušmėžavo Amandos vaizdas, Lizė pasistengė, kad siaubo varstoma jos širdis surambėtų.

Didysis padaras neskubėdamas palenkė galvą ir sugriebė Dūlį. Oda, supanti plyšį bukame snukyje, sekundei susiraukšlėjo, beveik kaip papūstos žmogaus lūpos, ir Lizė prisiminė karštą Nešvilio dieną, kai Skotas drėbės ant įkaitusio asfalto. Baidyklei pradėjus šnarpšti bei purkšti, o Dūliui paskutinį kartą paleidus gerklę, ji atminė vyro kuždesį: *Girdžiu, kaip jis ėda.* Skotas papūtė lūpas taip, kad jos įgavo "O" raidės formą, supuškavo, ir iš gerklės ištryško kraujo pliūpsnis: skaidrūs, rubino spalvos lašeliai tarytum *pakibo* tvankiame ore.

Ji leidosi tekina, nors būtų galėjusi prisiekti, jog nebežino, kaip judinti kojas. Nuskuodė atgal link lubinų kalvos, toliau nuo tos vietos, kur ilgšis rijo Džimą Dūlį gyvą. Suprato, kad baidyklė daro jai ir Amandai paslaugą, tačiau toji geriausiu atveju buvo dviprasmiška, nes, jei pavyks išgyventi per naktį, nuo ilgšio dėmesio Lizė niekuomet neišsivaduos, kaip ir Skotas, kuriam nuo pat vaikystės kiekvieną dieną teko jo saugotis. Padaras ją įsiminė, įtraukė į begalinį savosios dabarties momentą, apdovanojo siaubingu, pasaulį aprėpiančiu žvilgsniu. Nuo šiol ji privalės būti itin atsargi, ypač jei atsitiktinai prabus vidurnaktį... Lizė nujautė, kad ramaus miego naktys jai užsibaigė. Netyčia pakirdus prieš ketvirtą

ryto, reikės sukti akis nuo veidrodžių, langų ir, svarbiausia, nuo išlenktų stiklinių paviršių. Vienas Dievas žino kodėl. Ji turės kaip įmanydama geriau apsisaugoti.

Su sąlyga, kad išgyvens iki aušros.

Jis labai arti, brangute, šnabždėjo Skotas drebėdamas ant karšto asfalto. *Labai arti.*

Užnugaryje likęs Dūlis žviegė taip, lyg negalėtų nė akimirkai užsičiaupti. Lizė jautė, jog klyksmas išvarys ją iš proto. Gal jau ir išvarė.

11

Prieš išnyrant į atvirą erdvę, Dūlio riksmas pagaliau nutrūko. Niekur nepastebėjus Amandos, ją apėmė siaubas. O jei sesuo nudriuokė neaišku kokia kryptimi? Arba, tarkim, tūno kažkur netoliese, tačiau susirietusi į embriono pozą, vėl nugrimzdusi į katatoniją, pasislėpusi šešėliuose?

- Mende? *Mende?*

Po šūksnio vieną ilgą užsitęsusią sekundę buvo tylu. Staiga, ačiū Dievui, kairėje pusėje sušiugždėjo aukšta žolė, iš kurios išniro Amanda. Baltą jos veidą dar labiau išblyškino kylančio mėnulio spindesys, dėl ko sesuo priminė pamėklę. Arba harpiją. Išskėtusi rankas ji nuklupčiojo pirmyn, tiesiai į Lizės glėbį. Virpanti Mendė sunėrė šaltas rankas ant jaunėlės sesutės sprando.

- Ak, Lize, aš maniau, kad jis niekada nenutils.

- Aš taip pat.

- Rėkė taip spigiai... niekaip nesupratau... taip *spigiai*... tikėjausi, kad klykė jis, bet galvojau: “O jeigu ten mažoji? Jeigu ten Lizė?” - įsikniaubusi į jos kaklą Amanda ėmė kūkčioti.

- Mende, viskas gerai. Aš sveika gyva.

Vyresnioji sesuo atšlijo, idant galėtų įsižiūrėti į Lizės veidą.

- O jis negyvas?

- Taip. - Ji neketino dalintis nujautimu, jog Dūlis, atsidūręs padaro viduriuose, galbūt įgijo kažkokį pasišlykštėtiną, pragariškai siaubingą nemirtingumą.

Tuomet grįžtame namo! Ar pajėgsime?

- Taip.

- Sunku pasakyti, ar įstengsiu įsivaizduoti Skoto studiją... Aš tokia prislėgta... - Amanda baimingai apsidairė. - Šitas kraštas nė trupučio nepanašus į Pietį.

- Ne, - sutiko Lizė vėl apkabinusi Mendę. - Aš žinau, jog tu bijai. Tiesiog sukaupk visas jėgas.

Ji nesijaudino, kad negalės parsigauti atgal į Skoto studiją, į Kasl Vju, į savo pasaulį. Kur kas rimtesnė problema - kaip reikės ten *išlikti.* Lizė prisiminė, kaip gydytojas aiškino, esą ji turės saugoti savo kulkšnį, kurią skaudžiai išsinarino čiuožinėdama ant ledo. *Jei sykį pasitempi sausgysles, tikimybė kitą kartą panašiai susižaloti gerokai išauga.*

Taip, kitą kartą... Padaras ją įsidėmėjo - buvo įbedęs į Lizę savo veizolą - didžiulį it pavasarinė smegduobė, vienu metu gyvą ir sustiklėjusį kaip dvėselienos akys.

- Lize, tu tokia narsi, - išlemeno Amanda. Darsyk pažvelgė į lubinų šlaitą, blizgantį mėnesienoje ir vėl veidu įsikniaubė į sesers kaklą.

- Jei nesiliausi taip pliurpusi, rytoj tave paliksiu "Žaliojoje vejoje" Užsimerk.

- Jau.

Ji pasekė Mendės pavyzdžiu. Sąmonėje sušmėžavo bukas padaro snukis, tiksliau sakant, vien nasrai - tarsi piltuvas, vedantis į tamsą, kur sūkuriavo grasus krekulas. Ten vis dar staugė Džimas Dūlis, bet dabar garsas prislopo ir įsiliejo į kitus riksmus. Sutelkusi visas valios pastangas, Lizė išvijo iš

galvos vaizdinius bei klyksmus, pakeisdama juos raudonmedžio stalu ir senio Henko balsu, dainuojančiu, be abejo, "Džambalają" Jai nebuvo laiko pagalvoti, kaip drauge su Skotu iš pradžių negalėjo grįžti namo, nors visai greta šliaužė ilgšis, nuo kurio jiems magėjo kuo greičiau pasprukti, Lizė nė nespėjo prisiminti,

(*tas apklotas sulaiko mus lyg inkaras*)

ką anuomet vyras sakė, ir paklausti savęs, kodėl jo pastaba turėtų atgaivinti Amandos, ilgesingą atsisveikinimo žvilgsnį (jei toks išvis egzistavo) įbedusios į gražųjį laivą, "Aukštąsias piliarožes", vaizdą, nes vėl pajuto, net ir užsimerkusi, jog oras keičiasi, o mėnesiena išblunka. Lizei ūmai pasirodė, kad ji kažkur krenta, ir po sekundės abi seserys atsidūrė studijoje, kurioje tvyrojo tamsa (šviesas išjungė Dūlis), tačiau Henkas Viljamsas tebeplėšė: *O, Ivona, mieliausioji mano, hei ho, hei ho*... Nors elektra dingo, senis Henkas ketino tarti paskutinį savo žodį.

12

- Lize? *Lize!*

- Mende, tu mane *pritrėkši*. Pasitrauk...

- Mes grįžome?

Dvi moterys tamsoje. Sudribusios ant kilimo.

- *Žmonės tuzinais pamatyt Ivoną ėjo*... - atsklido iš nišos.

- Taip. Gal jau pasitrauktum nuo manęs, velniai griebtų. Aš neturiu kuo kvėpuoti.

- Atleisk, bet tu prislėgei mano ranką.

- *Ei, drauguži, užtakyje bus smagu!*

Lizė sugebėjo pasisukti į dešinę. Amanda išvadavo ranką, ir netrukus jos kūnas nusirito nuo jaunėlės sesers. Šioji su

pasitenkinimu giliai įkvėpė. Kai išpūtė orą, Henkas Viljamsas liovėsi dainavęs vidury frazės.

- Lize, kodėl čia taip tamsu?

- Nes Dūlis nutraukė elektros laidus, gal užmiršai?

- Jis išjungė šviesas, - protingai pastebėjo Amanda. - Jei būtų nupjovęs elektros laidus, televizorius neveiktų.

Lizė galėjo pasiteirauti sesers, kodėl muzika *nutilo*, tačiau nusprendė tuščiai neaušinti burnos. Šiuo momentu derėjo aptarti svarbesnius dalykus ir neblaškyti savęs smulkmenomis.

- Keliaujame į namą.

Visomis keturiomis "už", - atsakė Mendė. Palietusi Lizės alkūnę, apčiuopomis sugraibė dilbį ir tvirtai į jį įsistvėrė. Jos atsistojo kartu. - Nepyk, bet artimiausiu metu čia grįžti nenorėsiu, - prisipažino Amanda.

Lizė suprato, kaip sesuo jautėsi, bet jos pačios pojūčiai pasikeitė. Skoto studija, aišku, *baugino* - ištisus ilgus dvejus metus, - tačiau pagrindinis darbas, kurį čia reikėjo atlikti, jau užbaigtas. Skoto šmėklą pavyko ištrinti. Beliko tikėtis, kad visiškai, kuo ji praktiškai neabejojo.

- Eime, - paragino Mendę. - Pavaišinsiu tave karštu šokoladu.

- Iš pradžių šliukštelėsi brendžio? - viltingai pasiteiravo Amanda. - O gal pakvaišusioms poniutėms gerti alkoholį nevalia?

- Nevalia. Bet tu nesi pakvaišusi.

Susikibusios už rankų jos apgraibomis nulingavo laiptų pusėn. Lizė kartelį sustojo, kai kažką užmynė. Ji pritūpė ir nuo grindų pakėlė apvalų, maždaug colio storio stikliuką. Suvokusi, kad laiko vieną iš lęšių, kurie priklausė Dūlio naktinio matymo akiniams, su pasibjaurėjimu nusviedė jį šalin.

- Kas yra? - paklausė Amanda.

- Nieko. Mano akys jau truputį priprato prie tamsos. O taviškės?

- Aha, šiek tiek. Tik nepaleisk mano pirštų.

- Dėl to, brangioji, gali nesijaudinti.

Į daržinę seserys leidosi žengdamos koja kojon. Kol pasiekė pirmą aukštą, užtruko nemažai laiko, bet taip jautėsi saugiau.

13

Lizė ant stalo pastatė mažiausias sulčių stiklines, iš butelio, sužvejoto svetainės barelyje, papilstė brendį. Iškėlė savo stiklą ir susidaužė su Amanda. Nūnai jos stypsojo prie virtuvės spintelių. Patalpoje tvieskė visos šviesos, netgi kampinė, ilgakotė lempa, prie kurios Lizė pasirašydavo čekius, įsitaisiusi už vaikiško mokyklinio staliuko.

- Dzingu lingu, - tarė ji.

- Šmakšt... - pridūrė Amanda

- ...ir dingo, - užbaigė abi ir vienu mauku išlenkė brendį.

Mendė susirietė, giliai atsipūtė. Kai išsitiesė, blyškūs skruostai atrodė paraudvėję, ant kaktos išryškėjo raudona linija, tarpuakį papuošė rubino spalvos dėmelė. Nuo ašarų sudrėko akys.

- Ot velnienė! *Ką tu man davei?*

Lizė, kurios gerklę, kaip ir Amandos veidą, nutvilkė deginantis karštis, čiupo butelį ir perskaitė etiketę: BRENDIS "PUIKUSIS", RUMUNIJOS PRODUKTAS.

- Rumuniškas brendis? - pasibaisėjo Mendė. - Dar ir tokių yra? Iš kur jį ištraukei?

- Skotas gavo dovanų. Už kažkokią paslaugą, tik nepamenu kokią. Rodos, jam įteikė ir plunksnakočių rinkinį.

- Gėrimas tikriausiai užnuodytas. Išpilk jį, ir aš pasimelsiu, kad mes nemirtume.

- Pati ir pilk. Tuojau paruošiu karštą šokoladą. Šveicarišką. *Ne* iš Rumunijos.

Lizė jau sukosi, kai Amanda palytėjo jos petį.

- Žinai, karštą šokoladą pasriūbčiosim vėliau. Dabar privalome nešdintis, kol pas tave neužsuko kuris nors iš šerifo pavaduotojų.

- Tikrai taip manai? - dar prieš išgirsdama atsakymą Lizė žinojo, kad sesuo teisi.

- Taip. Ar išdrįsi vėl užlipti į studiją?

- Be abejo.

- Tuomet prigriebk pistoletą. Neužmiršk, jog ten tamsu.

Lizė atidarė viršutinį staliuko, prie kurio sėdėdama čekių knygelėje keverzodavo parašus, stalčių ir iš jo išgriebė ilgakotį žibintuvėlį. Jai spūstelėjus jungiklį, užsižiebė ryški, maloni šviesa.

Tuo tarpu Amanda praskalavo stiklinaites.

- Jei kas sužinos, kad mudvi čia lankėmės... na, tai dar nebūtų pasaulio pabaiga. Bet jei šerifo pavaduotojai išsiaiškins, jos į tavo namus atsibeldėme su ginklu, ir daugmaž tuo pačiu metu nuo žemės paviršiaus išnyko tau grasinęs tipelis...

Lizė nenutuokė, ką darys toliau, kai nusivilios Dūlį iki Varpelio-Kastuvo medžio (ir juo labiau neįsivaizdavo, jog prie jų draugijos prisijungs ilgšis), bet dabar ji suvokė privalanti imtis neatidėliotinų darbų. Profesorius Vudbedis niekam nepraneš apie prapuolusį savo sugėrovą, bet pamišėlis *galėjo* turėti giminių. Kad ir kam būtų knietėję atsikratyti juoduoju inkunkų princu, Lizė Lendon, žinoma, taps pagrindine įtariamąja. Lavono niekas neras arba, kaip pasakytų Skotas, nebus įmanoma pasigardžiuoti nusikaltimo sudėtimi, vis dėlto kai kam turbūt kiltų pagrįstas klausimas, ką gi

Lizė su seserimi veikė šią popietę. Be to, apygardos šerifo kontora žinojo, jog Dūlis ją persekioja. Išgirdo naujieną iš pačios našlės Lendon.

- Aš surinksiu jo velnioniškus žaisliukus, - tarė ji.

Amanda nė nešyptelėjo.

- Gerai.

14

Iš žibintuvėlio plūdo plati šviesos juosta, ir studija, priešingai nei Lizė tikėjosi, didelės baimės nekėlė. Šiurpulį padėjo sutramdyti ir mintis apie būsimą darbą. Ji rengėsi padėti revolverį atgal į dėžę, bet paskutinę sekundę persigalvojo. Vėl nutvieskusi grindis, nesunkiai rado abu lęšius ir pustuzinį AA elementų, ko gero, tiekusių energiją naktinio matymo akiniams. Baterijos dėklas veikiausiai persikėlė ant Mielosios kalvos, nors Lizė neprisiminė, kad būtų jį pastebėjusi, bet elementai liko studijoje. Ji kilstelėjo gąsdinantį Dūlio maišelį, kuris visiškai iškrito Amandai iš galvos. Antra vertus, sesuo galbūt nežinojo, kad pakvaišėlis jį turėjo. Vienaip ar kitaip, pamatę turinį "farai" kaipmat sutelktų dėmesį į Lizę. Ypač jei dar aptiktų ginklą. Tyrimai paliudytų, jog iš revolverio neseniai šauta (ji buvo nekvaila ir matė ne vieną "CSI kriminalistų" seriją), bet neparodytų, kad iš vamzdžio išlėkė tik viena, į lubas nušvilpusi kulka. Nors Lizė kėlė maišelį labai atsargiai, jo viduje vis vien kai kas sužvangėjo. Ji apsižvalgė dairydamasi kitų Dūlio pėdsakų, bet nieko daugiau neišvydo. Ant kilimo netrūko kraujo, tačiau šis priklausė jai - tą patvirtintų ir grupės bei DNR tyrimai. Policija kaipmat sureaguotų į popieriniame maiše paslėptą instrumentą *ir* kilimą išmarginusias dėmes, bet vargu ar pastarosiomis domėsis, jeigu įnagis pranyks.

Kur jo automobilis? "PT Kruizeris"? Nes aš tikra, kad mano pastebėtą mašiną vairavo Dūlis.

Na, apie "Kraislerį" bus galima pagalvoti vėliau. Jau tamsu. Šiuo momentu derėtų nuspręsti, kur kišti štai *čy-ya-a* esančius daiktus. O kur dar seserys, Darla su Kanta, išsiruošusios į "Beprotišką pono Rupūžiaus pasivažinėjimą", patraukusios į Derį, į Akadijos psichiatrinę, idant nepakliūtų į Džimo Dūlio nagus, savotišką bulvių rūšiuoklės atitikmenį.

Ar dėl tųdviejų tikrai reikėjo nerimauti? Ne. Jos siaubingai įsius, žinoma... ir kone *mirs* iš smalsumo... bet galiausiai liežuvius laikys už dantų, jei tik Lizė su Amanda prigrasins tylėti. Kodėl? Todėl, kad taip tvarkomi seserų reikalai. Jai su Mende teks kruopščiai parinkti žodžius ir paporinti *kokią nors* istoriją (tiesa, Lizė nenumanė, kaip šiuo atveju būtų galima įtikinamai pameluoti - Skotas, suprantama, pasiūlytų ne vieną variantą), nes Darla bei Kantata turėjo vyrus. O sutuoktiniai pernelyg dažnai tapdavo užpakalinėmis durimis, pro kurias į išorinį pasaulį išsprūsdavo paslaptys.

Lizei besukant laiptų kryptimi, jos žvilgsnis užkliuvo už prie sienos riogsančios knygangies. Kas ketvirtį kurpiamos apžvalgos, akademiniai žurnalai, kasmetiniai metraščiai, įrišti pranešimai, mokslinių darbų, kuriuose nagrinėjama Skoto kūryba, kopijos. Ten nestigo ir nuotraukų iš praeities - pavadinkim ją ***SKOTAS IR LIZĖ! SANTUOKOS LAIKAI!***

Mintyse ji aiškiai matė, kaip keletas vaikių iš koledžo išnarsto gyvatę, jos dalis sukrauna į kartonines dėžes su prekybiniais alkoholinių gėrimų ženklais, įspaustais ant jų šonų, visą turtą perneša į pikapą ir išvažiuoja. Į Pitsburgą? *Nė velnio*, pagalvojo Lizė. Ji nemanė esanti iš tų moterų, kurios ilgai griež很davo dantį, bet po akistatos su Džimu Dūliu... cha, veikiau pragaras užšals, nei Skoto rankraščiai atsidurs ten, kur Vudbrudas galėtų juos peržiūrėti nenusipirkęs lėktuvo

bilieto. Ne, visi užrašai nukeliaus į Foglerio biblioteką, esančią Meino universitete, visai netoli Klyvs Milso. Ji asmeniškai prižiūrės pakavimo procesą, gal net šalta arbata pavaišins jaunuolius, kai tie baigs kraustyti dėžes. Atsigėrę studentai jai tars ačiū. Vienas galbūt paskelbs dievinąs jos vyro knygas, kitas greičiausiai išreikš užuojautą dėl netekties, tarytum jis būtų miręs prieš dvi dienas. Lizė savo ruožtu jiems padėkos ir palydės žvilgsniu nuriedantį pikapą, kuris išsiveš sustingusius jos gyvenimo vaizdus.

Ar tu išties įstengsi atsisveikinti su jo palikimu?

Taip, tikrai. Vis dėlto toji gyvatė, snūduriuojanti greta sienos, pilna užverstų knygų, nenumaldomai traukė akį. Spoksodama į knygangį ji prisiminė jauną moterį, vardu Lizė Debušer, su stangriomis merginos krūtimis. Vienišą? Taip, truputį. Išsigandusią. Aha, šiek tiek. Tai natūralu, kai esi dvidešimt dviejų. Staiga jos gyvenime pasirodė vaikinas, kuriam ant kaktos vis užkrisdavo nepaklusnios plaukų sruogos. Vaikinas, kuris daug ką turėjo pasakyti.

- Skotai, aš visada tave mylėjau, - ištarė Lizė tuščiai studijai. Arba miegančioms knygoms. - Tave, nesusičiaupiantį tarškalių. Buvau tavo gyvenimo draugė, ar ne?

Pasišviesdama žibintuvėliu, vienoje rankoje laikydama batų dėžę, kitoje spausdama atgrasųjį Dūlio maišelį, ji nusileido laiptais į daržinę.

15

Amanda laukė jos virtuvės tarpduryje.

- Puiku, - pratarė. - Jau pradėjau nerimauti. Kas maišelyje?

- Abejoju, ar tu išties nori išgirsti atsakymą.

- Ai... šku. Ar jis... hmm, dingo iš studijos?

- Manau, taip.

- Tikiuosi. - Amanda sudrebėjo - Brrr, kraupus vyrukas.

Tu nė pusės nežinai, dingtelėjo Lizei.

- Ką gi, - vėl prabilo Mendė. - Metas keliauti.

- Kur?

- Į Lisbon Folsą. Į senąją fermą.

- *Ką*... - Lizė prikando liežuvį. Sesers pasiūlymas buvo keistas, bet logiškas.

- Aš atsigaivelėjau “Žaliojoje vejoje”, kaip ir patikinai daktarą Albernesą, kartu su tavimi nuvažiavau į savo namus, kur persirengiau. Vėliau kažko įsiaudrinau ir pradėjau taukšti apie fermą. Nagi, eime. Pranykim, kol čia kas nors nepasirodė. - Amanda išsitempė ją į tamsą.

Lizė suglumo, bet vedama leidosi. Senosios Debušerų valdos, visi penki akrai, tebesidriekė ten, kur Lisbon Folse užsibaigė Sabato kelias, maždaug už šešiasdešimties mylių nuo Kasl Vju. Penkių moterų (ir trijų gyvų jų vyrų) paveldėtas namas turbūt tebetrūnys tarp piktžolių ir pūdymui paliktuose laukuose dar daug metų, nebent nekilnojamojo turto vertė pakils tiek, kad giminaičiai atsisakys skirtingų savo sumanymų, ką su ferma reikėtų daryti, ir vieningai nuspręs ją parduoti. Už nuosavybės mokesčius su valstybe atsiskaitydavo patikėtiniai, kuriuos Skotas Lendonas nusamdė devinto dešimtmečio pabaigoje.

- Ko tau prisireikė senojoje fermoje? - paklausė Lizė įsitaisydama už “BMW” vairo. - Aš kažko nesuprantu.

- Man *irgi* buvo neaišku, - atšovė Amanda, kai jaunėlė sesuo įsuko į ratą, ir automobilis nuriedėjo ilgu įvažiavimo takeliu. - Aš privalėjau apsilankyti gimtuosiuose namuose, antraip būčiau... na, žinai, grįžusi į Prieblandos zoną. Tu mano prašymą išpildei.

- Savaime suprantama. - Lizė pasidairė pro langus ir nepastebėjusi jokių mašinų, - jokių, dėkui Dievui, automobi-

lių, priklausančių apygardos šerifo skyriui, - pasuko į kairėn. Ta puse vedantis kelias kirs Mikenik Folsą, Poland Springsą, Grėjų ir galų gale pasieks Lisbon Folsą. - Bet kodėl pasiuntėme Darlą ir Kantą toliau nuo mūsų?

- Nes aš taip reikalavau. Bijojau, kad būsiu priversta paklusti jų raginimams ir grįžti į savo namus, galbūt į taviškius ar net į "Žaliąją veją" Tuomet aš netekčiau progos aplankyti mamą su tėčiu ir pabūti gimtinėje. - Lizė ne iš karto susigaudė, apie ką Mendė šneka - *aplankyti mamą su tėčiu?* Galop perprato, ką toji turėjo omenyje. Debušerų žemės plytėjo greta Sabato slėnio kapinių, kur buvo palaidoti geroji mamulė, Dendis, senelis su senole Debušer ir dar Dievas žino kiek kitų.

- Ar tu nebijojai, jog *aš* tave pargabensiu į ligoninę?

Amanda atlaidžiai į ją pažvelgė.

- Ką čia paistai? Juk *pati* mane iš ten ištraukei.

- Gal todėl, kad pradėjai elgtis kaip pamišėlė, užsimanei keliauti į fermą, kuri stovi apleista jau trisdešimt metų?

- Fe. - Mendė numojo ranka. - Lize, aš visuomet galėjau lengvai tave apsukti aplink pirštą - tą žino ir Kanta su Darla.

- *Neskiesk!*

Amanda erzinamai išsišiepė - prietaisų skydelio šviesoje jos veidas įgavo keistą žalią atspalvį, - bet nutylėjo. Lizė išsižiojo, idant pratęstų ginčą, ir užsičiaupė. Taip, šitas paaiškinimas tiks, nes iš jo galima padaryti dvi lengvai suvokiamas išvadas: Amanda elgėsi beprotiškai (nieko naujo), tad Lizė turėjo jai pataikauti (natūralu, atsižvelgiant į aplinkybes). Tokia istorija patenkins seserų smalsumą. Kalbant apie batų dėžę su ginklu... ir Dūlio maišelį...

- Mes sustosime Mikenik Folse, - kreipėsi ji į Amandą. - Ant tilto, kuris kerta Androskogino upę. Privalau atsikratyti keliais daiktais.

- Taip, privalai. - Mendė linktelėjo, sunėrė rankas ant krūtinės, atsilošė ir užsimerkė.

Lizė įjungė radijo imtuvą ir nė kiek nenustebo išgirdusi senį Henką, traukiantį "Kantri bliuzą" Ji uždainavo kartu. Puikiai prisiminė kiekvieną žodį. Dėl to nuostabos irgi nejautė. Kai kurių dalykų pamiršti neįmanoma. Tų pačių, kuriuos praktiškasis pasaulis laikė efemeriškais - dainų, mėnesienos, bučinių, - bet kurie išlikdavo atsiminimuose ilgiausiai. Jie galbūt kvailoki, bet į užmaršties gilumą niekaip negrimzdavo. Na, ir gerai.

Ir gerai.

TREČIA DALIS
LIZĖS ISTORIJA

Tu esi šūksnis, aš - atsakymas,
Tu esi noras, aš - išsipildymas,
Tu esi naktis, aš - diena.
Kas dar? To užtenka.
To visiškai užtenka,
Tu ir aš,
Ko daugiau reikia?
Keista, kodėl, nepaisant nieko, mes taip kenčiame!

D. H. Lorensas "Prie Henefo"

XVI. LIZĖ IR ISTORIJŲ MEDIS (PASKUTINIS SKOTO ŽODIS)

1

Kai Lizė rimtai ėmėsi tuštinti Skoto studiją, darbų tempas pranoko visus lūkesčius. Ji niekuomet nebūtų patikėjusi, kad pagalbos ranką išties ne vien Amanda, bet ir Darla su Kanta. Kurį laiką - rodės, *labai* ilgai - pastaroji išliko santūriai įtari, tačiau Mendė dėl to nekvaršino galvos.

- Ji įsijautusi į savo vaidmenį. Gan greitai jo atsisakys ir savo požiūrį pakeis. Kantrybės, Lize. Seseris visada sieja stiprūs ryšiai.

Galų gale Kantata *susitaikė* su esama padėtimi, nors Lizės širdyje tebekirbėjo nuojauta, kad, Kantos įsitikinimu, Amanda dėjosi pamišėle siekdama dėmesio ir drauge su jaunėle sesute kažką pridirbo. Greičiausiai nieko gero. Darlą sutrikdė netikėtas Mendės pasveikimas bei keista seserų išvyka į senąją fermą Lisbon Folse, tačiau ji bent jau nemanė, jog Amanda apsimetinėjo.

Juk Darla savo akimis matė ją, panirusią į katatoniją.

Keturios seserys iškuopė ilgąjį, vingrų daržinės aukštą per savaitę, lydėjusią liepos ketvirtąją. Sunkumus kilnojo pora nusamdytų augalotų moksleivių. Daugiausia teko vargti su "Drambliuko Dambo blynu", kurį reikėjo išardyti (atskiros dalys Lizei priminė "Išsprogusį žmogų", regėtą biologijos klasėje, vidurinės mokyklos laikais, tik, aišku, šią versiją derėjo vadinti "Išsprogusiu stalu") ir su išsinuomota gerve nuleisti žemyn. Plušėdami prie girgždančio suktuvo jaunuoliai rėksmingai vienas kitą drąsino. Lizė stovėjo greta seserų ir meldėsi visiems švenčiausiesiems, kad tik diržai

ar skriemuliai nenuplėštų vaikinams pirštų. Laimei, jie nesusižeidė. Į savaitės pabaigą visi daiktai iš Skoto studijos buvo išnešti - Lizė juos ketino kam nors paaukoti arba sandėliuoti, kol nuspręs, ką, velniai griebtų, su tuo turtu veikti.

Visi, išskyrus knygangį. Toji vis dar snūduriavo pagrindiniame tuščiame kambaryje... *tvankiame* kambaryje, kadangi oro kondicionierių ant aukšto nebeliko. Net ir atidarius stoglangius, net ir veikiant keliems ventiliatoriams, studijoje tvyrojo karštis. Kas čia keisto? Ji tebuvo aureole apgaubta, literatūros gausoje skendinti daržinės pastogė.

O kur dar šlykščios kaštoninės dėmės, išmarginusios baltą kaip austrė kilimą, kuris dengs grindis, kol iš čia bus pašalinta knygangis. Kai Kanta pasiteiravo, iš kur atsirado tie nešvarumai, Lizė paaiškino, jog ant baltosios dangos užtiško medieną blizginančio skysčio lašai. Amanda, suprantama, žinojo tiesą, Darla, ko gero, turėjo šiokių tokių įtarimų. Kilimui lemta iš studijos iškeliauti, bet ne anksčiau negu knygoms, kuriomis Lizė dar nebuvo pasirengusi atsikratyti. Pati nesuprato kodėl. Gal todėl, kad iš visų Skoto gėrybių liko tik jos.

Taigi ji nutarė palaukti.

2

Trečiąją karštligiško švarinimosi dieną Lizei paskambino šerifo pavaduotojas Bokmanas, kuris pranešė, jog žvyrduobėje, netoli kelio, vedančio link Stekpoulo bažnyčios, vos už trijų mylių nuo Lendonų valdų, rastas apleistas "PT Kruizeris" su Delavero valstijos numeriais. Ar Lizė galėtų atvykti į šerifo skyrių ir jį apžiūrėti? Automobilis partemptas į stovėjimo aikštelę, kur policija laikė konfiskuotas transporto priemones ir keletą "nusitašėlių ratų" (kad ir ką

tai reikštų). Lizė išvažiavo kartu su Amanda. Nei Darla, nei Kanta nerodė jokio noro palaikyti seserims draugiją; abidvi težinojo, kad aplinkui šniukštinėjo kažkoks prietranka, kuriam niežtėjo nagus pasisavinti pamėgto rašytojo rankraščius. Skotui išgarsėjus, keistuolių jos prisižiūrėjo. Tuos tipus jis traukė kaip šviesa, viliojanti naktinius drugius. Žymiausio pakvaišėlio titulas, suprantama, atiteko Koului. Lizė ir Amanda nepasakojo Darlai su Kantata, jog šis vyrukas niekuo nenusileido Blondinui iš Nešvilio. Apie nudaigotą, į pašto dėžutę įgrūstą rainį nė neužsiminė. Lizė turėjo paprašyti šerifo pavaduotojų, kad jie laikytų istoriją apie katiną paslaptyje.

Septintu numeriu pažymėtoje stovėjimo vietoje išties dunksojo "Kraisleris PT Kruizeris"- rusvai gelsvos smėlio spalvos, nepasižymintis jokiomis išskirtinėmis ypatybėmis, na, nebent truputį išlakesniais nei kitų automobilių kontūrais. Galbūt tas pats, kurį Lizė matė važiuodama iš "Žaliosios vejos" tą siaubingai ilgą ketvirtadienį, o gal vienas iš keliolikos tūkstančių panašių modelių. Bent taip ji pareiškė šerifo pavaduotojui Bokmanui primindama, jog mašiną regėjo atriedančią iš saulėlydžio pusės. Jis liūdnai palinksėjo. Širdyje Lizė *neabejojo*, kad "PT Kruizeris" priklausė Dūliui. Kone užuodė pamišėlio kvapą. Mintyse nuskambėjo jo žodžiai *pajusite skausmą ten, kur berniukams per mokyklos šokius neleisdavote prisiliesti*, - ir Lizė turėjo sutramdyti virpulį.

- Automobilis vogtas? - paklausė Amanda.

- Žinoma, - atsakė Bokmanas.

Prie trijulės atžirgliojo kitas, anksčiau nematytas pareigūnas, aukštas, maždaug šešių su puse pėdų vyriškis* - matyt, policijoje tarnavo tiktai augūs individai. Jis prisistatė esąs šerifo pavaduotojas Endis Klaterbakas ir paspaudė našlės Lendon ranką.

---

*Apytiksliai 201 cm.

- O, - išsižiojo Lizė, - laikinai einantis šerifo pareigas.
Jis plačiai nusišypsojo.

- Nebe. Norisas jau grįžęs. Tik šią popietę išvyko į teismo rūmus. Aš vėl tapau šerifo pavaduotoju.

- Sveikinu. Čia mano sesuo Amanda Debušer.

Klaterbakas spūstelėjo jos delną.

- Malonu susipažinti, mem. - Po trumpos pauzės kreipėsi į abi seseris: - Automobilį pavogė Lorele, Merilendo valstijoje, iš prekybos centro aikštelės. - Jis paspoksojo į mašiną nykščius užsikišęs už diržo. - Ar žinojote, jog Prancūzijoje "PT Kruizeriai" vadinami "Džimo Kegnio le ratais"?

Informacija Amandai nepadarė jokio įspūdžio.

- Pirštų atspaudus aptikote?

- Nė vieno. Vairuotojas išvalė visus paviršius. Be to, salone sudaužė lemputę, nuo kurios nuplėšė dangtelį. Ką apie tai manote?

- *Beaucoup** įtartina, - atsakė Mendė.

Klaterbakas nusijuokė.

- Aha, bet vienas į pensiją išėjęs stalius iš Delavero labai apsidžiaugs, kai atgaus savo automobilį. Net ir su išdaužta salono lempute.

- Apie Džimą Dūlį ką nors išsiaiškinote? - pasidomėjo Lizė.

- Tiksliau, Džoną Dūliną. Gimęs Šutes Nobe, Tenesio valstijoje. Penkerių su šeima persikraustė į Nešvilį. 1974-ųjų žiemą, kai gaisre žuvo tėvai ir vyresnioji sesuo, apsigyveno pas tetą su dėde, Maundsvilyje, Vakarų Virdžinijos valstijoje. Pagal oficialias išvadas, namas užsiliepsnojo dėl sugedusių kalėdinės eglės lempučių, bet aš kalbėjau su šią bylą tyrusiu detektyvu, dabar jau pensininku. Jis tvirtino turėjęs įtarimų, jog prie mirčių kažkaip prisidėjo berniukas, bet įrodymų nerado.

---

*Labai (pranc.).

Lizė nutarė nebevarginti savo ausų likusia istorijos dalimi. Kad ir kaip save vadino, persekiotojas nebegrįš iš tos vietos, kur atsidūrė. Tiesa, ji spėjo nugirsti, kaip Klaterbakas sakė, esą Dūlinas praleido daugybę metų Tenesio psichiatrinėje ligoninėje. Matyt, ten ir susitiko su Gerdu Alenu Koulu, kurio manija užsikrėtė

(*nutraukti nelemtą bim bam dėl frezijų*)

nelyginant virusu. Skotas turėjo keistą priežodį - Lizė niekuomet gerai jo nesuprato, bent jau iki akistatos su Makulu/Dūliu/Dūlinu. Kai kuriais dalykais neišvengiamai privalai patikėti, teigdavo jos vyras.

- Žinot, budrumo siūlyčiau neprarasti, - pasakė Klaterbakas abiem moterims. - Jeigu jis iki šiol šlaistosi apylinkėse...

- Arba nusprendė atsipūsti ir sugrįžti vėliau... - pridėjo Bokmanas.

Klaterbakas linktelėjo.

- Jeigu jis vėl pasirodys, manau, ponia Lendon, mums derėtų pasikalbėti su visa jūsų šeima ir iškloti, kas vyksta. Jūs sutinkate?

- Jeigu pasirodys, taip ir padarysime, - kuo rimčiausiai atsakė Lizė. Bet vėliau, kai drauge su Amanda išlėkė iš miesto, mintis, jog Dūlis galėtų nelauktai išdygti akiratyje, joms sukėlė isteriško juoko priepuolį.

3

Kitą naktį, iki aušros likus vienai ar porai valandų, Lizė kėblino į tualetą pramerkusi vieną akį, svajodama kuo greičiau nusišlapinti ir parsigauti atgal į lovą. Staiga jai pasidingojo, tarytum miegamajame, už nugaros, kažkas krustelėjo. Nemalonus pojūtis žaibiškai išblaškė mieguistumą ir privertė apsisukti ant kulnų. Kambaryje - nė gyvos dvasios.

Nuo kabliuko, styrančio šalia praustuvės, Lizė nutraukė rankšluostį ir jį pakabino ant vaistų spintelės veidrodžio, kuriame pastebėjo judesį, kraštelius rūpestingai sukaišiodama į plyšius, idant uždangalas nenukristų. Tik tuomet prisėdo ant klozeto.

Skotas, žinoma, būtų supratęs, kodėl ji taip elgiasi.

4

Laiko tėkmė vietoje nestovėjo, ir vieną dieną keliose parduotuvių, esančių Kasl Roko Centrinėje gatvėje, vitrinose, Lizė pamatė skelbimus: MOKYKLINĖS PREKĖS. Nieko nuostabaus. Ūmai įpusėjo rugpjūčio mėnuo. Tuščia Skoto studija (neskaitant knygangies, snauduliuojančios ant dėmėto balto kilimo) laukė, kaip pakryps tolimesnė įvykių eiga, nors visai įmanoma, kad bergždžiai, nes Lizė ėmė svarstyti, ar nereikėtų namo parduoti. Rugpjūčio 14-ąją Kanta ir Ričis surengė kasmetinį vakarėlį, pramintą "Vidurvasario nakties sapnu" Lizė, kuri po Skoto mirties šventėje nė sykio nedalyvavo, pasiruošė rimtai nusitašyti nuo žymiosios Ričardo Loloro Long Ailende pamėgtos šaltos arbatos. Kantos vyro ji paprašė įpilti dvigubą porciją, tačiau nė neparagavusi gėrimo nuleido taurę ant staliuko. Lizei pasivaideno, jog stiklo paviršiuje, tarytum nuo šio atsispindėdamas, arba gintarinėse gelmėse, lyg ten plaukiodamas, kažkas judėjo. Kvailystės, be abejo... tačiau noras prisigerti negrįžtamai išgaravo. Ji nė nežinojo, ar *drįstų* įkaušti. Nė nežinojo, ar drįstų taip spjauti į atsargumą. Nes jei patrauks ilgšio dėmesį... jeigu tas padaras retsykiais ją stebi... ar bent apie ją *mąsto*... na...

Viena Lizės dalis teigė, esą ji prisigalvojo nesąmonių.

Kita buvo tikra, kad ji teisi.

Rugpjūčio pabaigoje, kai į Naująją Angliją atslinko karščiausi vasaros orai, tikrinantys žmonių savitvardą ir šiaurės rytuose stūksančių elektrinių galingumus, Lizė išgyveno dar nemalonesnį potyrį... tiesa, kaip ir tais atvejais, kai šviesą atspindinčiuose paviršiuose neva pavykdavo įžvelgti judesius, sunku buvo pasakyti, ar *išvis* kažkas įvyko.

Kartais rytais, valanda ar pora anksčiau nei įprastai, ji pašokdavo iš miego švokšdama, pažliugusi prakaitu (nors oro kondicionierius veikdavo be jokių sutrikimų), apimta panašaus jausmo, koks persmelkdavo širdį vaikystėje po susapnuoto košmaro: Lizei atrodydavo, kad nuo siaubingo, sapne regėto persekiotojo taip ir nepasisekė išsigelbėti, nes jis tebetūnojo po lova ir lūkuriavo progos savo išklaipytais pirštais sučiupti auką už kulkšnies arba perskrosti pagalvę kiaurai ir griebti už gerklės. Per panikos sklidinas akimirkas prieš atsimerkdama ji rankomis perbraukdavo paklodes iki pat galvūgalio, ir taip įsitikindavo, jog nepersikėlė... na, kažkur kitur. *Nes jei sykį pasitempi sausgysles,* pagalvodavo Lizė praplėšdama akių vokus, su nepaaiškinamu palengvėjimu žvelgdama į gerai pažįstamą savo lovą, *tikimybė kitą kartą panašiai susižaloti gerokai išauga.* O ji tam tikras sausgysles pasitempė, tiesa? Taip. Tuomet, kai įkandin savęs traukė Amandą ir vėliau, kai nuvilko Dūlį. Pasitempė kaip reikiant.

Lizės manymu, po pustuzinio tokių pabudimų, kada akiratyje pasirodydavo miegamasis, kuris anksčiau priklausė abiem Lendonams, savijauta turėjo pagerėti. Deja, padėtis tik blogėjo. Ji įsivaizdavo save kaip supūliavusiose dantenose klibantį dantį. Galų gale pirmąją svilinančio karščio dieną - gal tai viso labo tebuvo sutapimas, bet ironiška kaitros ir šalčio bangos, kuri atplūdo į apylinkes prieš dešimt metų, pusiausvyra jai pro akis neprasprūdo, - išsipildė Lizės baimės.

5

Svetainėje ji atsigulė ant sofos. Vien tam, kad leistų akims pailsėti. Iš idiotiškos dėžės sklido neginčytinai kvailo, bet retsykiais pralinksminančio Džerio Springerio balsas - laida vadinosi "Motina iš manęs pagrobė vaikiną, vaikinas iš manęs pagrobė motiną" ar kažkaip panašiai. Lizė ištiesė ranką link nuotolinio valdymo pultelio ketindama išjungti prakeiktą televizorių, o gal tiesiog susapnavo jo siekianti, nes, kai atsimerkė, paaiškėjo, kad ji tyso ant lubinų šlaito. Dangaus aukštybėse tvieskė saulė, joks pavojus jai negrėsė, ir nuojauta kuždėjo, esą Skoto ilgšis (apie nelemtą padarą taip galvos visada, nors dabar jis, aišku, tapo *Lizės* ilgšiu) šalia neslankiojo, bet Lizė taip persigando, jog vos nepratrūko bejėgiškai klykti. Susitvardžiusi vėl užsimerkė ir staiga išgirdo tariamus, riksmais besirungiančius "Springerio šou" svečius, o kairės rankos pirštais užčiuopė pailgą pultelį. Po sekundės ji pakilo nuo lovos išsprogusiomis akimis, jausdama, kaip oda nueina pagaugais. Kone įtikėjo, kad viską susapnavo (nenuostabu, atsižvelgiant į nerimą, kurį kėlė mintys apie Ohoho mėnulį), tačiau abejones išsklaidė ryškios, kelias akimirkas regėtos spalvos. Ir plaštaką nudažiusi purpurinė dėmė.

6

Rytojaus dieną ji paskambino į Foglerio biblioteką ir kreipėsi į poną Bertramą Partridžą, vadovaujantį "Ypatingųjų kolekcijų" skyriui. Lizei apibūdinant knygas, likusias Skoto studijoje, pašnekovas įsiaudrino. Pavadino jas "asociatyviais

tomais", užtikrino, kad Foglerio "Ypatingųjų kolekcijų" skyrius mielai juos priimtų, ir pasiūlė padėti mokesčių-kreditavimo klausimais. Lizė padėkojo, tarytum "mokesčių bei kreditavimo klausimai" jai daugelį metų nebūtų davę ramybės. Ponas Partridžas prižadėjo kitądien atsiųsti kraustytojus - tie surinks knygas ir jas išgabens už šimto dvidešimties mylių, į Oroną, kur įsikūręs Meino universitetas. Lizė priminė, kad lauke įsivyravo nepakeliamas karštis, o Skoto studija, praradusi oro kondicionierius, virto įprasta daržinės pastoge. Galbūt ponui Partridžui derėtų sulaikyti kraustytojus ir lukteléti, kol šiek tiek atvės?

- Ne, ne, ponia Lendon, - atsakė jis perdėm džiugiai kikendamas. Matyt, baiminosi, pamanė Lizė, kad, jei tučtuojau nesigriebs veiksmų, žymaus rašytojo žmona ims ir persigalvos. - Aš pažįstu porą jaunuolių, kurie puikiai tiks šiam darbui.

7

Nepraėjus nė valandai nuo pokalbio su Bertramu Partridžu, Lizei ruošiantis vakarieniauti - sukrimsti kelias ruginės duonos riekeles su tunu, nes sočiau valgyti nenorėjo, - vėl suskambo telefonas. Lauke karštis prislėgė žemę lyg stora antklodė. Nuo vieno horizonto iki kito raibuliavo išblyškusios padangės. Maišydama tuną su majonezu ir svogūnais ji prisiminė, kaip rado Amandą, sėdinčią ant akmeninio suolelio, įbedusią žvilgsnį į "Aukštąsias piliarožes" Keista, kad išvis apie tai pagalvojo, nes tie įvykiai nūnai panėšėjo į sapną. Anuomet Mendė paklausė, ar jai reikės gerti

(*vabaliukų sūūūūltis*)

tą mėšliną punšą, kitaip tariant, panūdo sužinoti, ar turės likti įkalinta "Žaliojoje vejoje" Lizė prižadėjo, kad nebebus

jokio punšo, jokių vabaliukų sulčių. Amanda sutiko grįžti, bet anaiptol ne entuziastingai. Jai magėjo kiūtoti ant suoliuko ir stebeilytis į "Aukštąsias piliarožes", kol, pasak gerosios mamulės, "įpusėtų amžinybė" Tiesiog sėdėti tarp gąsdinančių, į drobules įsisupusių figūrų ir žmonių, kurie nebyliai spoksojo į telkinį virš durtinį vilkinčios, savo vaiką nužudžiusios moters.

Sudrebėjusi Lizė nuleido sumuštinį ant spintelės. Ji *niekaip* negalėjo žinoti, kas iš tiesų atsitiko.

Tačiau žinojo.

Tyliau, paprašė moteris, *aš noriu apmąstyti savo poelgį.*

Ir tada Amanda pasakė kažką visiškai netikėto, teisingai? Kažką apie Skotą. Vargu ar tie žodžiai svarbūs *dabar,* - juk Skotas negyvas, o Dūlis, jei ir nepakratė kojų, ko gero, nuoširdžiai troško mirties, - bet Lizė vis vien gailėjosi nepajėgianti tiksliai jų prisiminti.

- Mendė pareiškė grįšianti, - sumurmėjo ji, - jei tai padės sustabdyti Dūlį.

Taip, ir Amanda savo žodį tesėjo, telaimina ją Dievas, bet Lizė norėjo atsiminti, ką sesuo kalbėjo vėliau. *Nesuprantu, kuo čia dėtas Skotas... jis mirė prieš dvejus metus... bet... žinai, kažką man sakė apie...*

Būtent tą akimirką pasigirdo telefono zirzimas, į šipulius suskaldęs trapius atsiminimus. Stvėrus ragelį, Lizę užvaldė beprotiškas tikrumo jausmas: į jos ausį prabils Dūlis. *Labutis, poniut,* pasisveikins juodasis inkunkų princas. *Aš skambinu iš pabaisos pilvo. Kaip reikaliukai?*

- Alio? - ji suvokė pernelyg stipriai spaudžianti ragelį, bet pirštų atgniaužti nepajėgė.

- Ponia Lendon, čia Denas Bokmanas, - atsiliepė balsas kitame laido gale. Kreipinį "ponia" nemaloniai nukando, užtat žodį "čia" jis nutęsė gryniausia jankiška tartimi: *čia-a-a.*

Be to, šerifo pavaduotojas dudeno keistai įsiaudrinęs, tarytum vietoje nestygstantis vaikas. - Spėkite, ką pasakysiu.

- Iš manęs prasta spėjikė. - Lizei dingtelėjo dar viena absurdiška mintis: jis, žinoma, paskelbs, jog šerifo kontoroje vyrukai traukė burtus, kas kvies ponią Lendon į pasimatymą, ir Denui Bokmanui atiteko trumpasis šiaudelis. Tik ko jis taip *džiūgavo?*

- Mes radome salono lemputės dangtelį!

Lizė neturėjo nė menkiausio supratimo, apie ką pareigūnas kalba.

- Ką tokį?

- Ponia Lendon, mes visiškai tikri, kad "PT Kruizerį" pavogė Dūlinas, kurį jūs pažįstate kaip Zaką Makulą arba Džimą Dūlį. Automobiliu naudojosi, kol jus persekiojo. Kai nevažinėdavo, jį laikydavo senoje žvyrduobėje. Dėl to nekilo jokių abejonių, tik mums niekaip nepavyko įrodyti...

- Nes Dūlis nutrynė pirštų atspaudus.

- Tia-aip, visus iki vieno. Bet mudu su Veržliumi retsykiais ten užklysdavome...

- Veržliumi?

- Atleiskit, Džo. Šerifo pavaduotoju Alstonu.

Veržlius, pakartojo ji mintyse. Pirmą kartą aiškiai įsisąmonino, jog pareigūnų gretose dirbo realūs žmonės, turintys tikrus gyvenimus. Ir pravardes. *Šerifo pavaduotojas Alstonas, dar žinomas kaip Veržlius.*

- Ponia Lendon, jūs mane girdite?

- Taip, Denai. Ar galiu jus vadinti Denu?

- Žinoma. Taigi kartais mes pašniukštinėdavome apylinkes. Vylėmės, kad galbūt rasime kokių nors siurprizų, nes visi ženklai liudijo, jog žvyrduobėje jis praleido nemažai laiko - ten nestigo saldainių popierėlių, "RC kolos" buteliukų ir panašių dalykų.

- "RC" - švelniai nutęsė ji ir pagalvojo: *Jyga, Denai. Jyga, Veržliau. Jyga, pabaiga.*

- Aha, tik šitą gėrimą, rodos, ir mėgo. Bet ant nušveistų butelių jo piršto atspaudų neradome. Vienintelis, užregistruotas mūsų duomenų bazėje, buvo vyruko, kuris aštunto dešimtmečio pabaigoje nušvilpė automobilį, o dabar dirba Oksfordo "Kvikimart" parduotuvėje. Visi kiti irgi greičiausiai priklausė pardavėjams. Bet vakar, ponia Lendon...

- Lize.

Pasvarstęs, ar derėtų taip familiariai su ja bendrauti, Bokmanas pratęsė:

- Vakar, Lize, ant takelio, vedančio iš žvyrduobės, aptikau savo didįjį prizą - salono lemputės dangtelį. Dūlinas jį nuplėšė ir išmetė į krūmus. - Pareigūnas akivaizdžiai triumfavo. Santūrokas šerifo pavaduotojo tonas virto visiškai žmogišku balsu. - Tą daikčiuką graibė be pirštinių ir paviršių užmiršo nuvalyti. Ant vieno šono radome nykščio, ant kito - riebų smiliaus atspaudą! Rezultatus šįryt mums atsiuntė faksu.

- Džonas Dūlinas?

- Tia-aip. Sutampa devyni palyginimo taškai. *Devyni!* - jis trumpam nutilo ir po pauzės prašneko kur kas ramiau, be jokio triumfo: - Et, jei tik mes galėtume surasti tą šunkarą.

- Esu tikra, kad bėgant laikui jis pasirodys, - atsiliepė Lizė ilgesingu žvilgsniu apdovanodama sumuštinį su tunu. Minčių gija apie Amandą nutrūko, bet apetitas sugrįžo. Na, mainai lyg ir sąžiningi, ypač tokią pasiutiškai karštą dieną. - Nieko tokio, jei ir pradingo visiems laikams. Svarbiausia, kad liovėsi mane persekiojęs.

- Kertu lažybų iš savo reputacijos, jog tipelis išsinešdino iš Kaslo apygardos, - pratarė šerifo pavaduotojas Denas Bokmanas su aiškiai girdimu pasididžiavimu. - Vyrukas nusprendė, kad aplinka pernelyg įkaito, todėl spjovė į savo ratus ir paraitė kulnus. Veržlius irgi taip mano. Džimas Dūlis ir Elvis išėjo iš pastato.

- Kodėl jį praminėte Veržliumi? Dėl pomėgio šaltkalvio instrumentams?

- Ne, mem, nieko panašaus. Vidurinėje mudu žaidėme Kasl Hilso “Riterių” komandoje, kuri laimėjo A lygos valstijos čempionatą. Finale Bangoro “Taranai” pirmieji atliko tris įžeminimus, bet mes juos sudorojome. Tapome pirmąją mūsų kraštų komanda, kuri po šešto dešimtmečio laimėjo auksinį futbolo kamuolį. O Džo... na, visą sezoną jo niekas nepajėgė sustabdyti. Jis veržduring pirmyn netgi aplipęs keturiais priešininkais. Štai iš kur Veržliaus pravardė. Taip jį vadinu iki šiol.

- Jeigu į Alstoną kreipčiaus pravarde, jis tikriausiai mane priplotų?

Denas Bokmanas linksmai nusijuokė.

- Ne! Jaustųsi pamalonintas!

- Puiku. Aš Lizė, jūs esate Denas, jis - Veržlius.

- Tvarkelė.

- Ačiū, kad paskambinote. Jūs nepriekaištingai atlikote policininko darbą.

- Dėkui už gerus žodžius, mem. Lize. - Pareigūno balsas spinduliavo džiaugsmą, nuo kurio nuotaika pakilo ir jai. - Nedvejodama susisiekite su mumis, jei prireiks kokios nors pagalbos. Arba jei grįš tas padugnė.

- Būtinai.

Ji žengė atgal prie sumuštinio išsišiepusi, likusią dienos dalį nebegalvojo nei apie Amandą ir sesers laivą “Aukštosios Piliarožės”, nei apie patį Ohoho mėnulį. Tačiau naktį Lizę prižadino tolimas perkūnijos griausmas ir pojūtis, jog kažkas... ne *nepersekioja*, o apie ją *mąsto*. Mintis, kad ji egzistuoja nesuvokiamoje padaro sąmonėje, pakurstė norą pravirkti ir surikti. Vienu metu. Be to, Lizė panūdo įsitaisyti priešais televizorių, įsijungti “TCM”, senų filmų kanalą, užsirūkyti bei išgerti stiprios kavos. Arba alaus. Taip, geriau į

gerklę susiversti alų, nes nuo jo gali vėl apimti mieguistumas. Užuot atsikėlusi ji išjungė stalinę lemputę ir sustingo lovoje. *Aš nebeįstengsiu užmigti*, pamanė. *Tiesiog gulėsiu, kol rytuose prašvis. Tik tada pašoksiu ir užsikaisiu kavos, kurios taip užsimaniau šiuo momentu.*

Bet po trijų minučių Lizė ėmė snūduriuoti. Po dešimties jau kietai miegojo. Vėliau, kai pakilo mėnulis, o sapne ji išvydo save ant PILSBERIO stebuklingo kilimo, kuris pleveno virš tam tikro egzotiško, baltomis smiltelėmis nukloto paplūdimio, Lizės lova kelioms akimirkoms ištuštėjo, o kambarį užtvindė raudonųjų jostrų, jazminų, naktimis žydinčių stulpenių kvapai, keliantys ilgesį ir kažkodėl bauginantys aromatai. Pakirdusi iš ryto Lizė beveik neatminė, kaip sapnavo, jog skrido virš paplūdimio, palei Ohoho mėnulio telkinį.

8

Knygangies ardymo darbai, kuriuos Lizė įsivaizdavo, nuo tikrovės skyrėsi viso labo dviem aspektais, beje, itin menkais. Visų pirma, pono Partridžo atsiųstą kraustytojų komandą sudarė vaikinas *ir* mergina - augalota, dvidešimties su viršum panelė karamelės spalvos plaukais, kurių uodegėlė kyšojo pro “Red Socks” beisbolo kepuraitės plyšį. Antra, Lizė neatspėjo, kaip sparčiai porelė atliks užduotį. Studijoje viešpatavo bemaž nepakeliamas karštis (troškumo neprasklaidė netgi trys palubėje visu greičiu besisukantys ventiliatoriai), bet knygos persikėlė į tamsiai mėlyną Meino universiteto furgoną greičiau nei per valandą. Paklausti, ar norėtų išgerti šaltos arbatos, abu bibliotekininkai iš “Ypatingųjų kolekcijų” skyriaus (praminę save - tik pusiau juokais, pagalvojo Lizė - Partridžo numylėtiniais) entuziastingai sutiko ir kiekvienas ištuštino po dvi dideles stiklines. Mergina

prisistatė Korės vardu. Būtent ji paskelbė dievinanti Skoto knygas, ypač “Reliktus”, kuriuos, kaip tvirtino, perskaitė tris kartus. Užuojautą dėl netekties išreiškė vaikinas, Maikas. Lizė nuoširdžiai padėkojo už jų gerumą.

- Jums turbūt liūdna, žvelgiant į ištuštėjusius kambarius. - Stiklinėje, kurią Korė kryptelėjo į daržinės pusę, sudzingsėjo ledukai. Lizė stengėsi į juos žiūrėti šnairomis, idant nepastebėtų ko nors, tūnančio už ledo kubelių.

- Truputį, - prisipažino ji. - Bet dabar man kaip akmuo nuo širdies nusirito. Aš pernelyg ilgai atidėliojau valymo darbus. Užsiėmiau jais kartu su seserimis. Džiaugiuosi, kad pagaliau tam prisiruošiau. Dar arbatos, Kore?

- Ačiū, ne. Prieš išvažiuodama galėčiau užsukti į jūsų tualetą?

- Žinoma. Už svetainės pirmos durys į dešinę.

Korė pasišalino. Lizė atsainiu judesiu - *beveik* atsainiu - nustūmė merginos stiklinę už rudo plastikinio ąsočio.

- O tau, Maikai?

- Man irgi užteks, - atsakė jis. - Jūs, aišku, nukelsite ir kilimą?

Lizė droviai prunkštelėjo.

- Taip. Vaizdas nekoks, ar ne? Skotas eksperimentavo su medienos beicavimu, bet jo bandymai užsibaigė katastrofa. - Mintyse atsiprašė: *Atleisk, brangusis.*

- Dėmės primena sudžiūvusį kraują, - pastebėjo Maikas ir susivertė šaltos arbatos likučius. Kai padūmavusios, karštos saulės spinduliai pervėrė stiklą, vieną sekundės dalį Lizei pasivaideno, kad iš jo spokso akis. Jaunuoliui nuleidus gėrimą, ji vos sutramdė geidulį už plastikinio ąsočio nutrenkti ir šią stiklinę.

- Taip sako visi.

- Besiskusdamas kažkas kaip reikiant susipjaustė, - prajuko Maikas. Lizė jam pritarė vildamasi, kad juokiasi natū-

raliai. Akis nuo stiklinės nukreipė. Mintimis apie ilgšį iš visų jėgų stengėsi atsikratyti, bet galėjo galvoti *tiktai* apie jį.

- Tikrai daugiau negersi? - pasiteiravo Lizė.

- Ne... juk aš vairuoju, - atsakė Maikas, ir jie vėl sukrizeno. Kai grįžo Korė, Lizė pamanė, kad nusilengvinti norės ir jos porininkas, bet šis į tualetą nesiveržė - vyrukai turėjo didesnius inkstus, didesnes šlapimo pūsles ir visa kita, bent taip tikino Skotas. Na, ir gerai, nes tai reiškė, kad, prieš furgonui išriedant kartu su išnarstyta knygangimi, į ją keistai dirstelėjo tiktai mergina. O keliaudama į Orono universitetinį miestelį, jaunoji bibliotekininkė neabejotinai papasakojo Maikui, ką matė svetainėje ir tualete, bet Lizė porelei draugijos nepalaikė ir jos negirdėjo. Atvirai kalbant, Korės žvilgsnis nuotaikos nesugadino, nes tuo momentu Lizė nesuvokė jo prasmės, nors per galvą *papleksnojo*, manydama, kad galbūt išsidraikė jos plaukai. Šiek tiek vėliau (kai į indų plovyklę sudėjo stiklines, nuo šių pasistengusi nukreipti akis) pati nukulniavo į tualetą ir išvydo ant veidrodžio kabantį rankšluostį. Puikiai atminė, jog panašiai uždengė vaistų spintelę, esančią antrame aukšte, bet kada pasidarbavo *apačioje?*

Atsakymo Lizė nežinojo.

Ji grįžo į svetainę ir pamatė antklodę, užklojusią didįjį, virš židinio iškilusį veidrodį. Keista, kad jos nepastebėjo, kai traukė tualeto kryptimi, kaip Korė, nors... pastaruoju metu mažoji Lizė Lendon savo atspindį tyrinėdavo retai.

Apėjus pirmą namo aukštą paaiškėjo, kad beveik visi veidrodžiai uždengti, o vienas netgi nusuktas į sieną. Paskutinius du ji taip pat paslėpė po rankšluosčiais nusprendusi, jog kas pradėta, reikia baigti. Kol darbavosi, nejučia ėmė spėlioti, ką vis dėlto pamanė jaunoji bibliotekininkė, užsimaukšlinusi madingą "Red Socks" beisbolo kepuraitę? Kad žymaus rašytojo našlė buvo žydų kilmės arba perėmė žydiš-

ką gedėjimo tradiciją, kurią iki šiol puoselėjo? Kad ji įtikėjo Kurtu Vonegutu, teigusiu, neva veidrodžiai, užuot atspindėję šviesą, atstoja *ertmes*, atvirus liukus į kitus matmenis? Argi *ne taip* Lizė galvojo?

Ne atvirus liukus, o langus. Beje, ar man būtinai reikia svarstyti, ką samprotauja kažkokia bibliotekininkė iš Meino universiteto?

Aišku, ne. Tačiau pasaulyje *pilna* šviesą atspindinčių paviršių. Ne vien veidrodžių, bet ir sulčių stiklinių, į kurias rytais žiūrėti nepatartina, arba vyno taurių - į šias verčiau nesidairysi per saulėlydį. Atsisėdus už automobilio vairo, tavo veidas neretai nušvisdavo prietaisų skydelyje. Ilgomis naktimis į galvą dažnai atklysdavo kažkieno... *kito*... mintys, jei tik apie tą *kitą* pamąstydavai. O kaip susiturėti? Juk sąmonė įkūnijo nuo energijos pertekliaus sproginėjantį, kiltu pasipuošusį maištininką, cituojant velionį Skotą Lendoną. Ji nesunkiai galėtų prižadinti... et, kam vynioti žodžius į vatą? Ji nesunkiai galėtų prižadinti grasų krekulą.

Beje, nereikėtų užmiršti dar vieno dalyko. Kur kas labiau gąsdinančio. Net jeigu šis *nesieks* užvaldyti proto, galbūt Lizė *pati* nevalingai jam atsiduos. Nes jei sykį pasitempei *brudinas* sausgysles... vos tik realybė tampa panaši į dantį, klibantį supūliavusiose dantenose...

Leidžiantis laiptais, sėdant į automobilį, duše atsukant vandenį, skaitant knygą ar atverčiant kryžiažodžių žurnalą, ją netikėtai apims absurdiškas jausmas, tarsi čiaudulio arba

(*mein gott, širdele, mein gott, maz-z-zoji Ly-y-yze!..*)

artėjančio orgazmo nuojauta, ir Lizė pagalvos: *Ot velnias, aš* išeinu, *persikeliu kitur*. Aplinkinis vaizdas ims raibuliuoti, širdyje išsikeros pojūtis, jog užgimti nekantrauja visai šalia slypintis, ranka pasiekiamas kitas pasaulis, kur sutemus saldūs kvapai sugiždavo ir bet koks maistas virsda-

vo nuodais. Kasl Vju išnyks iš akiračio, ji savo ruožtu taps Lize, balansuojančia ant bedugnės krašto arba žengiančia peilio ašmenimis. Bet po kelių sekundžių grįš į tikrovę kaip eilinė (vidutinio amžiaus ir liesoka) moteris, kuri lipa laiptais žemyn, užtrenkia mašinos dureles, paleidžia karšto vandens čiurkšles, verčia knygos puslapį arba mėgina atspėti keturių raidžių žodį, prasidedantį "J", užsibaigiantį "A", reiškiantį "stiprybę"

9

Praėjus dviem paroms nuo tada, kai išardyta knygangis patraukė į šiaurę, karščiausią metų dieną visame Meine ir Niu Hempšyre, pasak Nacionalinės orų tarnybos Portlendo atšakos, Lizė užlipo į tuščią studiją rankose laikydama griausmadėžę ir kompaktinį " Populiariausių Henko Viljamso dainų" diską. Daržinėje nešiojamas grotuvas, žinoma, veiks lygiai taip pat, kaip veikė ventiliatoriai, kai čia apsilankė Partridžo numylėtiniai - pirmo aukšto skydinėje Dūlis viso labo iškrapštė tris saugiklius, studijai atjungdamas elektros tiekimą.

Lizė nežinojo, koks karštis tvyros pastogėje, bet nujautė, jog temperatūra sieks mažiausiai triženklį skaičių.* Užkopus laiptais į viršų, palaidinukė ėmė lipti prie kūno, veidas kaipmat sudrėko. Ji kažkur skaitė, jog moterys ne *prakaituoja*, o *įkaista*. Na, ir mėšlini skiedalai. Jeigu užsibus studijoje, ją, ko gero, ištiks širdies smūgis, bet Lizė neketino labai ilgai čia tūnoti. Radijo stotys kartais transliuodavo kantri dainą "Ilgai taip nepagyvensi" Nežinia, kas ją parašė (tikrai ne senis Henkas), bet pavadinimas bylojo tiesą. Lizė nenorėjo iki mirties bijoti savo atspindžio - arba to, kas iš

*Mažiausiai 37,7° C.

už jo spiginosi. Nenorėjo gyventi su baime, jog bet kuriuo momentu gali prarasti ryšį su tikrove ir atsidurti Ohoho mėnulyje.

Sutvarkyti šituos velnioniškus reikalus derėjo nieko nedelsiant.

Ji įjungė griausmadėžę, įsitaisė ant grindų, sukryžiavo kojas ir įkišo diską į jam skirtą vietą. Akis dilgino nuo kaktos varvantis prakaitas, kurio lašus Lizė nušluostė krumpliais. Čia dirbdamas Skotas dažnai klausydavosi muzikos. Visu garsu. Kai turi dvylikos tūkstančių dolerių vertės grotuvą ir garsui nepralaidžią nišą, kur buvo sumontuota dauguma kolonėlių, gali be jokio sąžinės graužimo atsipalaiduoti ir leisti dainoms sudrebinti pastatą. Pirmą kartą, kai jis suteikė žmonai progą pasiklausyti "Rokevei paplūdimį", Lizė įtikėjo, jog triukšmas nuneš stogą. Nūnai ruošėsi įjungti gan ramias melodijas, kurios, kaip manė, kuo puikiausiai derės prie jos plano.

Keturių raidžių žodis, prasidedantis "J", užsibaigiantis "A", reiškiantis "stiprybę"

Amanda, pritūpusi ant akmeninio suoliuko, žiopsanti į Piečio įlanką, sėdinti virš vaikžudės moters. Amanda, sakanti: "...užsiminė apie kažkokią istoriją. Tavo, Lizės, istoriją. Ir apie vilnonį apklotą. Tik jį vadino "vilniu" ir... Joga? Jaga? Jėga?"

Ne, Mende, ne jėga, nors šitas žodis turi keturias raides, prasideda "J", baigiasi "A" ir reiškia "stiprybę" Skotas sakė...

Jyga, be abejo. Prakaitas žliaugė Lizės veidu kaip ašaros. Ji tam nesipriešino.

- Jyga, pabaiga. Ir pačioje pabaigoje tu visada gauni prizą. Retsykiais ledinuką arba "RC kolos" iš "Mulio" krautuvėlės. Kartais bučinį arba... arba istoriją. Teisingai, brangusis?

Šnekėdama su juo, Lizė nesijautė kvailai. Iš studijos Skoto dvasia dar nepranyko. Taip, kompiuteriai, baldai, brangi švediška garso sistema, rankraščių pilnos dokumentų spintelės, krūvos suvenyrų (kuriuos jis pats įsigijo arba gavo ir draugų bei gerbėjų) išvežti, tačiau ji tebejuto Skoto buvimą. Nieko nuostabaus. Juk jis rengėsi ištarti paskutinį žodį. Išskloti dar vieną istoriją.

Lizės istoriją.

Ji nujautė kurią. Skotui beliko užbaigti vienintelį pasakojimą.

Palietusi ant kilimo sudžiūvusias kraujo dėmes, Lizė pagalvojo apie argumentus prieš beprotybę, kurie subyra šiugždėdami. Prisiminė, kaip sėdėjo po niam niam medžiu: lyg kitame, nuosavame pasaulyje. Susimąstė apie grasaus krekulo ir kruvinosios jygos žmogėkus. Mintyse išvydo, kaip Džimas Dūlis pamatė ilgšį, liovėsi rėkęs ir leido rankoms nusvirti prie šonų, nes prarado visus jėgų likučius. Štai, kas nutikdavo, kai akis į akį susidurdavai su grasiu krekulu.

- Skotai, - ištarė, - brangusis, aš klausau.

Atsakymo neišgirdo, bet jo ir nereikėjo, nes Lizė atsiliepė pati. *Miestelis buvo pavadintas Anarenu. Liūtui Semui priklausė biliardinė, kino teatras ir restoranas, kuriame stovintis automatinis patefonas, rodos, teturėjo Henko Viljamso plokšteles.*

Tuščia studija tarytum atsiduso pritardama. Nors galbūt jai tik pasivaideno. Kad ir kaip ten būtų, atėjo laikas veikti. Lizė iki šiol tiksliai nežinojo, ko ieškos, bet manė suprasianti, kai pamatys radinį, - jei tiktai Skotas kažką paliko, - tad metas griebtis veiksmų. Nes ilgai taip gyventi neįmanoma.

Ji nuspaudė mygtuką GROTI, ir Henkas Viljamsas uždainavo pailsusiu, bet maloniu balsu:

Aš išeinu, sudie, Džo,
Hei ho, hei ho,
Plauksiu piroga
Pelkėtu užtakiu...

LBKA, širdele, tarė sau ir užsimerkė. Kelias sekundes muziką vis dar girdėjo, tačiau melodija gaudė ir tarsi sklido ilgu koridoriumi arba pro gilios olos ertmę. Staiga akių vokus persmelkė saulės spinduliai, o temperatūra pastebimai nukrito. Išprakaitavusį kūną paglostė ir lipnius plaukus nuo smilkinių nupūtė gaivus vėjelis, kuris atnešė nuostabius gėlių kvapus.

Lizė atsimerkė Ohoho mėnulyje.

10

Ji tebesėdėjo sukryžiavusi kojas, tačiau iš studijos persikraustė prie takelio, vingiuojančio purpuriniu šlaitu žemyn arba, pažvelgus priešinga kryptimi, vedančio link mielųjų medžių. Čia lankytis teko anksčiau. Būtent į šią vietą vyras, dar prieš oficialiai tapdamas sutuoktiniu, ją perkėlė, nes, kaip pats sakė, norėjo savo mylimajai šį tą parodyti.

Lizė atsistojo, nuo veido nubraukė drėgnus plaukus, leido sau pasimėgauti vėjeliu - saldžiu aromatų mišinių ir vėsa. Ohoho mėnulyje, rodos, įpusėjo popietė, temperatūra siekė optimalius septyniasdešimt penkis laipsnius* Aplinkui čirškė paukščiai, sprendžiant iš garsų, visiškai įprasti - neabejotinai juodgalvės zylės ir liepsnelės, prie kurių turbūt prisidėjo kikiliai bei vieversiai. Kvatokliai miškuose nežvingavo. Jie greičiausiai pratrūkdavo kikenti tiktai temstant. Lizė nejautė, kad šalia gali slankioti ilgšis, ir tuo džiaugėsi labiausiai.

*Maždaug 24° C.

Ji nukreipė akis miško pusėn, puslankiu lėtai pasisuko ant kulnų. Dairėsi ne kryžiaus, nes šio dalis įsmigo Dūliui į ranką, ir beprotis jį kažkur nusviedė. Lizė žiūrėjo į *medį*, iškilusį priekyje kitų dviejų, kurie stūksojo kairėje keliuko pusėje...

- Ne, kažkas čia ne taip, - sumurmėjo ji. - Tuodu stovėjo *abipus* tako lyg sargybiniai, saugojantys įėjimą į girią.

Taip ir buvo. Trečiasis, žaliuojantis kairėje kelio pusėje, arčiau Lizės, pasižymėjo įspūdingiausiu stotu. Kamieną dengė toks storas samanų sluoksnis, kad jis priminė kailį. Ties pagrindu žemė atrodė truputį įdubusi. Toje vietoje Skotas palaidojo brolį, kurį taip stengėsi išgelbėti. Į šoną nuo kapo, aukštoje žolėje, ji pastebėjo įdubusias, išpūstas akis. Sekundei Lizė įtikėjo matanti Dūlį arba jo lavoną, kažkaip prisikėlusį iš numirusių, idant vėl galėtų ją persekioti. Ūmai prisiminė, kaip pamišėlis nugriovė Amandą ir šalin sviedė beverčius, lęšius praradusius naktinio matymo akinius, kurie ir kėpsojo greta gerojo brolio kapo.

Dar viena jygos paieška, dingtelėjo mintis į galvą, kai ji pajudėjo iš vietos. *Nuo takelio iki medžio; nuo medžio iki kapavietės; nuo kapavietės iki akinių. Kas toliau? Kur man eiti, širdele?*

Kitas punktas pasirodė besąs kryžius, kurio skersinis buvo taip persikreipęs, kad panėšėjo į laikrodžio rodyklę, rodančią penkias minutes po septynių. Į stulpelį per tris colius įsigėrė Dūlio kraujas, šiuo metu įgavęs kaštoninį atspalvį, truputį šviesesnį negu dėmės, Skoto studijoje išterliojusios baltą kilimą. Ant skersinio Lizė įžiūrėjo vardą: **POLAS**. Kai, apimta nuoširdžios pagarbos, išgriebė kryžių iš aukštos žolės, pamatė dar kai ką - geltoną siūlą, keliskart apvijusį vertikaliąją lentutę ir surištą tokiu pačiu mazgu (dėl to nekilo nė menkiausių abejonių), koks papuošė špagato atraižą, po kuriuo kabėjo Čakio Gendrono varpelis. Pačią gi-

ją, žinoma, numezgė geroji mamulė, įsitaisiusi priešais televizorių, savo namuose, senojoje Lisbon Folso fermoje. Ji geltonavo virš tos vietos, kur stulpelis juodavo nuo žemių. Lizė atminė, kaip akiratyje šmėkštelėjo gelsva, į tamsą nudrikusi linija - akimirką anksčiau, nei Dūlis iš rankos iškrapštė kryžių.

Skotas grįžo pasiimti "vilnio", kurio atsikratėme prie didžiosios uolos, ir jį atnešė čia. Išnarpliojo siūlus, pririšo juos prie stulpelio, likusią dalį nudriekė tolyn. Aiškiai tikėjosi, kad susiprasiu pažiūrėti, kur gija nuves.

Jausdama, kaip krūtinėje lėtai, bet stipriai, plaka širdis, Lizė numetė kryžių ir žengė palei gelsvąją liniją, tolstančią nuo takelio, vingiuojančią Fėjų miško pakraščiu. Siūlą leido tarp pirštų. Šlaunis kuteno aukšta žolė, šen bei ten strykčiojo žiogai, nuo lubinų vilnijo salsvas kvapas. Kažkur, kaip įprasta karštomis vasaros dienomis, susvirpė cikados, iš miško atsklido gargždus varnos pasisveikinimas... ar *tikrai* varnos? Na, taip, paprasčiausias kranksmas. Jokio automobilių ar lėktuvų gausmo, jokių žmogiškų balsų. Ji traukė per žolę palei geltoną siūlą, nuardytą nuo vilnonio apkloto, į kurį prieš dešimt metų, šaltomis bemiegėmis naktimis, įsisupdavo siaubo kankinamas, silpstantis vyras. Priešakyje, mažumėlę atokiau nuo tankmės, į viršų stiebėsi vienas iš mielųjų medžių, išskleistomis savo šakomis sukūręs viliojančią paunksnę. Greta kamieno dunksojo aukšta metalinė šiukšliadėžė ir nemažas geltonas kauburys. Spalvos išbluko, vilnos mezginys sutežo ir prarado savo formą, tapo panašus į lietaus permerktą, įspūdingos apimties peruką arba seno katino lavoną, bet ji bematant suprato, ką reginti. Širdis įniko tvinkčioti sparčiau. Mintyse Lizė išgirdo "The Swinging Johnsons" dainą "Per vėlu sugrįžti" ir pajuto Skoto ranką, raginančią ją eiti į šokių aikštelę. Kai gelsvoji gija atvedė prie mielojo medžio, ji suklupo šalia dovanos, kurią per su-

tuoktuves motina įteikė jauniausiajai savo dukrai ir žentui, liekanų. Pakėlė jas kartu su daiktu, slypinčiu po klostėmis, priglaudė prie veido. Šnerves nutvilkė drėgmės ir pelėsių tvaikas, paprastai atsiduodantis nuo užmirštų senienų - tokie kvapai labiau priminė laidotuves, o ne vestuves. Nieko baisaus. Taip ir turėjo būti. Lizė užuodė visus tuos metus, per kuriuos "vilnis" jos laukė, sujungtas su Polo kapavietę žyminčiu kryžiumi, įstrigęs Ohoho mėnulyje nelyginant inkaras.

11

Truputį vėliau, palaukusi, kol išdžiūs ašaros, Lizė nuleido paketą ant žemės, apžiūrėjo jį, palietė tą susitraukusio vilnonio apkloto vietą, nuo kurios nudriko geltonas siūlas. Keista, kad šis nenutrūko, kai Dūlis užvirto ant kryžiaus arba kai stulpelio galą bandė ištraukti iš bicepso, arba kai jį nusviedė - *nublenkė* - į žoles. Aišku, Skotas pririšo giją prie vertikalios lentutės apačios, bet ji vis vien neatsikratė nuostabos. Žinant, kiek laiko prakeiktas "vilnis" išbuvo atviroje erdvėje, galima sakyti, jog įvyko *tikras stebuklas*, kaip sakoma.

Bet nereikėtų užmiršti, jog kartais pasiklydę šunys sugebėdavo rasti kelią namo, o seni siūlai nesutrūkinėdavo ir nuvesdavo link prizo, kuris tavęs laukdavo po sėkmingos jygos paieškos. Ji pabandė nuvynioti blyškų, išsipešiojusį vilnonį apklotą, bet staiga persigalvojo ir nutarė pažiūrėti, kas slypi šiukšliadėžėje. Reginys privertė gailiai prajukti. Metalinė dėžė buvo užgrūsta alkoholio buteliais. Vienas ar pora atrodė gan nauji. Na, bent jau pats viršutinis - prieš dešimt metų gėrimas, pavadintas "Stiprusis Maiko limonadas", neegzistavo. Bet dauguma butelių čia pateko labai seniai. Būtent

šioje vietoje Skotas maukdavo svaigalus 96-aisiais, vis dėlto net ir nusitašęs iki žemės graibymo jis išsaugodavo pagarbą Ohoho mėnuliui ir vietinės gamtos šiukšlėmis neteršdavo. Ar ji rastų daugiau slėptuvių, jei tik pasidairytų? Galbūt. Greičiausiai. Bet kitos slaptavietės Lizei nerūpėjo. Juk paskutinį savo gyvenimo darbą Skotas atliko po *šituo* medžiu.

Ji manė turinti visus atsakymus, išskyrus pačius svarbiausius, dėl kurių ir grįžo į Ohoho mėnulį - kaip išgyventi ilgšio draugijoje, kaip išsilaikyti materialiame pasaulyje, ypač kai tas padaras apie ją galvodavo. Gal kokį patarimą suteiks Skotas? Jei ir ne, savo žmonai jis vis tiek *kažką* paliko... kažką nuostabaus.

Lizė kilstelėjo "vilnį" jausdamasi kaip mergaitė, Kalėdoms gaunanti dovanų. Po klostėmis kėpsojo dėžė, bet anaiptol ne tokia tvirta kaip kedrinė gerosios mamulės skrynia, o veikiau korėta, tarytum patižusi nuo drėgmės. Įdomu, kiek metų ji riogsojo po medžiu, paklausė savęs Lizė. Sprendžiant iš "Stipriojo limonado", ne tiek jau ir daug. Be to, lengvai linkstančios dėžės sienelės liudijo...

- Tai viena iš standžiųjų kartoninių rankraščių dėžių. - O taip. Neabejotinai. Tik po dvejų, trejų ar ketverių metų, praleistų po medžiu, kartonas akivaizdžiai suminkštėjo.

Ji vėl įniko vynioti vilnonį apklotą. Gan greit šį nutraukė ir suprato neklydusi. Rankose *išties* laikė rankraščių dėžę - šviesiai pilką atspalvį kaip reikiant patamsino drėgmė. Ant visų talpyklų, į kurias sukraudavo savo darbus, Skotas užklijuodavo lipdukus su pavadinimais. Pirštais Lizė išlygino etiketę susigarankščiavusiais, atlipusiais kraštais ir perskaitė vieną žodį, brūkštelėtą tamsiomis, iškiliomis, didžiosiomis raidėmis: **LIZĖ**. Ji atidarė dėžę. Viduje pamatė gal trisdešimt liniuotų, suslėgtų, iš užrašų knygelės išplėštų puslapių, kuriuos Skotas užpildė darbuodamasis tamsiu flomasteriu. Jo vartojamas esamasis laikas arba retsykiais pa-

sitaikančios vaikiškos formuluotės nė kiek nestebino. Suraukti antakių nepriverte ir tai, jog istorija tarsi prasidėjo nuo vidurio, nes taip pasirodyti galėjo tik tiems, kurie negirdėjo pasakojimo, kaip du broliai gyveno su išprotėjusiu tėvu, kas vienam iš jų nutiko ir kaip kitas nesėkmingai mėgino jį išgelbėti. Istorija, regis, prasidėdavo nuo vidurio tik tuo atveju, jei nieko nenutuokei apie nimpas, pradingėlius ir grasų krekulą. Ji prasidėdavo nuo vidurio, jei nežinodavai, kad

12

Vasarį jis ima keistai į mane šnairuoti. Vis tikiuosi, jog tėtis pratrūks rėkti ar net išsitrauks kišeninį peiliuką ir mane suraižys. Nieko panašaus nedarė ilgą laiką, bet dabar ašmenų keliamas skausmas man teiktų savotišką palengvėjimą. Pjūviai neišsklaidytų grasaus krekulo, nes jis manęs neapsėdo - aš mačiau tikrą grasų krekulą, kai Polas kalėjo rūsyje, o ne šiaip klausiausi tėčio fantazijų. Manyje tokios bjaurasties nėra. Užtat jam kažkas negerai, ir pjaustymas nepadeda. Tik ne šįkart, nors žinau, kad jis mėgino. Mačiau pamerktus arba į šiukšliadėžę išmestus kruvinus marškinius ir apatines kelnaites. Aš mielai leisčiaus supjaustomas, jei tik nuo to tėčiui pasidarytų geriau, nes vis dar jį myliu. Labiau nei kada nors anksčiau, nes dabar belikome dviese. Myliu dar karščiau dėl to, ką išgyvenome, kai Polas paklaiko. Tokia meilė prilygsta prakeiksmui kaip grasus krekulas.

- Grasus krekulas - stiprus, - sako jis, bet rankos prieš mane nekelia.

Vieną dieną grįžtu iš daržinės, kur sėdėjau ir mąsčiau apie Polą - prisiminiau senus gerus laikus, kai mes

dūkdavome senojoje pašiūrėje, - o tėtis sugriebia mane ir papurto:

- Tu buvai ten nuklydęs! - surinka man į veidą. Aš žinojau, kad jam blogai, bet nė nemaniau, jog padėtis tokia prasta. - Kodėl ten lankeisi? Ką ten veikei? Su kuo kalbėjai? Ką tu planavai?

Jis nepaliauja manęs purtęs, ir pasaulis prieš akis dreba, kol pakaušiu trinkteliu į durų staktą. Išvydęs žvaigždutes, sudrimbu tarpduryje - galvą šildo iš virtuvės sklindantis karštis, o kojas stingdo lauke tvyrantis šaltis.

- Ne, tėti, - išlemenu, - aš niekur nėjau, tik...

Jis pasilenkia, delnus įremia į kelius, įsispokso į mane. Tėčio veidas būtų baltas kaip lavono, jei ne šiek tiek išraudę paakiai; akių obuoliai blaškosi kaip pašėlę. Aš suprantu, kad mano tėvas ir sveikas protas netgi neberašo vienas kitam laiškų. Mintyse išgirstu Polo žodžius: Skotai, niekad nepykdyk tėčio, kai jam pasimaišo galvoje.

- Neaiškink, močkrušy, jog tu niekur nesišlaistei! AŠ TAVĘS IEŠKOJAU VISAME *BRUDINAME* NAME!

Noriu pasakyti, kad sėdėjau daržinėje, bet mano žodžiai dar labiau jį įsiutintų. Prisimenu, kaip Polas liepė nepykdyti tėčio, kai tam pasimaišo galvoje, ir patvirtinu: taip, tėveli, taip, aš keliavau į Ohoho mėnulį, ten padėjau gėlių ant Polo kapo. Išklausęs mano atsakymą, jis pastebimai atsipalaiduoja. Netgi suima mane už rankos, pakelia nuo žemės ir kažką nubraukia nuo peties. Nors aš neišsiterliojęs, jis turbūt mato purvą arba sniegą.

- Kaip jis, Skutai? - teiraujasi. - Kapo niekas nejudino?

- Viskas gerai, tėti, - užtikrinu.

- Skuteri, ar tau minėjau, kad mano darbe pilna na-

cių? - klausia. - Jie garbina Hitlerį pasislėpę rūsyje. Turi keraminę to šunkaros statulėlę. Ir galvoja, kad nieko apie juos nenumanau.

Man tik dešimt, bet aš žinau, jog Hitleris gavo galą Antrojo pasaulinio karo pabaigoje, o "U. S. Gipso" rūsyje jo statulėlių niekas negarbina. Kadangi tėčio negalima pykdyti, kai jį užvaldo grasus krekulas, tiesiog atsakau:

- Ko gi tu griebsies?

Tėtis pasvyra arčiau, ir aš neabejoju, jog šįsyk man smogs ar bent vėl ims kratyti. Bet jis paprasčiausiai įsmeigia į mane išplėstas, tamsias lyg naktis akis ir staiga stveria sau už ausies.

- Na, Skuteri, seni Skutai, ką aš laikau?

- Savo ausį.

Jis linkteli, bet pirštų neatleidžia. Nuo manęs žvilgsnio taip pat nenukreipia. Ateityje tas akis kartais regėsiu sapnuose.

- Aš ją laikysiu priglaudęs prie žemės, - prataria. - Kai ateis laikas... - ištiesia smilių lyg šaudamas. - Visus iki vieno, Skuteri. Visus *brudinus* nacius. - Gal jis išties būtų taip pasielgęs. Mano tėvas, apimtas protą deginančių, teisuoliško siautulio liepsnų. Galbūt ši istorija atsidurtų laikraščiuose - ATSISKYRĖLIS IŠ PENSILVANIJOS ŠĖLSTA, UŽMUŠA DEVYNIS BENDRADARBIUS, PATS NUSIŽUDO, MOTYVAI NEAIŠKŪS, - bet tėtis nespėja įgyvendinti užmačių, nes grasus krekulas jį apsėda kitaip.

Vasaris buvo giedras ir šaltas, bet kai jis užleidžia vietą kovui, orai pasikeičia. Tėvas taip pat. Temperatūrai kylant, padangėms apsitraukiant debesimis, iš kurių pasipila pirmosios šlapdribos, jis tampa vis niūresnis ir labiau užsisklendęs. Nustoja skustis, vėliau ir

praustis, gaminti valgyti. Vieną dieną, atrodo, kovo trečiąją, suvokiu, kad trys laisvadieniai, per kuriuos tėtis ilsisi atidirbęs savo pamainą, prasitęsė iki keturių... paskui penkių... šešių. Galų gale nutariu pasidomėti, kada jis grįš į darbą. Man baisu klausti, nes dabar tėtis daugiausia laiko praleidžia savo miegamajame arba pirmame aukšte, drybsodamas ant sofos ir per "WWVA" stotį iš Vylingo, Vakarų Virdžinijos, klausydamasis kantri muzikos. Jis beveik su manimi nekalba, bet šaudo akimis į visas puses - aiškiai žvalgosi jų, grasaus krekulo ar kruvinosios jygos žmogėkų. Ne, man nė kiek nesinori tėčio kamantinėti, bet aš neturiu kitos išeities. Jeigu jis nevažiuos į darbą, kuo gi mes misime? Dešimties metų vaikas pakankamai didelis, kad įsisąmonintų tiesą: jei nebus pinigų, gyvenimas pasikeis.

- Tau knieti išgirsti, kada aš grįšiu į darbą, - mąsliai atsiliepia jis. Tyso ant sofos, kasosi apžėlusį smakrą. Tedėvi seną žvejo palaidinę ir kelnes, iš po kurių kyšo basos kojos. Iš radijo imtuvo sklinda Redo Sovino "Ei, pirmyn"

- Taip, tėti.

Jis pasiremia alkūne, pažiūri į mane, ir aš matau, jog tėvas dingęs. Blogiausia, kad jo viduje kažkas slepiasi, auga, stiprėja, laukia savo progos.

- Tau knieti išgirsti. Kada. Aš. Grįšiu. Į darbą.

- Tai tavo reikalas, - atsakau. - Aš tik norėjau paklausti, ar tau užkaisti kavos.

Tėtis čiumpa man už rankos, ir ant dilbio, kurį spaudžia jo pirštai, naktį pastebėsiu mėlynes. Keturias tamsias mėlynes.

- Knieti išgirsti. Kada. Aš. Grįšiu. Ten.

Jis mane paleidžia ir atsisėda. Akys išpūstos labiau nei bet kada anksčiau. Akiduobėse dreba niekaip vietoje nenustygstantys obuoliai.

- Ten, Skotai, aš nebevažiuosiu. Fabrikas uždarytas. Išsprogdintas. Nejau tu, sumautas, prie grindų prisiklijavęs kvaišiau, nieko nežinai? - jis dėbteli į apskretusį svetainės kilimą. Radijo imtuve Redą Soviną pakeičia Ferlinas Haskis. Staiga tėtis pasižiūri į mane vėl tapęs savimi ir ištaria žodžius, kurie man drasko širdį.

- Gal tu ir paikšas, Skuteri, bet narsos tau netrūksta. Tu esi mano drąsus berniukas. Aš neleisiu, kad tave kas įskaudintų.

Tėvas vėl atsigula, nusigręžia ir liepia man dingti, nes jis nori pasnausti.

Tą naktį mane pažadina į langą barbenantys lietaus lašai. Pamatau tėtį, stovintį greta lovos ir su šypsena žvelgiantį į mane. Bet iš tiesų šiepiasi ne jis. Suapvalėjusiose akys nėra nieko, išskyrus grasų krekulą.

- Tėti? - sumurmu ir nesulaukęs atsakymo pagalvoju: Jis mane nužudys. Griebs už kaklo ir pasmaugs. Visa tai, ką patyrėme, kai paklaiko Polas, nueis perniek.

- Miegok, - galų gale dusliai atsiliepia ir iškrypuoja iš kambario. Eina atkišęs smakrą į priekį, siūbuodamas pasturgaliu tarsi kareivių parade žygiuojantis seržantas. Po kelių sekundžių išgirstu griausmingą žnegtelėjimą ir suvokiu, jog tėtis nusirito nuo laiptų arba specialiai nuo jų griuvo. Minutę kitą guliu lovoje, nedrįstu nuleisti kojų ant grindų, viliuosi, kad jis nusisuko sprandą, viliuosi, kad jis gyvas, svarstau, ką darysiu, jei mano gimdytojas vis dėlto nusigalavo, kas manimi pasirūpins, nė nežinau - ir man nusispjaut, - ko labiausiai trokštu. Slapta tikiuosi, jog tėvas užbaigs pradėtą darbą, grįš ir mane sudoros, nutrauks kančias bei siaubą, kurį kelia gyvenimas šitame name. Galiausiai sušunku:

- Tėti? Ar tau nieko nenutiko?

Tylos pauzė užsitęsia. Susirietęs lovoje klausausi šlapdribos šniokštimo ir mąstau: Jis negyvas, mano tėvelis negyvas, aš likau visiškai vienas. Staiga tamsų pirmą aukštą sudrebina krioksmas:

Nieko! Verčiau užsičiaupk, šūdžiau! Užsikimšk srėbtuvę, antraip padaras iš sienos tave išgirs, pasirodys čia ir surys mus gyvus! O gal tau maga, kad jis įsiskverbtų į tave, kaip į Polą?

Aš tyliu ir virpu.

- Atsakyk! - užbliauna jis. - Atsakyk, avigalvi! Jei tučtuojau neatsiliepsi, grįšiu į viršų ir tau įkrėsiu!

Tačiau baimė man surakina žandikaulius. Liežuvis tarytum virtęs vytintos, burnos apačioje kėpsančios mėsos lazdele. Bet ašaros skruostais nerieda. Aš tik guliu laukdamas, kol jis užlėks laiptais ir mane sužalos. Arba užmuš.

Galop, po labai ilgos pertraukos - mažiausiai po valandos, nors iš tikrųjų ne vėliau kaip po dviejų minučių, - tėtis kažką sumurma, lyg ir "kraujuoja mano suknista galva" ar "kada lauke liausis prakeikta pyla" Laimei, balsas tolsta, ir aš sumoju, kad jis slenka į svetainę, kur vėl grius ant sofos. Iš ryto atsigaivelės arba ne. Bet šiąnakt man pavojus nebegrėsė. Tiesa, baimės aš neatsikratau. Man baisu, nes padaras egzistuoja. Tikriausiai ne sienoje, tačiau egzistuoja. Jis pričiupo Polą, dabar sudoros tėtį, o tada imsis manęs. Dažnai apie tai galvodavau, Lize,

13

Lizė, sėdinti po medžio šakomis, nugara įsirėmusi į kamieną, krūptelėjo ir pakėlė akis, tarytum vardu ją būtų pa-

šaukęs vyro vaiduoklis. Vargu ar tuo reikėtų stebėtis, nes tam tikra prasme taip ir įvyko. Skotas *kalbėjo* su ja, tik su ja, ir niekuo kitu. Juk čia surašyta jos, Lizės, istorija. Net ir nemokėdama sparčiai skaityti, trečdalį puslapių jau įveikė. Likusią dalį turėtų užbaigti prieš sutemstant. Ir gerai. Paviešėti Ohoho mėnulyje malonu, bet tiktai šviesiu paros metu.

Ji nukreipė žvilgsnį atgal į rankraštį, ir vėl nejučia ėmė spėlioti, kaip Skotas sugebėjo išgyventi vaikystėje. Lizė pastebėjo, kad vyras kreipėsi į ją būtuoju laiku (nors visą istoriją dėstė esamuoju), šyptelėjo ir prieš pratęsdama skaityti užrašus pamanė, kad, jei galėtų, pas tą vienišą vaikelį nuskristų ant savo tariamo stebuklingo kilimo ir pamėgintų jį paguosti - sukuždėtų į ausį, jog, bėgant laikui, košmaras užsibaigs. Bent jau dalinai.

14

Dažnai apie tai galvodavau, Lize, ir padariau dvi išvadas. Pirma, Polą išties buvo kažkas apsėdęs, tačiau tokį užvaldymą galėjo nulemti kasdieniški dalykai, pavyzdžiui, virusai arba bakterijos. Antra, mano brolį prigriebė ne ilgšis. Nes šis padaras mums tiesiog nesuvokiamas. Ir apie jį verčiau nemintyti. Niekada.

Taigi pagrindinis mūsų veikėjas, mažylis Skotas Lendonas, pagaliau užmiega. Keletą dienų atokioje Pensilvanijos fermoje padėtis nesikeičia. Tėtis drybso ant sofos lyg išlaikyto, dvokiančio sūrio luitas, Skotas ruošia maistą, plauna indus (tik jis sako “pliaun yndus”), šlapdriba čaižo langus, namuose skamba “WWVA” stoties transliuojamos kantri dainos - Donos Fargo, Veilono Dženingso, Džonio Kešo, Konvėjaus Tvičio, Čarlio Praido ir, žinoma, senio Henko. Ir štai vieną popie-

tę, maždaug trečią valandą, pasirodo rudas, link namo atriedantis, pliurzą taškantis “Ševroletas” sedanas, ant kurio šonų matyti užrašas: U. S. DŽIPSUM. Pataruoju metu Endrius Lendonas nuo svetainės sofos beveik nepakyla, naktimis ant jos miega, dienomis paprasčiausiai guli, todėl Skotą pribloškia mitrumas, kurį jo tėvukas demonstruoja išgirdęs automobilio urzgimą. Sprendžiant iš garsų, į fermą atvyksta ne senas paštininko fordas ir ne skaitiklių tikrintojo furgonas. Tėtis žaibiškai pašoka ir pripuola prie lango, įstiklinto į kairę nuo verandos. Susirietęs dvilinkas, į šoną trūktelį baltos, purvinos užuolaidos kraštelį. Ant jo pakaušio styro išsitaršę plaukai. Skotas, stovintis virtuvės tarpduryje, vienoje rankoje laikantis lėkštę, ant peties užsimetęs pašluostę, tėvo veide įžiūri purpurinį patinimą - būtent ta vieta jis tėškės į grindis nusiridenęs nuo laiptų, - pastebi, jog viena tėčio klešnė pakyla kone iki kelio, per radiją girdi Diką Kerlesą, dainuojantį “Kas mylią - po antkapį”, mato, kokį nuožmų žvilgsnį spinduliuoja Endriaus Lendono akys ir kaip tūžmingai jis prašiepia lūpas. Tėtis apsisuka, išsitiesia, ir klešnė smunka žemyn. Aukštai kilnodamas kojas jis nužirglioja link spintos, kurią atidaro tuo momentu, kai “Ševroleto” vairuotojas išjungia variklį. Skotas girdi, kaip atsiveria automobilio durelės. Kažkas ruošiasi žengti į mirties glėbį, nė neįsivaizduoja, kas jo laukia už namo durų. Tėtis iš spintos ištraukia 30-06 kalibro šautuvą - tą patį, kuriuo atėmė gyvybę Poliui. Arba jame įsikūnijusio monstro. Ant verandos laiptelių subilda žingsniai. Į prieangį veda trys laipteliai, vidurinysis girgžda, kaip visada nuo pasaulio sukūrimo pradžios, amen.

- Tėti, nereikia, - maldingai išveblenu, kai Endrius “Degtukas” Lendonas pajuda link uždarytų durų savo

nauja ir keista žirkliška eisena, priešais laikydamas iškeltą ginklą. Aš tebespaudžiu lėkštę, bet mano pirštai nutirpę. Tuojau ją išmesiu, pagalvoju. *Brudinas* indas nukris ant grindų ir suskils į šipulius. Dūžis ir Diko Kerleso balsas, šitoje prasmirdusioje apleistoje fermoje dainuojantis apie Heinsvilio miškus, taps paskutiniais garsais, kuriuos prieš mirtį išgirs lauke stovintis žmogus. - Tėti, nereikia, - pakartoju melsdamas iš visos širdies, žvilgsniu prašydamas atvykėlio pasigailėti.

"Degtukas" Lendonas padvejoja ir nugara įsiremia į sieną - taip, kad pasislėptų už atsiveriančių durų. Tą pačią akimirką į šias subarbena "Ševroletu" atvažiavęs žmogus. Aš be vargo suprantu žodžius, kuriuos nebyliai ištaria ūsais ir barzda įrėmintos tėvo lūpos: Skutai, atsikratyk juo.

Nudrožiu prie tėčio, perkeliu lėkštę į kairiąją ranką ir atidarau duris. Kitoje slenksčio pusėje gąsdinamai aiškiai pamatau vyriškį iš "U. S. Džipsum" - ne itin aukštą, penkių pėdų ir septynių ar aštuonių colių* - ne ką augesnį už mane, - bet dėl savo juodos kepurės su snapeliu, chaki spalvos kelnių aštriais it skustuvo ašmenys kantais ir chaki spalvos marškinių, kuriuos pastebiu po sunkiu, juodu, pusiau prasegtu apsiaustu, atrodantį kaip tikras valdžios įsikūnijimas. Jis pasirišęs juodą kaklaraištį, rankoje gniaužia keistos formos lagaminėlį (vėliau sužinojau, kad šis vadinamas portfeliu). Atvykėlis apkūnokas, švariai apsiskutęs, rausvais, tviskančiais skruostais. Apsiavęs kaliošus su užtrauktukais. Žvelgiant į neprašytą svečią man dingteli, kad, jei pasaulyje egzistuoja žmogus, kuriam lemta žūti nuo kulkos, paleistos iš žirkliakojo pakvaišėlio šautuvo atokios

*Maždaug 174, 177 cm.

fermos verandoje, tuomet prieš mane stypso tobulas jo pavyzdys. Tai patvirtina ir iš vienos šnervės kyšančio plaukelio užraitas. Netgi pavardė puikiai tinka laikraščių straipsniams, kurių antraštės skelbia: NUŽUDYTAS

- Labas sūneli, - pasisveikina jis. - Turbūt esi vienas iš Degtuko berniukų. Aš Frenkas Helsis, iš gamyklos. Personalo skyriaus vadovas. - Vyriškis ištiesia ranką.

Man rodos, kad neįstengsiu nei pajudėti, nei prabilti, tačiau aš paspaudžiu jo delną ir prabylu gan įprastai skambančiu balsu. Bent tikiuosi, jog įprastai - jeigu sutriksiu, ponas Helsis kulkos neišvengs.

- Taip, sere, aš Skotas.

- Malonu susipažinti. - Atvykėlis pažvelgia man virš peties į svetainę, ir aš bandau įsivaizduoti, ką jis regi. Kambarį mėginau sutvarkyti vakar, bet, Dievas mato, man toks darbas labai sunkus. Po velnių, juk tesu vaikis. - Žinai, mums trūksta tavo tėvo. Jis kažkur pradingo.

Na, mąstau, dar minutė kita, ir jums pradings viskas - darbas, žmona, vaikai, jei tik jų turite.

- Jis jums neskambino iš Filadelfijos? - klausiu. Kol kas nenumanau, ką ketinu pripliurpti, bet šiuo atžvilgiu jokios baimės nejaučiu. Galėčiau riesti sumautas pasakėles nors ir visą dieną. Aš tik bijau, jog tėtis neteks savitvardos ir ims pliekti kiaurai duris. Galbūt nupils Helsį... ne, veikiau pribaigs mus abu.

- Ne, sūneli, neskambino. - Šlapdriba varva nuo verandos stogo, bet jis, laimei, stovi prie pat durų ir nešlampa, todėl man nebūtina kviesti svečio vidun. O jeigu Helsis žengs per slenkstį be leidimo? Kaip mažas berniukas, įsispyręs į šlepetes, laikantis lėkštę, per petį persimetęs pašluostę, jį sustabdytų?

- Jis... hmm... siaubingai nerimavo dėl sesers, - sa-

kau ir mintyse pamatau knygą apie beisbolą, kurią skaičiau savo lovoje. Be to, pagalvoju apie tėčio mašiną, stovinčią už namo, po daržinės stogeliu. Žengęs į prieangio galą ponas Helsis kaipmat ją išvystų. - Ją kamuoja liga, kuri pražudė tą garsų beisbolo žaidėją iš "Jankių"

- Degtuko sesuo serga Lu Gerigo liga? Ot šūd... atleisk, velnias. Nė nežinojau, kad jis turi seserį.

Kaip ir aš, pamaniau.

- Sūneli... Skotai... kaip gaila. Kas prižiūri jus, berniukus, kol jis išvažiavęs?

- Ponia Koul, ji gyvena netoliese. - Džeksonas Koulas parašė "Geležinį žmogų iš "Jankių"" Užsuka pas mus kas dieną. O Polas moka keturiais skirtingais būdais iškepti mėsą.

Ponas Helsis prunkšteli.

- Sakai, keturiais skirtingais būdais? Kada Degtukas sugrįš?

- Na, ji nebegali vaikščioti ir alsuoja štai taip. - Giliai, švokšdamas, įtraukiu orą. Vaidinti sekasi puikiai, nes mano širdis netikėtai ima spurdėti kaip patrakusi. Ji plakė lėtai, kai galvojau, jog tėtis poną Helsį nudės, bet dabar, sumojus, kad vyrukas gali išsigelbėti, mano pulsas keleriopai pagreitėja.

- Po perkūnais... - nutęsia svečias tarsi viską supratęs. - Nieko šiurpesnio nesu girdėjęs. - Savo užantyje sužvejoja piniginę, praveria ją ir iškrapšto dolerį. Staiga prisimena, jog aš neva turiu brolį ir ištraukia dar vieną kupiūrą. Žinai, Lize, tuo momentu mane apėmė siaubingai keistas jausmas - nelauktai užsigeidžiau, kad tėtis jį nušautų.

- Še, sūneli. - Lyg skaitydamas Helsio mintis suvokiu, kad jis užmiršo mano vardą, ir tam tipui pajuntu dar

stipresnę neapykantą. - Vienas tau ir vienas tavo broliui. Krautuvėlėje nusipirkit ko nors skanaus.

Man nereikia (Polui juo labiau) *brudino* dolerio, bet pinigus paimu ir padėkoju, o jis, atsakęs, kad nėra už ką, pašiaušia mano plaukus. Savo ruožtu šnairuoju kairėn - pastebiu vieną tėvo akį, dėbsančią pro durų plyšį, ir šautuvo vamzdį. Galų gale ponas Helsis nusileidžia nuo laiptų, ir aš uždarau duris. Mudu su tėčiu stebime, kaip jis sėda į kompanijos automobilį, kuris nurieda ilgu takeliu. Jeigu mašina įklimps purvynėje, tas žmogus parsigaus atgal į verandą ir paprašys leidimo paskambinti telefonu. Tokiu atveju garantuotai atsisveikins su gyvybe. Bet jis neužstringa - vakare vis dėlto grįš pas žmoną, pabučiuos ją ir papasakos, kaip dviem vargšeliams berniukams davė kelis dolerius, kad jie nusipirktų skanėstų. Nuduriu akis į kupiūras ir jas atiduodu tėvui. Šis, nė nežiūrėdamas į pinigus, juos susigrūda į kelnių kišenę.

- Jis sugrįš, - prataria. - Jis arba kas nors kitas. Skotai, tu pasirodei šauniai, bet žinai, peršlapę paketai su laiku ištęžta, net jeigu jie apklijuoti lipnia juosta.

Įdėmiai įsispoksau į gimdytoją. Prieš save regiu tėtį. Kažkuriuo momentu, kol kalbėjausi su ponu Helsiu, mano tėvas vėl tapo savimi. Paskutinį kartą.

Matydamas, kaip žiūriu, jis sulinksi. Po akimirkos nukreipia akis į šautuvą.

- Ginklo reikia atsikratyti, - sako. - Man lemta nusibaigti, to neiš...

- Ne, tėti.

- ...to neišvengsiu, bet kad mane kur skradžiai, jei prieš pakratydamas kojas pribaigsiu šutvę tokių tipų kaip Helsis. Besiseiliojantys nimpos apie mane per šeštos valandos žinias nesiklausys. Judu su Polu irgi

pakliūtumėte į naujienų laidą. Gyvi ar mirę, būtumėte "bepročio vaikiais"

- Tau nieko nenutiks. - Bandau jį apkabinti. - Juk dabar atrodai gerai.

Tėvas mane stumteli ir nelinksmai suprunkščia.

- Aha, kartais cituoti Šekspyrą geba ir maliarija užsikrėtę žmonės, - atšauna. - Skoti, iš namų niekur neik. Privalau atlikti vieną darbą. Ilgai neužtruksiu. - Jis nupėdina koridoriumi, palei suolelį, nuo kurio prieš daugelį metų pagaliau nušokau, ir pradingsta virtuvėje. Eina nukoręs galvą, rankoje laikydamas šautuvą. Kai tėtis išnyra laukan, pribėgu prie lango, įstiklinto virš kriauklės. Matau, kaip jis kėblina per kiemą - be palto, tačiau nekreipdamas dėmesio į šlapdribą, vis dar nuleidęs galvą, iš pirštų nepaleisdamas ginklo. Pastarąjį galiausiai numeta ant apledėjusios žemės, o pats nustumia šulinio dangtį. Šį slegia sunkus patižusio sniego sluoksnis, todėl tėvui tenka darbuoti abiem rankomis. Atlikęs užduotį griebia šautuvą, nužvelgia jį (tarsi atsisveikina) ir sviedžia pro plyšį. Tada grįžta namo. Kol žingsniuoja, galvos nepakelia. Ant pečių matau boluojančius ledukus ir tik tuomet pastebiu, kad jis basas. Bet vargu ar tėtis išvis suvokia, jog neapsiavė batų.

Jis nenustemba mane radęs virtuvėje. Iš kišenės ištraukia pono Helsio kupiūras, dėbteli į jas ir nukreipia žvilgsnį į mane.

- Tau tikrai jų nereikia? - klausia.

Papurtau galvą.

- Nereikėtų, net jeigu šitie du doleriai būtų paskutiniai visoje Žemėje.

Atsakymas jam akivaizdžiai patinka.

- Gerai. Klausyk, Skotai, noriu tau kai ką pasakyti. Svetainėje viena sekcijos dalis priklausė senelei. Ar žinai kuri?

- Aha.

- Ant viršutinės lentynos aptiksi mėlyną ąsotį, į kurį įdėtas ritinėlis pinigų. Mano pinigų, o ne Helsio - skirtumą jauti?

- Taip, - atsakau.

- Nesistebiu. Gal tu ir turi ydų, bet kvailas nebuvai niekada. Tavimi dėtas, Skoti, tuos "žalius" pasiimčiau - ten yra maždaug septyni šimtai dolerių, - ir nešdinčiaus iš čia velniop. Penkinę įsikiščiau į kišenę, likusius paslėpčiau bate. Dešimtmečiui per anksti keliauti vienam, ir aš duočiau devyniasdešimt penkis procentus iš šimto, jog tave kas nors apiplėš anksčiau nei pasieksi į Pitsburgą vedantį tiltą. Bet jei liksi fermoje, įvyks kažkas negero. Ar supranti, apie ką kalbu?

- Taip, tik aš negaliu išeiti.

- Žmonės mano daug ko nepajėgiantys daryti, bet įprausti į kampą jie elgiasi, kaip reikia, - atsiliepia tėtis ir pažvelgia į basas, rausvas it žalia mėsa pėdas. - Vis dėlto nukakęs į Pitsburgą sumanus berniukas, kuris įstengė apmauti poną Helsį pasakėlėmis apie Lu Gerigo ligą ir neegzistuojančią mano seserį, telefonų knygoje galėtų atsiversti puslapį, pažymėtą raide "V" ir susirasti numerį, priklausantį vaikų socialinės rūpybos skyriui. Arba šiek tiek pasibastyti, galbūt pasiieškoti ko nors geresnio nei globos namai, su sąlyga, kad iš tavęs niekas nenugvelbs grynųjų ritinėlio. Septynis šimtus vaikas leistų gan ilgai, jei tik jam užteks proto nepakliūti policijai į nagus ar sėkmės, kuri išgelbėtų nuo plėšikų.

- Aš negaliu išeiti, - pakartoju.

- Kodėl?

Jaučiu, jog paaiškinti nesugebėsiu. Mano nenorą iš dalies lemia tai, kad nuo gimimo pragyvenau fermoje,

praktiškai vien tiktai tėčio ir Polo draugijoje. Apie kitas vietas informacijos dažniausiai gaudavau iš trijų šaltinių: televizijos, radijo, savo vaizduotės. Taip, kino teatruose aš buvau, Pitsburge lankiausi pustuzinį kartų, bet visada su tėvu ir vyresniuoju broliu. Vien nuo minties, kad turėčiau stačia galva pulti į nepažįstamus, gąsdinančius kraštus, man šiaušiasi plaukai. Bet svarbiausia, aš jį myliu. Ne taip kaip Polą (bent jau iki pastarųjų kelių savaičių), tačiau myliu. Tėtis mane pjaustydavo, mušdavo, vadindavo brudgalviu, suskiu ir prie grindų prisiklijavusiu močkrušiu, terorizavo mane nuo jaunų dienų, ir gan dažnai, kai naktimis griūdavau į lovą, jausdavausi menkas, kvailas, niekam tikęs. Vis dėlto net ir pačiais blogiausiais laikais pasitaikydavo iškreiptai džiaugsmingų akimirkų, per kurias kiekvienas bučinys įgaudavo aukso vertę, o pagyrimas, nors ir atsainus, visiems laikams įsismelkdavo į širdį. Jau dešimties suprasdavau, - galbūt todėl, kad buvau jo vaikas, jo kūnas ir kraujas, - jog bučinius ir gerus žodžius tėvas dalindavo nuoširdžiai. Sutinku, jis buvo monstras, bet netgi monstrui meilės jausmas nėra svetimas. Štai, mažoji Lize, kuo mano tėvas kėlė šiurpą: jis mylėjo savo berniukus.

- Aš negaliu išeiti, - neatlyžtu.

Tėtis susimąsto, turbūt svarsto, paspausti mane ar ne, ir galop paprasčiausiai linkteli.

- Tebūnie. Skotai, patarčiau įdėmiai išklausyti, ką tau pasakysiu. Tikiuosi, žinai, kad Polą sudorojau gelbėdamas tavo gyvybę?

- Taip.

- Bet jeigu aš pulsiu tave, šįkart viskas bus kitaip. Galiu iškrėsti tokią bjaurastį, kad po mirties keliausiu tiesiai į pragarą. Net jei griebsiuos šlykščių veiksmų ne-

būdamas savimi. - Jis pasuka galvą, ir aš sumoju, jog tėvas vėl regi juos. Gan greit man teks kalbėtis su kažkuo kitu, įsikūnijusiu į Endrių Lendoną. Kai tėtis atsigręžia į mane, jo akyse paskutinį kartą išvystu protingą žvilgsnį. - Juk tu neleisi savo tėveliui amžiams degti pragare, kad ir kiek nuo manęs prisikentėjai?

- Neleisiu, - išlemenu.

- Pažadi? Savo brolio vardu?

- Polo vardu.

Jis nusigręžia į kampą.

- Einu prigulti, - sumurma. - Pasigamink ko nors užkąsti, tik neapšnerkšk sumautos virtuvės.

Tą naktį, kai pabundu, - tiksliau, kai kažkas mane prižadina, - už lango drebia stipriau nei bet kada anksčiau. Kieme pasigirsta triokštelėjimas. Mintyse pamatau, kaip nuo ledo svorio lūžta medis. Galbūt mane prikėlė kitas virstantis medis, bet aš tuo abejoju. Už durų, rodos, girgžda laiptai, nors tėvas stengiasi lipti labai tyliai. Neturėdamas laiko, kur slėptis, čiuožiu ant grindų ir ropoju į palovį, nors puikiai suvokiu, jog padėtis beviltiška, nes, iškilus pavojui, vaikai visada lenda po lova. Būtent čia jis pirmiausiai manęs ieškos.

Tarpduryje pastebiu kojas. Vis dar basas. Tėvas be garso prieina prie lovos. Aš galvoju, kad jis pastovės šalia, kaip anąnakt, arba prisės, bet išgirstu keistą pūkštimą, tarsi tėtis keltų kažką sunkaus, matau, kaip nuo medinių lentų atsiplėšia jo kojų pirštai. Staiga orą perskrodžia ūžtelėjimas, kurį lydį griausmingas BRRRINGGG. Čiužinys ir rėmų dugnas įlinksta per vidurį, ant grindų pasipila dulkės, ir pro lovos apačią išnyra kirtiklis, kurio smaigalys sustingsta per colį nuo mano burnos. Rodos, tarytum ant jo galėčiau įžiūrėti visus rūdžių taškelius ir blizgančius, spyruoklių paliktus dryksnius.

Įsivyrauja tyla, bet po kelių sekundžių ją nutraukia bauginantis, paršo kvyksmą primenantis garsas. Tėvas įsirėžia, mėgindamas ištraukti kirtiklį, bet jo pastangos nueina perniek, nes įrankis kaip reikiant užstrigęs. Smailė kraiposi prieš mano veidą ir pagaliau nurimsta. Po lovos kraštu įžvelgęs pirštus susigaudau, kad jis įrėmė delnus į kelių girneles. Tėtis lenkiasi - prieš iškrapštydamas įnagį ketina įsitikinti, jog tūnau palovyje.

Aš negalvoju. Tiesiog užsimerkiu ir persikeliu. Pirmą sykį nuo tada, kai palaidojau Polą, pirmą sykį iš antro aukšto. Spėju sau priminti, kad nukrisiu ant žemės, tačiau dėl to nė kiek nesijaudinu. Dabar bet kas geriau nei pamatyti nepažįstamąjį, kuris, pasisavinęs tėčio veidą, ieško manęs po lova; bet kas geriau nei pamatyti jį apsėdusį grasų krekulą.

Kristi man tenka, viso labo kelias pėdas, ir tik todėl, mano nuomone, kad aš tuo įtikėjau. Ohoho mėnulyje daug kas paremta elementariu tikėjimu. Toje vietoje tavo akys nemeluoja - dažniausiai... ir jei nepasiklysti miško tankmėje.

Ten buvo tamsu, Lize. Puikiai prisimenu, nes naktį sąmoningai į Ohoho mėnulį keliavau tą vienintelį kartą.

15

- Ak, Skotai, - atsiduso Lizė nusišluostydama ašaras. Kai jis atsisakydavo esamojo laiko ir tiesiogiai į ją kreipdavosi, pokytis prilygdavo netikėtam, bet maloniam vėjo gūsiui. - Kaip aš tave užjaučiu. - Ji patikrino, kiek liko puslapių. Ne tiek jau daug. Aštuoni? Ne, dešimt. Lizė vėl pasviro virš užrašų. Kiekvieną perskaitytą lapelį ji nuleisdavo ant augančios popierių šūsnies.

16

Aš pasišalinu iš šalto kambario, kur mane nužudyti bando į tėvą įsikūnijęs padaras, ir šiltą, švelnesnę negu aksomas vasaros naktį prisėdu greta brolio kapo. Mėnulis šviečia danguje lyg dulsvas sidabrinis doleris. Fėjų miške šėlioja kvatokliai. Protarpiais iš tankmės atsklinda riaumojimas, ir tuomet kikenančios būtybės nuščiūva. Matyt, jas kažkas smagina, nes tyla ilgai nesitęsia - iš pradžių sužvinga vienas kvatoklis, vėliau antras, trečias... šeštas, ir galiausiai užkriokia visas Juokų institutas. Mėnulio fone be garso plevena šešėlis, pernelyg stambus, kad priklausytų vanagui arba pelėdai. Į medžioklę turbūt išsiruošė vietinis naktinis paukštis. Aš užuodžiu aromatus, kurie taip patiko Polui, bet šiuo metu jie įgauna šlapimo gaižumo. Regis, jei pernelyg giliai įtrauksi orą, tie kvapai suleis nagus į tavo šnerves. Purpurinės kalvos pašlaitėje įžvelgiu šviesos rutulius, panašius į medūzas. Neįsivaizduoju, ką prieš save regiu, bet vaizdas man nepatinka. Esu tikras, kad palietusios mane ryškiaspalvės pūslės prilips kaip dėlės arba išsprogs ir nudilgins odą it nuodingoji gebenė.

Prie Polo kapo šiurpu. Aš nenoriu jo gąsdintis, tiesą sakant, ir nebijau, bet niekaip nesiliauju spėliojęs, ar grasus krekulas tebeglūdi mano brolio kūne. Jei visi dalykai, kurie dieną esti malonūs, naktimis virsta nuodingais, galbūt sutemus pūvančiame lavone mieganti baidyklė atgyja? Kas bus, jeigu Polo rankos šaus iš kapavietės, man į gerklę įsikibs purvini negyvėlio pirštai ir prieš save aš pamatysiu išsišiepusį veidą, kuriam iš akių nelyginant ašaros byrės žemių trupinėliai?

Stengiuos susiturėti neverkęs, nes dešimtmečiams nederėtų bliauti (ypač jeigu jiems, kaip ir man, teko patirti tiek daug rimtų išgyvenimų), bet nepajėgiu susivaldyti ir apsižliumbiu. Staiga pastebiu vieną medį, stūksantį šiek tiek atokiau nuo kitų. Išskleistos jo šakos primena žemai pakibusį debesį.

Man, Lize, tas medis pasirodė... geras. Anuomet nenutuokiau kodėl, bet dabar, po tiek metų, priežastį supratau. Padėjo rašymas. Link tos vietos nedrįso artintis naktinės šviesos - klaikūs šalti, virš žolės plevenantys balionai. Nudrožęs prie šio medžio suvokiau, kad jis kvepėjo taip pat - na, beveik taip pat - saldžiai, kaip ir dieną. Būtent po jo lapija, mažoji Lize, tu ir sėdi, jei skaitai paskutinę mano istoriją. Aš labai pavargęs. Sunku pasakyti, ar sugebėsiu deramai ją užbaigti, bet žinau, jog privalau pabandyti. Kitos progos su tavimi pakalbėti neturėsiu.

Įsivaizduok mažylį, radusį prieglobstį po medžio šakomis... na, ne visai nakčiai. Tik kol nusileido mėnulis (beje, ar pastebėjai, jog čia visuomet švyti pilnatis?), o jis pats truputį nusnaudė tai prabusdamas, tai vėl sumerkdamas akis, per savo zuikmiegį regėdamas pustuzinį keistų ir kartais žavingų sapnų, bent vienas iš kurių vėliau taps romano pagrindu. Pakankamai ilgai, kad nuostabiąją pastogę vaikas pramintų Istorijų medžiu.

Ir pakankami ilgai, jog berniukas įsisąmonintų: jį pastebėjo, įsidėmėjo (galbūt) ir savo šlykščias, nesuvokiamas mintis vėl šalin nukreipė gerokai baisesnis padaras nei tėvą apsėdęs blogis. Būtent tada pirmąkart pajutau esybę, lydėjusią mane didžiąją gyvenimo dalį, mėginusią aptemdyti tavo spinduliuojamą šviesą, žinojusią - kaip ir tu, - jog niekas nesikeičia. Šioji sąvoka, aišku, nuostabi, bet man įdomu, ar tu žinai... ar kada nors sužinosi, kad ji turi ir tamsiąją pusę?

17

- Dabar žinau, - sumurmėjo Lizė. - Padėk man, Dieve.

Ji paskaičiavo likusius puslapius. Iš viso šeši. Na, ir puiku. Ohoho mėnulyje popietės užsitęsdavo, bet jai dingojos, jog dienos šviesa jau pamažu blėso. Atėjo metas grįžti namo. Pas seseris. Į savo *gyvenimą*.

Lizei po truputį ėmė aiškėti, kaip tą padaryti.

18

Kažkuriuo momentu kvatokliai ima artėti link Fėjų miško pakraščio. Juokas suskamba sardoniškai ir keistai prislopintai, tarytum jie būtų panūdęs vogčiomis prie manęs prisėlinti. Dirsteliu iš už kamieno ir pastebiu šešėlius, išnyrančius iš medžių tankumos. Gal man tik vaidenasi, bet aš taip negalvoju. Nors turiu itin lakią vaizduotę, ją išvargino per ilgą dieną ir dar ilgesnę naktį patirti sukrėtimai, todėl dabar esu įsitikinęs, kad akys manęs neapgauna. Lyg patvirtinimas iš aukštos žolės, vos už dvidešimties jardų nuo tos vietos, kur gūžiuosi, atsklinda šleikščiai saldus krizenimas. Vėlgi negalvodamas, ką darau, užsimerkiu ir pajuntu mano miegamajame tvyrančią žvarbą. Po sekundės nusičiaudau, nes šnerves pakutena palovyje sudrumstos dulkės. Perkreipęs veidą stengiuos tramdyti čiaudulį, pakeliu galvą ir kakta atsitrenkiu į perskeltą lovos dugną. Laimei, kirtiklio smaigalys pro jį nebekyšo, antraip būčiau giliai įsipjovęs ar net išsidūręs akį.

Ant alkūnių bei kelių išrėplioju iš palovio. Pro langą smelkiasi ankstyvo, maždaug penktos valandos ryto prieblanda. Lauke drebia dar energingiau, bet aš beveik nieko nepastebiu. Kilsteliu veidą nuo grindų ir buku žvilgsniu įsispitriju į jovalu virtusį savo miegamąjį. Spintos durys nuplėštos nuo viršutinio vyrio ir pakrypusios į kambarį lyg pusiausvyros neišlaikantis girtuoklis. Mano drabužiai išmėtyti, didžiuma sudraskyti, tarsi į tėtį įsiskverbęs monstras užsimanė išsilieti ant drapanų, nes nepajėgė prigriebti jų savininko. Dar blogiau, kad į skutus suplėšė man brangias knygas, daugiausiai istorijas apie sportą ir mokslinės fantastikos romanus. Plonų viršelių skiautės išbarstytos po visą kambarį. Rašomasis stalas riogso apvirtęs, stalčiai - nutrenkti į kampus. Ertmė, kurią lovoje pralaužė kirtiklis, atrodo plati kaip mėnulio krateris. Čia galėjo būti mano pilvas, žiūrėdamas į ją pagalvoju. Aš užuodžiu silpną rūgštumą, primenantį naktinį Ohoho mėnulio tvaiką, tik labiau pažįstamą. Mėginu atspėti, nuo ko jis sklinda, bet nesėkmingai. Mintyse tematau nuodingus vaisius, ir netrukus paaiškėja, kad mano palyginimas gan teisingas.

Iš kambario išeiti nenoriu, bet suprantu, jog čia likti nevalia, nes jis galiausiai sugrįš. Aptinku nesuplėšytus džinsus, ir juos užsitraukiu. Sportbačių niekur nematau, neįsivaizduoju, kur jie dingę, bet gal prieangyje rasiu batus. Ir apsiaustą. Apsirengęs išbėgsiu laukan, į šlapdribą. Nudriuoksiu apledėjusiomis vėžėmis, kurias ištižusiame sniege įspaudė pono Helsio automobilius. Iki “Mulio” krautuvėlės. Gelbėdamas savo gyvybę, lėksiu visu greičiu į kažkokią neįsivaizduojamą ateitį. Jei tiktai jis manęs nespės sugauti ir užmušti.

Persiropščiu per duris užstojusį stalą ir išnyru į koridorių. Į tėtį įsikūnijusi pabaisa numetė visus paveiks-

lus, sienose išmušė skyles. Degė pykčiu, nes neįstengė sudoroti manęs.

Čia vyrauja stipresnis pūvančių vaisių kvapas, ir aš pagaliau sumetu, kam jis priklauso. Pernai "U. S. Gipso" kompanija surengė kalėdinį vakarėlį, kuriame dalyvavo ir tėtis, nes, kaip pats sakė, bendradarbiams "būtų keista", jeigu jis ten nepasirodytų. Vyrukas, kuriam, traukiant burtus, teko popieriaus skiautelė su mano tėčio vardu, jam padovanojo ąsotį, pilną naminio gervuogių vyno. Endrius Lendonas, be abejo, turi daug problemų (pagautas nuoširdumo akimirkomis, pats prisipažįsta) bet į alkoholizmą jis nelinkęs. Vieną vakarą, tarp Kalėdų ir Naujųjų metų, kai Polas, surakintas grandinėmis, kalėjo rūsyje, tėvas šliūkštelėjo vyno į džemo stiklainį, nurijo vieną gurkšnį, susiraukė ir jau buvo viską beliejąs į kriauklę, tačiau sustingo pajutęs mano žvilgsnį

- Skotai, nori paragauti? - paklausė. - Suprasti, dėl ko visi kraustosi iš proto? Ei, jeigu tau patiks, galėsi susiversti visą prakeiktą galoną.

Svaigalai mane domino, kaip ir kiekvieną vaiką, tačiau nosį rietė aitrokas vaisių kvapas. Per televizorių ne kartą mačiau, kaip nuo to gėralo žmonės pralinksmėja, bet gižus tvaikas mane atstūmė, todėl aš papurčiau galvą.

- Tu, Skuteri, seni Skutai - protingas berniukas, - tarė jis ir išpylė alkoholį į kriauklę. Paties ąsočio neištuštino (veikiausiai užmiršo), nes dabar būtent gervuogių vyną ir užuodžiu. Esu visiškai tuo tikras. Kai nusileidžiu nuo laiptų, kvapas sustiprėja iki smarvės. Be liūties šuorų, talžančių medines namo sienas, ir į langus barbenančių lašų, išgirstu dar kai ką: Džordžą Džounsą. Iš tėčio radijo imtuvo, kuriame, kaip įprastai, įjungta

“WWVA” stotis, tyliai plevena muzikos garsai. Šiuos papildo knarkimas. Mane apima toks palengvėjimas, kad iš akių ištrykšta ašaros. Iki tol labiausiai bijojau, jog padaras manęs tykos. Bet, sprendžiant iš parpimo, jis miega.

Tačiau budrumo aš neprarandu. Norėdamas patekti į svetainę iš už sofos, esu priverstas tipenti pro valgomąjį. Tas irgi virto šiukšlynu. Senelės sekcija apversta ir taip suskaldyta, lyg jam būtų knietėję pasikapoti prakurų. Visi indai sudaužyti. Kaip ir mėlynasis ąsotis. Iš dolerių, kurie slypėjo pastarojo viduje, beliko žalios, grindis nuklojusios skiautelės. Viena kita net pakibo ant sietyno nelyginant Naujųjų metų konfeti. Ko gero, tėčio kūną pasisavinusiai baidyklei pinigai reiškė ne daugiau negu knygos.

Nors tėvas knarkia, o aš pats slenku link svetainės iš už sofos atkaltės, į svetainę dirsteliu vogčiomis it kareivis, iš apkaso atsargiai kišantis galvą į artilerijos ugnies ruožą. Be reikalo nerimauju. Jo pakaušis nusviręs nuo sofos krašto, ilgi plaukai, kurie nematė žirklių nuo tada, kaip grasus krekulas apsėdo Polą, kone siekia kilimą. Aš galėjau įžygiuoti į kambarį talžydamas mušamųjų lėkštes, ir jis nė nebūtų pakrutėjęs. Tėtis ne šiaip miega aukštyn kojomis apverstoje svetainėje, o tyso be sąmonės, kad jis *brude* prasmegtų.

Dar per porą žingsnių atsitraukęs nuo tarpdurio pastebiu tėvo skruostą vagojantį pjūvį. Užmerktų akių vokai nusidažę šviesiai purpuriniu atspalviu, dėl ko jis atrodo išsekęs. Lūpos prašieptos kaip iškaršusio, miegančio šuns nasrai. Sofą nuo riebalų ir maisto trupinių saugo sena navahų antklodė, į kurią jis iš dalies įsisupo. Matyt, kai nusigavo į svetainę, tėtis jau buvo pavargęs daužyti daiktus, nes tesuskaldė televizoriaus

ekraną ir stiklą, dengiantį portretinę velionės žmonos nuotrauką. Radijo imtuvas stovi savo vietoje, šalia vieno stalo galo. Greta, ant grindų, kėpso galono talpos ąsotis. Pasižiūriu į jį ir negaliu patikėti savo akimis: vyno beveik neliko nė lašo. Negali būti, mąstau, jog tėtis išgėrė tiek daug, - juk su svaigalais nedraugavo, - tačiau tirštas, virš jo pakibęs dvokas sako ką kita.

Kirtiklis įremtas į sofos galvūgalį, ir ant smaigalio, perrėžusio mano lovą, boluoja popiergalis. Aš suprantu regįs raštelį, nenoriu jo skaityti, tačiau privalau. Tėvas iš viso parašė septynis žodžius, pernelyg mažai, kad juos užmirščiau.

NUŽUDYK MANE IR PALAIDOK ŠALIA POLO PRAŠAU

19

Lizė, kurios akis temdė ašaros, nuleido puslapį ant šūsnies. Beliko du. Dailiai rašyti žodžiai pakriko, eilutės šiek tiek iškrypo iš lygių linijų. Skotas aiškiai pavargo. Ji žinojo, ko tikėtis - *kol tėtis miegojo, suvariau jam į galvą kirtiklį*, taip anuomet dar būsimasis vyras sakė po niam niam medžiu. Ar skaityti smulkmenas būtina? Ar santuokos įžadai numato, kad žmona privalo išklausyti, kaip amžinatilsį vyras prisipažįsta nužudęs tėvą?

Tačiau tie puslapiai kvietė ją, *šaukė* it vieniša būtybė, kuri prarado viską, išskyrus balsą. Lizė nudūrė akis į paskutinius puslapius apsisprendusi kuo greičiau juos įveikti.

20

Nė kiek to nenoriu, bet kirtiklį paimu ir laikydamas įrankį žvelgiu į jį, savo valdovą bei tironą. Dabar žinau, kad gana dažnai tėvo nekenčiau, ir jis nesistengdavo man kurstyti meilių jausmų. Bet pastaruoju metu, ypač per košmariškas savaites, kai paklaiko Polas, nuo tėčio neretai sklisdavo šiluma. Penktą ryto, stovint kambaryje, į kurį skverbiasi pilkšva aušros prieblanda, girdint šlapdribos šniokštimą, gargždžius knarkčiojimus ir radijo reklamą, skelbiančią apie nuolaidas baldų parduotuvėje, Vylingo mieste, Vakarų Virdžinijos valstijoje, kur tikrai neketinu lankytis, man belieka pasiryžti ir išsirinkti vieną iš dviejų: meilę arba neapykantą. Pagaliau sužinosiu, kuris iš jausmų labiau užvaldęs vaikišką mano širdį. Aš galėčiau leisti jam gyventi, o pats nulėkti keliu, vedančiu link “Mulio” krautuvėlės ir naujo nepažįstamo gyvenimo. Tuomet pasmerkčiau tėtį pragarui, kurio jis taip bijo, bet dauguma atžvilgių, nusipelnė. Iš pradžių lauktų pragaras žemėje, kokio nors beprotnamio vienutėje, vėliau - amžinybėje. Būtent toji kėlė jam didžiausią baimę. Arba galėčiau tėvą nužudyti ir išvaduoti nuo kančių. Rinktis teks pačiam, ir joks Dievas man nepadės, nes aš aukščiausiomis jėgomis netikiu.

Todėl meldžiuosi broliui, kuris mane mylėjo, kol grasus krekulas pagrobė jo širdį ir sielą. Klausiu, ką daryti, ir išgirstu atsakymą, nors nežinia, kas jį pateikė - Polas ar mano vaizduotė, pasislėpusi po brolio kauke. Galų gale koks skirtumas. Man reikia atsakymo, ir aš jo sulaukiu. “Tėtis dovanoja bučinį”, - ištaria Polas man į ausį taip aiškiai, lyg būtų gyvas.

Tvirtai suimu kirtiklį. Per radiją po reklaminio skelbimo uždainuoja Henkas Viljamsas: “Kodėl, kaip anksčiau, nebemyli manęs, kodėl nori mane į šiukšlyną išmest?” Aš užsimoju

21

Sakinį nutraukė trys tuščios eilutės, po kurių Skotas jį pratęsė būtuoju laiku. Kreipėsi tiesiai į žmoną. Likusias pastraipas suspaudė beveik nekreipdamas dėmesio į lygias mėlynas linijas. Neabejotinai jas brūkštelėjo vienu atsikvėpimu. Lygiai taip pat Lizė juos perskaitė. Atsivertusi paskutinį puslapį, nepaliaujamai šluostėsi ašaras, idant matytų, kas parašyta, ir suvoktų, ką jis norėjo pasakyti. *Mintyse* kuo puikiausiai regėjo basą berniuką, dėvintį vienintelius nesuplėšytus džinsus, pilkšvoje aušros šviesoje virš miegančio tėvo keliantį kirtiklį. Sekundei šis pakimba ore, kuris pradvisęs gervuogių vynu, ir

22

smogiau - su meile, garbės žodis - ir užmušiau tėvą. Galvojau, jog būsiu priverstas trenkti dar kartą, bet užteko vieno smūgio. Savo poelgio suvokimas neduoda man ramybės visą gyvenimą. Rytais keliuosi su mintimi - aš nužudžiau savo tėvą, - vakarais su ja atsigulu miegoti. Ji tarsi vaiduoklis slypi už kiekvienos mano romanų ar apsakymų eilutės: aš nužudžiau savo tėvą. Tą dien, kai mudu sėdėjome po niam niam medžiu, prisipažinau ką padaręs ir pajutau tokį palengvėjimą, kad jis man neleido išsprogti dar penkis, dešimt ar penkio-

lika metų. Bet fakto konstatavimas skiriasi nuo pasakojimo.

Lize, jeigu skaitai šituos puslapius, vadinas, manęs nebėra. Visada žinojau, kad gyvensiu neilgai, tačiau geriausius, nuostabiausius metus praleidau su tavimi. Tu tiek daug man davei ir buvai tokia gera. Dabar iš tavęs tenoriu vienintelės paslaugos - perskaityk paskutines kelias pastraipas, kurias užrašyti man sunkiau nei bet ką kitą.

Jokiais žodžiais neįmanoma nupasakoti, kokia šlykšti esti smurtinė mirtis, net jeigu ji žaibiška. Dėkui Dievui, kirtiklis nenuslydo galvos šonu, antraip būtų reikėję dar sykį trenkti; dėkui Dievui, tėvas nepratrūko klykti ir nepuolė raičiotis ant grindų. Pataikiau ten, kur ir ketinau. Bet žinai, pasibjaurėjimą kelia netgi gailestingi poelgiai - kiekvieną sykį, kai juos atsimeni. Šią pamoką įsisavinau būdamas vos dešimties. Jo kaukolė sprogo. Antklodę užliejo fontanu ištryškęs kraujas ir smegenys. Iš šnervių išskriejo snarglys, pro lūpų kampą nusviro liežuvis. Galva šastelėjo į šoną, ir mano ausis pasiekė tylus pukšėjimas, kurį išgavo tekantis kraujo bei smegenų mišinys. Dalis jo aptaškė ir sušildė basas mano kojas. Per radiją vis dar dainavo Henkas Viljamsas. Vienos rankos pirštus tėtis mėšlungiškai suspaudė į kumštį ir iš karto atgniaužė. Užuodęs išmatų tvaiką supratau, kad jis privarė į kelnes. Mano tėvas numirė.

Kirtiklis tebekyšojo iš galvos.

Nuropoj į kambario kampą, ten susiriečiau į kamuoliuką ir apsipyliau ašaromis. Vis verkiau ir verkiau. Gal šiek tiek ir nusnūd. Kažkuriuo momentu, kai oras pragiedrėjo ir pro debesis beveik išniro saulė, pagalvojau, kad jau vidurdienis. O tai reišk, jog prabėg 7 valandos. Būtent tada pirmą kartą pabandžiau perkelti tėtį į Oho-

ho mėnulį, bet neįstengiau. Nutariau, jog reikėt nuo savęs nuplaut jo kraują ir aptvarkyt kambarį, tačiau tai nepadėjo. Aš vis banžiau ir banžiau. Su pertraukomis. Kokias dvi dienas. Kartais pažvelgdavau į tėvą, įsisupusį į antklodę, ir tarsi išgirsdavau jį sakant: "Pirmyn, Skutai, senas kalės vaike, tau pavyks". Aš pamėgindavau, nieko nepešęs imdavau kuopti jo paliktą jovalą, vėl pamėgindavau ir vėl puldavau valyt. Ko nors užkąsdav, atsipūsdav ir griebdavaus darbo. Kol sutvarkiau visą namą! Nuo apačios iki viršaus! Sykį vienas nukeliav į Ohoho mėnulį norėdamas įsitikint, ar vis dar galiu ten persikelti. Man pasisekė, bet tėvo nusitempti niekaip neįstengiau. Banžiau iš visų jėgų, Lize.

23

Dar kelios tuščios linijos. Paskutinio puslapio apačioje jis užrašė: Kai kurie dalykai mus sulaiko kaip inkaras, pameni, Lize?

- Taip, Skotai, - sumurmėjo ji. - Taip. Juo tapo tavo tėvas, tiesa? - Lizė nejučia ėmė spėlioti, kiek dienų ir naktų mažas berniukas praleido prie Endriaus "Degtuko" Lendono lavono, kol pagaliau nukorė rankas ir susitaikė su realybe. Kaip, dėl Dievo meilės, jis ištvėrė tą košmarą neprarasdamas sveiko proto?

Į vieną iš jos klausimų atsakė kitoje puslapio pusėje pakeverzotos kelios pastraipos.

Aš banžiau penkias dienas. Galop pasidaviau, susupau jį į antklodę ir įstūmiau į išdžiūvusį šulinį. Kai lauke antrąsyk liovėsi pylusi šlapdriba, nuėjau į "Mulio" krautuvėlę, kur pasakiau: "Tėtis su vyresniuoju mano broliu kažkur išvažiavo. Atrodo, kad mane paliko vie-

ną" Žmonės iš parduotuvės nuvedė mane pas šerifą - storulį, pavarde Goslingas, kuris savo ruožtu pristatė mane į vaikų rūpybos skyrių ir paliko "apygardos globai", kaip sakoma. Kiek žinau, iš "farų", mano namuose lankėsi vienintelis Goslingas. Bet jis, kaip kartą pareiškė tėtis "pašikęs nebūtų suradęs savo subinės"

Paskutinius jai skirtus žodžius vyras užrašė po dar vieno trijų eilučių tarpo. Aiškiai buvo matyti, kad jis stengėsi susivaldyti ir atsiriboti nuo vaikiškosios savo esybės - stengėsi dėl jos, spėjo Lizė. Ne, dėl to nekilo *jokių* abejonių.

Širdele, jei tau reikės inkaro, kuris padėtų išsilaikyti mūsų pasaulyje (ne Ohoho mėnulyje), pasinaudok "vilniu" Tu žinai, kaip jį susigrąžinti. Bučiuoju - mažiausiai tūkstantį kartų.

Skotas

P. S. Niekas nesikeičia. Aš tave myliu.

24

Lizė dar ilgai galėjo sėdėti su laišku rankose, tačiau Ohoho mėnulyje nenumaldomai artėjo vakaras. Saulė, nors ir tebetvieskianti geltoniu, leidosi link horizonto ir neilgai trukus turėjo nusidažyti grėsmingu, gerai pažįstamu oranžiniu atspalviu. Ji nė kiek netroško žygiuoti takeliu prieš pat saulėlydį, todėl nusprendė pajudėti. Skoto rankraštį ketino palikti čia, bet ne po Istorijų medžiu, o šalia Polo Lendono kapavietės.

Prie mielojo medžio apsamanojusiu kamienu, keistai panašaus į palmę, ji grįžo nešina vilnonio apkloto draiskanomis ir sutežusia dėže. Visa tai nuleidusi ant žemės, pakėlė kryžių su iškruvintu, persikreipusiu, bet ne lūžusiu skersiniu, ant kurio juodavo vardas: **POLAS**. Lizė jį ištiesino ir

įstatė kryžių į senąją vietą. Kai darbą užbaigė, aukštoje žolėje kai ką pastebėjo. Sumojo ką reginti anksčiau, nei daiktą pakėlė: nepanaudotą, parūdijusį, vis dar gaubteliu uždengtą švirkštą.

Skutai, tu žaidi su ugnimi, pastebėjo Endrius Lendonas, kai Skotas pasiūlė apsvaiginti Polą... ir jo tėvas buvo teisus.

Jau galvojau, kad įsidūriau, pasakė Skotas, kai iš "Elnio ragų" miegamojo perkėlė ją į Ohoho mėnulį. *Po tiek metų! Tai bent būtų pokštas. Laimei, gaubtelis išliko savo vietoje.*

Išliko iki šiol. Kaip ir į švirkštą įtraukti raminamieji.

Lizė pabučiavo dulsvą cilindro stiklą - pati nesuprato kodėl - ir nuleido jį į dėžę, kur slypėjo Skoto istorija. Tuomet, į ryšulį susukusi vilnonio, gerosios mamulės dovanoto apkloto liekanas, nupėdino takeliu. Dirstelėjo į lentą, kėpsančią aukštoje žolėje su pamėkliškai blyškiais, bet vis dar įskaitomais žodžiais **LINK TELKINIO**, ir žengė tarp medžių. Iš pradžių tipeno lėtai, nerangiai, bijodama, jog netoliese gali tykoti tam tikras padaras, kurio keistas ir siaubingas protas ją tikrai pajustų. Bet po minutės kitos Lizė atsipalaidavo. Ilgšis šliaužiojo kažkur kitur - miško tankmėje ar net išvis ne Ohoho mėnulyje. Jo sąmonėje Lizė Lendon užėmė itin nežymią vietą, ir šioji taps dar menkesnė, jeigu jai pavyks įgyvendinti savo sumanymą, nes paskutinius sykius į keistą, gąsdinantį pasaulį buvo persikėlusi nevalingai, o priverstiniai pasisvečiavimai turėtų užsibaigti.

Kai kurie dalykai mus sulaiko kaip inkaras, pameni, Lize?

Ji paspartino žingsnį. Kai priėjo sidabrinį kastuvą, gulintį ant kelio, vos kartą atsainiai į jį pažiūrėjo, perlipo nuo Džimo Dūlio kraujo pajuodavusią mentę ir kone leidosi tekina.

25

Tuščioje studijoje tvyrantis karštis sustiprėjo, bet Lizei, kuri antrą sykį iš Ohoho mėnulio grįžo kiaurai permirkusi, buvo gana vėsu. Šįkart jos liemenį tarsi platus diržas juosė šlaputėlis geltonas, vilnonis apklotas.

Pasinaudok "vilniu", parašė Skotas, pridūrė, kad Lizė žinojo, kaip jį susigrąžinti į savo pasaulį (ne Ohoho mėnulį), ir, be abejo, neklydo. Ji aprišo liemenį "vilniu", įbrido į telkinį, patraukė atgal į krantą. Beveik garantuotai paskutinį kartą stovėdama ant balto paplūdimio smėlio, nusigręžusi nuo prislėgtų, nebylių, ant suoliukų sėdinčių žiūrovų, atsisukusi į vandens tolybes, virš kurių galiausiai pakils amžinoji pilnatis, užsimerkė ir tiesiog... ką padarė? Užsimanė grįžti? Ne, įdėjo daugiau pastangų, apimta ne tiek ilgesio, kiek liūdesio.

- Aš pakviečiau save namo, - sumurmėjo ji ilgam, tuščiam kambariui, kuriame nebeliko rašomųjų stalų, kompiuterių, knygų, grotuvo... nebeliko ir jo dvasios. - Štai kas atsitiko, ar ne, Skotai?

Atsakymas nepasigirdo. Regis, paskutinį savo žodį jis tarė. Na, ir gerai. Toks įvykių posūkis, ko gero, visiems bus į naudą.

Kol ją apjuosęs "vilnis" neišdžius, Lizė, jei tiktai panūstų, lengvai sugebėtų nukakti į Ohoho mėnulį ar net į kitus pasaulius, nes šie neabejotinai egzistavo. Į kai kuriuos rasti kelią įstengdavo ir prie telkinio susibūrę žmonės, kai jiems atsibosdavo sėdėti ant akmeninių suoliukų. Apsirišusi drėgną "vilnį", ji netgi pajėgtų skrajoti kaip sapnuose, nors nieko panašaus daryti neketino. Skotas dažnai regėdavo vizijas, neretai nuostabias, tačiau toks buvo jo talentas, kurio reikėjo rašytojo darbui. Lizei Lendon vieno pasaulio užteko su kaupu, nors ji įtarė, kad širdies kertelėje išsaugos atsiminimus apie tą kitą kraštą, kur matė saulę, besileidžiančią į sa-

vuosius griausmo namus, ir sidabrinį, mirtinoje tyloje kylantį mėnulį. Et, velniop. Ji galėjo mėgautis jaukiais namais, puikiu automobiliu, nestokojo drabužių ir apavo, be to, turėjo keturias seseris, vienai iš kurių ateityje prisireiks pagalbos bei supratimo. Te drėgmė iš vilnonio apkloto išgaruoja - kartu su žavia, bet grėsminga svajų ir kerų našta. Te "vilnis" vėl tampa inkaru. Galiausiai Lizė jį sukarpys į skiautes ir su vienu iš lopinėliu, kuris apsaugos nuo burtų, po kojomis leis jausti tvirtą pagrindą, sutures nuo nevalingų persikėlimų į Ohoho mėnulį, nesiskirs niekada.

Nūnai jai magėjo išsidžiovinti plaukus ir nusimesti šlapius drabužius.

Lizė žengė laiptų pusėn. Ant baltą kilimą subjaurojusių kraujo dėmių nuvarvėjo tamsūs lašai. "Vilnis" slystelėjo nuo strėnų ir dabar priminė egzotišką, netgi seksualų sijonėlį. Ji per petį pažvelgė į ilgą tuščią kambarį, rodos, snaudžiantį dulkėtose spindulių, kuriuos pro stoglangius skleidė vėlyvo rugpjūčio saulė, juostose. Toje šviesoje Lizės kūnas nusidažė auksiniu atspalviu ir atjaunėjo. Bet ji pati nė nenutuokė, kaip atrodė.

- Na, man metas eiti, - kažkodėl neryžtingai ištarė. - Sudie.

Ji palūkuriavo, nors ir nesuprato, kodėl taip elgėsi. Prieš save tematė apleistą studiją, bet *kažką jautė.*

Lizė pakėlė ranką tarsi atsisveikinti norintis žmogus ir ją nuleido lyg susigėdusi. Droviai šyptelėjo, nė nepajuto, kaip skruostu nutekėjo ašara.

- Brangusis, aš tave myliu. Niekas nesikeičia.

Ji ėmė lipti laiptais. Akimirką sudvejojęs įkandin pasekė ir Lizės šešėlis.

Kambarys atsiduso. Ir nuščiuvo.

Centrinis Lovelas, Meino valstija
2005-ųjų rugpjūčio 4-oji

AUTORIAUS PABAIGOS ŽODIS

Telkinys, iš kurio mes visi - turiu omenyje milžinišką skaitytojų ir rašytojų ratą - geriame ir į kurį užmetame savo tinklus, *išties* egzistuoja. Mano žodžius patvirtina "Lizės istorijoje" paminėtos nuorodos į tuzinus romanų, eilėraščių ir dainų. Nė kiek netrokštu prieš jus puikuotis savo išmone - daugumą dalykų pakuždėjo širdis, o ne protas, - tiesiog noriu įvardyti kai kurias iš tų mielų žuvelių ir išreikšti deramą pagarbą.

"Man taip karšta, prašau duoti ledo" iš Maiklo Konelio romano "Bagažinės muzika"

"Šutykla" iš Styveno Dobinso "Šaltos šunų sriubos"

"Motin mieliausioji" - užuomina į Dau Mosmano "Vasaros akmenys"

Dono DeLilo apysaka "Pafko prie sienos"

Menlio Veido Velmano apsakymų rinkinys "Ateitis nieko gero nežada"

Lono Čeinio žodžiai: "Vidurnaktį klounai niekam nepatinka"

"Kalės vaikai, jis gi šlavė" - žodžiai iš Lario Makmartrio knygos ir filmo scenarijaus "Paskutinis seansas"

"Pabėgę iš pragaro" užuomina į Viljamo Šekspyro "Audrą" ("Nebėr nė vieno velnio pragare visi apniko mus!")*

"Ilgai taip nepagyvensi" sukūrė Rodnis Krovelis. Neskaitant originaliosios jo versijos, dainą dar buvo įrašę Emilu Haris, Džeris Džefas Volkeris, Vebas Vailderis ir senis Veilonas.

Ir, žinoma, senio Henko kūryba. Jei tarp knygos puslapių ir plevena vaiduoklis, jis priklauso tiek Skotui Lendonui, tiek Henkui Viljamsui.

---

*Vert. T. Venclova.

Norėčiau iš jūsų atimti dar minutę ir tarti ačiū žmonai. Ji - ne Lizė Lendon; jos šeima - ne Lizės šeima, bet per pastaruosius trisdešimt metų man patiko stebėti, kaip Tabita, Margareta, Katerina, Stefanija ir Marsela tvarko "seserų reikalus" Šių esti visokių, tačiau kiekvienas savaip įdomus. Dėkoju joms už tuos dalykus, kuriuos aprašiau teisingai. Jei kur ir suklydau, labai ant manęs nepykite, gerai? Aš turiu nuostabų vyresnį brolį ir *nė vienos* sesers.

Knygą redagavo Nana Grehem. Gan dažnai romanų kritikai, - ypač tų romanų, kurie parduodami milžiniškais tiražais, - aiškina, esą "vienai ar kitai smulkmenai tikrai nebūtų pakenkęs kruopštesnis redagavimas" Mielai pateikčiau kelis pirmojo savo juodraščio puslapius su Nanos pastabomis. Kai tik pradėjau mokytis prancūzų kalbos, mokytojas sugrąžindavo mano rašinėlius gerokai mažiau pribraukytus. Nana padirbėjo iš peties, ir aš esu dėkingas, kad ji man neleido pasirodyti viešumoje nesusišukavusiam, išsipešiojusiais marškinių kraštais. Tais keliais atvejais, kai autorius atmetė jos pataisymus... na, tegaliu pasakyti, jog "realybę įkūnija Ralfas"

Ačiū L. Ir R. D., perskaičiusiems pirmojo juodraščio puslapius.

Galop norėčiau padėkoti Batonui Hatlenui iš Meino universiteto, šauniausiam anglų kalbos mokytojui, kokį esu turėjęs. Būtent jis 1968-aisiais man parodė kelią link telkinio, dar vadinamo "kalbos arba mitų telkiniu, iš kurio mes visi geriame" Daug metų dažnai kulniuodavo ten vedančiu takeliu. Geresnės vietos, kur būtų galima praleisti savo dienas, neįsivaizduoju. Vanduo vis dar malonus, ir jame tebeplaukioja žuvys.

S. K.

Aš pakviesiu tave namo.

NAUJAUSIAS ĮŽYMAUS RAŠYTOJO ROMANAS!

Pasaulį, kurį dar jaunystėje
atrado jos būsimasis vyras.
Čia slypi galia pagyti,
čia slypi galia - sunaikinti.
Čionai Skotas semdavosi idėjų,
įkvėpimo savo knygoms,
iš čia jis grįždavo pasveikęs,
bet ir mirtinai išgąsdintas.

"Lizės istorija" -
nepaprastai intymi ir galinga knyga,
kupina metaforų apie kūrybos šaltinius,
gundančią beprotybę, slaptąją meilės kalbą -
priverčia patikėti,
kad *mirusieji* mus myli.

